4 PUTES

Articles i entrevistes

Tomeu Canyelles

2012-2015

40PUTES és una publicació web musical i cultural feta a l'illa de Mallorca.

Després d'un intens i caríssim estudi demogràfic, hem conclòs que els nostres lectors responen al següent perfil:

- Padrins d'entre 50 i 78 anys que cerquen putes i no saben afinar les cerques de Google (Nota per si de cas: sempre és millor cercar "escorts").
- Artistes decadents que veuen com 40PUTES és la darrera oportunitat de que els facin una ressenya.
- Aturats d'entre 18 i 60 anys que paguen els seus deutes amb Hisenda anant a filmar pel·lícules pornogràfiques alemanyes a finques de Sa Pobla cobrant en negre.
- Jovenel·los que cerquen la plana de 40 Principales massa mandrosos per escriure "rincipales".
- Artistes cagats de por, a veure meam què direm d'ells.
- Na Tina Codina.
- Gent dinàmica, moderna, ciutadans del món compromesos amb els seus ideals, amb criteri propi i una forta personalitat, preparats, sensibles a la cultura i sedegosos de coneixement, talment tu, oh, estimat futur anunciant.

Putes sagrades

Mort, Satanàs i black metal / El procés Tudurí / Bonet De Sant Pere. *La història del primer bohemi* / Unbounded Terror. Benvinguts a l'Infern mallorquí / Backflip. *Els pioneers mallorquins de l'skate* / O'Trutx. *Héroes de Manacor /* Chocolate. *Ahir enterrarem a un nin a Ciutat /* Hendrix, Sgt. Peppers i la polseguera dels Deus. / Muhammad Ali vs. Mallorca. *Adéu al món./* Nascuts per ser salvatges. *Prehistòria del hardrock mallorquí /* Els Mallorquins *El Sant Grial és a Villafranca.*

Entrevistes

Net Weight / Swing i Valtonyc / Eskoria / Arzobispo / Haddock's Orphans / Miquel Serra / Los Valendas / L.A. / Daevid Allen / Pujà Fasuà / Tomeu Penya / Furioso / Manolo Marí / Oliva Trencada / Montaman / Fura / Steven Munar / Manfel / Miquel Vives / La Abeja Maya / Roger Pistola / Helevorn / Old Kids Brigade / Alberto García (Tutupa).

Putes sagrades.

Mort, Satanàs i black metal.

Sis històries que et gelaran la sang. 21.08.12

Mayhem i Wolves In The Throne Room tocant al P0rimavera Sound 2012; Thurston Moore de Sonic Youth associant-se amb components de Nachtmystium i Krieg; amics que un dia es posen una camiseta de Joy Division i al dia següent una de Blut Aus Nord... Tot són símptomes de que alguna cosa estranya està passant. El black, el subgènere més impopular, controvertit i inaccessible del metal, surt de les seves cavernes i s'expandeix davant d'un públic àvid de noves sensacions, noves experiències. Què passa, doncs? Quina raó justifica la revisió d'un gènere tan minoritari? Potser s'hagin trencat molts de prejudicis musicals? O simplement parlem d'esnobisme? Potser la resposta es pugui resumir en una única paraula: MORBO. Morbo per allò ocult, per allò perillós, per totes aquelles històries escabroses que han alimentat el mite del black metal al llarg d'aquestes dues darreres dècades i que l'han convertit en sinònim de controvèrsia, de "*música de gent malalta per a un públic de malalts*".

El morbo ven i sempre ha venut. Per això, el black metal compleix amb totes les expectatives de l'oient al oferir-li no només un grapat de cançons fosques i ràpides, sinó tota una forma de vida dogmàtica que atreu a uns i repugna als altres; una filosofia de rerefons estibada de tòpics que, amb la mirada freda, semblen ridículs, surrealistes. No t'enganis: no és un mal endèmic que afecti únicament al black metal. Les mateixes gracietes es podrien fer, per exemple, dels punks que volen ser més punks que Sid Vicious o els indies que no veuen més enllà de les seves ulleres de pasta. Qualsevol tribu urbana o escena musical pot ser víctima dels seus propis clixés i fantasies quan alguns individus poden dur una cosa tan collonuda com la música a un extrem malaltís.

Les putes som morboses... i voltros, que ens llegiu, també. Anau per la vida de "políticament correctes" quan sabem de sobra que sempre acabau obeint a les

vostres baixes passions: vos agrada la sang, la violència, les misèries i els draps bruts dels altres... Per això, a continuació, invocam al Maligne amb sis (*the number of the beast*) històries verídiques que han marcat profundament no només un gènere musical, sinó una curiosa forma d'entendre la vida... I la mort.

Història #1: "Perdó per la sang".

L'estranya figura d'en Per Yngve Ohlin –*Dead*, pels amiguets– ha acabat passant a la història com una mena de Sid Vicious del black metal: vides curtes i intenses, però inconfundiblement icòniques, fonts d'una tracalada de llegendes i històries sovint inversemblants que, malgrat tot, mantenen viva la flama del mite a mesura que els anys passen. Però, en aquesta cas, hi ha una diferència important que res té a veure amb la música: mentre que el baixista dels Sex Pistols era un simple inadaptat de personalitat addictiva, el pobrissó d'en Per Yngve arrossegava un llarg historial psiquiàtric des de que, a la més dolça infantesa, desenvolupés una anormal atracció cap a tot allò que tingués a veure amb la mort. D'ell s'ha arribat a dir que va intentar suïcidar-se un parell de vegades abans de complir els cinc anys però, sincerament, pensa-ho: no se't fa estrany que una criatura que just està començant a muntar la granja de Playmobil pensi de forma conscient en acabar amb la seva pròpia vida?
Ara, que el seu capet no carburava bé no era cap secret, perquè els noruecs Mayhem –eco, els mateixos penjats de la vida que tocaren a la passada edició del Primavera Sound– van començar a ser més coneguts a finals dels anys vuitanta per les excentricitats del seu vocalista que no pas per la música que feien. Atent o atenta a la jugada: esteim xerrant d'un individu que, tot xelest, es passejava amb ratolins morts a les seves butxaques per oferir-los com a present a la gent que li queia bé. "*Hola: encantat de conèixer-te. Toma: una rata morta*", diria. En Dead era molt, molt *true*: massa *true*. Tant, que enterrava la seva roba durant setmanes per després lluir-la als concerts amb el pretext de "*fer olor a cadàver*". Tan a pit es va arribar a prendre el personatge que ell mateix havia creat que, segons es diu, abans dels shows de Mayhem treia una bossa de fems amb un grapat ocells putrefactes al seu interior. Sembla que el seu modus operandi sempre era el mateix: inhalava el tuf una estona llarga –aguantant com un campió l'inevitable desmai– i, acabada aquesta supina

porcada, interpretava dolces cançonetes d'amor com "Freezing moon" o "Funeral fog". La raó? Poder cantar "*com la mateixa mort*". Massa *true*.

L'existència monotemàtica de Dead acabà un bon matí d'abril de 1991. Voldria dir que era un d'aquests dies solejats i preciosos, però justament jo no hi era. Dies abans, el vocalista havia bromejat davant dels seus companys de grup amb l'idea de tallar-se les venes. "*Una altra vacilada de les seves*", degueren pensar... però és que resulta que ja ho tenia ben decidit. Decidí cometre un acte tan poc higiènic –un tall profund a cada canell– justament a la cuina de l'apartament que compartia amb alguns dels membres de Mayhem, a les afores d'Oslo. Ai, i quina fou la seva sorpresa quan, brollant la sang, veia que passaven els minuts i es torbava massa en morir. "*A ca una puta!*". Impacientat, Dead es passejà per la casa deixant un rierol vermellós fins que, a un armari, trobà una escopeta carregada. Era una oportunitat massa bona com per deixar passar-la així com així, però veient el C-R-I-S-T-O que havia deixat a parets, mobles i rajoles, va compadir-se d'aquells pringats que, hores més tard, haurien de netejar-ho tot amb una breu noteta: "*Perdó per la sang*". Tal vegada se'n volia anar amb la consciència tranquil·la, o que en el fons no fos tan demoníac com ens havia fet creure. El cas és que, escopeta en mà, no va haver marge a l'error: un tro al cap, ràpid, directe, mortal de necessitat.

Passen un grapat d'hores: Øystein Aarseth "Euronymous", guitarrista de Mayhem i company de pis del difunt, arriba a casa sense claus. Toc de timbre. Un altre. Ningú contesta. L'al·lot s'enfila com una moneia per la terrassa i aconsegueix accedir a l'interior de l'apartament per trobar-se, cara a cara, amb el que Pedro Piqueras qualificaria com "*una escena dantesca*". I tu que faries, davant un quadre com aquest? Hi ha moltes formes de reaccionar: bramar i desfer-te en plors; desmaiar-te i caure redó com un sac de patates; pegar una bona rojada mentre dius "*¿Pero qué coño es esto?*" com en Tim Roth a "Four Rooms"... O, directament, cridar a la policia. La reacció d'en Euronymous, en aquest cas, és digna d'una pel·lícula d'en Tarantino: com si no hagués passat res, se'n va anar cap a la tenda més pròxima per comprar un rodet de fotos i, amb el pretext de que "*mai havia vist un cadàver de veritat*", fa un complet book del seu amic mort.

Conta la llegenda que tal era el "subidón" d'adrenalina que li havia provocat la macabra escena que agafà un grapat dels bocins de crani que havien quedat

espargits per damunt l'estora, amb l'objectiu de fer collars i vendre'ls a la seva botiga, Helvete. Sigui veritat o no, Euronymous era més espavilat que una geneta: volia utilitzar les imatges del cos del seu amic per entaferrar-les als flyers dels concerts de Mayhem. El sexe és un reclam collonut... la mort, també. Imagin que la *genial* idea li degué dur massa problemes, perquè l'única foto que ha arribat a veure la llum és la que podem veure a la portada del bootleg "Dawn Of The Black Hearts" (Warmaster Records, 1995). "*Clar que vaig fer fotos d'ell, mort! O tu no ho haguessis fet?*", afirmava a una entrevista Euronymous, l'any següent. "*Per desgràcia no tots els dies tindràs un mort real davant dels teus ulls. A mi no m'importa si la gent mor, fins i tot si és gent propera, perquè jo no tenc sentiments. Dead era un gran vocalista... però un vocalista sempre pot ser substituït. Ell va decidir fer el sacrifici suprem i Mayhem hem sortit guanyant amb això. Que la gent pensa que he estat jo? Que pensen que és un assassinat i no un suïcidi? M'és igual. Quan més ho pensin, millor, així ens farem més famosos*". Efectivament, Mayhem aconseguirien una major popularitat dos anys després, però no pas per la mort de Dead. I per què? Segueix llegint: acabaràs trobant la resposta.

Història #2: "Som les persones més odioses i malaltisses que mai hi ha hagut"

Sense conyes, sense exageracions: Abruptum passa per ser una de les bandes més malrolleres que hagi donat mai la música extrema. O la música en general, si m'apures. D'Oslo passem a Estocolm per conèixer a dos goranots obsessionats per una sola idea: el mal. Al més pur estil de "Cuando Harry encontró a Sally", la unió de Niclas Morgan (Evil) amb Tony Särkkä (IT) donà pas a l'efímer col·lectiu True Satanic Horde –una imitació sueca de l'Inner Circle noruec– que defensava la destrucció de tots els valors cristians. Fins aquí la història no té res d'estrany o especial... o el que podríem entendre per "estrany" o "especial" per un grup de black metal de principis dels anys noranta. La cosa es va embrutar –ho direm així– quan el grup que ambdós havien format, Abruptum, passa a enregistrar el seu àlbum debut: "Obscuritatem advoco amplectére me" (Deathlike silence, 1993). Es tractava de dues cançons sense títol i de quasi mitja hora cada una d'elles, on l'essència maligna del

black es barreja amb altres gèneres (ambient, noise, avantgarde) per donar lloc a un disc tan innovador com visionari. I malrollista, també: cosa grossa.
Però el més curiós d'aquest disc, tal volta, sigui el seu procés de gravació. L'enregistraren a les fosques en la més completa soledat. O això és el que van dir. Fa gràcia només de pensar-ho: dos jovenets sols, sense llum, tancats a una petita habitació... Hagués pogut sorgir una preciosa història d'amor satànic i homosexual, però aquest no és el cas: IT i Evil aprofitaren aquelles circumstàncies per torturar-se i putejar-se mútuament, un a l'altre, mentre enregistraven "Obscuritatem advoco amplectére me". Un cop de puny per aquí; una estirada de cabells per allà; tu ja m'entens. Però és que, atenció, s'ha arribat a dir que, per aconseguir alguns dels crits més espectaculars del disc arribaren a clavar-se agulles un a l'altre o esquitxar-se amb oli calent. A un servidor, prudent com tot bon portolà, se'm fa difícil imaginar-me a dos suecs manejant una pella d'oli calent dins d'un petit estudi de gravació... i més, a les fosques. Altra gent –gent *no portolana*, vull dir– va arribar a qüestionar el seu mètode de gravació, a la qual cosa Evil va respondre: "*A ningú li importa allò que va passar mentre enregistràvem el disc. Es massa dolorós i privat com per parlar-ne (...) Som els elegits per fer això: som les persones més odioses i malaltisses que mai hi ha hagut. Som superiors a la resta dels humans*". Al més pur estil Stanislavski, Abruptum canalitzaren tot aquell dolor físic per crear un disc capaç de regirar qualsevol estómac sensible. Creu-me: ho aconsegueix.
I una petita anècdota més. Evil, que era amic de Dead, ha confirmat recentment que Euronymous es va guardar alguns restes mortals seus, a mode de trofeu. *"Algú m'havia dit que s'havia mort"*, explica. *"Com que ells no tenien telèfon a casa, vaig escriure una carta a Mayhem. La resposta del seu guitarrista va ser: "S'ha pegat un tro i aquí tens un bocí del seu crani". El tio m'havia enviat dos bocins de crani i un tros del seu cervell, encara humit. Encara els tinc, ben protegits".*

Història #3: "Me'n vaig a matar nines"

Hi ha gent amb problemes. No un, ni dos, ni tres: estic parlant de molts de problemes. Per tant, si mesclam una personalitat maniacodepressiva, propensa a atacs d'ira, al·lucinacions i estats de paranoia, amb esquizofrènia i una

obsessió malaltissa per la mort, tenim com a resultat una bomba de rellotgeria amb cames. Mikael Nilsson era una d'elles... i, per si no fos suficient, el nostre protagonista desenvolupà una curolla grossa pel grup alemany Bethlehem i el seu disc "Dark metal" (Adipocere Records, 1994): com voler apagar un foc amb benzina, saps què te dic? Aleshores, Mikael va decidir agafar una guitarra i emular-los component un grapat de cançons sobre misèria, tristor i mort. Havia nascut Silencer, un dels majors exponents del que s'anomenà "depressive black metal", subgènere on el satanisme i tota la seva imatgeria és substituïda per un món angoixant on el suïcidi és tema estrella. Tan seriosament es va prendre el seu rol que Nilsson canvià el seu nom per Nattramn, un mot que fa referència a una criatura mitològica del folklore suec.

Mikael, un vell conegut de bona part dels psiquiatres d'Estocolm, no va ser capaç de donar un sol concert. De fet, li costà sang, suor i llàgrimes completar l'enregistrament del seu únic disc: "Pierce me" (Prophecy Productions, 2001). Seguint l'exemple d'Abruptum, va voler impregnar la seva música del dolor físic i desesperació: els crits –a mig camí entre Varg Vikerness i King Diamond– venien dels talls que ell mateix s'encarregava de fer a diferents bandes del seu cos. Fet completament un *ecce homo*, es va fer les úniques fotografies oficials de Silencer lluint uns potons de porcella a mode de mans i una màscara sense faccions: el toc final d'un producte maligne i malaltís a parts iguals. A les dedicatòries del disc, menció únicament pel personal psiquiàtric de l'hospital de St. Sigfrids, alguns laboratoris farmacèutics i medicaments antidepressius com el Fluanxol, el Imovane, el Risperdal o el Sobril, entre d'altres.

La música sol servir per exorcitzar alguns dels nostres dimonis personals. Demana-li a n'Oreja Aguirre, per exemple. En el cas de Nahtram va servir per provocar l'efecte contrari: trabucar fins haver de ser ingressat al psiquiàtric de Växjö (Suècia). Poques setmanes després, aconsegueix escapar d'allà deixant una nota: "*Me'n vaig a matar nines i ser més famós que Thomas Quick*". Dit i fet. Destral en mà, i amb unes pintes que segurament espantarien a qualsevol Jack Torrance en potència, apareix a un parc infantil de la ciutat de Ljungby, i entaferra una greu ferida al cap d'una nina de sis anys. No la va matar, però supós que no cal dir que una destralada al cap no es cura amb la mateixa facilitat o rapidesa que una escarritxada a la cuixa. L'agressor, fent un parell d'espectaculars cucaveles, aconsegueix escapar de l'escenari robant una

bicicleta: el fet de que es trobés a un parc infantil ens fa pensar que es tractés d'una bicicleta infantil, i més concretament una d'aquestes, amb canastró i unes tiretes de tela molt xules al manillar. La incursió de Mikael alias Nahtram dins del món del ciclisme fou curta: pocs minuts després fou rodejat per la policia. *"Matau-me! Matau-me, per favor!"*, foren les úniques paraules que repetí durant la seva detenció.

Mikael fou jutjat i, tenint present els seus problemes psíquics, fou reclòs deu anys al centre psiquiàtric de Växjö. Com que, per raons òbvies, no podia seguir amb Silencer, els metges van considerar oportú que el nostre protagonista seguís creant música: les teràpies musicològiques, en aquest cas, han donat lloc a Diagnose: Lebensgefahr, un projecte a mig camí de l'ambient, el drone i els sons industrials. I sí, va arribar a treure un disc i tot: "Transformalin" (Autopsy Kitchen Records, 2007). A hores d'ara, Mikael / Nahtram és al carrer. El mateix any que va recuperar la seva llibertat va publicar un llibre titulat "Pig's heart" (2011) on demostra que, tot i la teràpia d'aquests anys, segueix tan bollat com sempre: "*M'enfons més i més profund dins del pou de la sabiduria esotèrica*", escriu. "*Ens esperen bons temps: el futur és trobar el passat. Vull col·locar el món sobre les meves espatlles i aquest document servirà com a guia per a l'ànima eterna que viu, temporalment, dins del vehicle humà. Vull invocar a l'animal vertader i sagrat, i dirigir la transformació en un esser superior a l'home. Amb el temps s'entendrà què és la llibertat. Aquest és un carreró sense sortida i ningú m'escoltarà plorant*".

Història #4: "La mort és l'orgasme de la vida"

Pel meu gust, Jon Nödtveidt ha estat un dels músics de metal extrem amb major talent... però també un dels més gilipolles. Ho tenia tot de cara al triomf: joventut, atractiu, imaginació, carisma, tècnica instrumental... De fet, no tenia ni vint anys quan ja portava a les seves esquenes dues meravelles com "The Somberlain" (No Fashion, 1993) i "Storm Of The Light's Bane" (Nuclear Blast, 1995) amb Dissection. Se'l considerava el nin prodigi de la música extrema, el Blaise Pascal del black metal, però, progressivament, desenvolupà una addicció més perillosa que les drogues, l'alcohol o el sexe: la filosofia.

No. Jon no es passejava amb edicions de butxaca de Kant i Sartre a les mans, ni molt manco parlava del mite de la caverna a algunes de les seves cançons. El seu interès en la filosofia es fonamentava en els postulats de l'Ordre Misantròpica Luciferiana (MLO), una mena de secta amb una forta base filosòfica que, inspirant-se en les religions de l'antiguitat, adora les tres forces que regeixen –segons ells– l'Univers: el caos, la buidor i la foscor. Jon es bolcà cegament en aquelles idees nihilistes que justificaven la mort, l'odi i la violència. Per això, a l'hivern de 1997, ell i un altre membre de la MLO assassinaren a un home, a un parc de Gotemburg (Suècia). No hi havia motius: era matar per matar, simplement. Per si t'interessa, aquest succés queda recollit al film "Keillers Park" (2006) de Susanna Edwards.

Amb 22 anyets, Jon fou condemnat a deu anys de presó dels quals en va complir set: lluny de mostrar-se penedit pel seu acte i començar un procés de redempció tipus Derek Vinyard a "American History X", aquells anys a l'ombra van servir-li per reafirmar-se en totes i cada una de les seves conviccions. Fou posat en llibertat el 2004, i rebut com un heroi pels membres de la MLO; així, Jon iniciava un nou cicle musical amb el mediocre "Reinkaos" (Black Horizons, 2006). Malgrat això, la resposta del públic fou positiva: tant, que pràcticament tots els concerts que va fer a la seva gira de presentació van penjar el cartellet de "*Sold out*".

Dissection tornaven a gaudir de fama, Jon tenia un bon grapat d'euros a les seves butxaques i, fins i tot, havia trobat parella: *combo breaker*. Les coses no podien anar millor, però allà hi era el nostre protagonista, per enviar-ho tot a ca una puta. L'horabaixa del 14 d'agost de 2006, Jon, de 31 anys, es tanca al seu apartament, situat a Hasselby (Estocolm): després d'escriure i enviar un parell de cartes d'acomiadament, va crear un cercle d'espelmes negres i apagà els llums del pis. Despullat, llegeix un fragments del "Liber Azerate" (un dels textes fundacionals de la MLO) per, acte seguit, pegar-se un tro al cap amb una escopeta de caça. Dos dies després, rebudes les cartes on informava dels seus plans, la policia entra al seu apartament i troba el seu cos. Ningú s'explicava perquè havia decidit acabar amb la seva pròpia vida, just a un moment en el que les coses li anaven tan bé. La resposta, en aquest cas, la podem trobar en unes declaracions que havia fet, mesos enrere: "*Els satanistes decideixen sobre la seva vida i la seva mort: prefereixen anar-se'n amb un somriure a la*

cara quan arriben a la cima de la seva vida, i quan han aconseguit els seus objectius. És totalment anti-satànic acabar amb la vida d'un mateix quan es sent trist o miserable: el satanista mor fort, i no per l'edat, per la malaltia o per la depressió. Escull la mort abans que el deshonor. La mort és l'orgasme de la vida".

***Història #5:* "Ningú pot entendre el que som"**

Agafam els tapins: deixam els països nòrdics i ens anem d'excursió a França. Si un grapat d'adolescents noruecs formaren l'Inner Circle, els francesos, que mai volen quedar-se enrere, van fer un experiment semblant: Les Légions Noires (Les Legions Negres). El nom, en si, acollona, tot i que aquests no van cremar cap església ni assassinar a cap persona... al manco, que es sàpiga, perquè hi ha molt poqueta informació d'ells.

Van sorgir a un període molt concret (primera meitat dels anys noranta) a una zona molt concreta (Brest, nord-oest de França); es consideraven un "cercle d'ànimes", però funcionaven com una mena de col·lectiu de bandes agermanades. Vlad Tepes (els capos, per dir-ho d'alguna forma), Mütiilation, Moëvöt, Belketre, Torgeist, Brenoritvrezorkre, Black Murder… i així fins contar-ne dinou. La seva aparició coincideix amb un augment de profanacions dels cementiris de la zona. Idò, què vos pensaveu? Les Légions Noires rebutjaven el satanisme d'Anton Lavey per considerar-lo massa *mainstream* i, a canvi, reivindicaren un culte demoníac més pur, destructiu i, segons ells, real.

Així doncs, tenim dinou bandes de Brest que no només es dediquen a fer black metal sinó que, de forma consensuada, comparteixen una sèrie de trets i característiques que els converteixen en un moviment musical sorprenentment homogeni. Hi havia una sèrie de normes sagrades, al més pur estil "El club de la lluita": la primera regla de Les Légions Noires és que ningú parla sobre Les Légions Noires. Tan extrema era la seva gelosia i secretisme que, encara ara, no s'ha pogut esbrinar la identitat d'algun dels seus membres. Mai van fer cap concert o cap aparició pública: "*No hi pot haver una connexió entre nosaltres i la resta de mortals. Mai tocarem per a una audiència descerebrada de metalers*", afirmaven. No se'ls veia a cap plaça fent uns canuts, ni molt manco reunits a les tasques heavies de la ciutat demanant al DJ cançons de Slayer.

Qui eren doncs, aquests grups-fantasma? Alguns han especulat amb la possibilitat de que fossin joves provinents de famílies de classe alta que, a les seves estones lliures, cercaven emocions fortes. Qui sap. A mi se'm fa inversemblant l'idea de que un grapat de senyorets podrits de pasta utilitzessin el seu temps lliure en aquestes mogudes abans de, no sé, muntar festes a la piscina de casa seva. O festes de pijames. Què se jo.

Apart del seu gust per l'anonimat, Les Légions Noires eren un club selecte i elitista: per ells, el black metal només podia ser escoltat per il·luminats i estaven en contra de la seva popularització entre el públic. L'únic testimoni que ens queda de la seva existència són un grapat de fotos –a cada qual, més tètrica– i una bona quantitat de cassetes que van ser distribuïdes des de la més estricta clandestinitat. Tot i el seu so precari, les còpies originals són, a dia d'avui, cares peces de col·leccionista. També ens queda un bon recull d'excentricitats dignes de ser recordades: per exemple, el grup Aäkon Këëtrëh assajava i enregistrava la seva música a un vell castell de Brest que, segons es diu, era propietat de la família d'un dels seus components. De Black Murder o Brenoritvrezorkre es deia que enregistraven les seves maquetes amb micròfons forrats amb animalons morts amb la intenció d'aconseguir una producció "més podrida i maligna". Alguns, es tiraven dies perduts als boscs, cercant la inspiració; d'altres, passaven el temps perfeccionant el seu propi idioma, el goatre. Frikada va, frikada ve. I entre una cosa i l'altra, rebutjaven les drogues i l'alcohol amb la mateixa convicció que qualsevol straight edge de Washington DC. Això no els feia, precisament, un col·lectiu pacífic, sinó més aviat el contrari: les amenaces a mort a redactors de fanzines o a grups com Impaled Nazarene o Sigillum Diaboli ("*posers*", segons ells) van ser una constant. "*Ningú pot jutjar-nos",* subratllaven*. "No pertanyem a la "humanitat". Esteim massa allunyats d'ella i ningú pot entendre el que som: l'únic que poden fer és témer-nos, perquè som el rostre de la seva pròpia mort (…) Ningú pot aturar-nos, res pot aturar-nos*". Mai es documentà cap acció violenta que portés a algun dels seus membres a ser detingut, però les divisions internes entre els seus components van provocar el final de Les Légions Noires aproximadament a l'any 1997. Des d'aleshores, no s'ha tornat a saber res més d'ells. Potser ara gaudeixin de les festes. De les festes de pijames, vull dir.

Història #6: "Els covards amenacen: els valents passen a l'acció".

No cal ser un crack de les matemàtiques per saber què passa quan fiques dos gallets joves dins d'un mateix corral. El corral, en aquest cas, fou l'Inner Circle, una mena de màfia de poca monta formada per entusiastes del black metal i components de grups com Mayhem, Darkthrone, Emperor, Enslaved o Burzum: les seves activitats es poden resumir en la crema d'esglésies, els petits furts i les pallisses als fans de l'AOR.

Øystein Aarseth "Euronymous" és el subjecte A: és el "macho alfa" de tot aquest cabrum, el guru, l'ideòleg. El seu grup, Mayhem, és el principal instigador de tot aquell puta caos. Té carisma, té làbia i no va de tonteries: el seu caràcter violent i la seva sang freda (recordem la història del suïcidi de Dead, l'any '91) el converteixen en un individu temut per tots, i molt especialment pels seguidors de Tyketto i Poison, principals víctimes de les seves pallisses. A més, està fortament vinculat amb l'extrema esquerra, declarant-se admirador de Stalin o Mao.

El subjecte B és Kristian Vikerness, un al·lotet més jove i introvertit, fascinat pel món de Tolkien, que aconsegueix vèncer la seva inseguretat quan entra en contacte amb l'escena de black metal. Burzum és el seu grup. Però, a diferència d'Euronymous, Vikerness tenia més a veure amb l'extrema dreta i l'ultranacionalisme. Formava part del grup neonazi NHF (Norsk Hedenks Front) i es declarava admirador de Hitler o Mussolini... però també de dictadors comunistes com Stalin o Ceaucescu.

Malgrat les seves diferències antagòniques en el camp polític, Euronymous convertí a Vikerness en el seu protegit: era carismàtic, talentós i violent... tant com ell. Tan a prop el volgué tenir que l'any 1992 el convidà a formar part de Mayhem com a nou baixista: des d'aquest moment fins juny de 1993 (és a dir, poc més d'un any) es van cremar 44 esglésies a Noruega.

Vikerness, que havia canviat legalment el seu nom (Kristian) per Varg ("llop", en noruec), es creix amb cada incendi i passa a ser de cada vegada més admirat entre els membres de l'Inner Circle, eclipsant a Euronymous amb una rapidesa sorprenent. El mateix passava amb la música. Mayhem, actius des de 1984, només havien aconseguit publicar un EP i un grapat de demos guarres; en

canvi, Burzum, en poc més de dos anys, havia tret dos discs, un EP i un grapat de cassetes.

Aquella gelosia corcava, poc a poc, a un Euronymous que lamentava amb tota la seva ànima haver tutelat al jove Vikerness. "*Sabia que hi havia rivalitats entre ells*", afirma el bateria d'Emperor, Faust. "*Però crec que Euronymous no s'ho prenia tan a pit: Vikerness sí, perquè ell tenia més protagonisme dins del món musical. També sé que hi havia cert problema per un tema de doblers*". Així, mentre treballaven en el disc debut de Mayhem ("De Mysteriis Dom Sathanas") començaren a botar xispes entre un i l'altre. Hi havia tanta tensió que, el 9 d'agost de 1993, Vikerness explotà: "*N'estava fart d'ell: volia enviar-lo a la merda i dir-li lo molt que el menyspreava. Sé cert que m'odiava tant que hagués volgut matar-me*".

Vikerness, acompanyat per Snorre W. Ruch (del grup Thorns) es dirigeixen cap a l'apartament d'Euronymous. Era de nit, i a la butxaca portava una ganiveta. "*Crec que serien les tres de la matinada*", declarava el fundador de Burzum. "*Euronymous va obrir la porta. Només duia posats uns calçotets: semblava cansat. Començarem a discutir. Ell començà a dir que jo anava dient tonteries sense sentit i que em pegaria una nespla. Jo li vaig contestar: "Els covards amenacen: els valents passen a l'acció". Llavors, ell em va pegar un cop al pit, molt fort: em vaig quedar sense respiració. El vaig empènyer i va caure a terra. Se'n va anar corrent a la cuina. N'estic segur que anava a agafar una ganiveta... però és que jo ja en duia una, així que vaig anar darrera d'ell per pegar-li una ganivetada a l'esquena i evitar que arribés a la cuina. Començà a córrer per tot el pis, cridant amb totes les seves forces... i fou quan jo em vaig tornar loco de veritat. Intentà escapar per les escales, però Snorre i jo l'enganxarem: vaig començar a apunyalar-lo a la cara: volia que es callés. Estava furiós amb ell, perquè estava cridant com una nineta, demanant auxili, en lloc de lluitar contra mi, com un home, per defensar-se. S'ho tenia ben guanyat, per inútil, per incompetent. Era escòria humana que no mereixia cap honor, cap clemència*".

A l'autòpsia d'Euronymous es comptabilitzaren fins a 25 ganivetades, bona part d'elles al rostre. El crim havia estat tan chapusser que la policia noruega activà de seguida la recerca i captura d'un Vikerness que ja s'havia donat a la fuga. El trobaren ocult, dues setmanes després, a un petit magatzem de les afores de

Bergen: allà havia acumulat fins a 150 quilos de dinamita amb l'objectiu de volar l'església on hi havia dipositades les joies i relíquies de la família reial noruega.

La detenció de Vikerness fou el principi del final de l'Inner Circle: en pocs mesos, foren detinguts una seixantena d'al·lotets entre els 14 i els 22 anys, bona part dels quals tocava a grups de black metal. Càmeres de televisió, periodistes de tot el país, grups de fans, grups de detractors... El judici de Varg Vikerness fou viscut com un esdeveniment mediàtic de primer ordre: el jove, que a tot moment es mostrà tranquil i educat davant del tribunal, basà la seva defensa en que havia patit una demència transitòria. Una anada d'olla, vaja. Però no, no va colar i fou condemnat a 21 anys de presó, dels que només va complir 16. "*El sistema judicial noruec és pitjor que el de l'Edat Mitjana"*, es queixà a una entrevista*. "El meu primer psiquiatra era un jueu i el segon, un maçó. I el jurat, de veres, era de rialles: un comunista, dos maçons i un puta il·luminat que afirmava curar malalties amb l'ajuda de Crist. El meu advocat era un homosexual i la jutgessa era membre del Partit dels Treballadors. Per favor, quin tipus de broma és aquesta?*".

Enmig de tot això, Mayhem va aconseguir publicar "De Mysteriis Dom Sathanas" (Deathlike Silence, 1994), sense esborrar les pistes de baix de Vikerness, la qual cosa el converteix en l'únic disc on víctima i assassí comparteixen crèdits: morbo en el seu més pur estat. I això vos agrada: vos agrada molt.

El procés Tudurí

05..09.13

El matí del 20 de febrer de 1951 es va hissar per darrera vegada la bandera negra al pati de la presó dels Caputxins: al menorquí Pere Tudurí li pertocà l'històric i dubtós honor de convertir-se en el darrer reu executat a les Illes Balears. La seva mort inspiraria al cineasta Luis García Berlanga el guió d'una de les seves obres més emblemàtiques, *El verdugo* (1963). Des d'aleshores, l'ombrívola personalitat de Tudurí i la brutalitat dels seus crims han engrandit el clima de llegenda negra d'un dels episodis més truculents de la Mallorca dels anys quaranta.

Tant els seus amics com la seva pròpia família no dubtaren en descriure'l com una persona difícil: antipàtic, altiu i despòtic, Pere Tudurí Vidal era el típic mascle brutal que marca a ratlla el seu terreny i que no dubta en defensar-lo a cop de puny. Tot i que sabem d'ell que nasqué a Menorca, els seus orígens són un tant confosos: mentre uns situen el seu naixement a Es Castell, l'any 1909, altres afirmen que el nostre protagonista vingué al món dos anys després, a Villacarlos. També sabem que, a més dels seus tripijocs derivats de contraban a petita escala, era forner: al manco, fins que va conèixer a Argentina Pons, amb la que fou pare per primera vegada l'any 1937.

Cercant una vida millor, la família Tudurí-Pons embarcà pocs anys després cap a Mallorca, instal·lant-se a una primera planta del Carreró de l'Ermità, a Palma. La crisi econòmica del moment –com qualsevol altre període de postguerra– impedí que el menorquí trobés feina de forner, però la seva experiència amb el foc acabà jugant a favor seu: acabà contractat com a fogoner d'una tintoreria situada al número 9 de l'antic passatge S'Hort d'en Moranta, just on avui es troba l'emblemàtic Bar Dry, del carrer Bonaire.

La pau del matrimoni era eventualment interrompuda per la figura del seu llogater, Bernardí Ramis Bisellasch, de seixanta anys: un vidu irascible i

impertinent, inflexible amb els corresponents pagaments mensuals. Així, quan Argentina Pons tornà a quedar embarassada, els problemes econòmics començaren a ofegar a Pere Tudurí. Ramis, esperant cobrar les rendes pendents, decideix presentar-se per sorpresa un dissabte vespre a la tintoreria de S'Hort d'en Moranta: ignoram el dia i el mes, però sabem que fou a l'estiu de 1944, i no 1945, com erròniament apuntava el primer informe del Ministeri Fiscal.

Allà troba a Tudurí, sol. L'encontre entre els dos homes acaba per convertir-se en una discussió d'alt voltatge que només finalitza quan el menorquí, valent-se d'una gruixuda barra de ferro, assesta una ràfega de cops ràpids i precisos al crani de Ramis. El llogater cau a terra, mort. Mai es va saber què va passar aquell vespre dins la tintoreria: si fou la conseqüència d'una disputa més que acalorada o si, més aviat, es tractava d'un assassinat premeditat. Amb més sang freda que qualsevol altra cosa, Tudurí se'n tornà cap al Carreró de l'Ermità com si no hagués passat res per tornar la matinada següent a l'escenari del crim. Amb un xorrac, tallà els braços del cos de Bernardí per, després, començar a incinerar-lo dins la xemeneia de la tintoreria: l'operació fou dificultosa, fins l'extrem d'anar empenyent el cadàver a mesura que s'anava consumint entre les flames. A continuació, netejà el trespol per esborrar qualsevol rastre de sang. El ritual, ara sí, havia acabat.

Pocs dies després, el propi Tudurí havia estès el rumor de que Bernardí Ramis havia marxat inesperadament a Barcelona a atendre uns negocis d'importància. Tot i que sorpresos per aquella sobtada desaparició, alguns familiars de la víctima avalaren aquella teoria perquè, efectivament, Ramis tenia alguns negocis a la capital barcelonina. El llogater havia desaparegut sense deixar rastre. Ningú havia vist res; ningú havia sentit res. Pere Tudurí havia comès l'assassinat perfecte.

Conscient d'haver comès un crim i haver-lo resolt amb total sigil, Tudurí guanyà la confiança suficient com per pensar que, a un futur proper, podria solucionar algun dels seus problemes amb el mateix *modus operandi*. Sense haver

d'aguantar l'impertinent xerrameca del difunt llogater, té via lliure per cercar nous negocis: així, sense abandonar el seu ofici de fogoner, l'any 1945 munta a la planta baixa del seu edifici una ruïnosa taverna, La Peninsular, situada al mateix espai on, dècades després, s'obriria el bar La Blanqueada.

La inexperiència de Tudurí fa que La Peninsular sigui un fracàs rotund: el seu caràcter antipàtic engega als pocs clients que passen per la seva porta. Tots, manco Agustín Vera, un canalla de manual. Altiu i malparlat, es deixa caure per la taverna dia sí i dia també *"porque daban buen vino"*, però també amb l'esperança de trobar a Argentina Pons, amb la qual –i segons afirmà la filla major del matrimoni– mantenia llargues i amistoses converses.

La situació econòmica de La Peninsular arribà a ser insostenible: per tant, el menorquí opta per traspassar el negoci a Marcial Jiménez Muñoz i Valentina Armijo Castillo, un matrimoni de xarnegos catalans amb esperit emprenedor, que pagaren religiosament tres-centes pessetes mensuals fins que se'n adonaren que la taverna no podia remuntar el vol. L'estiu de 1946, Marcial intentà desvincular-se del contracte, però Tudurí no estava dispost a cedir tan fàcilment i exigí una quantiosa suma que, per altra banda, el català no estava dispost a pagar.

Foren dos mesos d'estira-i-arronsa fins que Tudurí ideà una solució dràstica: "Le cité para que fuera a la tintorería: le cité con la intención de matarle", afirmaría mesos després, davant d'un jutge. "Marcial no tenía un arma para defenderse; sin embargo, al ver que me daba un empujón, cogí aquel hierro y le di un golpe en la cabeza". El hierro al que es referia Tudurí era la mateixa barra amb la que havia mort a Bernardí Ramis, dos anys abans. Ara, però, hi havia una diferència: Valentina Armijo era un cap solt, perquè sabia que el seu marit tenia previst veure's amb Tudurí a S'Hort d'en Moranta. No va perdre el temps: situà aquella barra de ferro vora l'entrada de la tintoreria i aquell mateix dissabte horabaixa es dirigí cap a La Peninsular cercant a la catalana. Un cop la trobà, la convidà a acompanyar-lo amb les següents paraules, recollides al posterior interrogatori policial: "Mira: he estado con tu marido y hemos llegado a

un acuerdo; es conveniente que vengas y así, entre los tres, daremos por terminada la cuestión de los alquileres".

Valentina mossega l'ham de l'assassí. Caminen tranquils fins la tintoreria de L'Hort d'en Moranta: situats davant l'entrada, Tudurí, fent gala d'uns modals impropis d'un homo com ell, la convida a passar primer. Ella accedeix i, pocs segons després, el menorquí torna a fer servir la seva barra de ferro. Només bastava un cop letal, sense crits, sense renou. A continuació, ajunta els cadàvers davant la xemeneia i se'n torna a casa: davant la seva dona i les dues nines fingeix sentir-se cansat. Se'n va a dormir prest, dient-les que demà, diumenge, haurà de matinar per acabar algunes feines pendents a la tintoreria. I, de fet, així era...

A les sis del matí d'aquell diumenge, Pere Tudurí s'afanya en esquarterar els dos cossos: torna a repetir el macabre ritual, incinerant de forma laboriosa les restes per, a continuació, netejar el trespol de qualsevol rastre de sang o fluid corporal. Després, i tot i que no està provat, és possible que l'assassí es passés pel pis del matrimoni, per tal de sostreure algunes pertinences. El que sí es sap és que Tudurí s'encarregà d'escampar un rumor, just quan els veïnats començaven a estranyar-se davant la desaparició de Marcial i Valentina: "*En Palma las cosas les han ido muy mal: se han separado y han vuelto a Barcelona".*

Marcial Jiménez i Valentina Armijo tenien família a Mallorca, així que tots van creure aquella història. Tots, manco una persona: Agustín Vera. L'antic client de La Peninsular reparà, precisament, en un detall curiós: Pere Tudurí portava roba que no era seva. "*En aquel momento no me quería convencer, porque de lo contrario el que estaba en peligro era yo*", aseguraba el delator. "*Tardé en denunciar los hechos porque necesitaba pruebas más convincentes, pruebas que tuve cuando vi que el procesado llevaba los pantalones de pana y los zapatos de la víctima, de Marcial*".

Vera presentà la seva denuncia i poques hores després la Brigada d'Investigació Criminal de Palma es presenta al domicili de Tudurí: hi trobaren

joies, una bicicleta i un cofre ple de roba que havia pertangut al matrimoni català. El 24 de març de 1947, el menorquí és detingut. A un primer moment, refusa l'acusació d'assassinat, afirmant: *"Todo esto es un cuento que un día, por razones de carácter amoroso, conté a un amigo para asustarle"*. No obstant això, les contínues contradiccions del seu relat i la forta pressió dels interrogadors acabaren per donar els seus resultats: Tudurí confessà l'assassinat de Marcial i Valentina, però també el de Bernardí. La bomba havia esclatat i els rotatius, locals i nacionals, comencen a difondre *"la historia del tintorero asesino"* com un episodi macabre més d'aquella Espanya negra.

El 18 i 19 d'octubre de 1948 comença el que s'anomenà "Proceso Tudurí", un judici amb audiència pública que mobilitza a tota la ciutat. "Una larga cola de público esperaba impaciente el momento de presenciar el juicio (…) Mucha gente se quedó sin poder oír y menos ver el interesante desarrollo del proceso", llegim a la premsa d'aleshores; línees que reflecteixen el fort sentiment de curiositat que havia despertat el cas. Enrique Fernández Álvarez, el president de l'Audiència Provincial, encapçalà el judici acompanyat per quatre magistrats més: Conde, Andreu, Carrascosa y Cabuérniga. Lluís Matas Valenzuela s'encarregà de defensar a l'acusat, mentre que Francisco Salvà Planas actuà com el que, precisament, era: un fiscal implacable.

Tudurí, protegit per unes enormes ulleres de sol, afrontà el judici amb suma tranquil·litat, i durant la seva primera declaració respongué a totes les preguntes de la acusació repetint una i una altra vegada la mateixa paraula: *"Falso"*. Salvà Planas, que sol·licitava pel menorquí dues penes de mort i una pena de reclusió menor per homicidi, defensava que Tudurí havia actuat sempre amb premeditació i traïdoria. Per contra, el discurs de l'advocat defensor es basà en la manca de solidesa de les proves incriminatòries:

"No he tenido las suficientes pesetas para llevar una prueba convincente ante la sala ni el tiempo necesario para ello. Volviendo a la declaración de mi defendido, debo hacer constar una y otra vez que ésta fue el fruto de hábiles interrogatorios. ¿Y qué nos han dicho los testigos? ¡Nada! ¡Sencillamente nada! Por ello, os digo que haciendo un análisis del sumario, la defensa no ha

encontrado en él nada que pueda perjudicar a mi patrocinado. No se trata, señores, de un caso corriente de asesinato, en que aparece la víctima con todos los vestigios y secuelas que hará que los funcionarios de la Policía den con el criminal. No, no se trata de un proceso corriente: es un proceso especial, especialísimo, en que no aparecen vestigios de las personas desaparecidas, por lo que, desconociendo la supuesta muerte violenta, mal podríamos llamarlas asesinadas, fallecidas".

En definitiva, sense cos, sense evidències físiques, no hi ha assassinat que valga. La cosa no només va quedar aquí, sinó que, setmanes abans del judici, Matas Valenzuela realitzà un curiós experiment a l'Escorxador de Palma: "*Ante la imposibilidad de cerciorarme de la cremación de los tres supuestos desaparecidos, me trasladé al Matadero Municipal, donde en presencia del veterinario, pude observar que en un horno crematorio, una vaca tras su cremación dejaba vestigios tales como los huesos (…) Donde el delator dice que Tudurí cometió los hechos es imposible que ocurrieran*". L'advocat defensor, a més, afirmava que era impossible que aquells crims s'haguessin produït a l'interior de la tintoreria: *"Es imposible porque las pilas de agua, cual espejos, reflejan todo cuerpo que esté delante, de ahí que la presunta víctima tenía que darse cuenta perfectamente del ataque de que fuera objeto".*

Els arguments de la defensa no van convèncer al tribunal, i el migdia del 19 d'octubre Enrique Fernández Álvarez dicta sentencia. Considerant que les proves incriminatòries eren *"agobiantes"*, el veredicte condemnava a Tudurí a la pena capital per l'assassinat de Valentina Armijo ("*con especial agravante de desprecio al sexo femenino*"), a dues condemnes de 14 i 17 anys de presó per les morts de Marcial Jiménez i Bernardí Ramis i, finalment, a indemnitzar amb 25.000 pessetes a cada un dels hereus de les víctimes. De res li va servir expressar enèrgicament el seu penediment; ni tan sols quan, a la Setmana Santa de 1950, Tudurí –afeblit, encadenat i custodiat per quatre Guàrdies Civils– participà a la processó del Crist de la Sang com a penitent.

L'horabaixa del 19 de febrer de 1951 arribava al Port de Palma el botxí titular de l'Audiència de Valladolid, Florencio Fuentes Estébanez, amb la seva temuda

maleteta negra davall del braç. Dins d'ella, un terrorífic assortit de manovelles, cargols, argolles i rosques que conformaven l'anomenat garrot vil, un instrument utilitzat per executar als condemnats a mort. Fuentes n'era tot un expert: fou un botxí especialment actiu a la Catalunya dels primers anys quaranta, aplicant la pena capital a El Cantagallos, El Moracho i molts d'altres criminals catalans de l'època.

La matinada del 20 de febrer, els funcionaris de la presó dels Caputxins de Palma criden a Tudurí: *"El reo ha entrado en la capilla"*, anuncien. El menorquí es confessa davant del sacerdot i rep la seva darrera comunió. A les 7:30 és conduit al pati interior de la presó, on l'espera Florencio Fuentes vora una cadira i una estaca de fusta clavada al sòl. El botxí no saluda: col·loca de forma mecànica les manovelles, cargols, argolles i rosques al voltant del coll del condemnat. Una volta. Dues. Tres. Un cruiximent de vèrtebres i un darrer alè seguit per un curt però sobrecollidor silenci. Sentència complida.

Pocs minuts abans de tocar les 8 del matí, s'hissava per darrer cop la bandera negra a la presó dels Caputxins, com cada vegada que s'executava a algú. A Tudurí li pertocà el privilegi històric de ser el darrer d'una llista negra i, des d'aleshores, mai més es tornaria a aplicar una pena de mort a les Illes Balears. Al dia següent, el seu cos fou enterrat a la Cruz de Hoyos –la fosa comú del Cementiri Municipal de Palma– enmig d'una forta expectació social. El cineasta Luis García Berlanga s'inspirà en aquella història per donar forma al guió de *El Verdugo* (1963), una de les obres mestres de la seva filmografia, tot i que incloent referències a altres execucions com Pilar Prades Expósito, *'la enverinadora de València'*. Florencio Fuentes tornaria cap a Valladolid i dos anys després de la seva visita a Mallorca sofrí una forta crisi personal que el va empènyer a abandonar precipitadament l'ofici de botxí. Les autoritats no van entendre aquelles explicacions seves, per la qual cosa fou expedientat i condemnat a presó. Ja al carrer, però arruïnat i penedit, es suïcidà a la primavera de 1970. Quatre anys després, un 2 de març de 1974, l'anarquista català Salvador Puig Antich i l'atracador alemany Heinz Chez es convertiren en els darrers executats de l'Estat mitjançant el sistema del garrot vil: amb la Constitució de 1978 la pena de mort quedava definitivament abolida.

Bonet de Sant Pere.

La història del primer bohemi

25.04.13

Mirant en retrospectiva, potser que l'ombra de cançons populars com "Raska-yú" o "El tiroliro" hagi estat massa allargada… però és que la vida de Pere Bonet Mir **és de punyetero amo de primer nivell. Al llarg de la seva existència va rebre un bon grapat de malnoms –*El Gran Bohemi, el Duc de la Ensaïmada, etc*.– però passaria a la història amb el de** Bonet de Sant Pere**. Així que, estimats i estimades, ajuntem-nos al voltant de la llar de foc d'aquesta barraca decadent i recordem junts la vida, miracles i llegat d'un home d'orígens humils que revolucionà la música espanyola en un moment tan fotut com la postguerra, deixant una petjada més grossa que la que hagi pogut deixar qualsevol altre músic illenc.**

Aquesta història, per força, ha de començar al mateix cor del Puig de Sant Pere. Molt abans que l'autopista de Llevant el privàs del seu contacte directe amb la mar, aquest barri palmesà estava format pràcticament per pescadors, drassaners i peixateres. El felanitxer **Damià Bonet** és patró de cabotatge, i la seva vida està tràgicament lligada a la mar: son pare i el seu germà major –també mariners– havien mort en diferents naufragis, anys enrere. Casat amb **Margalida Mir**, viuen amb els seus dos fills a una modesta casa situada al carrer del Vi. El 28 d'agost de 1917 la família s'amplia amb l'arribada del seu tercer –i darrer– fill, Pere. La tragèdia, però, continua copejant l'estirp dels Bonet: només tres mesos després del naixement del nostre protagonista, el mar engolia Damià ben a prop de la costa marsellesa. No és d'estranyar que el jove Pere Bonet Mir desenvolupàs, de per vida, un curiós vincle amb la mar: *"Mon pare, el seu germà, mon padrí… Tots ells van morir a diferents naufragis i, no obstant això, jo somniï el mar calmat, sempre calmat. En realitat, no sabria viure terra endins".*

Els seus primers anys van transcórrer tranquils, al mateix barri de Sant Pere. Al matí, ajudava la seva mare en un petit negoci ambulant d'alimentació; l'horabaixa, s'ajuntava amb la seva colla d'amics per anar a cercar gresca al bord de Santa Catalina: les bregues entre les bandes juvenils d'ambdós barris formen part de la història oculta de Ciutat. *"Encara duc el cap ple de pedrades!"*, confessà d'adult.

El tràgic historial familiar dels Bonet i els consells materns van fer que l'orientació professional de l'al·lot transcorregués relativament allunyada del mar. Així, l'any 1926, amb només 9 anys, comença a treballar de grum al Reial Club de Regates de Palma, just al Passeig de Sagrera: *"Va ser una primera gran experiència. Allà vaig conèixer Alfons XIII, que em va donar un duro de propina!"*. Pocs anys després, es converteix en cambrer a l'Hotel Mediterraneo, al Passeig Marítim. Aleshores passaren tres fets que canviaren la seva vida. En primer lloc, l'any 1930 va veure a un cinema de Palma *El pagano de Tahití*; el marcà tant que, al llarg de la seva vida, manifestaria un fort interès per tot allò que tengués a veure amb la cultura hawaiana, així com la seva música i els seus instruments. En segon lloc, descobrir el claqué gràcies als films de **Fred Astaire**, la qual cosa li provocà constants problemes laborals a l'Hotel Mediterraneo: *"M'expulsaven perquè m'apassionava n'Astaire i volia imitar-lo. Baixava les escales del hall amb una safata plena de tassons i ballant claqué. La trencadissa era grossa…"*. En tercer –i darrer– lloc, aquell mateix 1930 rep un importantíssim regal per part de la seva mare: una guitarra. La seva afició a les sis cordes continua provocant-li nous problemes: el cambrer amb ànima d'artista s'estima més practicar d'amagat al magatzem o entretenir els turistes a cop de cançó que no pas servir peppermints i anisats. No és d'estranyar que, un bon dia de l'any 1935, el propietari de l'hotel decidís fer-lo fora.

Juliol de 1936: esclata la Guerra Civil, quan Pere Bonet estava fent la seva instrucció com a soldat. Ben bé podia haver acabat a qualsevol front peninsular, però resulta que el jove no tenia gaires aptituds a l'hora d'agafar un fusell, ni molt manco idea de política. Al seu cap rondava una paraula

constantment: el jazz. Els seus anys a l'Hotel Mediterraneo li van servir no només per aprendre anglès, sinó per descobrir, gràcies a un tal Mr. Galbraith, el Hot Club de **Django Reinhardt**.*Gypsy jazz, manouche, swing gitano, hot club jazz*… Té molts de noms, però aquell estil únic i inimitable acabà per obsessionar-lo: la guitarra de Reinhardt es converteix en una de les seves majors influències, alhora que comença a descobrir altres instruments com el saxo o el clarinet. Durant els seus permisos, el soldat Bonet freqüenta el Café Español, bar proper a la parròquia de Santa Creu on s'ajuntava tota la bohèmia palmesana. Allà conegué tres dels músics mallorquins més importants de la primera meitat del segle XX: **Miquel Vicens**, **Ernest Felani** i **Juanito Coll** (*"El viejo duque"*). Els tres formaven part de **Los Transhumantes**, l'orquestra més important de la seva generació amb permís de la del català Lluís Rovira. Compartiren cafès, cigarrets, converses i sessions de música improvisada fins que l'any 1937 Pere Bonet s'hi incorpora com a membre, diguem-ne, oficial.

I la guerra continuà. Mentre uns mallorquins morien a les trinxeres peninsulars i altres sofrien la més ferotge repressió, el soldat Bonet tengué la sort de pertànyer a l'estirp més privilegiada de l'època: la dels músics. Nit rere nit, Los Transhumantes omplien Tito's o el Trocadero amb un repertori que barrejava swing, jazz, bolero i, fins i tot, sons hawaians que el jove s'havia encarregat d'introduir. L'horror bèl·lic es combatia amb un bon somriure sobre de l'escenari: eren les nits dels fins mostatxets, de la brillantina i del xarol. Lloc on tocaven, lloc que estibaven; mentre, el talent del jove emergia en forma de les seves dues primeres composicions pròpies, "A la pálida luz de la luna" i "Rosa de té". Fou aleshores quan se'l començà a conèixer amb el nom de **Bonet de Sant Pere**: "*El nom sortí, com tantes altres coses en aquesta vida, de forma casual. La gent que venia a sentir-me cantar deia: "Anem a veure en Bonet". I per deixar clar de quin Bonet es tractava, afegien: "En Bonet de Sant Pere".*

Fou en aquells mateixos moments quan succeí un fet històric. Com ell mateix explicà, fou una matinada a Tito's, quan el local estava a punt de tancar i duia un parell de copes a sobre. A partir d'una vella poesia del colombià Julio Flórez ("Bodas negras") i la música del "You, Rascall You" de **Louis Armstrong**, Bonet i Bartomeu de Lete donaren forma a una de les cançons més recordades

de la postguerra espanyola: “Raska-yú”. Anys després, Miquel Vicens recordava a una entrevista: *“Allò era una cançó antiquíssima que el violinista Pere Singla va dur d’un dels seus viatges. Una nit, a Tito’s, Bonet i jo ens excedírem bevent peppermint i la vam interpretar coberts amb una flassada a sobre. Va ser divertidíssim. El públic i Los Transhumantes acabàrem… ¡Jo que sé com acabàrem!”.*

Així doncs, quan es declarava la pau -abril del 39- Pere Bonet no només era un dels músics locals més respectats, sinó el que tenia major projecció en àmbit nacional. No és d’estranyar que, un bon dia, **Lluís Rovira** decidís endur-se’l a Barcelona. En només dos anys, Bonet de Sant Pere es converteix en un dels rostres més coneguts de la nit barcelonina en formar part de les orquestres de Lluís Rovira, Gran Casino, Ramon Evaristo, José Rivalta, Quinteto Saratoga… L’enregistrament de la cançó popular portuguesa “El tiroliro”, l’any 1941, catapulta la seva fama a límits insospitats per aquella època. Eren dies de glòria, però també d’excessos: una sola nit arribà a gastar-se més de 30.000 pessetes –una fortuna, per aquella època de magror i misèria– en ordenar tancar un cabaret sencer només per a ell i els seus amics. *“Ens gastàvem molts de doblers”*, assegurava. *“La gent tenia ganes de viure. Havia sofert massa durant la guerra… Després d’haver-la passat, tenien ànsies de viure”.* No oblidem tampoc els nombrosos *copazos* de rom, whisky i ginebra que reforcen la seva imatge de bohemi, com una versió mediterrània de Django Reinhardt. Bonet de Sant Pere necessita prendre una bona copa abans de sortir a l’escenari, i ho justifica d’una manera molt senzilla: *“Era per vèncer la meva timidesa!”*. Podríem completar aquesta descripció parlant d’alguns dels seus *affaires* amorosos, però és que el palmesà destaca per ser un personatge bastant discret: *“Un home que estigui orgullós de ser-ho, ha de guardar els seus amors en secret. Miri vostè: aquell que diu públicament que ha estat amb aquesta o amb aquella es mereix que li peguin dos trons i que el llevin del mig!”.*

Més apunts interessants sobre el nostre protagonista: l’any 1941, quan Bonet es converteix en un dels primers socis de la **Sociedad General de Autores de España (SGAE)**, rep un suculent contracte per actuar a una coneguda sala de

festes de Madrid. Triomfar a la capital espanyola era el màxim repte de qualsevol músic d'aleshores amb un mínim d'ambicions, així que fa la maleta i es planta allà mateix. Molt poc temps després, concretament a principis de 1942, el local tanca… i, per desgràcia seva, Bonet de Sant Pere hagué de tornar a Mallorca amb la cua enmig de les cames. La sensació que tengué el músic palmesà és la que tendria qualsevol mortal quan passa d'un moment dolç a una situació d'incertesa, desengany i fracàs. No obstant això, el seu nom era massa conegut com per rendir-se a la primera de canvi així que, des de zero, munta a Palma una nova orquestra inspirada tant en el swing nord-americà com en hot jazz de Reinhardt, Grapelli i tants d'altres virtuosos europeus. Bonet de Sant Pere canta, toca el saxo, el clarinet, el vibràfon i la que autors com Salvador Domínguez o José Manuel Rodríguez consideren la primera guitarra elèctrica que hi va haver en tot l'Estat espanyol. Ell era el cervell del grup. La càndida **Josita Tenor** (veu i guitarra) és la seva mà dreta, el coret d'aquesta nova formació musical. Amb ells, també hi ha **Jaume Vila** (violí), **Miquel Rosselló** (guitarra, veu), **Joaquín Aza** (piano) i **Jaume Villagrasa** (baix). Tanca la formació el bateria **Ernest Felani** (ex-Los Transhumantes), que va substituir l' efímer Benedicto. Set en total. Senyores i senyors: tenim el gust de presentar-los Bonet de Sant Pere i **Los Siete de Palma**, una de les orquestres més importants de la postguerra espanyola amb la qual el nostre protagonista visqué la seva millor etapa professional.

La seva trajectòria és meteòrica: l'octubre de 1942 exhaureixen dia sí i dia també les localitats de la sala Rigalt, a Barcelona… I això només és el principi: pocs mesos després, Bonet signa un contracte discogràfic amb la companyia **La Voz de su Amo**, precedent de la posterior EMI/Odeón. A mig camí del foxtrot, el swing, el jazz, el bolero o la música hawaiana, Los 7 de Palma enregistren algunes peces tan significatives com "Bajo el cielo de Palma", "Carita de ángel", "No presumas de insensible", "Oh, Susana" o "Tim, Tom y Jim", però el seu èxit més rellevant és "Raska-yú". Per mèrits propis, aquella vella i aferradissa tonada no passà desapercebuda. En primer lloc, capellans, bisbes i arquebisbes es posaren les mans al cap amb una lletra que, per la moral austera i puritana d'aquella època, atemptava contra el repòs etern

dels difunts:*"Oye la historia que contome un día / el viejo enterrador de la comarca / era una amante que por suerte impía / su dulce bien le arrebató la Parca. / Todas las noches iba al cementerio / a visitar la tumba de su hermosa, / y la gente murmuraba con misterio: / "Es un muerto escapado de la fosa".* A l'oposició religiosa s'hi afegeix ben aviat la política, i tot, arran d'un curiós esdeveniment succeït l'any 1943 a un cinema de Barcelona: *"A les sales de cine, quan s'acabava la sessió, sortia la imatge del general Franco i, dempeus, la gent escoltava l'himne nacional (…) Quan tothom esperava sentir sonar l'himne, l'operador, –supòs que per equivocació– posà "Raska-yú" i se n'organitzà una de ben grossa"*. La sola idea que l'alegre tonada de *"Raska-yú, cuando mueras, ¿qué harás tú? Tú serás un cadàver, nada más"* sonàs acompanyant la imatge del Generalísimo provocà un escàndol polític sense precedents.

Però això no és tot. 24 de juny de 1944: Bonet puja a l'escenari de la Plaça de Toros de Palma, i just en la primera cançó detecta que el sistema de megafonia no funciona. Per fort que canti, la gent no el sent, i perd la compostura; es gira cap a Manuel Veglison Jornet, governador civil de les Illes Balears –o dit d'una altra manera, la màxima autoritat política local– i li mostra el dit d'enmig d'una de les seves mans. Veglison s'aixeca, indignat, i pocs segons després pugen un grapat de Guàrdies Civils, que treuen el músic de l'escenari a empentes. La festa s'ha acabat. *"Feia tres anys consecutius que hi actuava, i les tres vegades, quan em tocava a mi, es rompien els micròfons. Ja era casualitat, ¿eh? Aquell tercer any li faig fer un 'tanto' al governador, des de l'escenari. Estava enrabiat. No sabia el que estava fent"*. El càstig fou exemplar: cinc mil pessetes de multa i un dia sencer al calabós del qual, l'artista, guardaria un bon record: *"La veritat és que no em va resultar gens traumàtic. Un amic, bon cuiner, mestre Pep Seda, em va enviar una paella, una monumental paella i un parell de botelles de vi. Vaig convidar els guàrdies i allò acabà com una autèntica festa".*

Molt poc temps després d'aquest incident –concretament l'anomenada 'nit de les Verges'– Bonet i el seu bon camarada Juanito Coll comparteixen una velada de jazz, tabac ros i ginebra d'importació. Agafaren tal gatera que, ben

entrada la nit, surten en direcció a la redacció del dretà *Baleares* *"a fin de reclutar periodistas para sumarlos a su marcha"*. Arriben fent una autèntica escandalera i queden sorpresos de no trobar ningú allà dins; com que la diversió no podia decaure, Bonet i Coll no tenen millor idea que endur-se dos grans llibres i anar en direcció a la comissaria de policia més propera. *"Venimos a denunciarnos porque acabamos de robar estos dos libros"*, argumenten a l'oficial de torn. Aquest, que no reconeix Bonet, els amenaça amb tancar-los al calabós fins que se'ls passi la mona, però, hàbils, repliquen rient: *"¡Es que a eso venimos, agente!"*. L'emprenyament del guàrdia no es va fer esperar i els tanquen fins que, hores després, aparegueren alguns dels redactors del *Baleares* exculpant els dos músics, els quals, no sense esforç, aconseguiren treure d'allà sense càrrecs.

Continuaren els èxits i les polèmiques fins l'any 1946: Bonet de Sant Pere finiquita Los 7 de Palma i inicia la seva carrera en solitari marxant a Tànger, epicentre de la disbauxa nocturna mediterrània. Dins d'aquell desgavell, l'artista mallorquí –qualificat per la premsa d'aleshores com *'el bohemio más grande de Europa'*– sembla moure's com peix dins l'aigua. És en un d'aquelles anades a Tànger on coneix l'amor de la seva vida. *"En el barco se fijó en una mujer morena que iba acompañada de una tía y su abuela"*, escriuria Manuel Román. *"Con la seguridad que da ser un hombre popular, el siempre dicharachero Bonet de San Pedro se acercó a la dama que había despertado su interés. Y resultó que era una de aquellas corresponsales que le escribían cartas hablándole de sus canciones. Una admiradora, vamos. No le costó trabajo a Bonet fijar una cita con ella. Se cartearon durante algún tiempo y, dos años más tarde, en 1948, contrajeron matrimonio en Tánger"*.

El 1950, la revista *Jazz Crisis* l'elegeix com a millor guitarrista de jazz d'aquell any. Just en aquells moments estava actuant al local madrileny Boîte de Prim quan rep una oferta que, per força, no hauria pogut rebutjar: actuar a la boda de Carmen Franco Polo –filla única del Generalísimo– i Cristóbal Martínez Bordiu. Segons conta la llegenda, els dos joves es van conèixer ballant la seva versió de "Juntito al mar": *"Habilitaren un escenari amb un parell de taulons a sobre de la piscina del Palacio del Pardo; vaig tocar "Juntito al mar" una*

vegada, i una altra vegada, i una altra vegada… Aquell dia vaig pensar que avorriria la guitarra!".

L'any 1951, Bonet de Sant Pere torna a Mallorca. Els temps havien canviat i la popularitat de l'artista, tot i haver actuat a Sudamèrica, havia minvat considerablement. Entre els anys cinquanta i seixanta es fa acompanyar d'un bon grapat de formacions locals, lluny de l'èxit de Los Transhumantes o Los 7 de Palma: parlem de **Los Isleños**, l'orquestra **Telejazz**, Los Hermanos Oliver, **Cuarteto Vocal**, **Los 5 Reyes**… La qualitat de les seves gravacions descendeix de manera considerable: el jazz i el swing ha donat pas a una barreja ensucrada de boleros i música lleugera, apta per a tots els públics. Bonet de Sant Pere havia deixat de ser una figura de fama nacional per ser un ídol d'abast local, i poca cosa més: és la època de l'oblit, de la indiferència, de l'ostracisme.

L'any 1969 es produeix un fet insòlit: EMI reedita els grans èxits de Bonet de Sant Pere i Los 7 de Palma, just en un moment en què el llegat d'altres artistes dels anys quaranta i cinquanta és redescobert per un públic cansat de modernitat i sofisticació. Eren els inicis del nou boom *camp*, un sorprenent revival d'aires kitsch que, fins els darrers dies de Franco, es va convertir en una de les tendències musicals més insòlites a tot l'Estat. El 19 de desembre de 1971 viurem una altra nit per a la història: Palma ret un sentit homenatge al nostre protagonista i reuneix en l'escenari del Teatre Balear els antics components de Los Transhumantes i Los 7 de Palma. En aquell show s'hi adhereixen també alguns conjunts musicals de l'illa, com Los Javaloyas, Los Valldemossa o Los Telstars, entre d'altres.

Pocs mesos després es publica ***Romántico*** (1972), un dissortat retorn discogràfic d'un Bonet de Sant Pere desfasat, que tuda el seu gran talent amb tonades patxangueres i comercials, deixant de banda el jazz o el swing. La seva carrera, des d'aleshores, fou absolutament irregular, deixant com a darrer *high-light* l'LP ***Cantor de les illes*** (1983) on, per primera vegada, l'artista interpreta algunes cançons en català. És un altre moment dolç. Bonet s'associa amb dos noms sagrats pel jazz illenc –el violinista Salvador Font 'Mantequilla' i

el guitarra català Manolo Bolao– i emprèn, tira a tira, un retorn al jazz de la vella escola. I mentre, continuen els homenatges: l'11 de febrer de 1984 s'estibà l'Auditòrium de Palma en un espectacle on artistes com Joan Manuel Serrat, Tete Montoliu o fins i tot l'humorista Eugenio interpreten les peces més emblemàtiques del nostre artista. Un altre homenatge significatiu tengué lloc el 7 de desembre de 1998, amb la participació de Tomeu Penya, Xesc Forteza o Els Valldemossa, entre d'altres.

Poc o res tenia per demostrar Bonet de Sant Pere, que visqué els seus darrers anys bolcat en aficions com les pipes, l'art, la poesia de Lorca i, òbviament, la música… Això sí, sense tenir la transcendència que havia tengut temps enrere. Morí el 18 de maig del 2002, a la mateixa terra que el va veure néixer vuitanta-i-quatre anys enrere: *"He viscut aquí i allà, però no pot imaginar-se com he enyorat el nostre mar. I Mallorca. Mallorca és una obsessió.. Em sent tan arrelat a aquesta terra que, quan me'n vaig, l'enyorança em produeix un dolor físic. Som mallorquí i exercesc de mallorquí. Quina altra cosa hauria pogut fer, havent nascut al barri de Sant Pere?".*

Unbounded Terror

Benvinguts a l'Infern mallorquí

03.06.13

Història verídica: només fa un parell de dies que, trescant pel carrer Tallers de la Ciutat Comtal, em trob dos al·lotets que ni arribaven a la vintena traient d'un caixa de vinils una còpia molt rodada de *Nest Of Affliction*. Alçant-lo, com si d'un antic tresor es tractés, la seva primera reacció fou amollar un *"WUAAAU!"* unànime i rotund que, a un primer moment, hagués pogut atribuir al seu preu prohibitiu. Però, tot d'una, un d'ells, amb un marcadíssim accent lleidatà, amolla: *"Això és una joia!*". Qualsevol hagués pogut dir que les seves eren dues ments impressionables, però és que *Nest Of Affliction* és un d'aquests àlbums que brolla història. Sense anar més lluny, té l'honor de ser el primer disc de death metal que es publicà a l'Estat, poques setmanes abans que el *Chaopula - Citadel Of Mirrors* dels sevillans Necrophiliac i la casset de Feretrum, *From Far Beyond*. Avui, contemplant-ho amb una perspectiva de més de dues dècades, és molt lloable la publicació d'un àlbum com aquell, fet amb tan poquets recursos a una illa amb tan poca tradició metàl·lica com la que tenia –teníem– fins aleshores.

El guitarrista Vicente Javier Payà, antic militant de formacions amateurs com Lucifer i Kocsis, pertanyia a una generació de xavals espanyols que sucà fins a extrems impossibles l'*Screaming For Vengeance* dels Judas Priest o el *Back In Black* dels AC/DC. Hagués pogut limitar-se a seguir els patrons del metal anglès, però experiments com els efímers Toxic Waste, a finals dels vuitanta, revelen una inquietud musical major a la de molts dels seus companys generacionals. El seu següent grup, Putrefact Monstruosity, és un símptoma d'aquell canvi de gusts i influències que estava experimentant una petita, petitíssima part del públic local. Formats a algun moment indeterminat de l'any 1990, a Vicente l'acompanyaven Toni Pereida (veu, guitarra), José Rosa (baix) i l'enigmàtic Esteban (bateria), antic component de formacions com Fosa

Común o Four Animals, entre d'altres; en tot cas, es tractava de músics autodidactes que assimilaren de forma ràpida un estil emergent com el death metal. Poc temps després d'ells aparegueren els Inertial Mass dels germans Garciolo i, a maig de 1991, els Dehumanized, formant així la primera escena mallorquina dedicada al metal extrem: una primera generació que tingué el seu punt de trobada al desaparegut Don Pepe (S'Arenal): *"Yo ya era death metalero antes que hardcoreta"*, explica Xisco Vargas (Net Weight, Errör). *"A principios de los noventa había Don Pepe, un pub heavy que era el punto de encuentro de la peña palmesana: si ibas por allí, era fácil estar a la última en la escena local. Y en aquellos años de explosión death metalera, era sencillo conocer bandas nuevas, cada día".*

Potser algú els avisà que 'monstruositat', en anglès, era '*monstrosity'* (i no '*monstruosity'*), però el cas és que l'abril (juny, afirmen alguns) de 1991 el quartet canvià el seu nom a Unbounded Terror. Aquí es pot percebre un concepte musical més ambiciós i, ben aviat, s'encarregarien de demostrar-ho amb l'intent d'enregistrar la seva primera maqueta, l'estiu d'aquell mateix any. *"Un tío que tenía un bar nos ofreció grabar una demo"*, afirmaven al fanzine Dinamita Crisis. "*La grabamos y fue un completo desastre. Tanto por parte suya como nuestra. Teníamos cinco temas. Cuando los escuchamos nos dimos cuenta que no servían para nada. Entonces decidimos empezar de cero: cuatro meses de local tirados a la basura".*

Sense deixar lloc al desànim, del 5 al 9 d'agost d'aquell mateix any enregistren als magatzems de la botiga Musicasa (Palma) la demo *Sarcastic Souls*: just eren quatre cançons –cinc, comptant la intro– però que sonaven radicalment diferent a tot allò que s'estigués fent a la Mallorca d'aleshores. El músic i empresari madrileny David Sánchez, més conegut com Dave Rotten, actuà com a mestre de cerimònies editant en format casset, a novembre de 1991, aquella gravació amb el segell Drowned Productions (més tard conegut com Repulsed i, a hores d'ara, Xtreem Music). Recalquem el seu importantíssim paper dins d'aquesta història ja que, si no hagués estat per ell, la música d'Unbounded Terror hagués quedat reduïda a una breu anècdota de la nostra història musical. L'expectació que provocà *Sarcastic Souls* fou considerable; el

seu so, sense ser cap meravella, era suficientment bo com per apreciar les característiques les característiques d'Unbounded Terror: death metal bàsic, primitiu i visceral, fet com a emulant els patrons de la vessant nord-americana però aconseguint una foscor i una densitat més pròpia dels conjunts europeus.

El temps que separa la publicació d'aquesta primera casset al seu primer –i únic– disc s'hauria de contemplar com un període de feina de local: treure noves cançons i polir, sobretot polir, les formes i maneres d'aquell death metal cavernari. Es mantindria intacte el seu univers líric, de mort i destrucció, al temps que s'enriquia amb una major tècnica i unes estructures més ben definides. Tot i així el seu cançoner seguia essent una mostra de metal extrem bàsic i rabiós.

Unbounded Terror entraren a gravar el seu primer disc a l'estudi Desgrabaciones (Palma) a març de 1992, pràcticament al mateix moment que feien el mateix Necrophiliac als Central Studios de Sevilla. Cerebros Exprimidos o els seus companys Inertial Mass foren algunes de les bandes que trepitjaren aquest mateix estudi durant aquell any. Les condicions tècniques, molt millors, els permeteren un so molt més redó i aconseguit . *"Lo hemos grabado en un*

estudio de 24 pistas", afirmaven. *"La gente que había en el estudio nos ha ayudado mucho. Lo hemos hecho sin prisa y realmente han conseguido lo que queríamos"*. Anys després, Vicente afirmaria a una altra entrevista:*"Fueron buenos y novedosos tiempos ya que era la primera vez que grababa en un estudio y salía de gira. Ahora pienso en esos tiempos y todo era diferente: todo era más difícil".*

Dues setmanes després ja havia agafat forma *Nest Of Affliction* (Drowned Productions, 1992), una obra pionera que marcava una gran passa en comparació a *Sarcastic Souls*: onze cançons editades –dues d'elles, intros al més pur estil Dario Argento– on es pot seguir sense massa dificultat el rastre dels primers Immolation, Morbid Angel i Slayer. El dibuixant andalús Juan Calvellido (KAL), conegut per haver realitzat il·lustracions pels grups Hellbound, Corrupt Sound o Pathetic, elaborà una primera portada que, per motius desconeguts, fou rebutjada. El palmesà Pere Cladera –col·laborador d'Inertial Mass– seria l'encarregat de donar forma al disseny definitiu: un cor gegant que, des de l'Avern, brolla un riu de sang, mentre un grup de dimonions sembla congraciar-se amb aquesta pertorbadora escena. Mentre, a la contraportada es podia veure parcialment el dibuix original de Calvellido. Editat simultàniament en format LP, CD i casset, *Nest Of Affliction* gaudí d'una gran acollida tant per del públic com de la crítica. Dave Rotten va saber crear un bon rebombori amb afirmacions tan exagerades com: *"Puro death metal, sin concesiones. Es un álbum que está a la altura de Morbid Angel o Immolation por nombrar a algunos, pero con una personalidad propia que hace de esta banda una de las mejores del continente"*.

El recolzament de Drowned Productions fou vital per promocionar *Nest Of Affliction*: poc temps després de la seva edició, el segell madrileny editaria una casset –molt cercada pels col·leccionistes, per cert– titulada *Defaced Compilation Vol. 2*. Aquí, el quartet mallorquí contribueix amb el tema "Fear", compartint crèdits no només amb alguns grups espanyols emergents, sinó també bandes estrangeres que, pocs anys després, acabarien fent història: Dissection, My Dying Bride, Dark Tranquillity i Monstrosity. En paraules de la pròpia banda, el seu disc aconseguí molt bona acollida a França, Bèlgica i

Finlàndia, país on, a més, aconseguiren una distribuïdora. Paral·lelament, es programaria una primera visita a la Península organitzant un intercanvi amb els catalans Rotten Flesh i Mortal Mutilation. El primer concert fou a la sala KGB de Barcelona, el 24 de juliol de 1992, produint-se una curiosa anècdota hores abans del concert: el propietari d'un restaurant de la zona, bastant aficionat als sons extrems, els convidà a sopar a canvi d'un disc firmat per la banda.

Poques setmanes després, Unbounded Terror complirien la part del seu tracte i convidarien a tocar a Mortal Mutilation i Rotten Flesh a Mallorca. Aprofitaren la seva visita per organitzar el que, possiblement, sigui el primer festival dedicat al death metal a les Illes Balears. Tingué lloc al Poliesportiu de Calvià, i completaren el cartell els Dirty Porno i Inertial Mass. "*Dels millors concerts que s'ha fet mai per aquí!"*, sentencia Tolo Font, un dels seus assistents. Hi hauria més concerts destacables, com el violentíssim show que donaren a Ses Voltes el 25 de setembre, o el festival Death Metal, The Only Way, celebrat la nit del 19 de desembre a la Sala Iguana Pop (després Jumping i Sonotone) amb Inertial Mass i Abiosis.

L'octubre de 1992 es produeix un experiment curiós: la pròpia banda autoeditava una casset titulada "Growing On Sorrow". Es tractava d'una recopilació que incloïa una nova intro i els temes "Dreamlord" i "Dead (By Deceit)" per una cara, i mescles alternatives a l'altra: una raresa de caràcter domèstic que, efectivament, no va tenir gaire repercussió a la seva trajectòria.

1993 hagués pogut ser l'any de confirmació de la banda, i el fet d'haver estat escollits teloners dels nord-americans D.R.I. pel seu pas per Espanya presentant el disc *Definition* semblava confirmar-ho. Però no. L'exigència de majors reptes provocà friccions internes que es reflectiren amb la substitució d'Esteban per Pedro Navarro. Amb ell enregistrarien, a setembre de 1993 i de nou als estudis Desgrabaciones, *Through the Dark Desperation (Evil Laughs Stronger)*, una maqueta de tres cançons que anticipaven allò que hagués pogut ser el seu segon disc: estructures més complexes, riffs i punteigs més tècnics i un baix amb molta més presència. Aprofitaren aquelles circumstàncies per encapçalar una gira per l'Estat on compartiren escenari amb grups com

Doomsday, Beer Mosh, Ulthrash, Maelstorm, Juicio Final o Barra Libre, entre d'altres. Les coses semblaven anar bé, però Vicente J. Payá, autèntic epicentre de la banda, començava a sentir-se desmotivat amb l'estil. L'any anterior havia descobert a nous grups anglesos, com Paradise Lost i Anathema, i els seus esquemes musicals havien canviat: la lentitud, la atmosfera i la melodia del doom començaven a deixar anquilosada la violència sense límits del death metal. Així doncs, a finals de 1993 enregistra pel seu compte un parell de cançons *"que ya no entraban en Unbounded Terror"* i, poc després, el quartet es dissol. Havia nascut Golgotha i s'obria un nou capítol a la història del metal illenc.

Des d'aleshores, Unbounded Terror es convertí en un d'aquests grups que foren oblidats massa prest, reduït a moments a la més pura anècdota. Un exemple clar fou la espontània aparició d'una còpia de *Nest Of Affliction* al film *El día de la Bestia* (1995), quan el pare Ángel Berriatúa (Alex Angulo) cerca, entre vinils de Venom i Suffocation, una gravació amb la qual invocar al Maligne. Descatalogat durant molt de temps, Xtreem Music reeditava *Nest Of Affliction* l'any 2011 amb una nova portada (obra de Raúl González), recopilant a mode d'afegit totes i cada una de les cançons que enregistraren entre 1991 i 1992. A mode de raresa total, s'inclou una pista en directe de "Silent Scream" (no, no és una versió de Slayer) enregistrada a Ses Voltes, l'any 1992: un acte de justícia destinat a revaloritzar el paper del quartet mallorquí més enllà de la seva contribució a la música illenca.

Arribats aquí, què és el que queda avui en dia d'Unbounded Terror? Quina relectura es podria fer d'aquell únic disc que tragueren? Es possible parlar de *Nest Of Affliction* sense engrandiments innecessaris? Dues dècades després de la seva publicació, cal demanar-nos si aquest treball ha superat el despietat test del temps. Difícil tasca quan, per tendència general, qualsevol disc de death metal que s'edités abans de 1993 esdevé com a objecte de culte per part d'un públic que sembla mostrar-se benvolent, obviant tots i cada un dels seus defectes. Deixant de banda la mitomania, és curiós comprovar com a *Nest Of Affliction* semblen haver-se congelat els defectes (manca d'originalitat, producció discutible) i, per contra, veure com s'accentuen les seves virtuts: la

foscor, la atmosfera, la varietat. Davant d'això, observem la disparitat d'opinions, suficientment àmplia com per generar un interessant debat. El webzine Pitchline, dedicat a la música extrema, és un exemple de mitjà que es desfà en elogis. Atents: *"Una de las mejores bandas que ha salido de estas tierras, con una grabación central que es esencial para conocer la historia del death Metal español en una línea totalmente clásica (...) Su estilo respondía a unos cánones de contundencia y cripticismo sonoro que combinaba aspectos de la escena europea y americana de por entonces, profesando un gusto evidente por los medios tiempos oscuros y sofocantes y secciones de mayor dinamismo (...) Se trata de un disco de corta duración, pero enorme en cuestión de intensidad y contundencia (...) De sonido sucio y producción rudimentaria, se ha convertido en todo un clásico de la época. (...)* Nest of Affliction *es el perfecto trabajo para conocer qué se inmiscuía en los inicios del death metal en España: 100% exportable, de una banda que degustaba muy buen gusto y dedicación por la música extrema"*.

Héctor Muñoz ens aporta un altre testimoni, però més crític: "Recuerdo la excitación que había ante la edición de este disco y el de Necrophilliac, y aunque hoy en día suena algo desfasado e ingenuo, no es menos cierto que en aquel año fue un puñetazo en la cara para todos los que estábamos hartos de todas esas cutre-bandas hispanas que nos vendían como lo más extremo del momento. En esos surcos había algo más, es cierto, pero la comparación con lo que venía de fuera era sonrojante. Efectivamente este disco era oscuro y sucio, pero más bien por defecto que por otra cosa". L'opinió de Juanjo Herrero també apunta en la mateixa línea: "Unbounded Terror fueron una banda mediocre, extremadamente sobrevalorada. Se ha creado a su alrededor un culto innecesario, y más sabiendo que en esa época hubo grupos mejores, como Absorbed, Fermento o Necrophiliac".

Per completar aquest debat, estirem també del relat d'aquells illencs van conèixer al grup al seu moment de glòria. "A la Mallorca dels primers noranta, el metal era una cosa molt estranya, de minories", afirma Pedro Brunet. *"Havíem vist i escoltat grups d'aquí, com Damage Inc, Orthak, Zevo… però necessitàvem coses més dures i reals. Hi havia ganes de canya. Unbounded*

Terror ens agradaren tot d'una, perquè a Mallorca ningú tocava tan dur, tan ràpid i tan intensament. Eren agressius i foscs a la vegada, i si t'enganxaven amb setze anys, passaven a convertir-se en el teu nou grup favorit. Té aquest segell old-school que molts de grups d'ara intenten imitar, i també té l'autenticitat que tenia quan va sortir, l'any '92, cosa de la que pocs discs poden presumir". El músic i empresari Xisco Vargas també es banya: *"Unbounded Terror fue a la escena death metalera lo que Sexy Sadie al indie. Salen sarpullidos sólo de pensarlo, pero sí, estamos hablando de un grupo que fue un referente nacional, pioneros en su estilo y, además, con una calidad acojonante. Cuando los descubrí, al ser adolescente, sólo recuerdo una cosa: caña burra, que era por lo que nos guiábamos entonces. O era cañero o era una mierda... y Unbounded Terror eran muy, muy cañeros".* Jaume Triay, veu dels Cerebros Exprimidos, també recordava breument al quartet: *"Cuando Unbounded Terror empezaron tenían muy buena amistad con Cerebros Exprimidos, pero cuando sacaron su LP su popularidad creció tanto que perdimos bastante el contacto. Ellos crearon una escena death metal en Mallorca y fueron los primeros en editar un álbum de ese estilo en el estado"*.

Certament, no es pot comparar el llegat d'**Unbounded Terror** amb el que editaren altres formacions estrangeres (nord-americanes, holandeses, finlandeses...); ni en so, ni en transcendència, ni innovació. No obstant, com diuen, al César el que és del Cesar, i els seus membres sempre podran presumir d'haver posat una de les primeres pedres de l'estil a tot un Estat, que no és poc.

Backflip

Els pioneers mallorquins de l'skate 01.09.13

No fa molt que vaig quedar bocabadat amb *Monopatín* (2012), de Pedro Temboury, un documental que pretén –i, certament, ho aconsegueix– analitzar la introducció del *skate* a Espanya. Ara bé, a mi em queden un parell de caps solts per resoldre. Un, de fet: què passà a Mallorca? Hi havia *skaters* als anys setanta o més aviat arribaren als primers vuitanta?

La resposta, en aquest cas, és senzilla. 1975 és la data oficial de l'arribada de l'skate a Espanya, gràcies a personatges tan entranyables com José Antonio Caribbean. Observam que, entre 1976 i 1977, l'afició poc a poc va augmentant a les grans capitals: el lapse de la seva arribada a Mallorca, per tant, és una mica més tardà. L'estiu de 1978 fou quan, per primera vegada, es documenta una colla d'al·lots palmesans que es passegen, d'una banda a l'altra, amb aquelles taules de quatre rodes: "*Desde hace algunos meses* –escriuria el periodista Damià Caubet– *se ven en las calles y plazas de nuestra ciudad chicos jóvenes utilizando un pequeño patín con el que realizan diversos desplazamientos. Se trata del skate board, como tantas otras cosas importadas directamente de los Estados Unidos".*

Una conseqüència clara de l'entrada de la nova moda a Mallorca fou la inauguració de l'*skatepark* La Tramontana, a Santa Ponsa, l'agost d'aquell mateix any. Dirigit per Manolo Mora, es tractava d'un recinte tancat amb una sèrie d'obstacles on, la gran estrella, era una gran U de ciment: la primera que hi va haver a Mallorca i que, aleshores, molts anomenaren "*la banyera*". No deixava de ser un petit luxe: patinar a La Tramontana durant una hora costava de 100 a 150 pessetes. Si sumem a això el fort control sobre els *skaters* – l'obligació, per exemple, de dur cascs, coderes i genolleres– no estranya que molts d'ells preferissin anar per lliure i practicar els seus *flip tricks* al carrer.

Rescatem la carta que publicaven a la premsa illenca dos adolescents anomenats J. Riutort i C. Kefauver:

> *"La gente nos tacha de peligrosos y locos, pero no es cierto: sólo practicamos el skate. Entendemos la postura de estas personas y hemos visto accidentes por practicarlo en sitios indebidos, pero no es nuestra culpa. Lo que ocurre es que no hay sitios adecuados para ello (…) Ya que ahora hay tanto fomento de los deportes, creemos que este deporte, bien practicado, no es peligroso. También debería ser fomentado en Palma. Para un particular, como nosotros, resulta muy caro, por no decir imposible, la construcción de un skatepark. Pero para una empresa (…) no sería caro y con un poco de tiempo sería una fuente de ingresos. Con unas simples rampas bien hechas, y un suelo adecuado (por ejemplo, cemento bueno) bastaría (…) Este deporte, con las protecciones adecuadas y bien practicado, carece de ese inmerecido riesgo que se le ha achacado".*

A la tardor de 1978 esclatà la febre del *skate* a Mallorca. De fet, a novembre d'aquell any *Diario de Mallorca* publicava un article amb un títol força descriptiu: *"La fiebre del monopatín llegó a Mallorca"*. A partir d'aquí, no resulta difícil trobar mencions a la premsa diària com, per exemple, aquesta: "*Aunque resulte a veces peligroso para la integridad física de los adultos que discurren sobre las aceras, nos parecen simpáticos esos discos con ruedas que están proliferando en las vías públicas de nuestra ciudad. Unos discos que incluso usan algunos muchachos, a fuerza de empujar con un pie, para trasladarse al colegio o darse largos recorridos urbanos. De seguir así, habrá que poner para ellos discos especiales de regulación circulatoria*". A més de ser pràctic, aquell era un caprici relativament econòmic tant pels pares com per la criatura en qüestió: aleshores es venien a un preu que oscil·lava entre les 1.500 i les 3.000 pessetes.

Hi ha un esdeveniment que, en certa forma, marca un punt d'inflexió per a la història de l'*skateboarding* a Mallorca: l'exhibició que, a la terrassa d'un hotel de

Palma, donaren els francesos Thierry Dupin –aleshores, campió d'Europa– i Jean Claude Villoin. Aquest acte, organitzat pel promotor François Heuty, tingué lloc el matí del 6 de novembre de 1978, comptant amb el patrocini de l'empresa navarresa Amaya, aleshores la principal fàbrica espanyola de monopatins.

Aquella febre continuà escampant-se durant l'any 1979. El 8 de novembre d'aquell any, la Federació Balear de Patinatge nomena a Joan Portells –oportunament director de Casa Codina, botiga dedicada a la venda de material *skater*– com a delegat provincial del monopatí. Com que el mes anterior s'havia celebrat el primer campionat oficial a Barcelona, el senyor Portells pensà que seria una bona idea celebrar-ne un a Mallorca. I així fou. L'objectiu era fer-ho el 25 de novembre d'aquell mateix any, però no es va estar a temps per trobar unes pistes adequades. Finalment, s'improvisà una mena de pista al carrer Pedro Dezcallar i Net per dur a terme el I Campionat de Monopatí de les Balears, el 23 de desembre. Una convocatòria que, malgrat els seus esforços, fou fallida: s'esperaven un total de seixanta *skaters* i només s'hi presentaren quinze. Curiós perquè, dos dies abans, s'estrenava de forma simultàniament als Multicines Chaplin i a la Sala Astoria el film *Skateboard* (1978), amb l'ídol adolescent Leif Garrett com a protagonista. Gràcies, però, a aquest esdeveniment tenim l'únic registre, diguem oficial, dels pioners de l'skate a Mallorca: Gavin Myers, Antonio Rojas, Miguel Ghazala, Rafel Ramis, Xisco Perelló, Javier Ouviña, Carlos Ouviña, Diego Navarro, Joan Bennàsar, Miquel Àngel Oliver, Antoni Perelló, Elite Kerayaadt, Francesc Rosselló, C. Sánchez Cuenca i l'única participant femenina, Aina Maria Oliver.

Tots aquests fets desmunten l'idea de que el boom de l'*skate* arribà a Mallorca als anys vuitanta. Si bé és cert que a la nova dècada es generalitzaria entre el jovent, la llavor ja duia un parell d'anys sembrada, creixent poc a poc.

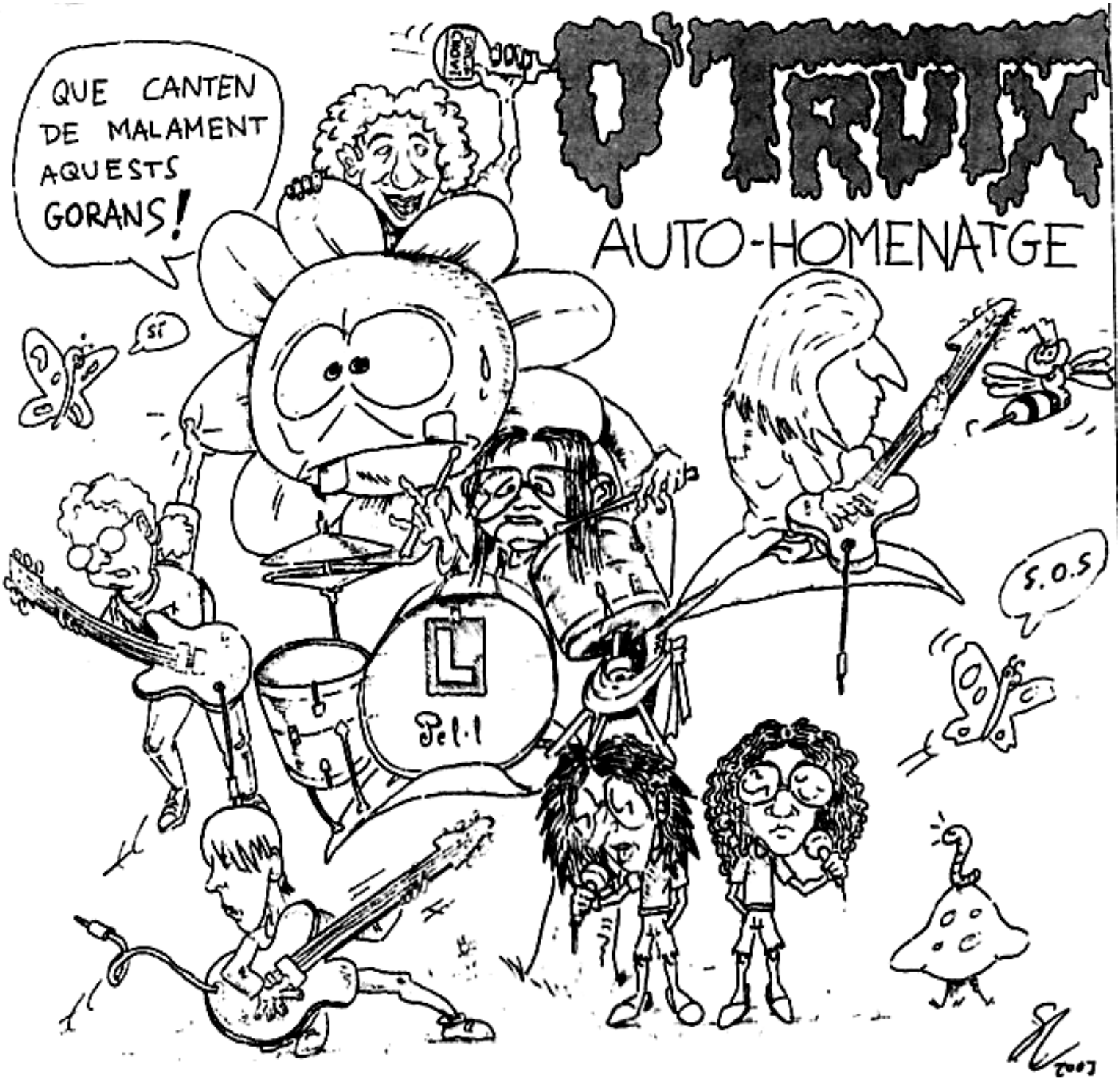
QUE CANTEN DE MALAMENT AQUESTS GORANS!
D'FRUIX
AUTO-HOMENATGE
sí
S.O.S
Pel·l

O’Trutx. *Héroes de Manacor*

28.04.14

Rebutja imitacions. Rebutja *posers*. Potser encara no ho sàpigues, però O’Trutx són *la banda*: una llegenda de la Part Forana que, amb un fervor quasi religiós, ha estat transmesa de boca en boca i d’oïda en oïda. Sis joves manacorins amb unes aptituds extremadament *amateurs* que, a la llarga, acabarien per convertir-se en tot un grup de culte: qui ho diria. Toca fer memòria i endinsar-nos dins d’uns records ja dissolts per una mescladissa explosiva de vi rosat Castañeda i gasosa Sucfruit...

Manacor és el lloc: cantera insondable d’infinitat de conjunts musicals des de que un bon dia Joan Fons –al Cel sia– formés els entranyables Los 5 del Este. Ara bé: l’explosió de grups de rock que sorgiren al municipi a mitjans la dècada dels noranta no té nom. A l’ombra d’Ocults i Tots Sants, sorgiren prop d’una trentena de bandes, bona part de les quals queden testimoniades dins d’aquesta peça de col·leccionista en forma de disc compacte que és el recopilatori *II Mostra de Manacor 95*. Enmig d’aquest brou, ens trobem un grapat de gorans adolescents, amics des de l’època del parvulari, que decideixen muntar el seu propi grup. I, curiós, s’avançaren a Antònia Font batejant la banda amb el nom d’un company de classe: “*Bé, no era exactament el seu nom. Era el malnom que rebia un company d'EGB per part d'uns al·lots un curs o dos majors que noltros. Ens agradava la fonètica i la vàrem adaptar com si fos un llinatge escocès, donant-li la classe que havia de menester*”. Primer indici d’un putajefisme de primera a càrrec d’uns al·lots que, aleshores, ni sabien quantes cordes tenia una guitarra.

L’únic dels membres d’O’Trutx que tenia experiència musical demostrable era Miguel Rigo, textualment, “*pel seu pas per la banda de cornetes i tambors de La Salle de Manacor*”. Si en Miquel acabà tocant la guitarra fou per pur atzar: amb paperets doblegats, al més estil punk, els components d’O’Trutx es van sortejar els instruments. Així, Bernat Parera s’encarregaria de tocar l’altra

guitarra: una de color rosa, molt abans de que els hipsters les posessin de moda. Llorenç Rosselló tocava el baix; en Joan S. Parera, la bateria, i, finalment, en Toni Oliver i en Miquel Àngel Rosselló s'encarregaven de les veus. Sí, dos vocalistes. Abans, i tot, que Linkin Park o Lacuna Coil: "*Teníem dos cantants per simple i pura vergonya: cap dels dos volia cantar en solitari perquè estava empegueïts d'esser objecte de tota l'atenció del públic. Per això, decidirem que ficar dues veus estava la mar de bé*. *I, tot s'ha de dir, perquè no hi hagués disputes, les lletres es repartien matemàticament a parts iguals, perquè cap dels dos cantés més que l'altre*". Quan Miquel Àngel abandonà la banda, l'any 1996, el substituiria Sebastià Rubí, mantenint les dues veus: un dels principals signes d'identitat d'una banda que ja estava formada abans de que aprenguessin a tocar un sol acord.

Seguidors confessos d'altres grups manacorins, com Els Fossers o Tots Sants, mantenien molt bona relació amb formacions locals com Arratoiak, Combat Rock i Sick Gain, tres grups on, per cert, el bateria era l'hiperactiu Àngel Ríos, actual component de Manfel, Anegats i un llarg etcètera. Amb unes amistats com aquestes, es pot intuir que O'Trutx eren dels més canyers de la classe: els típics que s'asseuen a la darrera filera de l'aula i que, en lloc d'escoltar al professor, es dediquen a pintar el logo de Metallica al pupitre. La mateixa casta de gent –*gentussa*, més aviat– que es llegia amb devoció les incendiàries editorials de Mariscal Romero o que decorava les parets dels seus quartos amb pòsters de la *Heavy-Rock* o la *Kerrang*. Si una cosa molava d'O'Trutx era la seva direcció musical, erràtica, enrevessada, tan perillosa com una furgoneta de Perlas Majórica fent *trompos* a tota hòstia pel Passeig del Ferrocarril en ple dia laboral. Digne de veure, però també d'escoltar: només una generació com aquella podria haver posat al mateix nivell a Slayer i Green Day; a Nirvana i Iron Maiden. És per això que segueixen essent l'única banda del planeta Terra que ha aconseguit ficar dins d'un mateix repertori versions de Dead Kennedys i Franco Battiato sense haver mort o provocat una ciclogènesi que esborrés aquesta illa del mapa. Pura alquímia: "*Musicalment érem esponges sense criteri i tot lo que tenia distorsió mos agradava. La nostra intenció era fer una cosa que paregués, més o manco, heavy metal*".

El més normal és que un grup de rock surti d'una cotxeria, però O'Trutx sortiren del magatzem de mobles de Can Neron, revoltats de canteranos i balancins: "*Era un magatzem on el tio de'n Bernat hi tenia els mobles abans de lacar o acabar. Era una nau molt alta de marès i les condicions eren de puta pena, com a la majoria de locals d'assaig. La corrent anava a 125V i teníem tot l'equip connectat a un únic enxufe i a un transformador que pesava quinze quilos".* Els seus components ens expliquen com eren aquells llegendaris assaigs d'O'Trutx: "*Consistien en anar a fer una birra al bar Sa Foganya, jugar un poc a la tragaperras, passar per l'economat de Perlas Majorica per comprar una baguette grossa, una llauna de foie gras de Can Munar i unes botelles de Pepsi d'un litre: aquelles botelles que tenien el coll ample i que anaven de puta mare per pixar sense banyar-te les mans, encara que el mosset del taller no estava massa content quan els hi feien tirar a ell. Berenar, esperar que arribessin els cantants i tocar una estona. En resum: fotre tot l'horabaixa per treure mitja hora o tres quarts de profit".*

Debutaren en directe a la III Mostra de Manacor de 1996, esdeveniment on també hi participarien altres formacions locals com Putre Infact, Adulteri, Kamasutra, Anorèxia... Grans noms de batalla, per altra banda. Els nostres protagonistes ja destacaven per un repertori format per cançons amb títols tan impagables com "Nadando con un traje de cemento", sorgida arrel d'un somni d'en Joan, el bateria: "*Mos va contar que havia somiat que tocàvem amb un grup que es deia "Nadando con un traje de cemento". Mos va agradar tant que la cançó amb la que estàvem currant va a passar a dir-se automàticament "Nadando con un traje de cemento sense" que la lletra hi fes menció. De fet, la lletra anava sobre les experiències d'un amic nostro a la mili*". N'hi ha una altra de bona: a "Na Bel" malbaraten la poesia de Martí i Pol per acostar-se a l'estil de dos mallorquins universals com són en Llatzer Méndez i en Lluís Arboledas. Diu així:

> *"Sa bisti de Manacor: és madona de fer net. Respon pes nom de Bel i noltros la temem. T'ataca amb sa granera, amb un pot de Cucal o amb so Mr. Proper. Te pot intoxicar: asusta tot Manacor, damunt un Mobilette, fent un solc enterra, a causa des seu pes.*

Alerta! Alerta! Que ja ve na Bel! Alerta! Mos treurà sa fel! Quan ets a ca teva no hi ha intimitat: en qualsevol moment te pot venir a emprenyar. "Pito més, pito menos", li va dir a en Tià quan estava en bolles: s'acabava de dutxar. Ella sempre ataca i tu no li has fet res. Així és na Bel, sa madona de fer net".

La qüestió és que, na Bel, és un personatge verídic: "*Na Bel existeix i els fets de la cançó també varen succeir. Era la dona que anava a fer net a can Sebastià, una autèntica madonota. De fet, ella sabia que li dedicàvem aquesta cançó i n'estava ben contenta*". N'hi havia més: "Sa panc", "Sa nova" o "Dragones y mazmorras". "*Cantàvem de lo que mos passava pels collons, sense que el títol de la cançó fos important. I si no, mos ho inventàvem*". Dins del seu repertori hi figuren dues cançons que no existien: "Soy una jirafa" y "Experiencias sexuales con un bocadillo de mortadela". Ambdós títols corresponen a una monumental vacilada que el sextet pegà enmig d'una entrevista al setmanari manacorí *Perlas y Cuevas*.

Tot grup té el seu *hit*, el seu propi "Stairway to Heaven"... però en el seu cas era una versió de –atenció!– Franco Batiatto: "Yo quiero verte danzar". "*Aquella cançó era el puta buque insígnia d'O'Trutx".* Tal era l'èxit de la versió que molta gent coneixia a O'Trutx com "Los Battiattos: "*Sense voler, la cançó es va tornar a fer popular a Manacor i, si algun dia la sentiu a algun bar d'allà no es la d'en Batiatto: és la nostra*". El culte pel músic italià arribà a l'extrem de que, segons conta la llegenda, dos components de la banda entregaren en mà una còpia gravació del "Yo quiero verte danzar" durant la seva visita a la Filmoteca de Catalunya. Un somni fet realitat.

El culte a O'Trutx passa també per l'adoració d'un curiós personatge: Es Visko. És a dir: Iron Maiden tenen a n'Eddie the Head, Megadeth a Vic Rattlehead i Motörhead, a la calavera aquella. O'Trutx, que no volien ser manco que els seus ídols, donaren vida a la seva pròpia mascota: així, el lletget Visko pot aparèixer transformat en una flor, en una boia de mar o, fins i tot, en un fastuós super-guerrer de Bola de Drac.

Els concerts que realitzaren O'Trutx fins 1998 són comptats: vuit, en total. N'hi hagué alguns de destacats, com a La Sirena o a Na Capellera, a Vilafranca. Ells, però, prefereixen recordar-ne un altre que tingué lloc a l'Institut Mossèn Alcover, l'any 1996: "*Com sol passar amb els grups d'institut, els concerts eren un gran esdeveniment i hi venia tot Cristo per molt malament que ho fessis. Abans del concert, es va sortejar un sopar al Restaurant Es Molí d'en Sopa amb la directiva de l'Institut i els caps de cartell: Ocults. Ens va tocar. Tu amolla un grup d'adolescents afamats a un restaurant de luxe i ja veuràs com acaba: demanant el vi mes car de la carta o posant-se cegos de xipirons i calamars. Amb la puta panxada que pegarem, arribarem a l'Institut i algú ens va dir: "Au, vos toca!". Amb la panxa a punt de rebentar, pujarem a tocar".*

Amb aquest ritme d'excessos, no estranya que O'Trutx duressin tres *telediarios*. "*O'Trutx no s'han dissolt mai oficialment. Mai varem tenir la consciencia de que aquell era el darrer assaig o el darrer concert, però el fet que mig grup se'n anés a Barcelona a estudiar i l'altre mig quedés a Palma va suposar la fi del grup*". Punt i final. Només tres d'ells seguiren lligats a la música: en Joan, en Llorenç i en Bernat formaren Alterego, un grup que, al més pur estil Guadiana, ha anat apareixent i desapareixent amb el pas dels anys. L'únic d'ells que, com es diu, ha fet carrera és Bernat Parera: després de fundar els Ugly Bitches –un altre dels *héroes de Manacor*– regenta els locals d'assaig de Can Sant.

Tota bona història, però, ha de tenir un epíleg. I, en aquest cas, és la reunió excepcional d'O'Trutx, succeïda l'estiu de 2003: és a dir, cinc anys després del seu darrer concert. Manolo Cala, veu i guitarra d'Alterego, s'encarregà d'enregistrar la maqueta "Auto-homenatge" "*uns medis que farien rojar a qualsevol tècnic d'estudi qualificat*". L'objectiu era deixar constància dels temes propis d'O'Trutx acompanyats per uns interludis narrats per Toni Rosselló *'Cárdenas'* a mode de biografia sonora. "*Gravant aquella maqueta* –diuen- *poguérem comprovar que l'estat de forma musical de la majoria de membres era lamentable*". L'experiència serví per reafirmar l'amistat dels seus components lluny, això sí, de qualsevol escenari: "*Prometérem i prometem solemnement que no ens tornarem a ajuntar: més val que ho deixem així*".

Chocolate

Ahir enterrarem a un nin a Ciutat. 15.07.14

“Ayer enterramos a un niño en Ciutat: un niño que quería ser símbolo de libertad y a la postre ha sido símbolo de muerte”. José Anibles Estebes, més conegut com Chocolate, visqué ràpid abans de trobar la mort. Nin prodigi de la cançó i alhora militant anarquista, participà a esdeveniments històrics com l’ocupació ecologista de Sa Dragonera o el mític festival Selva Rock ’77. Una sobredosi trencà la seva prometedora vida als tretze anys d’edat, convertint-lo en un dels primers màrtirs de la droga a Mallorca.

1 de maig de 1978. Dilluns. Palma desperta, poc a poc, de la festa del treball en un context d’agitació política i sindical. Al peu de les murades, just on avui en dia s’estén el Parc de la Mar, un grup de treballadors de l’Ajuntament s’afanya en la neteja d’aquell escenari. Cap d’ells hagués pogut imaginar que darrera d’una de les tres portes dels vells excusats de les murades –uns urinaris definits com *“improvisados, repugnantes y en total abandono”*– trobarien estès, sobre el brut trespol, el cosset sense vida d’un al·lot. Esportives blaves; texans vells, fermats amb una corda a mode d’improvisat cinturó; polo blavós i, damunt d’aquest, un jersei verd anuat al coll. El cos, tot i no presentar cap símptoma de violència, es troba en una postura estranya: talment la d’un ninot romput, caigut a terra.

Una hora després de la troballa, la Policia de Departament d’Ordre Públic i la Brigada d’Investigació Criminal precinta l’escenari. El cadàver no presenta cap tipus de documentació, però tant el seu color de pell com la seva particular fisonomia dona les primeres pistes als agents. A darrera hora de l’horabaixa, aquell mort ja té nom: José Anibles Estebes de la Concepción, més conegut com *Chocolate*. La seva pell obscura inspirà un malnom que ell mateix lluïa amb orgull: *“Mi familia viene de la India. Mis padres son indios. Yo soy un indio. Yo soy igual que los indios. Tengo su mismo color”.*

Chocolate, que dos dies abans havia complit els tretze anys, és mort. La notícia sacseja Palma sencera i commociona al seu jovent. Però, qui era *Chocolate*? Perquè era tan conegut? Hi ha poques dades al respecte. Nasqué l'any 1966, possiblement a Astúries, d'on ell afirmava ser. Amb dos anys arribà a Mallorca acompanyat pels seus pares, ambdós portuguesos i d'ètnia gitana. Instal·lats a una humil planta baixa de l'antic carrer General Barceló, José Anibles es convertiria en el major de sis germans. La mescla de diferents cultures –gitanos, mallorquins, immigrants andalusos, etc.– que conegué *Chocolate* des de la seva infantesa serviria, a la llarga, per forjar un esperit obert, tolerant i curiós: *"Amigo de todos; enemigo de nadie"*, sentencià un familiar seu.

Sabem d'ell que el seu somni era convertir-se en cantant professional. Passà els seus primers anys cantant i ballant pel carrer, a canvi d'un parell de pessetes. I, si no, cigarrets Celtas, als que s'havia enganxat des dels seus primers anys. Se'l podia veure amb tanta freqüència que, de fet, alguns palmesans el consideraren com una mena de nin prodigi. "*Lo mío es la rumba flamenca. Y también me gusta el blues"*, afirmava *Chocolate* al periodista Damià Caubet, com anticipant-se a la formula explosiva que anys després faria coneguts als germans Amador.

Chocolate mai no realitzà cap actuació professional. Ni tan sols quan actuà el 6 d'agost de 1977 a la primera edició del Selva Rock, el Woodstock mallorquí. Una nit històrica que, per cert, marca l'arribada oficial de l'heroïna a Mallorca. El gitanet tenia iniciativa, i així ho demostrà pujant de forma improvisada a l'escenari que, aquella vetllada, trepitjaren Daevid Allen, Pau Riba, Secta Sónica, Música Urbana o Milán & Bibiloni, entre d'altres. Acompanyat d'un guitarrista, prengué seient i trencà el silenci dient: *"Le dedico estas rumbas a Sara, mi amiga, y a todos los chicos de Deià"*. Cap dels assistents sabia què punyetes feia aquell nin allà: simplement, es deixaren dur amb aquella veueta rompuda, interpretant a capella algunes *soleás* apreses pels suburbis de Ciutat: *"Y cojo la cachimba y me pongo ciego, me pongo ciego..."*. Les poques fotografies que es van fer d'ell d'aquella actuació, fetes per Oleguer Armengol, són l'únic testimoni gràfic que existeix de *Chocolate*.

L'aparició imprevista del nin no passà inadvertida per alguns periodistes que es traslladaren a Selva. A les cròniques del dia següent, podem llegir el següent:

> "Bajo nuestro punto de vista, únicamente Chocolate, un joven intérprete de poco más de diez o doce años que actuó de espontáneo, hizo vibrar a un público que no sabíamos a ciencia cierta si había ido a Selva a escuchar música o por el contrario a participar en una noche libertaria. (...) Chocolate levantó un poco los ánimos de los centenares de libertarios que, casi, casi, ya dormían en sus sacos". (Damià Caubet, Diario de Mallorca).

> "El Chocolate, fuera de programa (...) Se pasea por nuestros pueblos, arrastrado por unos y otros de forma indiscriminada, un gitanillo dispuesto en cualquier momento a poner en evidencia sus portentosas facultades para el cante jondo. No perdió la oportunidad en Selva y dio todo un recital. El público lo encajó perfectamente porque empieza a ser muy popular y se le considera, ya, un poco de todos" (Miquel Vives, Última Hora).

Se'l podia veure també per Deià, acompanyat per músics locals i estrangers: tocant, ballant, improvisant. Va tenir el privilegi d'aprendre lliçons de guitarra amb els més grans: Daevid Allen, Pepe Milán, Joan Bibiloni. "Ahora estoy estudiando y perfeccionando con mis amigos, los músicos", afirmava a agost de 1977.

Però, a més de la música, hi havia més coses a la seva vida. A juliol de 1977 formà part del primer acte ecologista a gran escala viscut a l'arxipèlag: l'ocupació de Sa Dragonera. A més de les seves inquietuds artístiques, hi havia un important compromís polític: *Chocolate* estava vinculat amb l'anarquisme. Tant se'l podia veure cantant pel carrer com repartint fulletons o assistint a les reunions d'aquells primers ateneus que, poc a poc, començaven a deixar enrere la clandestinitat.

Mariana, la seva mare, el veuria sortir de casa seva l'horabaixa del dissabte,30 d'abril: "*Me voy con amigos españoles"*, digué just partint, ignorant que seria la darrera vegada que veuria el seu fill. Diferents testimonis el localitzen aquella mateixa nit a la plaça Gomila on, acompanyat, se'l pogué veure interpretant algunes cançons a canvi d'aplaudiments i monedes. També se'l pogué veure per Son Armadans i Santa Catalina fins desaparèixer en els inescrutables camins de la matinada.

Davant d'aquest succés, les preguntes comencen a brollar: Com va morir *Chocolate*? Perquè? La premsa local es llençà de cap a fer les primeres especulacions abans del resultat de l'autòpsia: *"Posiblemente Chocolate se dirigió directamente a tan pudiadundo refugio para descansar y las causas del fallecimiento sean naturales. No obstante, no deja de sorprender que si tales eran sus propósitos no eligiera el túnel del tren que se halla a una treintena de metros de la desmantelada caseta. ¿O acaso el cadáver fue allí depositado?"*. Per la seva banda, la família de l'al·lot atribuí la mort a terceres persones: *"De tonto no tenía un pelo. Él no fue donde lo encontraron. Alguien lo dejó allí. Lo han matado".*

Després de varis estudis clínics fets tant a laboratoris palmesans com a l'Institut Anatòmic de Barcelona, arribà el resultat de l'autòpsia: *Chocolate* havia mort per "*intoxicación*", un eufemisme que poc temps seria substituït per la paraula "*sobredosi*". A aquella Espanya del *destape*, que anava deixant enrere les grisors del franquisme, poc o res es sabia de drogues, que encara eren un gran tabú: *"Se pudo averiguar que la muerte le sobrevino por intoxicación, aunque no se pudo especificar la naturaleza de la misma. La cantidad y variedad de ambientes que frecuentaba Chocolate hace muy difícil determinar dónde y cómo pudo ingerir la substancia que le produjo la muerte*". Mai es va saber quina fou la substància que el va matar, tot i que a peu de carrer la gent xiuxiuejava que havia estat *"el caballo"*. De ser així, *Chocolate* seria el primer màrtir de l'heroïna a Mallorca.

La premsa aviat apuntà cap a l'entorn de l'al·lot: cap els ambients 'progres' on *Chocolate* havia estat acollit, com un més, i que d'alguna forma havien influït a la seva curta vida. *"Chocolate jugó con la muerte* –escrigué el periodista Tomàs Monserrat– *Sus amigos le tendieron una trampa. "Era muy listillo: de tonto no tenía un pelo", nos dijeron quienes creían conocerlo. No fue lo suficientemente listillo como para darse cuenta que era pieza de un juego muy peligroso. El juego que terminó con su joven e ilusionada vida"*. A un altre retall de premsa llegim també: *"Los 'progres' que hacían danzar a Chocolate por cinco duros ya tienen su danza. Una danza mortal, sin retorno. Chocolate les baila y les bailará ante sus narices, y por siempre, la danza de los siete velos de la miseria. Desnudo ya de muerte, Chocolate es la verdad desnuda de nuestras contradicciones"*.

El matí del 5 de maig, Chocolate fou enterrat. Duescentes persones acompanyaren el seu fèretre, des de les Drassanes fins el cementiri de Palma. Mariana, la seva mare, just podia mantenir el pas de la marxa fúnebre. Els periodistes locals tregueren suc a aquella escena tan dramàtica, redactant línees d'un groguenc quasi insultant: el dolor d'una mare, de nou, convertit en un gran espectacle públic.

El dia següent, un vell local del barri de Sa Calatrava conegut com Sa Fàbrica fou l'escenari d'un homenatge multitudinari a *Chocolate*: darrere l'humil escenari, una fotografia seva i una pancarta on es podia llegir: *"A Chocolate, un saludo…"*. Després d'un minut de silenci, actuà el grup Cuc per donar pas a una tirallonga d'actuacions improvisades per part de músics amateurs. Entre familiars, amics i curiosos, es calcula que prop d'un miler de persones s'aturaren aquell horabaixa a Sa Fàbrica.

Algú cregué veure en ell un símbol d'aquella nova joventut de la Transició: independent, decidida, curiosa, oberta al canvi, devota de la llibertat. Els que el conegueren recorden encara com *Chocolate* trencà aquell risc d'exclussió social gràcies al seu talent, voluntat i carisma. En tot cas, la vida fugaç de José Anibles Estebes de la Concepción deixà unes petites petjades que, tot i el pas del temps, encara es resisteixen a ser esborrades.

Hendrix, Sgt. Peppers i la polseguera dels Deus.

25.05.14

Podría poner nombre y apellido a más de una decena de personas que, dicen, estuvieron en el único concierto que diera Jimi Hendrix en España. Todo el mundo le vio y, a su manera, todo el mundo es capaz de contar anécdotas imposibles sobre la leyenda de la guitarra. A pesar de que es un capítol que omite cualquier biografía del músico, seguramente por ser irrelevante, lo cierto es que su visita a Mallorca ha terminado por convertirse en una especie de mito local en la que, a veces, es difícil separar aquello que es real de aquello imaginario. Por eso, como decía, suele ser recurrente encontrarse con alguien nacido entre 1940 y 1952 que afirme con contundencia haber visto estrellar a Jimi Hendrix su Stratocaster contra el techo de la discoteca Sgt. Peppers, a pesar de que no tenga ninguna prueba para demostrarlo. El periodista musical Miquel Vives sí la tiene: “Resulta que esa noche, todo el mundo estaba allí. Siempre he dicho que, si fuera verdad, la discoteca hubiera reventado. Sería imposible aguantar tanta gente ahí dentro”. Lo mismo puede decir Sandro Fantini, por entonces miembro de la directiva del local: “Por entonces, era el subdirector, así que estaba allí, claro. ¿Pero mallorquines? Había poquísimos. Que yo recuerde, estaba el locutor Miquel Vives, el fotógrafo Joan Torrelló… y para de contar. Siempre me han sorprendido mucho los relatos de toda esa gente que, en entrevistas o libros, ha afirmado estar allí, cuando estoy convencido que esa misma noche estaban en otro lugar”.

Lo cierto es que, cualquier cosa era posible en aquella Mallorca. El turismo no solo había estimulado el crecimiento económico de la isla, sino también que había contribuido a internacionalizar su circuito musical con la llegada de artistas de primer orden. Lo mismo se encontrara enormes carteles anunciando un próximo concierto de Johnny Halliday, Tom Jones, Charles Aznavour, Dusty Springfield o Ray Charles en Tito’s o Tagomago, las salas de fiesta más

importantes de su momento. Tampoco era raro encontrarse a grupos de periodistas siguiendo apresurados los pasos de Charlie Chaplin, Brigitte Bardot, John Lennon o Michael Caine. La diferencia, claro, es que cualquier hijo de vecino podía poner cara a cualquiera de ellos, pero no a Hendrix, una figura que por entonces no había demasiados seguidores en la isla. De hecho, su nombre pasó bastante desapercibido cuando la prensa mallorquina anunció el Música '68, un festival previsto para 23 i 27 de julio de 1968 que, de haberse celebrado, hubiera podido convertirse en un auténtico aperitivo para el Woodstock que iba a celebrarse el año siguiente en la Plaza de Toros de Palma. Llamado en un primer momento "*First World Festival Of Jazz and Popular Music*" –seguramente, algun empresario español debio considerar aquel nombre demasiado complicado, forzando a buscar una denominación más sencilla- el Música 68 llegó a anunciar un cartel formado por The Byrds, Donovan, Scott McKenzie, The Animals –reunidos nuevamente, tras una primera espantada de Eric Burdon–, The Tremeloes, Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick & Tich, Incredible String Band... Estaban ellos, pero también Ella Fitzgerald, Charles Aznavour, Tom Jones, Ray Charles, Gilbert Becaud i Françoise Hardy... y también, entre ellos, y un buen número de nombres más bien desconocidos, The Jimi Hendrix Experience. "*Todas las galas serán filmadas y grabadas íntegramente para una venta posterior de dichas cintas a diversas televisiones mundiales. No cabe duda de que este acontecimiento tendrá amplia repercusión y por tanto supondrá un enorme medio para promocionar el nombre de Mallorca*", apuntava el diari *Última Hora.*

La gran variedad de estilos y el alto nivel del cartel –una nota e color en la gris dictadura- terminó convirtiéndose en un espejismo. Tan grande había llegado a ser aquel presupuesto que la promotora Music Festival Productions, sin ningún comunicado oficial ni ninguna especificación, decide poner marcha atrás mes y medio antes de su celebración. "*Con la envergadura del caché de todos esos participantes, no es de extrañar que no salieran las cuentas*", aseguraba el periodista Miguel Soler.

Per entendre *com* i *perquè* Hendrix realitzà aquest únic concert a Mallorca, hem de començar parlant de l'antic baixista de The Animals, Chas Chandler; un personatge carismàtic i inquiet que, decidit a deixar penjat el seu instrument,

prova sort a altres camps professionals vinculats amb negoci musical: la producció i el management, en aquest cas. Temps enrere, a Nova York, havia descobert un guitarrista afroamericà de tan sols 24 anys. "*Un autèntic diamant en brut*", assegurà. Estorat davant del talent del jove James Marshall Hendrix, Chandler s'oferí a tutelar-lo, a produir-lo i a trobar el complement perfecte per les seves cançons. La unió consumada de Jimi amb els anglesos Noel Reading (baixista) i Mitch Mitchell (bateria) donà pas a The Jimi Hendrix Experience, una de les formacions més trencadores i revolucionàries de la seva època.

Malgrat la qualitat indubtable del trio, no hi havia suficient pressupost econòmic com per llançar-los a la fama, així que Chandler fa un tracte amb Mike Jeffery –l'antic mànager de The Animals– que acabà per enemistar-los: "*En Chandler* –explica Miquel Vives– *havia estat el seu descobridor, això està clar. El problema era que en Jeffery tenia ull i també punyeteria: sabia aprofitar-se bé dels seus negocis. En aquest cas, es va fer seu en Hendrix, cosa que provocà un clar enfrontament. S'estigueren barallant fins que arribaren a la solució: en Chandler el duria discogràficament, mentre que en Jeffery com a mànager personal de cara als directes i les gires (...) Record que una nit, en petit comitè, en Chas ens va dir a Joan Manera i a mi que en Mike els havia fotut tots els doblers: que els Animals havien anat a cercar els doblers de la gira i només trobaren 200 lliures. Això és el que em va dir en Chas, i jo no sé si és vera o no. També ens va dir que en Mike sempre viatjava amb un Revolver dins la seva maleta".*

En temps rècord, àlbums tan venerats com *Are You Experienced?* o *Axis: Bold As Love* –ambdós publicats el 1967– s'encarregaren de convertir a Jimi Hendrix en un dels estendards de la nova música nord-americana. No obstant això, el guitarrista seguia essent un gran desconegut pel públic mallorquí: només el premsatge espanyol del single "Hey Joe" havia arribat a distribuir-se, poc i malament, a algunes botigues illenques a finals de l'estiu de 1967. És a aquests moments quan, per primer cop, apareix el nom de Hendrix a la premsa local gràcies a la ressenya que feia Miquel Vives al diari *Baleares*: "*Jimi Hendrix ha irrumpido en el mundo musical con la fuerza de un ciclón (...) Las referencias que nos han llegado de Jimi Hendrix nos dan fe de que se trata de*

un excepcional guitarrista excitante, y que toca con ambas manos, con los dientes, incluso. Se trata de un virtuoso (...) Se trata de algo excepcional".

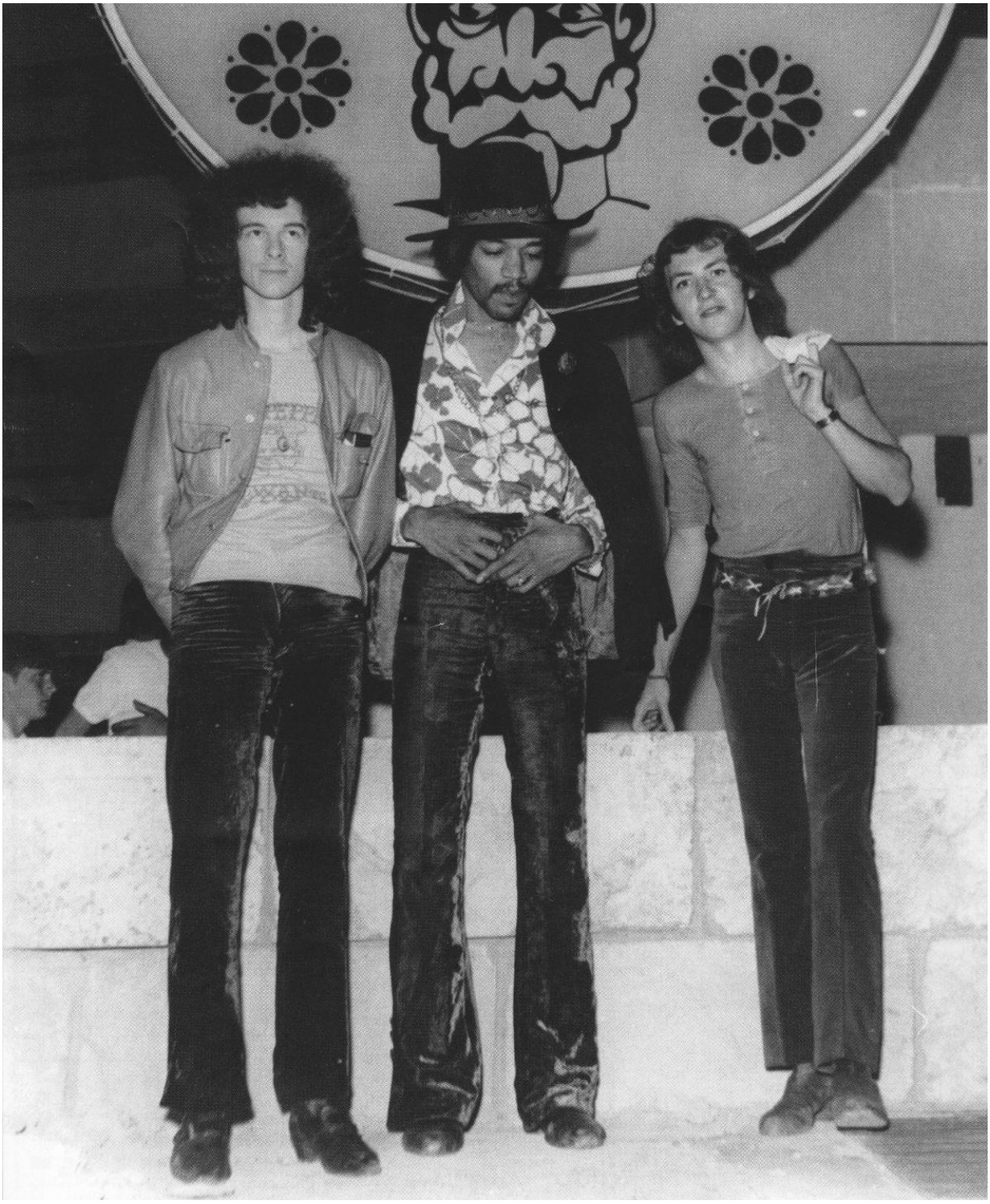

Per sort, no tot estava perdut. Aquell mateix juliol, Jimi Hendrix vindria a actuar a Mallorca, tot i que per altres raons que ens obliguen, novament, a remuntar-nos a la tardor de 1967. Aleshores, Chas Chandler i Mike Jeffery –que, amb anterioritat, havia estat co-propietari d'altres night-clubs mallorquins com el Haima o el Toltec– compraren amb l'empresari mallorquí Josep Maria Forteza un local situat a l'edifici Neptuno de la Plaça Mediterrani. Al documental de Jordi Turtós, *Les Illes Escollides: un viatge cap a la llibertat* (2008), Forteza recordava els inicis de la seva relació amb Jeffery: "*Vaig conèixer en Mike a la Plaça Gomila, un dia que va passar per aquí. Teníem amics comuns i me'l presentaren. Ell volia fer una discoteca i li vaig mostrar aquest local. Li va agradar. Les idees que teníem eren molt comuns; ell també era hippie, per dir-ho d'alguna manera, i me va fer una proposta molt bona*". A tots ells els assessorava l'economista mallorquí Joan Manera que, d'alguna forma, també s'havia convertit en l'home de confiança de Jeffery a l'illa.

Des de mitjans dels seixanta, la Plaça Mediterrani s'havia convertit en un dels punts més freqüentats de la nit palmesana: és aquí on naixeria Sgt. Peppers, la discoteca encarregada de marcar un important abans i després en l'oci nocturn de les Balears. Al cap i a la fi, no era la primera que s'inaugurava a Mallorca, però sí la pionera en introduir tota una sèrie d'innovacions que la convertiren en un espai únic: un aforament superior a la mitjana (400-500 persones), efectes lumínics que oscil·laven de forma calidoscòpica amb el so, bombolles de sabó, confetti, boira artificial, una moderníssima decoració a càrrec del dissenyador anglès Stuart Offord i, finalment, el seu nom cridaner, una referència directa al totèmic *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* (1967) dels Beatles. No oblidem, tampoc, la gran inversió que es realitzà en equip tècnic: "*Un equipo de los Estados Unidos ha corrido con el montaje megafónico. Tenemos la sala dividida en ocho sectores. Cada sector puede ser controlado independientemente. El sistema de altavoces de pista es profesional, hasta el punto de utilizar los mismos que se emplean en las grabadoras para la producción discográfica*", afirmava a una entrevista Josep Maria Forteza. Amb Sgt. Peppers, la revolució psicodèlica arriba a Mallorca: "*Con ella nació un estilo nuevo, una amplia perspectiva de ideas, modificando en aquel entonces*

el mundo universal, viejo y arcaico, sin inquietudes futuras, adormecido en la indiferencia. Trajo al mundo nacional de su brazo una nueva era: la época psicodélica", afirmà amb posterioritat el seu futur director, Paco Luis Muñoz-Delgado, a la revista *Cort*.

Tot i que les obres de condicionament començaren a la tardor de 1967, la primera menció de Sgt. Peppers que podem llegir a la premsa local la trobem el 4 de juliol de 1968, pràcticament deu dies abans de la seva inauguració. Es parla de Sgt. Peppers com una "*sala juvenil muy próxima a Gomila (...) que parece que va a batir todos los records en lo referente a modernismo*". Tot i el seu enfrontament, tant Chandler com Jeffery coincidiren en inaugurar-la amb la seva màxima atracció: "*Para promocionar Sgt. Peppers, se pensó que lo ideal era un concierto de Jimi Hendrix, cuyas imágenes en el festival de Monterrey habían dado la vuelta al mundo*", escriuria Matías Vallés, dècades després. D'aquesta forma, pocs dies després de l'ajornament del festival Música '68, es confirmà que The Jimi Hendrix Experience vindria a Mallorca per inaugurar aquella nova discoteca. "*No es cualquier cosa: Jimi Hendrix es una de las atracciones más importantes del mundo "pop". Su presencia en la nueva y deslumbrante sala provocará, a no dudar, una enorme expectación. No tendremos muchas ocasiones como esta para admirar a uno de los grandes y por ello habrá que aprovechar el momento*", advertia una notícia d'*Última Hora*.

Després del seu pas pel Woburn Music Festival de Bedshire, Anglaterra –on compartiren escenari amb Pentangle, The Family i els Tyrannosaurus Rex de Marc Bolan– Noel Reading i Mitch Mitchell arribaren a Palma: s'instal·laren a una casa situada entre Cas Català i Portals Nous, suficientment grossa com per albergar a la sala principal un piano de coa. Els dos músics anglesos van començar a preparar el seu repertori ajudant-se d'alguns components de Los Bravos i contactant amb altres formacions mallorquines com Mauri's Set o Z-66, realitzant alguna sonada *jam-session* damunt l'escenari de Haima (Cala Major). Per la seva part, el locutor Miquel Vives recorda així la seva trobada amb els dos músics anglesos. "*Eren gent molt agradable, i en poc temps varem crear una mena d'amistat. Un d'ells, en Noel, es presentava cada horabaixa als estudis de Ràdio Popular. Jo no parlava una punyetera paraula d'anglès i ell no*

en tenia ni la més remota idea de castellà. No obstant, ens saludàvem amb el poc llenguatge que coneixíem un de l'altre i s'asseia vora meu, mentre jo feia el programa. En acabar, se'n anava, i així tots els dies".

Jimi Hendrix arribà a l'aeroport de Son Sant Joan el matí del diumenge 14 de juliol, acompanyat per Jeffery i un estol de groupies. Tot i allotjar-se a una suite de l'Hotel Victoria (Palma), a Jimi se'l pogué veure amb freqüència al casal de Cas Català. El desaparegut Manolo Marí, bateria dels Z-66, relatava així la seva trobada amb el guitarrista: "*Record que en Joan Manera ens cridà per comentar-nos que en Jimi havia arribat, i que ens volien conèixer a tots. Havien alquilat una casa grossa; un xalet d'unes cinc o sis habitacions. Entrarem a la casa. Allò era un caos, una barbaritat. Gent per totes les habitacions, roba interior pel terra, restes de porros i altres substàncies... Allà enmig els vam conèixer*".

La nit del 15 de juliol de 1968 estava destinada a passar a la història: Sgt. Peppers obria oficialment les seves portes amb el concert de Jimi Hendrix, però, contràriament a tot el que s'ha escrit o dit posteriorment, els Z-66 hi actuaren. El seu vocalista, Llorenç Santamaria, ho explica d'una forma molt clara a una entrevista del blog *Aixalà*: "*Inaugurarem Sgt. Peppers com a grup, diguem, resident. En Jimi vingué a fer la inauguració oficial vuit o nou dies després de que noltros l'haguéssim oberta. Aquell dia va tocar només ell. Noltros no, però estàvem allà darrere perquè utilitzava coses nostres*".

Moments abans de començar el show, el músic Neil Landon –més conegut com Flowerpotman– pujà a l'escenari per presentar al trio. "A tota aquesta gent de la pista que està dreta: asseieu-vos! Asseieu-vos o vos dispararé! Perquè el que estau a punt de rebre farà que el Senyor estigui veritablement agraït", bromejà. Acte seguit, Hendrix, Reading i Mitchell oferiren a Sgt. Peppers un concert sorprenentment curt, format per tan sols cinc cançons: "Hey Joe", "The Burning Of The Midnight Lamp", "Purple haze", "The Wind cries Mary" i , per acabar, la versió del "Wild Thing" de The Troggs. El local estava ple, però pràcticament tots els seus assistents eren estrangers que, religiosament, havien pagat les prohibitives 300 pessetes d'entrada: "El 95% de asistentes fueron turistas

ingleses. El 5% restante eran músicos de rock", escriu el músic Salvador Dominguez. "95 %? Es queda curt!", li replica Fantini: "Hi havia poquíssims mallorquins. Aquí, aleshores Hendrix era un complet desconegut, i els únics que el coneixien eren els músics dels conjunts mallorquins. Molts, de fet, es varen perdre aquest concert perquè tenien altres compromisos aquella nit". Un dels seus espectadors més il·lustres va ser el llegendari futbolista George Best, un enamorat de les platges illenques i de les nits a Sgt. Peppers, del qual fou un gran assidu.

Les diferents cròniques que van aparèixer a la premsa local destaquen que fou una actuació marcada pel soroll dels seus dos amplificadors, un Marshall i un Sound City de 100 watts. La crònica que van fer al seu moment Josep Maria Barceló i Xim Rada, titulada "*Jimi Hendrix: ¡Bum! ¡Crack!*", passa per ser de les més detallades a l'hora de descriure el pas de Jimi Hendrix per Mallorca. A ella es narra com el "catastròfic" so de l'equip arruïnà el que podia haver estat una actuació memorable.

"Ver para creerlo y oír para contarlo. Ver y oír a Jimi Hendrix y su "show impacto". Uno de los más famosos intérpretes de la música 'pop' del momento la armó gorda, y sonora, la otra noche en el magnífico Sgt. Peppers. Allá, para martirio de los tímpanos delicaduchos, estuvimos para informar a nuestros lectores del debut en España de este nuevo y fabuloso ídolo "musical". Con toda la franqueza, con todos los respetos para Jimi y sus simpatizantes, hemos de decir que lo que vimos y oímos nos dejó estupefactos, realmente aturdidos. La actuación de Jimi fue seguida con interés, pero no llegó a apasionar en ningún momento. No es cuestión de mentalidades, o, mejor, diferencia de mentalidades entre el público español y el de otras nacionalidades, porque el público que llenó la otra noche el espacioso local del club Sgt. Peppers era, en su mayoría, extranjero (...) Jimi comenzó su actuación –extravagancias en la forma de vestir y el despeinar, aparte– haciendo alarde de su mágico dominio sobre la guitarra eléctrica, pero a medida que su actuación consumía minutos, la electrónica dominó el ambiente e hizo temblar las paredes del Sgt. Peppers... Fue espantoso. Ciertamente de miedo. (...) Insoportable".

Tot i que més incompleta en comparació, cal destacar la crònica que feu el locutor Miguel Soler a la seva secció musical d'*Última Hora*:

"Con expectación, con interés, con curiosidad fue presenciada la actuación de anoche en Sgt. Peppers a cargo de Jimi Hendrix Experience. A unos gustó, a otros no gustó nada y a algunos dejó indiferentes (...) Aún sabiendo de los grandes éxitos conseguidos por el grupo en Inglaterra y EEUU, tendré que consignar que no es ciertamente bello ni agradable lo que hacen cuando se lanzan a una desenfrenada carrera para hacer ruido, si bien hay que convenir que los sonidos que Hendrix consigue de su guitarra son producto de un largo estudio, pruebas, ensayos y dominio. En muchas ocasiones resulta sincero, consigue comunicarse con el espectador. En otros, nos parece demasiado sofisticado. Hay calidad y hay 'bluf'. Hendrix ha dicho muchas veces que él se ríe de lo que hace, aunque si hay público a quien le gusta... La experiencia es ciertamente un apodo que cuadra a este trío. Hay que ser muy expertos para hacer todo esto. Aunque "esto", en muchos momentos, no tenga nada que ver con la música. Pese a todo, amigos, convengamos que cuando quieran, Jimi Hendrix y sus compañeros pueden demostrar que son extraordinarios músicos (...) Ver a Jimi Hendrix Experience es una experiencia que no nos habría gustado perdernos. La próxima vez esperamos "oír" un poco más de música. Sólo es cuestión de que ellos quieran".

Existeix també una tercera crònica a càrrec del setmanari musical anglès *New Musical Express*, que envià un dels seus periodistes –Keith Altham– per fer un resum d'aquella nit:

"A sobre de l'escenari, el bateria Mitch Mitchell, el baixista Noel Redding i l'home amb la guitarra que pessiga la carn com ho fa, també, a l'ànima. La Jimi Hendrix Experience envesteix per les autopistes de la ment i per les vies respiratòries de la imaginació. Amb les dues primeres cançons, van tenir problemes d'amplificació amb l'equip del club fins que Chas Chandler finalment tragué el millor dels aparells per deixar al grup al seu aire. Mitch sembla tocar cent bateries amb una dotzena de mans i peus, mentre Noel condueix el seu baix a través de la tempesta elèctrica de la seva dreta provocada per l'Odin de

la guitarra. A mig camí entre l'estatisme, agitant-se, gemegant i els gests eròtics, el Príncep Negre murmura entre els amplificadors i finalment arriba a el que ell anomena "el nostre himne nacional", "Wild Thing", que ho envoltat tot i a tothom".

Tal vegada, el moment més memorable de la seva actuació fou quan Hendrix, en el transcurs de la cançó "Purple Haze", trencà el sòtil de damunt l'escenari amb el mànec de la seva Fender Stratocaster. "*Jimi* –escrivien Barceló i Rada a la seva crònica– *se hizo famoso por sus extravagancias: destruir amplificadores, despedazar baterías y, sobre todo, hacer trizas guitarras. En Sgt. Peppers puso en práctica una nueva originalidad: arremeter, al término de su ruidosa actuación, contra el cielo raso del escenario, que en parte se vino abajo*". Certament, els seus shows destructius havien forjat el mite de que Hendrix, intencionadament, havia obert un forat al sòtil a cops de guitarra; un gest mitificat que ha estat exagerat amb el pas del temps i que Sandro Fantini s'encarrega de desmentir: "*No fou una acció en absolut intencionada. El que va passar era que el sòtil que hi havia damunt del escenari era baix. Ell feia filigranes amb la guitarra, al final de l'actuació, i a un moment determinat, va aixecar-la i, accidentalment, pegà contra el sòtil, que era de escaiola. No és d'estranyar que fes un bon forat*". Llorenç Santamaria, també present, recorda aquell moment amb les següents paraules: "*Record que va coincidir amb el principi de "Purple Haze". Va aixecar la guitarra i... Bum! I a aquell moment va caure el sòtil! Això, per noltros, era una cosa extraordinària*".

Sense mossegar-se la llengua, Miquel Vives recorda així la nit del 15 de juliol a Sgt. Peppers: "Es diu que allò va ser mític, però jo puc dir que el concert va ser nefast. En Jimi va sortir en pla de fotre una vacil·lada: com que no cobrava, ni hi havia càmeres de televisió, ni cap tipus de pressió, ell va pujar a l'escenari amb l'objectiu de vacil·lar al públic i no de demostrar-li el bon guitarrista que era. Venga a tocar amb les dents! Venga a tocar amb la guitarra darrera el clotell! Venga a fer posturetes i tomar el sòtil! Estava gamberro i es notava que no es prenia aquella actuació seriosament. Allò que vam veure aquella nit a Sgt. Peppers no era Jimi Hendrix: de fet, els entesos que havien vingut

expressament a veure'l quedaren decebuts. Això va ser, ni més ni manco, l'actuació de Hendrix a Mallorca".

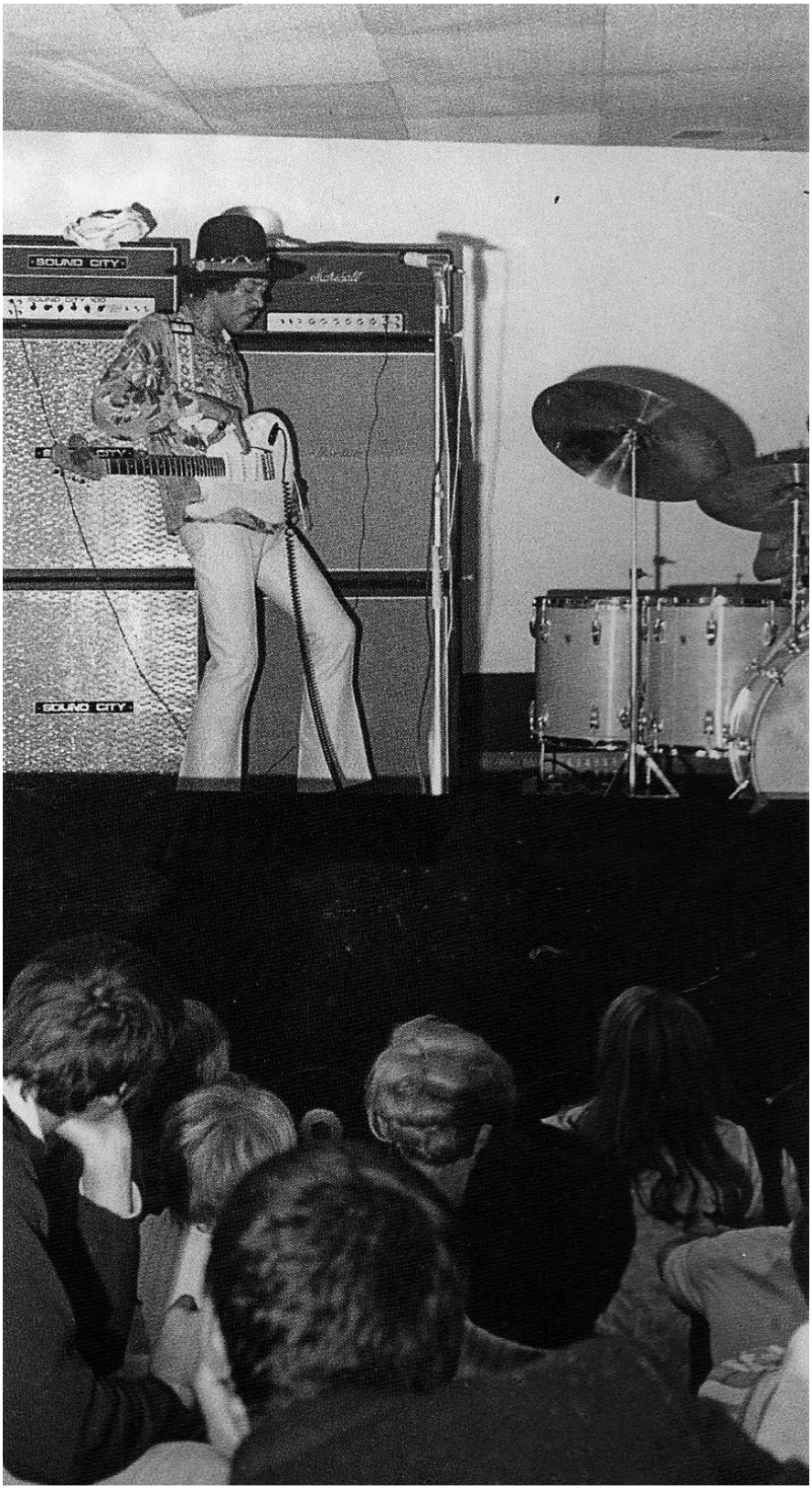

Curt però intens: el concert de la Jimi Hendrix Experience a Mallorca deixà una forta empremta entre els seus espectadors. Estava previst que el trio actués a Madrid el dia següent –16 de juliol– però el contracte va ser misteriosament cancel·lat a darrera hora. "*Por aquellas fechas, en Madrid, justo a la entrada de la discoteca J&J, pudimos ver un poster del trío sobre el que estaba pegada una banda de papel blanco que anunciaba su próxima actuación. Los que vimos tal reclamo publicitario, escrito con un mísero bolígrafo, alucinamos y nos tuvimos que restregar los ojos unas cuantas veces antes de empezar a pensar que aquello podía ser verdad. No lo fue*", escrivia el músic Salvador Domínguez al volum *Bienvenido Mr. Rock*. L'explicació completa, a mode d'anècdota, ens la dóna Miquel Vives: "*Havia vingut des de Madrid un empresari de la sala J&J per contractar-lo. Era un home molt seriós, d'una quarantena d'anys. Quan va veure en Hendrix fent aquella actuació estrambòtica, plena de renou, tocant amb les dents i, finalment, fent aquell forat al sòtil, es va espantar. Quan en Hendrix actuava, jo estava assegut amb en Mike Jeffery i en Joan Manera a un cantó de la barra, fent un gin-tònic, i el vam veure allà, acollonat. No va voler que Hendrix i Jeffery signessin el contracte. En Mike, llavors, agafà una volada tremenda amb el madrileny. El volia matar!".*

Hendrix no cobrà ni un cèntim per a la seva actuació de Sgt. Peppers, tot i tenir uns honoraris que, a aquells moments, superaven el mig milió de les antigues pessetes. Al ser soci del local, Jeffery va utilitzar al guitarrista com a reclam publicitari; s'arribà a qüestionar que Hendrix fos també copropietari del local ("*No cobró ni un solo céntimo (...) y el que no cobrara se debe, al parecer, porque es accionista del local*", s'especulà a *Diario de Mallorca*) cosa que, en temes legals, no fou cert. Vives afirma que, simplement, Jeffery el va fer tocar de franc per promocionar la seva nova discoteca: "*En Jimi, quan arribà a Mallorca, era un pobre desgraciat. Era un músic excepcional, ningú ho posa en dubte, però aquest al·lot no tenia dos dits de cervell. Se'n aprofitaven, especialment el seu mànager, i li feien fer el que volien*". Per la seva part, Chas Chandler, en declaracions a Keith Altham (*NME*) afirmà sentir-se sorprès veient com el mateix grup s'havia ofert a actuar gratis aquella nit: "*De totes formes, els hi donaré els doblers recaptats a la taquilla. Ara bé: m'han demanat si, a canvi, els hi podria obrir el club expressament per a ells*".

La nit del 15 de juliol de 1968 també deixa un espai suficientment gros com per altres històries i llegendes, com la presència de drogues a Sgt. Peppers; un detall que, per motius obvis, no formà part de cap crònica musical d'aleshores i que ha estat exagerat en ocasions fins donar lloc a testimonis tan fantasiosos com fraudulents: és el cas del desaparegut cantautor Toni Morlà que, a *Memòries d'un brusquer,* afirmà haver entrat al camerino del guitarrista i haver-hi vist una bossa de cocaïna que empraven per, textualment, "*facilitar el moviment dels dits sobre les cordes*".

Les drogues eren, encara, unes grans desconegudes pels mallorquins, però sembla que Hendrix i companyia no havien vingut precisament amb les butxaques buides. "*Del camerino del guitarrista emergía un intenso olor a marihuana*", escriuria Matías Vallés, afirmació que seria contrastada confirmada per Manolo Marí: "*Aquella nit, de la porta del seu vestidor, venia una olor tan forta a marihuana que et tirava d'esquenes*". Sandro Fantini també ho confirma: "*Van fer una actuació apoteòsica, però aquella espectacularitat certament la arribaven a aconseguir gràcies als excessos que hi havia darrera. És a dir, ells pujaven damunt de l'escenari... i anaven fuits! Eren unes màquines de fer música i certes substàncies els ajudaven a potenciar-ho. Tot això arribava a l'extrem de que el tècnic de llum que aleshores teníem contractat, un jove nord-americà, quan va saber que s'havia d'encarregar del so i la il·luminació del concert, se'n va anar al camerino d'en Hendrix a prendre aquestes mateixes substàncies perquè si no, no hagués pogut seguir el ritme de l'actuació*".

Ajornat el concert a Madrid, Hendrix, Reading i Mitchell començaren unes petites però merescudes vacances a Mallorca a les que no hi faltaren ni les carreres de karts ni les corrides de toros d'El Cordobés. Sopaven dia sí i dia també al barri d'El Terreno per, després, fer una volta per la Plaça Gomila, rebatejada per Noel com la "*Plastic Gorrilla*", sense descuidar les llargues sessions de sol a la Platja de Palma, immortalitzades per la càmera Súper-8 del baixista. El propi Jimi reconeixeria a Keith Altham que, des de feia vuit anys, no havia gaudit del mar. El periodista anglès recull a la seva crònica el lament del

guitarrista a Chas Chandler: "*Tant de bo t'hagués escoltat fa dos anys, quan em parlares d'aquest* lloc*!*".

Les vacances de la Jimi Hendrix Experience a Mallorca també han donat peu a altres històries mitificades o exagerades com, per exemple, la celebració d'un segon concert el 16 de juliol de 1968. Realment, van ser Z-66 els que pujaren a l'escenari de Sgt. Peppers per oferir una descàrrega electritzant amb cançons de The Doors, Creedence Clearwater Revival, The Gun i Bruce Channel. Sembla que, a un moment de la nit, Jimi Hendrix pujà amb ells per tocar "Lucille" de Little Richard, "Johnny B Good" de Chuck Berry i alguns estàndards de blues, tal i com ho recorden alguns supervivents de l'època: "*Fou ben real*", assegura Fantini: "*En Jimi aparegué pel local, com si ningú s'ho esperés, i pujà al escenari per improvisar una mica*". Per la seva part, Salvador Domínguez ho rememora de la següent manera: "*Una noche de desmadre, apareció por el Sgt. Peppers con cuatro suecas que cortaban la respiración, comentándole al relaciones públicas del local, Sandro Fantini, que le apetecía tocar. Fantini, ni corto ni perezoso, rápidamente mandó a un camarero al hotel para que recogiera la guitarra de Jimi y así poder empezar la juerga como Dios manda. Durante hora y media estuvo tocando blues. Luego se piró con las suecas sin dejar rastro*".

Altres versions de la història conten que el nord-americà tocà les cançons amb la guitarra del propi Vicenç Caldentey, afirmació que resulta un tant improbable: el músic mallorquí era destre, just al contrari que tot un esquerrà il·lustre com Hendrix. En tot cas, farem valer el valuós testimoni de Llorenç Santamaria al blog *Aixalà* sobre segona nit del guitarrista a Sgt. Peppers: "*L'endemà va venir. Estava a un sofà amb els seus amics, músics, companys... i ties, òbviament: dones sempre n'hi havia. Es va aixecar i va venir a tocar blues amb noltros. Varem tocar dos o tres blues: no me'n record de quins temes eren. Eren, possiblement, improvisats (...) Varem arribar a tocar amb ell! Blues, res més! Va tocar amb una guitarra que noltros li dèiem 'la guitarra petita': una Les Paul de Gibson (...) Ell tocava sempre amb la Fender, però quan tocava blues, ho feia amb aquesta guitarra. La va dur dins d'un cofre enorme ple de guitarres. Pedals distorsionadors, en duia uns trenta: en va regalar un al nostro*

guitarrista. Animalades com aquestes, per uns pardillos com noltros, eren acollonants". Keith Altham recorda d'aquella nit que "*Jimi trencà una corda de la guitarra, però va tocar millor amb cinc cordes que sis*". Després del període d'obligat descans, aquell mateix juliol Hendrix, Redding i Mitchell abandonen l'illa per emprendre els seus compromisos musicals amb una gira pel sud d'Estats Units acompanyats per Soft Machine. Per poc, els Z-66 se'n van amb ells. Miquel Vives recorda que "*li van agradar molt, a Mike Jeffery: tant com per voler convertir-los en els teloners de Hendrix a una futura gira... però tanta sort que es va truncar el pla: els hagués deixat tirats de qualsevol manera*". Manolo Marí, un dels implicats, ho rememorava així: "*En Mike ens deia que volia dur-nos fora de Mallorca, a tocar, a fer una gira internacional: allò va ser molt fort, però la cosa no va funcionar*".

A octubre de 1968, The Jimi Hendrix Experience publica el seu tercer àlbum, *Electric Ladyland*: fou el darrer disc del trio però, a la llarga, acabaria per convertir-se en una de les obres més importants de la música contemporània. Corcat per l'èxit, el guitarrista més famós de tots els temps moriria el setembre de 1970 per convertir-se en un dels majors icones musicals del segle XX. Els seus companys, Redding i Mitchell, també passaren a millor vida el 2003 i el 2008 respectivament. Per la seva part, el mànager Mike Jeffery perdria la vida a un accident aeri a l'any 1973, després de haver visitat Mallorca per formalitzar la compra d'una propietat a Banyalbufar. Les darreres hores de l'anglès són narrades per Miguel Soler: "*Jeffery localizó la casa que le gustaba efectuando un rápido desplazamiento desde Londres para formalizar la compra y mostrarla al decorador que debía ponerla a su gusto (...) Ya convertido en propietario de la finca, situada en Banyalbufar, se colocó un sombrero de payés y se hizo captar una foto para el recuerdo. Fue su última foto y también la última vez que le vimos con vida. Jeffery tenía una extraña costumbre que nos desconcertaba a cuantos le conocíamos: solía cambiar los horarios de sus continuos viajes en avión. Llegaba al aeropuerto con mucha antelación a la salida del que tenía concertado y preguntaba si existía algún vuelo anterior o posterior al suyo. Si la respuesta era afirmativa, solicitaba plaza en uno de ellos. De esta forma, relataba, "burlaba al destino". El día que estuvo en Mallorca para comprar su finca, debido a la premura de tiempo, no tuvo más remedio que embarcar en el*

avión previsto. Era un DC 9 de Iberia que volaba de Palma a Londres, un trágico día de 1973, y que colisionó con un Convair Coronado de Spantax en ruta Madrid-Londres, muy cerca de Nantes. Esta última nave pudo aterrizar con grandes dificultades pero sin víctimas, pero el otro avión se estrelló pereciendo la mayor parte de sus ocupantes". Chas Chandler també és mort: un aneurisma de l'aorta se'l dugué a la tomba a juliol de 1996, pocs dies després d'haver-se retirat oficialment del món de la música.

El pas del temps tampoc perdonà Sgt. Peppers. Pel seu escenari passà tota una generació de grups de beat, soul i psicodèlia: Eddie Lee Mathison, Ernie Garrett, Henry and The Seven, Los Pop Tops, Los Canarios, Los Bravos, The Shadrocks, Los Salvajes... Un punt de trobada de celebritats europees –dGunter Sachs, George Best o els components d'Slade n'eren clients fidels– que començà a entrar en decadència a partir de l'estiu de 1973. Aleshores, ja no era ni una ombra d'allò que havia estat. El seu desenllaç arribà el el setembre de 1975, quan l'empresari Bartomeu Cursach comprà Sgt. Peppers. Sorgia, doncs, Alexandra, una nova sala de festa inaugurada el 16 de desembre d'aquell mateix any. Desapareixia no només el seu nom original, sinó també el forat que la guitarra de Hendrix havia deixat al sòtil de l'escenari i, que fins aleshores, havia estat motiu de curiositat entre els turistes que visitaven la discoteca. La visita de Hendrix a Mallorca sempre ha provocat una aurèola de llegenda que es reflecteix, parcialment, en el curtmetratge de ficció *Niño vudú* (2004), del director mallorquí Toni Bestard. Però de tots els mites que s'han estès al llarg de quatre dècades i mitja, el més cridaner de tots és l'hipotètic enregistrament sonor del concert del 15 de juliol a Sgt. Peppers. El rumor, estès i exagerat sobretot des dels anys noranta, ens parla d'un *bootleg* custodiat per un dels treballadors de la sala fins que, a un moment donat, desapareix després d'un robatori al seu apartament. Sigui cert o no, algun dels protagonistes d'aquella nit, com Llorenç Santamaria, asseguren que el so d'aquella nit llegendària fou immortalitzat: «Varen venir dos ianquis, que van estar un mes o dos a muntar el so (...) Varen fotre un *micro* al sostre. O sigui, que l'actuació d'en Jimi ha d'estar gravada. Ara, no apareix per cap banda. Mai he vist cap cinta o disc pirata que posi gravació de Sgt. Peppers, però segur que està gravada».

Muhammad Ali vs. Mallorca. *Adéu al món.*

24.05.14

«*Sóc el millor!*». Aquella nit, el seu crit de guerra donà la volta al món. Cassius Marcellus Clay, de vint-i-dos anys, només necessità quatre assalts per humiliar al llegendari Sonny Liston i ascendir a l'Olimp dels pesos pesants. El 25 de febrer de 1964, el nou campió del món copsava l'atenció de mig món i es mostrava tal qual era, sense pors: un gladiador ferotge, arrogant i extremadament carismàtic enmig d'una nació segregada pel color de pell. Tres anys després, després de deixar KO a Zora Folley damunt del ring, rep la notificació per anar a lluitar a Vietnam com a soldat. S'hi negà, declarant-se objector de consciència. Uns, interpretaren aquella decisió com un acte polític ple de valentia. Altres, com la resposta clara i contundent d'una raça oprimida durant segles. La dècada anterior, Rosa Parks s'havia negat a cedir el seu seient dins d'un bus a un passatger blanc: ara, era un negre ric i influent el que deia NO a un Estat governat per blancs. La jugada li sortí cara, però ni la presó, ni la sanció esportiva ni l'escarni públic doblegaren l'esperit del boxejador: «*Vaig desafiar a tota una nació de blancs i vaig vèncer. Sóc un símbol per als oprimits de la meva raça*», respongué a Miguel Vidal, l'any 1976. A una habitació de l'Hotel Bayerischen Hof de Munich, el periodista mallorquí recordava que el campió «*me tuvo todo el rato de pie, aguantando la gabardina con un brazo y escribiendo con incomodidad. Allí no había más que el sofá del que no se dignó ni levantarse para darme la mano*».

Dos anys abans de la seva trobada amb Vidal, s'havia tornat a proclamar campió del món dels pesos pesants, amb el nom musulmà de Muhammad Alí. El 1978, amb trenta sis anys d'edat, revalidava el seu títol per tercera vegada al derrotar a Leon Spinks: la llegenda del quadrilàter, però, n'era conscient que ni els seus punys eren tan efectius, ni els seus reflexos tan ràpids com abans. La seva butxaca tampoc era la mateixa. Havia dilapidat bona part de la seva

quantiosa fortuna en pensions, divorcis, capricis i sonades donacions a l'agrupació religiosa Nation Of Islam, de la qual n'era membre d'honor.

La solució temporal als apuraments econòmics del boxejador nord-americà eren les gires promocionals i les exhibicions pugilístiques: així, per quatre milions i mig de pessetes –una xifra gens menyspreable, aleshores– qualsevol podia dur a casa al mateix Muhammad Ali. A Mallorca, fins i tot: així al manco ho degueren pensar un grup d'empresaris mallorquins. Quin millor reclam que dur a un mite vivent de l'esport per inaugurar el Casino Sporting Club de Palma? L'idea no era precisament senzilla: en primer lloc, oferirien un sopar d'autèntic luxe al seu restaurant –Gala Mallorca– en benefici l'Associació Espanyola de Lluita contra el Càncer. Després, amb les panxes plenes, Muhammad iniciaria un «combat dialèctic» amb tres reputats periodistes espanyols per, a continuació, donar pas a una autèntica exhibició de boxa contra un altre esportista de reconegut prestigi. La nit finalitzaria amb l'espectacle musical Over The Rainbow, un show on hi farien la seva aparició artistes estrangers de segona o tercera fila com Freddy's Angels Ballet, Ian and Shelle, Robert Farlow, Dangoly's Jr o Claudia Mor. Enmig d'ells, apareixeria el propi Muhammad Ali demostrant les seves qüestionables dots musicals. Tot això queda reflectit als impagables anuncis que començaren a aparèixer a les pàgines de la premsa illenca, a juny de 1979: «*Tenga una cita conmigo: MUHAMMAD ALI. ¿Conoce a alguien más interesante? Yo no. Saldré yo mismo a boxear y luego, como ganaré, hablaré y tocaré la batería y el piano y lo haré todo tan bien que ni usted ni sus acompañantes podrán olvidarlo jamás, jamás ¿entendido? ¡Jamás!*». Publicitat al més pur estil de l'astre ianqui: directe, decidit, fanfarró. La modèstia mai va ser el seu fort, guanyant-se a pols entre els seus compatriotes el malnom de «The Louisville Lip» («*El boques de Louisville*»).

Dels diferents anuncis que reproduïren mitjans com *Diario de Mallorca*, *Última Hora* o *Baleares*, n'hi ha un especialment inquietant on s'afirma que al Casino Sporting Club de Palma es produiria «*el último combate en la historia de Muhammad Alí*», una afirmació suficientment contundent com per intrigar a nombrosos seguidors del món de la boxa.

Acompanyat per la seva dona –Veronica Porsche Ali– i un impressionant sèquit de representants, ajudants i familiars, Muhammad Alí aterrava a l'aeroport de Son Sant Joan el 12 de juny de 1979. Immediatament després de la seva arribada, van ser traslladats a l'Hotel Valparaíso (Palma), on tindria lloc una espectacular roda de premsa: cinc càmeres de televisió, cinquanta periodistes acreditats, vint fotògrafs i un grapat d'emissores retransmetent cada una de les paraules de l'emblemàtic pes pesant. Sense dubtar massa, Muhammad trencava el silenci dient «*Adéu al món*» per, acte seguit, fer públic que es retirava de la boxa: «*A tots ens homes ens acaba arribant la vellesa i la mort. Un esportista, als trenta set anys, se'n adona de que ja no és el que era. Per això, em retiro essent campió del món, que és molt millor que si et retira un dels teus rivals*». Aquest sorprenent anunci des de l'Hotel Valparaíso s'anticipa, fins i tot, a la data considerada oficial en la que va fer pública la seva retirada: el 26 de juny –dues setmanes després– a Los Angeles, Califòrnia.

A la seva trobada amb la premsa a l'illa, Muhammad Alí deixava clar que el seu adéu al quadrilàter no suposava una renúncia al títol de campió: «*Deix la boxa, però no el títol. Tinc l'edat adequada per donar aquesta passa: retirar-se havent estat tres vegades campió del món és molt millor que fer-ho amb només un títol a les esquenes. La imatge de campió que m'he creat és suficient com per que encara em duri molts d'anys*». Els presents afirmen que el boxejador es mostrà simpàtic, agradable i desimbolt durant la roda de premsa, permetent-se bromejar amb alguns dels assistents: «*Mai he dit que jo sigui el més guapo. Només estic dient que soc el més guapo lluitant. I després de vint-i-cinc anys rebent cops... Miri'm a la cara. I encara així, encara sóc molt més guapo que vostè*», contestava entre rialles a un dels periodistes.

La roda de premsa del Valparaíso fou extremadament profitosa. Tant, que el mateix Muhammad es va esplaiar per complet, mostrant a la premsa mallorquina la seva vesant mística, espiritual i religiosa. Recopilant les diferents entrevistes publicades aleshores per varis diaris, podem muntar el següent testimoni:

«*El millor que he pogut fer a la meva vida és convertir-me a l'Islam. Això canvià per complet la meva vida. De fet, si no hagués estat per això, hagués anat a lluitar a Vietnam. Era una qüestió de consciència: no volia anar a una guerra en la que no hi tenia res a veure. Vaig descobrir l'Islam quan passejava per Nova York. A un carrer, vaig escoltar a un home parlar. Ell era Malcolm X. Els catòlics tenen a Jesús, que era blanc: els apòstols, els sants, la verge, tots són blancs... i jo sóc negre. Em va convèncer tot allò que deia i vaig unir-me a la seva fe. Així de senzill. Les coses de Déu són senzilles: som els homes, els que ens encarreguem de complicar-les. Un cop vaig donar aquesta passa, vaig considerar que havia de canviar el meu nom... A Amèrica del Nord, som quaranta milions de negres dins d'un país que no és nostre. Els noms que tenim tampoc són nostres... i és per això que me'l vaig canviar. Jo em deia Cassius Marcellus Clay, que era un nom d'esclau. Ha vist vostè algun xinès que es digui Washington? Ara, tot el món coneix a un negre que es diu Muhammad Ali, malgrat hi ha molta més gent amb aquest mateix nom: jo sóc el més popular. També em coneixen els negres africans, però no per la boxa –perquè allà no es segueix aquest esport– sinó per tot allò que estic intentant inculcar a la gent. Per a mi, Alà és l'únic realment important. Ell sempre m'ha ajudat en tot, fins i tot en els meus combats, on es combinava el seu poder amb la meva força física. Però, sense el primer poder, jo mai no hagués arribat a res. Alà m'ha ajudat molt a la meva carrera: d'aquest manera tan senzilla, guanyava als meus rivals. Per lluny que hagi pogut arribar, el més important que he fet a la meva vida està fora de les dotze cordes del ring. No soc cap profeta. Hi ha persones més sàvies que jo al món, però tot el que sé i he après ve d'algunes revelacions divines, però no profètiques. També he après de les dones amb les que he estat casat i dels combats perduts. Tot això m'ha ensenyat molt*».

Muhammad Alí finalitzà la seva trobada amb els periodistes improvisant un solo de bateria i piano. Al temps que el boxejador exhibia les seves habilitats musicals, la seva esposa era entrevistada per *Última Hora*; Veronica,

d'aleshores vint-i-quatre anys d'edat, incidia en la doble cara del boxejador: «*Ell és molt normal, però per qüestions de premsa ha de canviar la seva imatge. L'important per a mi és que és un home molt familiar i casolà*». El mateix mitjà, reproduïa el curiós acomiadament entre el matrimoni al hall del Valparaíso: «*La señora Ali quiere ir de compras y visitar la ciudad. Su marido le aconsejó que no se volviera loca con el dinero*».

Tres anys després de la seva primera trobada a Munich, Miguel Vidal tornava a entrevistar a Muhammad Alí. El resultat va ser una magnífica entrevista de la que destaquem un fragment especialment significatiu:

> Para usted comienza ahora el combate de la vida. Dígame, en cuatro asaltos, cuáles van a ser sus ideas básicas. Primer asalto…
>
> Lucharé para que el hombre no tenga su fortuna en un banco, sino en su conocimiento. La riqueza del hombre está en el conocimiento.

Yo me he ganado la vida pegando puñetazos y el conocimiento lo he recibido de Dios. Algunas personas, entre las que me cuento, nacen con sentido común. Pero no soy profeta ni reclamo serlo. Ningún Dios beneficiaría personalmente a nadie. Hay personas que son sabias como yo, pero no profetas. Aprenden de lo bueno y lo malo que les ocurre.

Segundo asalto…

América está controlada por siete familias. Y esto hay que pararlo. Yo dedicaré mi vida a ello, porque mi mayor combate es con la libertad.

Tercer asalto…

Quiero cambiar la mentalidad de la gente, de los que van por mal camino, de los que no tienen cultura… Pero solo no puedo hacer nada. Si de mi dinero diera un centavo a cada necesitado hasta que no me quedara nada, yo me arruinaría y el resultado sería nulo.

Cuarto asalto…

Mentalizar a la gente que con el dinero que se gasta en guerras se podría dar comida a los que pasan hambre, una casa a quien no la tiene, hacer hospitales, escuelas, residencias para ancianos y recoger a los que carecen de familia. La vida es corta, pero la gloria y el infierno son infinitos. Es mejor ir al paraíso y para lograrlo es necesario pasar los años que tengamos de existencia haciendo el bien a todas las personas.

Acte seguit, Muhammad Ali es refugià dins la seva suite per descansar i preparar-se per una nit realment intensa. Tot estava a punt per una vetllada que molts sentiren com única i històrica: el Casino Sporting Club s'estibà amb

les cares guapes de la nit palmesana, amb alguns assistents famosos com el tennista Manuel Santana.

El primer punt fort de la nit va ser la taula rodona, on tres experimentats periodistes es dedicarien a cercar les pessigolles a Muhammad Ali amb qualsevol tipus de pregunta: eren Isabel Tenaille, aleshores presentadora de *Redacción Noche* a TV1, José Manuel Gozalo de RNE i, finalment, l'històric Lamberto Cortés *Avespa*, possiblement el millor cronista esportiu que hagi donat mai Mallorca. El boxejador, que tan atent i agradós s'havia mostrat al llarg del matí, sorprenia a molts dels presents amb una actitud totalment oposada: «*Se formularon varias preguntas interesantes* –llegim a *Última Hora*- *pero daba lo mismo: Muhammad Alí contestaba lo que le daba la gana, buscando los aplausos e intentando quedarse con todo el mundo. Aprovechaba cualquier pregunta para hablar del tema que le venía en gana*». El boxejador de Louisville, entre d'altres respostes, defensà la pena de mort per casos concrets al temps que declarava la seva admiració incondicional a l'aiatol·là Jomeini, líder polític i espiritual de la revolució de l'Iran el 1979: «*Ell és el personatge que més admiro. És el meu heroi. Com ell, crec profundament en Déu. La seva missió és alliberar el seu país de tota classe de pecat: jo vull fer el mateix a tots els països. El meu enemic és Satanàs*».

Poc a poc, s'anà creant un clima enrarit durant la vetllada: «*No dejó de hablar de él y nada más que de él. Y, como diría Gozalo en un momento del numerito, hay que ser muy inteligente para hacer lo que hace y que le paguen como le pagan (…) La gente quería ver a Clay pegando y no solamente cobrando*». *Diario de Mallorca* es va banyar encara més en les seves crítiques al boxejador: «*Si no fuera por la forma de vociferar, insultar y gesticular, Muhammad Ali podría pasar por un alto ejecutivo norteamericano. Después, claro, lo estropea con sus contestaciones ambiguas, fáciles y nada directas. Eso mismo le pasó anteayer en la "pelea" dialéctica que tuvo con los periodistas. Las respuestas del loco de Louisville eran, además, coreadas, por un centenar de paisanos que le aplaudían todas y cada unas de sus gracias que rozan, en ocasiones, la grosería. Muhammad Ali no es, ciertamente, un caballero en el estricto sentido de la palabra. Tampoco es inteligente decir a*

Isabel Tenaille que haga preguntas inteligentes y hasta me atrevo a decir que resultó insultante cuando a Lamberto Cortés le comentó que, a diferencia de él, él se peinaba porque sí tenía pelo».

A les 22.30 h, el quadrilàter instal·lat al bell mig del Casino Sporting Club es preparava per rebre l'acte estel·lar de la nit: el combat entre Muhammad Alí i Jimmy Elis, també procedent de Louisville i retirat professionalment des de 1975. No era la primera vegada que ambdós s'enfrontaven damunt d'un ring: una nit de juliol de 1971, a Texas, Muhammad l'havia derrotat per KO tècnic. Malgrat tot, els unia una gran amistat que es perllongà fins els darrers dies d'Ellis, mort el 6 de maig de 2014. «*Sempre he cregut que, dins del món dels pesos pesants, en Jimmy era dels millors*», digué Ali.

Amb el boxador saragossà Perico Fernández com a àrbitre, els dos boxejadors sortiren al ring. Jimmy Ellis, tal vegada conscient de les lesions cerebrals que li havia provocat una vida consagrada a la boxa, sortí amb protector cranial: Muhammad refusà posar-se'l. Es mostraren amistosos durant els tres primers assalts: allò era, per molts, una paròdia més que un combat. No obstant, als dos darrers assalts, hi hagué un intercanvi de forts cops que alguns periodistes interpretaren l'enuig del propi Muhammad. Tant era: l'exhibició havia de quedar, per força, en taules. «*Exhibió en algún momento su clase boxística de antaño. Muhammad acabó el combate completamente cansado y resoplando (…) El combate no resultó del todo satisfactorio*». Abans de baixar del ring, el boxejador va fer pujar a la seva dona, Veronica, per presentar-la al públic assistent amb una frase tan tòpica com «*Darrere de cada gran home, hi ha una gran dona. Aquesta és la meva!*». La nit havia acabat, i tot i que s'havia anunciat que Muhammad Ali tocaria alguns instruments, la seva aparició damunt l'escenari es limità a tocar el piano, com afirmà *Última Hora*, «*tres notas a dos dedos*».

The Greatest, com se'l conegué al seu moment, se'n anava de l'illa al dia següent amb titulars tan contundents com els de *Diario de Mallorca*: «*Muhammad Alí, un fiasco*». El deu de la boxa, malgrat tot, era humà.

Dues setmanes després del seu pas per Mallorca, la premsa internacional es feia reso de la retirada oficial de Muhammad Alí. Fora del circuit professional, aquelles lucratives exhibicions pugilístiques no milloraren la seva situació financera: és per això que, necessitat de doblers i amb un molt baix estat de

forma, tornà al món de la boxa a març de 1980. L'ocàs en la seva màxima expressió. El jamaicà Trevor Berbick s'encarregà de donar-li el cop de gràcia al seu darrer combat, l'11 de desembre de 1981. Moments abans de començar de l'assalt definitiu, el darrer de tots, Berbick s'atracà per dir-li a cau d'orella: «*Vares ser la meva inspiració des de que era un infant: guanyaré el títol per a tu. T'estim molt*».

[Nascuts per ser] salvatges.

Prehistòria del hardrock mallorquí.

11.09.15

La banda sonora del boom turístic no només ens suggereix postals lluminoses. A la Mallorca dels anys seixanta, malgrat tot, també hi haguéespai per altres expressions artístiques més viscerals i apassionades. L'arribada dels pedals de distorsió a l'illa a la segona meitat d'aquella dècada donà pas a la febre per la "brusca", un concepte que el músic i escriptor manacorí, Tomeu Matamalas, sintetitzà de la següent forma: "*Fer "brusca" era fer cançons desconegudes tirant a dures i renoueres"*.

Gratant en el passat més remot de l'escena illenca es poden detectar un conjunt d'estils musicals, aleshores minoritaris,que suposaren un estímul alliberador per a una generació de joves embafats de l'anomenada *música lleugera*. Gèneres com el beat o el twist havien acabat per quedar prematurament obsolets gràcies, en bona part, al paper paternalista dels mitjans de comunicació del règim, que convertiren als músics més destacats de la època en aquells gendres perfectes que tota sogra voldria tenir. A l'Espanya de Franco no hi podia haver lloc per la rebel·lia. "*La construcción del underground, la psicodelia y el rock español de vanguardia en los últimossesenta* –escrigué Vicente Fabuel– *fue un milagro. Por orfandad, marginación y desamparo, un auténticomilagro*". I és cert. Aquell clima de comercialitat opressiva provocà indirectament la necessitat de cercar altres expressions sonores que compartissin algun paral·lelisme amb les enlluernadores avantguardes europees. I nord-americanes, també. La qüestió era rompre motlles, com fos. Uns optaren per sumar-se a l'ample gruix de cantautors oposats al franquisme i desenvolupar una militància política més o manco explícita mitjançant les seves lletres. Altres, en canvi, optaren pel camí més obscur: el del renou, el feedback, la distorsió i el volum ensordidor.

Contra tot pronòstic, dins del més estricte underground espanyol començà a gestar-se una nova tendència musical influïda directament pels grups anglosaxons d'avantguarda: el blues elèctric, el rock and roll i la psicodèlia acabaren per convergir en una nova forma d'entendre la música; en un rock més dur, contundent i distorsionat que, posteriorment, es sintetitzà en una sola paraula. *Hard rock*. Fins i tota la solejada Mallorca, completament dominada pels grups de pop i beat, es gestà un petitíssim moviment rocker. En retrospectiva, no van ser més que un petit grupuscle d'al·lots: músics amateurs que just acabaven de quedar bocabadats per les possibilitats que oferia la primitiva distorsió. A Mallorca, de fet, pràcticament no hi havia aparells que imitessin el so distorsionat de la guitarra. El músic Luis de la Sierra recorda al respecte: "*La primera vez que oí un tema con distorsiónfue el "Satisfaction" de los Rolling Stones. Nos quedamospensando: "Joder, ¿y esesonido? ¿De dóndeviene? ¿Es un saxofón?". No sabíamos lo que era, hasta que tiempodespués nos enteramos de que esesonido lo creaba un pedal para la guitarra. Y, claro, en aquellosmomentos no habíaninguno en Mallorca... y si lo había, era tan extremadamente caro que ningún guitarrista se lo podíapermitir".*
La primera banda que començà a apropar-se perillosament als sons més durs de l'època van ser els manacorins Dandy's Boys, formats l'any 1965després d'una escissió al conjunt Los del Sur. Tomàs Bauzà (veu), Pep Sunyer (guitarra), Miquel Moll (guitarra), Salvador Sagrera (baix) i Joan Obrador (bateria) començaren la seva trajectòria com una banda netament pop que, de forma progressiva, endurí el seu so. A un dels passatges del volum *Paradise Of Love*, Matamalas ens descriu aquella banda pionera:

"Era un conjunt una mica diferent de tots els altres perquè, a més de tenir un repertori adequat als hotels on anaven a tocar, disposaven d'un altre repertori alternatiu, bastant més fort i atrevit; quasi subversiu, ens podríem dir (...) El seu aspecte era també més subversiu i provocador que el de la majoria de grups manacorins. Encara que començaren trajeats i amb corbata, amb els anys es deixaren els cabells més llargs i es vestiren d'una manera més estrambòtica que tots els altres. Tenim un pòster d'ells realment inquietant. En Pep Sunyer vesteix una americana florejada i duu els cabells llargs, barbó i bigots tipus mosqueter; en Salvador Sagrera vesteix una americana florejada encara més

bèstia que la d'en Pep i una mena de bufanda pel coll (...) Una de les cançons que record haver-los sentit tocar a un volum aleshores inusual era "Born to be wild", d'un grup canadenc anomenat Steppenwolf".

Sense haver deixat cap enregistrament com a testimoni, Dandy's Boys desaparegueren el 1974, un any abans de que ho fes una altra banda clau per entendre la prehistòria del hard rock mallorquí. Los Brujos sorgiren a Palma el 1967 després de la desaparició de Los Selenitas (1966-1967), banda de la qual formaven part Bartomeu Genovard (guitarra), José Juanico (baix) i Jaume Muntaner (bateria). La seva unió amb el vocalista Pep Riera donà lloc a un quartet pioner: un dels primers de l'escena illenca que, de forma decidida, barrejà elements de diferents estils, com el rock 'n roll, el beat, el garatge, el soul o l'incipient hard rock. A una data tan primerenca com 1968 eren pràcticament els únics a les Balears –i dels pocs a l'Estat espanyol– que muntaren un repertori format principalment per versions de grups "brusquers" com Cream, Blue Cheer, Steppenwolf o TheTroggs, entre d'altres.

Es batejaren amb aquell nom tan cridanerper la següent raó: "*Buscábamos un nombre corto y que empezara por B. ¿Una superstición? Fíjate: Bravos, Beatles, Beach Boys, Brincos...¡Brujos!".*A la seva primera gravació –un conjunt de peces inèdites enregistrades el 1967– predominen encara la contenció i les tonades suaus, però un any després, augmentaren el seu *groove* ambla incorporació d'un nou baixista: Pau Taura. El 1968 enregistraren amb Fonal el seu únicsingle, amb una versió del "Babycomeback" (TheEquals) a la cara A i, a la B, una canonada en forma de tema propi –"Sóloquiero amor"– que, malgrat el títol en castellà, estava cantada íntegrament en anglès.

Els assistents als seus concerts no només recorden la seva estètica rupturista –camises estridents, calçons ajustats i una cabellera més llarga d'allò que es considerava acceptable– sinó, també, el volum ensordidor de les seves cançons a una illa que ja havia deixat de ser el paradigma de la *calma*. Durant aquesta època, de fet, es documenten alguns casos en els que algun membre del públic decideix desconnectar algun dels amplificadors dels músics locals, cansat de l'alt nivell de decibels.

Altres grups mallorquins havien fet ús dels pedals de distorsió –Los Bohemios, Los Pops, Z66– però cap d'ells amb la eficàcia que mostra el guitarrista Bartomeu Genovard a les gravacions de Los Brujos. Amb l'arribada dels anys setanta, però, tot canvià:durant una breu època passaren a dir-se Brujos 2000 i,

cercant la condescendència del públic turista, suavitzaren progressivament el seu repertori fins desaparèixer el 1975.

Tot i tractar-se d'un estil desconegut i impopular, el hard rock rep una embranzida significativa a Mallorca quan, entre 1969 i 1970, arriben tot un seguit de discs del segell nord-americàAtlantic de mà de la seva filial espanyola,Hispavox. Per primera vegada, el públic mallorquí no havia de recórrer a les caríssimes importacions: ara, a les prestatgeries de les botigues locals, s'hi podien trobar els vinils d'IronButterfly, AllmanBrothersBand, Cactus o LedZeppelin. Aquests darrers foren els més populars entre el públic mallorquí: a maig de 1970, el single "WholeLotta Love" –rebatejat a l'edició espanyola com "Muchísimo amor"– arribava al número 8 de les llistes de vendes a l'illa. També s'ha destacar el gran èxit dels anglesos DeepPurple: aconseguiren a Mallorca un insòlit número 1 entre novembre i desembre de 1970 gràcies al single "Black Night", per sobre d'artistes espanyols com Nino Bravo, Víctor Manuel o Los Diablos. "*El nombre de DeepPurpleyaestáasociado al éxito a escala internacional*", llegim a un article d'*Última Hora*: "*Su single, con el tema "Black Night" ("Negra noche") y suálbum "In rock" bate records de venta en muchospaíses. En Mallorca ambos discos obtienenacogida, en especial "Black Night" que desdehace dos semanas es número uno en la isla*". Igualment destacable –i insòlita, de fet– és la gran acollida que va tenir el single "Paranoid", dels anglesos Black Sabbath: entre el 28 de desembre de 1970 i el 16 de gener de 1971, va aconseguir entrar al Top-10 de discs més venuts a Mallorca enmig de noms com els de Luís Aguilé, Los Javaloyas o Fórmula V. Mai abans, una proposta musical tan obscura i distorsionada havia aconseguit una resposta tan bona per part del públic local. El col·leccionista palmesà Ramon Mairata ho recorda així: *"Aconseguir un d'aquells discs era com un triomf personal per noltros. Eren un tresor. Sovint els compràvem a cegues, guiant-nos per algun petit article publicat a la premsa o l'opinió d'un amic. Només els enteníem noltros. Els nostres pares quedaven espantats quan, al punxa-discs del saló, fèiem sonar les cançons deSteppenwolf o DeepPurple. Aquella música, duríssima i un tant avançada a l'època, tingué un pes important en la nostra formació com a joves. Volíem una identitat pròpia isentir-nos lliures, com fos".*

Amb l'arribada dels discs de LedZeppelin o DeepPurple comença el culte per allò prohibit. Pels cabells llargs, l'estètica bohèmia, l'actitud desafiant. Al voltant de la Llibreria Tous, situada a la plaça Cort i a la que es podien trobar pòsters i altres motius decoratius relacionats amb la música d'avantguarda, comencen a gravitar-hi un conjunt d'amants del sons més estridents. Els seus majors no ho podien comprendre. Des de les pàgines de*Diario de Mallorca*, Joan Antoni Moll manifestava la seva preocupació per la perillositat que representava aquella revolució musical: "*Se trata de suplantar las locuras de la juventud, el gracerío, el buen humor y tantasotrascualidades, por la grosería, el desprecio a lo establecido, la inmoralidad social y, sobre todo, la pseudopersonalidad. (...) Se refleja en los "ídolos" de ciertossectoresjuveniles. Siempre han existido los "fans" però, que la historia recuerde,jamás se admiró al maloliente, desarrapado y repugnantesujeto, reflejo de lamásbajaescoria de la tierra".*

Així doncs, el hard rock podia ser un estil impopular a Mallorca, però en cap cas desconegut. "*La islaestabamuchomásadelantada en materia musical, como podríaestarlocualquier gran capital española. Los discos de hard rock no eranmuypopulares, peropodías encontrar algunos en Casa Buades y Radio Borne*",afirmava Luis de la Sierra (ex-LosGritos), un guitarrista que, precisament, donà les seves primeres passes artístiques dins d'aquest gènere. El 1968 fundà el grup Iceberg –no confondre amb el grup català, d'idèntic nom, encapçalat per l'enorme Max Sunyer–, un quartet netament amateur que completaren Toni Colomar (veu; ex-TheClin's), Martí Bauzà (bateria) i Rafel Alcover (baix).Assajaren als soterranis de l'institut Lluís Vives (Palma) un repertori de versions de Steppenwolf, Free, The Doors, i molt especialment, dels Grand Funk Railroad, el seu principal referent. Així ho recorda el seu guitarrista, Luís de la Sierra:

"Grand Funk Railroadfueronnuestramayor influencia. Hacíamosversiones de sus dos primeros discos, especialmente del segundo, el de la portada roja. Esediscofue un gran impacto para unoschavales como nosotros en esaépoca. De dieztemas que a lo mejortenía el disco, nosotrostocábamosunossiete u ocho. Además, el sonido de Grand Funk o Cream erafácil de imitar, al teneruna sola guitarra. No las doblaban, ni tenían una rítmica o un órgano. Para sacar lacanción era muchomássencillo y. si la tocabasbien, te salíaprácticamente

clavada. Ya no queríamos ser como los Beatles: nos ibaotrotipo de música y queríamosalgo que sonaramásfuerte, máscontundente".

Iceberg es van dissoldre el 1970, sense haver realitzat cap enregistrament o concert destacat: el seu rastre, doncs, es perd pels soterranis del Lluís Vives. Luís de la Sierra continuaria la seva trajectòria com a guitarrista formant Bronze, una banda que aconseguí una major repercussió gràcies a la seva mescla de pop, glam-rock i rock progressiu. Per la seva part, Toni Colomar, passà a formar part dels santamariersZadis, una banda que inicialment feia versions dels Beatles i que, arrel de la seva arribada, passà a versionejar a Grand Funk Railroad o DeepPurple. A la seva veu prodigiosa (algú arribà a dir d'ell que era "*el Ian Gillan mallorquí*") s'hi afegia la seva aparença estudiadament descuidada, culminada amb una llarguíssima melena.

L'underground mallorquí dels primers setanta ens deixà un conjunt de formacions efímeres –Zapata, Zeuz o Superman– que s'havien allunyat del pop per aprofundir en sons més obscurs i contundents. Satan és un altre exemple: una banda de vida curtíssima i que, tal i com recorden alguns coetanis, al seu repertori mesclaven hard rock, psicodelia, rock progressiu i pop. Com Iceberg o Zadis, no enregistraren cap cançó.

Toni Colomar, però, encara tenia coses a dir. El 1974 formà junt a Miquel Moll (guitarra), Pablo Zaragueta (baix) i Andreu Sureda (bateria) el grup De Cuento. Inicialment, el quartet feia versions de DeepPurple i Black Sabbath per obrir-se poc temps després al rock progressiu: "*Fèiem la música d'en Miquel, que una mescla de rock progressiu amb rock simfònic. King Crimson era una gran influència com també ho van ser Genesis, però sonàvem un poc més psicodèlics, per dir-ho d'alguna forma. A Mallorca no s'entenia aquella música: ens veien com a extraterrestres. Estàvem marginats, totalment apartats de l'escena*", explica Colomar.

De Cuento van ser especialment coneguts a Cala Figuera, Santanyí, indret en el que desenvoluparen la major part de la seva existència com a grup: "*Actuàvem* –continua Colomar–*a un lloc anomenat La Gota; era un bar estrany*

i diferent, molt psicodèlic... i De Cuento érem el grup oficial. Allà teníem un grup de seguidors que ens venien a veure. Apart de Deià, Cala Figuera era com un petit reducte hippie a Mallorca. La Guàrdia Civil ens estava molt a damunt: havien sentit parlar de la relació de la psicodèlia amb les drogues i per això no ens llevaven l'ull de damunt".

Seguint la tònica d'aquests pioners, De Cuento no enregistraren cap disc. Només es conserva un directe, enregistrat a Cala Figuera a les primeries de 1975. A mig camí del rock progressiu i la psicodèlia, també hi havia espai pel hard rock, tal i com reflecteix un dels seus temes: el riff principal de "El tripi" ens remet, de forma immediata, al clàssic "NeverSay Die", publicat per Black Sabbath tres anys després.

El 1975 De Cuento decidien penjar els seus instruments i Colomar continuà explorant el camp del rock sinfònic de la mà dels Bríos. Els temps havien canviat i la Transició obria un panorama artístic més aviat grisenc, desèrtic. Mancaven encara uns anys per a que la escena tornés a reviscolar gràcies a l'arribada de nous gèneres musical. Fins aleshores, aquells pioners del hard rock havien estat poc més que una anècdota dels anys salvatges.

Els Mallorquins

El Sant Grial és a Villafranca.

27.11.15

El passat mes de setembre, una còpia de *Holydays in Mallorca with Els Mallorquins* –l'únic EP que enregistraren Els Mallorquins durant la seva breu trajectòria– es venia per més de 150 euros a una coneguda plana web, poques hores després d'haver-se posat a la venda. Tot i la mala qualitat del seu premsatge o la seva òbvia errata anglòfona –el mot correcte seria, en aquest cas, "Holidays"– ha acabat per convertir-se en tot un Sant Grial pels col·leccionistes de la música feta a Mallorca a uns moments en els que, contra tot pronòstic, el seu llegat ha estat redescobert i reivindicat. "*Estamos ante uno de esos mesmerizantes discos cuya única forma de situarlos en el tiempo es comprobar el año de edición en su galleta… y, aún así, cuesta creerlo*", afirma el periodista musical Vicente Fabuel: "*Se trata de un extraño cruce de caminos entre el sonido crudo de la Velvet Underground, que aún no habían aparecido, y esa deliciosa y cretina inmadurez de los madrileños Kaka de Luxe*".

Una mostra clara la representa la inclusió de "No sé que siento" –el seu himne insígnia– als recopilatoris peninsulars *Viejo Pickup Vol. 2* (2014) i, sobretot, *Algo salvaje Vol. 1* (2014) que edità Munster Records. Aquesta mena de revival que ha experimentat el primer grup de Tomeu Penya no es queda aquí: Come Animal!, la banda de garatge-punk formada per components de Cicuta Para Mi, A La Puta Kalle i Torturators, ha enregistrat als estudis Impala Uno una versió de la mateixa cançó, que formarà part del seu nou i imminent EP. El seu bateria, Narcís, explica la descoberta del llegat d'aquesta banda històrica:
El primer cop que els varen escoltar tots junts, segurament va ser a Ca's Compte, la casa on vivien els Cicuta Para Mi. Segurament algú dels Cicuta ho havia trobat pel blog d'Illa Sonora. El fet que fos una de les primeres bandes d'en Tomeu Penya i que tingués aquell estil "garatge" ens va cridar molt l'atenció. El tema "No sé que siento" va ser el que més ens va enganxar:

aquella veu rompuda cantant sobre l'amor seguit per una base tan primitiva era impagable. Després d'uns anys, quan van sorgir els Come Animal!, n'Àlex i en Julian ja sabien tocar-la: l'usaven per escalfar abans d'assajar amb una banda a la que havien tocat junts. Com a la resta del grup ens agradava molt aquella cançó, com tot el que significava versionar-la, no dubtarem en afegir-la al nostre repertori. Va començar sent una versió bastant pròxima a l'original però un poc més ràpida, no massa. Amb el temps agafarem més confiança i ja la començarem a tocar encara més ràpida i amb més ràbia, a l'estil de la resta de cançons que fem.

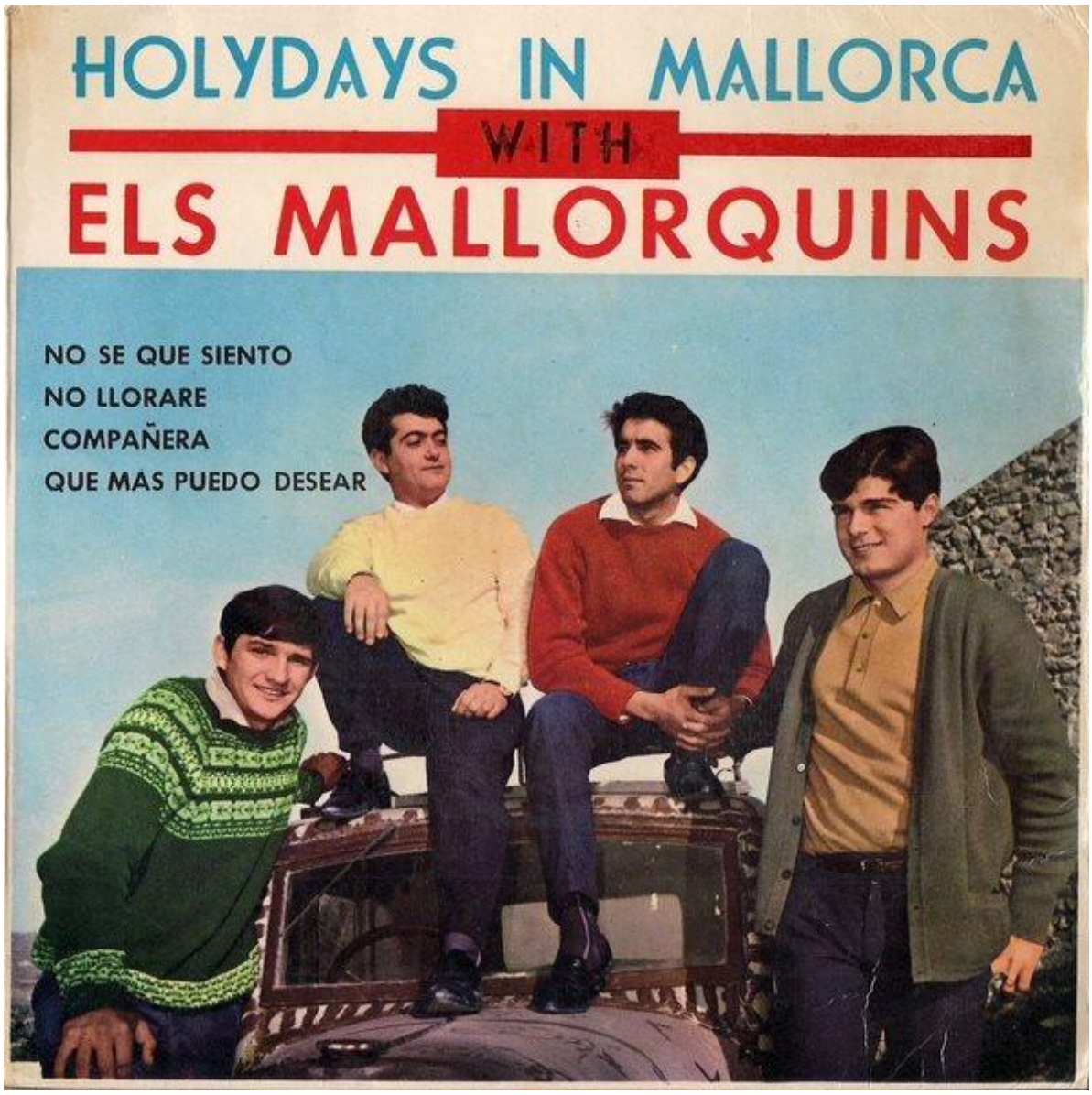

En plena onada de grups mallorquins –Los 5 del Este, Los Beta, Four Winds and Dito i un llarguíssim etcètera– un grup de joves de Villafranca decideixen donar una passa més enllà i muntar el seu propi grup musical des del més absolut amateurisme. Era gairebé insòlit que a un poble de l'interior com Villafranca de Bonany aparegués a mitjans dels seixanta una agrupació que, desvinculada dels sons folklórics, reflectís les influències musicals que, aquells moments, enlluernaven als adolescents de mig món.

Bartomeu Nicolau Morlà, nascut el 22 de març de 1949 i posteriorment conegut com Tomeu Penya, recorda com un autèntic punt d'inflexió haver descobert els Beatles durant la seva adolescència:

> *"Malgrat jo havia començar tocant cançons d'en Manolo Escobar o na Lola Flores, el primer grup que em va pegar fort, però fort, van ser els Beatles. Amb el primer disc que va sonar d'ells a ca meva, mon pares van pensar que allò era un grup de moixos ficats dins un sac, desafinant. No van entendre la seva música; pensaren que els joves ens havíem tornat locos. Només amb els anys, van poder apreciar-los (...) Marcaren un punt d'inflexió no tan sols a la música mundial, sinó també a la mallorquina. Eren atractius en tot: en la forma de pentinar-se, anar vestits, fer música... Van rompre amb tot allò que estava establit. Eren fenòmens i nosaltres, els joves, ens sentirem aviat identificats amb ells (...) Tot allò eren coses que t'entraven d'al·lot i, poc a poc, es queden per sempre. No estic gens empegueït de dir que els meus 'pares' compositors són els Beatles; ells són com els meus fonaments. Cert que no tenen res a veure les meves cançons amb les seves, de cap manera, però sí que s'assembla la forma de composició. Però clar, per jo ells són la perfecció feta cançó. Ells feien música senzilla, perquè la gent, quan escolta una cançó, no ha de quedar embullada. Als Beatles, els escoltaves, els entenies, alenaves i t'entraven dins l'ànima mitjançant aquesta senzillesa. La idioma, en aquest cas, no era una barrera; de fet, vaig aprendre anglès per entendre allò que deien els Beatles".*

El santamarier Miquel Villalonga Torrens, fundador de Expresión 5 i posteriorment de la Banda Calderona, afirma que en Tomeu s'avançà a molts dels seus companys generacionals sintonitzant les emissions de música de l'estranger: "*En Tomeu era un cabronet que escoltava Radio Luxemburgo, una emissora belga. Hi donaven uns programes de música molt bons i una vegada sonava allà una cançó, segur que tres mesos després seria un èxit a Espanya. Enregistrava de nit molts d'aquells programes a una casset i, en funció d'allò que sonava, acabàvem construint un nou repertori. Ell no tenia cap problema en escoltar una cançó, agafar-la i montar-la en un parell de minuts*".

El músic de Villafranca confirma el testimoni de Villalonga: "*Va arribar un moment en el que estàvem molt pendents de la ràdio per saber quines eren les cançons de moda, de tal forma que quan en sentíem una que ens cridava l'atenció, la gravàvem amb una casset i, després, la trèiem"*. A la vegada, justifica aquella facilitat d'oïda en els seus fonaments musicals, purament clàssics: "*Jo tindria uns quinze anys quan vaig canviar el xip i em vaig posar a tocar les seves cançons. Em resultava molt fàcil fer cançons dels Beatles, i d'altres grups com els Hollies, els Kinks i tota aquella gent. Dels Rolling Stones no tant, perquè mai han estat dels meus, però pels altres jo tenia una facilitat tremenda. I no perquè jo fos més bo que els altres: era pels meus fonaments de música clàssica. Haver estudiat en Francisco Tárrega, en Bartomeu Calatayud… Tenia uns coneixement que molts de músics de beat i pop no tenien*".

El 1965 naixeren Els Mallorquins, amb Tomeu Nicolau com a veu, guitarra i principal compositor. El líder indiscutible. L'acompanyaren en aquella primera aventura Pere Brunet (baix), Salvador Planisi (teclat) i el seu millor amic, Gori Rosselló (bateria). Poc temps després, debutaren damunt dels escenaris de Villafranca per, poc després, passar a actuar a indrets costaners com Cala Morella, S'Illot, Cala Millor i PortoCristo. Quan la banda començà a rodar un repertori de cançons pròpies i versions, decideixen donar una passa més i anar als estudis Fonal (Palma) per enregistrar quatre cançons pròpies que donarien forma a l'històric *Holydays in Mallorca with Els Mallorquins*. Així ho recordava Tomeu Penya:

El primer disc que vaig gravar va ser amb setze anys, als estudis Fonal del carrer de Sant Jaume: quatre cançons meves, en castellà. I allò era una manera de gravar que, comparada amb ara, t'assustaries! Tot era molt difícil, en aquells moments (…) Quan arribàrem, montàrem el piano, la bateria i la resta d'equip… Jo era el cantant i el guitarrista. I tocàrem, tocàrem aquelles cançons fins que sortiren, tot en directe. I com que no ens sortien bé, vàrem estar dies i dies fent preses i preses. Jo feia els solos. I ara, quan he tornat a sentir aquelles cançons… Jo, allà, acompanyant amb la guitarra i cantant i, de cop i volta, aturava la guitarra rítmica per fer el solo, i notaves que faltava tot l'acompanyament. Però ja era molt. Gravar un disc en aquells temps ja era molt…

Malgrat les cançons van ser acreditades a Miguel Aller, el propietari dels estudis Fonal, Tomeu Penya sempre ha defensat que aquelles quatre cançons van ser escrites pel seu propi puny i lletra. "No sé que siento" / "No lloraré" a la cara A i "Compañera" / "¿Qué más puedo desear?" a la B són el testimoni en primera persona d'una joventut que, després de dècades de repressió política i cultural, s'aferrava amb força al nou món que mostrava l'activitat turística. La producció apagada i l'execució, tosca i urgent, d'aquestes quatre peces han acabat per crear un autèntic culte al seu voltant: "*Parece ser de otro mundo. La simplicidad de su texto, la agresividad de su cantante, hasta el deplorable sonido de la batería juega a su favor*".

Holydays in Mallorca with Els Mallorquins aparegué a l'estiu de 1966: no va sonar a la ràdio i pràcticament fou ignorat per la premsa local. El seu mite es va desdibuixant poc a poc a les costes de Llevant fins que Tomeu decideix abandonar la formació el 1967: el substituí durant un breu període de temps Guillem Fullana de Los Stukas, però poc va servir. Sense el seu principal motor creatiu, Els Mallorquins no podien funcionar. Es van dissoldre aquell mateix any.

Tomeu Penya –encara conegut com Bartomeu Nicolau– començaria el seu periple musical per moltes altres formacions musicals com Los Gitanos, Expresión 5 o Harlem, on coincidí ni més ni manco que amb Joan Bibiloni: *"Jo tenia la curolla de que havíem de sonar moderns. Érem molt joves, però uns autèntics professionals. Hi havia en Joan Bibiloni, Rafel Aguiló, Jimmy Amengual, Pep Portell… Tots eren molt joves i molt bons. En Pep, que era el més vell, tendria uns vint anys. Érem nins"*. Curiosament, i ja conegut per arreu dels territoris de parla catalana com Tomeu Penya, es retrobà amb Gori Rosselló –antic bateria d'Els Mallorquins– a Los Calaveras, una formació amb la que, durant un temps, amenitzà festes benèfiques que quedà dissolta amb la seva mort: "*L'estrella de Los Calaveras era en Gori. Gent com ell, amb aquest talent natural, ja no n'hi ha. No en surten. Són mals de trobar. Era el meu màxim amic. I màxim no només del grup, sinó en general. Era de Vilafranca i ens vèiem tots els dies. Quan vàrem perdre en Gori a mi em fa fugir una costella"*.

Entrevistes

Net Weight 17.02.2012

Hem quedat per trobar-nos i fer unes canyes, abans del concert de Doctor Martín Clavo. En Xisco Vargas ben bé podia ser una mena de guru del hardcore, però refusa aquest paper: la mescla de simpatia, humilitat i franquesa que desprèn fa que sigui fortament apreciat entre els músics que, fins i tot, res tenen a veure amb el món del rock. Com a primícia, em mostra un parell d'aquestes noves cançons de "El peso neto de la vida" i ens posem a parlar del nou disc, de la banda i de tot allò que se'ls ve just a damunt, just abans d'iniciar una nova gira per la Península.

Xisco Vargas: Mira, hay una cosa que me hace mucha gracia del disco nuevo: en las fotos, todos salimos con caretas de Iron Man…

40Putes: Pues menudo contraste. Lo digo porque ese título, "El peso neto de la vida", suena muy serio…
XV: Originalmente, el disco se iba a llamar "Peso Neto". Pero después pensamos: "¡Joder! ¿Porqué somos tan cutres?". Buscamos algo más esmerado, y ahí salió eso de "El peso neto de la vida". Es más profundo. De todas formas, Net Weight siempre hemos sido muy básicos, muy poca cosa: no hay concepto de banda, no hay nada planificado. Nos sale como nos sale, sin darle demasiadas vueltas…

40Putes: ¿Y cómo sale un disco como éste?
XV: Ha salido bastante rápido… En el sentido de que son un total de 21 temas compuestos este último año, desde "El ojo y lo que no es el ojo". Algunas canciones, como unas 6 o 7, se compusieron en el mismo estudio…

40Putes: ¡¿Cómo?! Es decir… Volvisteis a la carga con "El ojo y lo que no es el ojo", que sólo traía 8 temas. ¡Y ahora resulta vuestro nuevo disco será el que más canciones tenga de toda vuestra discografía! ¡No lo entiendo!

XV: Ya… pero eso es lo que mola; son esos detalles que parece que no tengan ni pies ni cabeza, que parezca imposible adivinar cómo piensa o razona un grupo. Y no hemos grabado más temas porque no teníamos tiempo, que si no igual llevaría 37 en vez de 21. Pero claro, también piensa que hay canciones que rondan los 30 segundos…

40Putes: No habéis bajado el pie del acelerador…

XV: Todo es más cañero, sí. Más que conectar con otros discos nuestros, diría que es más bien un batiburrillo con más de lo mismo: caña, caña, caña… Así que no hay tampoco demasiadas diferencias. Pero mi voz suena más grave y le da un rollo más bruto…

40Putes: Pues por ahí dicen que no has quedado nada satisfecho con las voces…

XV: Más que de las voces, no estoy satisfecho con el día en el que las grabé. Como no ensayo con el grupo, por eso de que están en Barcelona, me costó mucho. Incluso terminé con unas agujetas de cuello… ¡Una cosa exagerada! Lo grabé todo en un solo día y después me sentí bastante mal. Me fui con la sensación de pensar: "Joder. Si hubiese podido ensayarlas más... Si hubiera podido pasarme un mes con ellos en el local para entonarlas mejor…". Pero bueno, ellos me han animado ante todo momento. Realmente mi voz es la misma voz mala y fea de siempre: es gritar, y punto. Pero sí, en este disco suena más grave. Me hubiera gustado quizás un registro más hardcore pero… ¡ya está! No hay que darle más vueltas.

40Putes: ¿Y el sonido? ¿Satisfechos? Porque a mí, estos temas que acabo de escuchar, aunque no sean la mezcla definitiva, me suenan a gloria…

XV: Sí, mucho. Juan Carlos se ha esmerado muchísimo. Creo que es la grabación donde el tío ha puesto más de su parte. Estaba prácticamente obsesionado: quería que todo sonara perfecto. Se ha implicado mucho, y por eso suena así de bien…

40Putes: ¿No ralentiza la composición de las nuevas canciones el hecho de que la banda esté en Barcelona y tú sigas en Mallorca?

XV: Juan Carlos tiene un estudio, el Thrash Zone… Ahí graban las canciones y después me las mandan para que yo haga las letras. Es un poco más frío a la hora de componer las letras. ¿Lento? No lo creo.

40Putes: Me ha alegrado oír que en estas nuevas canciones, las letras siguen siendo igual de buenas que en vuestros discos antiguos…

XV: Es algo sencillo. Igual es la gente, que se complica demasiado y quieren hacer letras elocuentes e impresionantes. A mí eso no me pasa, porque no pierdo el tiempo premeditándolo: soy más visceral. Si me sale una frase que cuadre con la música… pues ahí lo tienes. Y si hay que quitar frases para que encaje mejor con la melodía o lo que sea, pues se quita, aunque quede una letra incompleta. No pasa nada, porque cuando haces una letra, estás hablando de una idea general, de un sentimiento.

40Putes: El hecho de tocar punk, hardcore… ¿Lleva la presión a un letrista a tener que hablar siempre sobre determinadas cosas?

XV: Sí, eso mismo. Parece como si tuviera que haber un compromiso irrompible. No sé, yo hablo de lo que conozco. ¿Cómo voy a hacer letras sobre economía, cuando yo no tengo ni puta idea de eso? Además, la clave para cualquier letrista que medio entienda es poder decir algunas cosas chulas justo en el momento adecuado: es decir, cuadrar las palabras con la música de tal forma que impacte. Pero sí, tampoco yo me pongo a hablar de cosas que no practico…

40Putes: Se trata de ser coherente, entonces.

XV: Llámalo así, si quieres. Soy un tío muy tranquilo, poco callejero. Puede que llegue a ir a una manifestación, pero no creo que vaya a dos. ¿Cómo voy a hacer las típicas letras políticas? Si mi vida es de una manera, hago letras que tengan que ver con eso. De todas formas, puedo estar perfectamente en casa de mi madre leyendo la Pronto y leer unas declaraciones en plan: “Me sentí bajo tierra: nunca pensé que el dolor pudiese llegar a ese extremo”… Y a partir de ahí empiezo una idea para una letra…

40Putes: Xisco, Net Weight venís de una generación acojonante de grupos de punk y hardcore aquí, en Mallorca. Hablo de Mallorkäos, Bad Taste, Disease, Último Preso… y muchas más que me vienen a la cabeza. Incluso No Children, que hacían otro rollo, pero más o menos salieron a finales de los 90, como vosotros. ¿Si todavía estáis activos, es porque una parte del grupo fijó su residencia en Barcelona?

XV: Igual hemos aguantado más porque no nos ha dado tiempo a pelearnos o quemarnos. No sé, es lo único que se me ocurre: llevarnos, nos llevamos bien. No sé qué hubiera podido pasar si nos hubiésemos quedado todos en Mallorca, o si hubiésemos variado nuestro sonido. Aunque viendo la progresión que llevábamos, igual después del disco "Net Weight" podríamos haber sacado algo más en plan crust…

40Putes: Tampoco os imagino sonando a lo crust. Y más después de "El ojo y lo que no es el ojo"…

XV: Ya, pero es que en esa época el crust, el power-violence, el hardcore-grind y todo eso estaba muy de moda. Todas esas movidas ultra-rápidas. De hecho, se puede notar el cambio del "Hardcore viva!" al "Net Weight". Ahí empezamos a sonar muy acelerados. Me acuerdo del que entonces era el bajista, Toni Bustamante, diciendo siempre: "¡Más rápido, tío! ¡Más rápido, joder!". Toni vivía obsesionado con la velocidad y, aunque ya no toque con nosotros, todavía mantenemos esa broma… ¡Y la velocidad, también!

40Putes: ¿Por donde para Toni, por cierto?

XV: Dejó la banda por incomparecencia… Porque dejó de venir y no volvimos a saber más de él. A ver, que el tío sigue vivo, y hay buen rollo y todo eso. Tocó con Nosferatus Subworld, Holocaust In Your Head, The Capaces... Pero se alejó de este mundillo. No sabemos demasiado de él.

40Putes: Volvéis a la carga no solo con un disco nuevo, sino también una gira: 10 conciertos en 10 días, pasando por Barcelona, Madrid, Valencia, País Vasco, Salamanca, Zaragoza… y ¿Mallorca, no?

XV: Mallorca no entra en el tour, de momento, pero seguramente en abril daremos algún concierto en Palma. Pero hay muchas ganas, la verdad. Preparando la gira, les dije: “Tíos, pasadme la lista de todos los temas que tenemos que tocar… ¡Porque no pienso cantar ninguno más!”. Me voy a emborrachar como no lo hice en su momento, y me tendrán que llevar a rastras como yo les llevé en su día a ellos. Cometí el error de tomármelo todo muy en serio. Tampoco no lo cambiaría por nada, pero pensaba demasiado en el grupo y ahora me he quitado esa presión. Me siento mejor, más relajado. Me apetece un montón y sé que ahora me voy a divertir. Todos nos vamos a divertir.

40Putes: ¿De dónde venía esa presión?

XV: Mira, cuando eres joven, te crees las cosas. Es sencillo: crees en ello y te lo tomas en serio. Por eso, crees que el hardcore es y tiene que ser un tío con cara de mala ostia, con los brazos cruzados y con actitud crítica constante hacia todo. Pero después, a medida que creces, como persona y como músico, conoces a algunos de tus ídolos y de pronto ves que todo eso es una puta mentira: son gente cachonda, vital, positiva. Se te cae un mito. Aún así, te pilla un momento en el que te lo niegas: tú sigues comportándote como tomándote en serio todo lo que haces, lo que eres y lo que representas… En plan “Hola, somos Net Weight, somos hardcore”, y todo ese rollo, como flipándote, ¿sabes? Eso hizo que yo fuera el más serio.

40Putes: ¿Algo de lo que arrepentirse, entonces? Lo digo porque desde 1995 seguro que han tenido que pasar muchas cosas…

XV: No lo cambiaría, pero si no me hubiera tomado tan en serio el grupo, a lo mejor me hubiera divertido dos veces más de lo que me divertí. Tuvimos la suerte de hacer discos que gustaron un montón, y mucha gente que los disfrutó. Estaba demasiado tenso, pero ahora me dejo llevar.

40Putes: Supongo que ahora recogéis los frutos. Más o menos, todo el mundo está de acuerdo en que Net Weight son uno de los grupos más respetados de la escena nacional…

XV: Sí, pero, ¿sabes qué pasa? Que el tiempo ayuda, tío. Los discos, a ver, son buenos, sobre todo “Viva hardcore!” y “Net Weight”… No me cuesta

decirlo. El “Individual control” no: ése es bastante malo. Algunos tuvieron una acogida muy buena, como “Viva hardcore!”, que vendió 1500 copias. Eso, para un grupo de nuestro estilo y más siendo de Mallorca, es una burrada. Pero el tiempo ha sido vital en ese aspecto: su paso ha revalorizado al grupo. Además, supongo que mucha gente conoció a Net Weight cuando eran chavales, y lo mitifican: relacionan al grupo con sus buenos recuerdos…

40Putes: ¡Joder! ¡No me digas eso, Xisco! Que los otros son buenos discos, nadie lo niega… ¡Pero “Individual control” tiene su punto! De hecho, a mi me trae muy buenos recuerdos, porque viví la época en la que lo sacasteis…

XV: Pues quizás es por eso mismo: te gusta porque debías ser muy joven. Pero bueno, supongo que todos tenemos algunos discos o maquetas que nos flipan y que, en realidad, si lo piensas fríamente, dan puta pena. Los acabamos adorando porque, o tienen algo que los hace especiales o realmente es que cuando somos jóvenes, todo nos impresiona más… La música entra diferente.

40Putes: Más de quince años en activo. Todavía os queda bastante por decir…

XV: No creas. En realidad, no hay nada que Evaristo de La Polla Records no haya dicho. Todos hemos repetido ese mensaje con diferentes palabras. Y no creo que hayamos aprendido de ellas. Soy padre de dos hijos, pagando una hipoteca de mierda. Todos los peligros de los que nos advertían sus letras, los he acabado cometiendo y, como yo mismo, prácticamente todos hemos picado. Por eso, intentamos divertirnos… y si nos tenemos que reír de nuestras desgracias, pues nos reímos de ellas.

Swing i Valtonyc. Glosadors del segle XXI. 27.06.12

Feia temps que no pegava per Sineu i em va sorprendre trobar els seus carrers pràcticament buits: no és d’estranyar just a una hora en la que tothom fa la sacrosanta becada després de dinar i, amb més motiu, a un dia d’aquests en el que el baf fa que la roba se’t aferri a la pell com a paperí banyat. El motiu

d’aquesta excursió que m’he pegat entre setmana és trobar-me amb dos nous valors emergents de l’escena musical illenca: Swing i Valtonyc. D’ells han arribat a dir que són d’allò més excitant que l’hi ha passat al hip hop mallorquí a la darrera dècada, una agosarada afirmació que sembla quedar confirmada al comprovar que gent que no té res a veure amb el món del rap sigui capaç de recitar, fil per randa, la lletra del seu tema “Tradicions”.

Swing (Rafel Sastre) és de Maria de la Salut: tan expressiu com afable, a la seva forma de comunicar-se hi trobem tots els ingredients de la personalitat mallorquina que tan bé queden reflectits al seu primer disc, “Rap rural” (Mésdemil Records, 2012). El sineuer Valtonyc (Josep Miquel Arenas) representa la vessant més compromesa d’aquest interessant projecte, i no es talla a l’hora de confessar, amb certa desídia: “És que no m’agraden, aquestes coses: entrevistes, promoció... El que xerra és ell”, referint-se al seu company. Falta res pel seu concert a la desena edició del Rock ‘n Pina, on compartiran escenari amb La Gran Orquesta Republicana, Pepet i Marieta o Eixut, entre d’altres. “Tenc bones expectatives, de que ens ho passarem molt bé”, diu Swing. Gent rural, gent sana; tot i que no estic gaire ficat dins l’escena del rap, Swing i Valtonyc representen la Mallorca de la qual em sent part, de la que em sent orgullós.

72
SUNNY
TOWN

Swing i Valtonyc.

Glosadors del segle XXI. 27.06.12

Feia temps que no pegava per Sineu i em va sorprendre trobar els seus carrers pràcticament buits: no és d'estranyar just a una hora en la que tothom fa la sacrosanta becada després de dinar i, amb més motiu, a un dia d'aquests en el que el baf fa que la roba se't aferri a la pell com a paperí banyat. El motiu d'aquesta excursió que m'he pegat entre setmana és trobar-me amb dos nous valors emergents de l'escena musical illenca: Swing i Valtonyc. D'ells han arribat a dir que són d'allò més excitant que l'hi ha passat al hip hop mallorquí a la darrera dècada, una agosarada afirmació que sembla quedar confirmada al comprovar que gent que no té res a veure amb el món del rap sigui capaç de recitar, fil per randa, la lletra del seu tema "Tradicions".

Swing (Rafel Sastre) és de Maria de la Salut: tan expressiu com afable, a la seva forma de comunicar-se hi trobem tots els ingredients de la personalitat mallorquina que tan bé queden reflectits al seu primer disc, "Rap rural" (Mésdemil Records, 2012). El sineuer Valtonyc (Josep Miquel Arenas) representa la vessant més compromesa d'aquest interessant projecte, i no es talla a l'hora de confessar, amb certa desídia: "És que no m'agraden, aquestes coses: entrevistes, promoció... El que xerra és ell", referint-se al seu company. Falta res pel seu concert a la desena edició del Rock 'n Pina, on compartiran escenari amb La Gran Orquesta Republicana, Pepet i Marieta o Eixut, entre d'altres. "Tenc bones expectatives, de que ens ho passarem molt bé", diu Swing. Gent rural, gent sana; tot i que no estic gaire ficat dins l'escena del rap, Swing i Valtonyc representen la Mallorca de la qual em sent part, de la que em sent orgullós.

40putes: Swing i Valtonyc... D'on sorgeix aquesta unió de forces?

Swing: Diríem que ell (Valtonyc) va ser un poc l'aprenent, perquè el primer material d'aquest rollo que va escoltar va ser Dos Litros, el meu primer grup. Gràcies al seu cosí va escoltar la meva primera maqueta, en castellà i amb una qualitat de so pèssima: tot molt cutre. Devien anar a dins del cotxo, i quan ho

va sentir, degué dir: “I això? Què és?”. “Això? Un amic meu que viu vora ca nostra”. Clar, després ens varem conèixer a l’institut, i es va interessar pel món del hip hop. I aquí, més o manco, va començar tot. Amb el pas dels temps hem tengut formacions, com el col·lectiu Rural Crew... Però, tornant a la pregunta, aquesta unió ve arrel d’una proposta, per fer un concert de rap en mallorquí: varem escriure un parell de cançons i, després d’allò, varem seguir fent més material junts.

Valtonyc: Jo és que també havia començat fent rap en castellà, però vaig canviar de rollo quan vaig conèixer el glosador Mateu Xurí. Em va veure un pic actuar i em va dir que tenia talent per improvisar, que hauria de provar de fer-ho en mallorquí. I a una nit d’improvisacions, un homo va venir a fer-me aquesta proposta, de fer un concert de rap mallorquí...

S: Clar, ell em crida i em diu: “Tio! I què faig? Hi vaig jo totsol o escrivim un parell de temes i ho provam?”. I dic: “Au, venga!”. I ens varem posar, ell i jo, a escriure cançons, preparar instrumentals i demés sense saber ben bé què en sortiria de tot allò. I, res... Varem sortir damunt de l’escenari amb uns capells de palla (*rialles*) i ens trobarem amb reaccions de tota classe: la gent posava cara rara, con dient: “Amem què faran aquests raperos!”. Però quan el públic va veure que xerràvem en mallorquí i que utilitzàvem expressions antigues i molt nostres, varen dir: “Cagondena! Això no està malament!”. Fins i tot me’n record que va venir un matrimoni major per dir-nos que ho havíem fet molt bé. I, després d’allò, vengueren els de l’Obra Cultural Balear per dir-nos: “Al·lots! Què tal si feim un disc d’això?”.

40p: Tot tan precipitat?

S: Sí, ens va venir així. Ens varem quedar pensant: “Mare de Déu! I tu què ens dius, ara?”.

V: Ens varen donar dos mesos per tenir el disc...

40p: Què? *Només* dos mesos?

S: Sí, sí... Es devien pensar que ja teníem temes antics i que només seria gravar-les. Però no, res d’això: només teníem aquell material que havíem escrit pel concert. I arrel de la seva proposta, ens varem posar a donar castanyes a tope, escrivint cançons com a locos, fent les bases i preparant-ho tot... i així ha

sortit el disc. Ens havien donat dos mesos, però al final es va torbar una mica... i això ha estat clau per poder incloure al disc el videoclip de “Tradicions”.

40p: Feis rap a una nit de gloses, ficau a un glosador com Mateu Xurí al vostre disc... Això fa pensar que Swing i Valtonyc són com uns continuadors de la saga dels glosadors mallorquins...

V: Sí: glossadors del segle XXI (*rialles*)

S: Aquest és un terme que s’utilitza molt darrerament, perquè pens que hi ha un gran lligam entre el rap i el glosat... però, clar, cada un amb les seves diferents normes. El glosat té una estructura, una entonació concreta i unes formes que van en relació amb cada poble. En el nostro cas, el rap ens arriba dels Estats Units, que és on va néixer, i du unes pautes diferents: és més ràpid i t’exigeix una major velocitat a l’hora de recitar-lo. I ho dic sense llevar prestigi als glosadors, eh!

40p: “Rap rural” sona a una declaració d’intencions en tota regla. Reafirmau la vostra personalitat foravilera amb un títol com aquest?

S: És una manera de dir que no vivim a Ciutat. Jo visc a Maria, visc al camp: els meus pradins fan feina a Fora Vila i de petit anava a collir rem... És una manera de contar a la gent tot això, saps què te vull dir? És una manera de dir al món que jo som mallorquí...

40p: És curiós, perquè molts de grups o artistes de hip hop intenten copiar tots els clixés i estereotips urbans, com si fossin una colla gangsta sortida del Bronx...

S: Clar, però és que això ja depèn del rollo que vulgui dur cada un, o allò que vulguis expressar. Però, en el nostro cas, vivim al món rural. Amb això et vull dir que no anam amb metro cada dia... És més, et diria que en lloc de veure un metro, jo cada dia veig passar per davant ca meva un carro estirat per una somera. Aquesta és la diferència. Jo no puc xerrar dels problemes que té un tio de Madrid, perquè jo no hi soc present ni tampoc estic pagant els meus imposts a aquesta comunitat. Estic a Mallorca, i xerr d’allò que veig on estic, sense haver de fer comptes a ca’l veïnat...

40p: I, en aquest sentit, donau l'esquena a l'escena de Palma?

S: No... És a dir, jo tenc molts de coneguts a l'escena de Palma, i també d'altres lloc. M'agrada el què fan, alguns més que els altres, però tothom té dret a fer i expressar tot allò que pensa. Per això, noltros no donam l'esquena a ningú: és més, esteim oberts a col·laboracions de tot tipus. Però, no sé: Ciutat és Ciutat; jo no hi visc ni tampoc puc xerrar-ne. No puc fer històries urbanes, perquè tota la meva vida he viscut al poble: amb això es resumeix tot.

40p: És que, clar, dur rap rural al públic llonguet... No n'estic segur de si l'impacte serà tan gros com a la Part Forana.

V: A mi mai m'han dit res. Tenc cançons meves on pos verds als llonguets i, tot i així, aplaudeixen... perquè saben que és vera, que els hi xerres de Búger i no en tenen ni idea d'on és. O els hi xerres del Port de Búger i et diuen: "Ah! Si, si, el conec" (*rialles*). És com les piques entre els pobles, és una competició sana...

40p: Però tu, Valtonyc, fas un rap molt més polititzat. Tant, que potser no siguis tu el que dóna l'esquena, sinó que sigui part del públic que te la doni a tu...

V: Sí. Crec que ara mateix soc l'únic que fa això a Mallorca i en soc conscient de que em tanca moltes portes. Però també me n'obre d'altres, perquè de cada vegada hi ha més col·lectius de joves que cerquen aquest rap polític. En aquest sentit, no hi ha escena: si hi ha un concert de hip hop a Palma, segur que a mi no em convidaran mai, perquè és un rollo més diferent...

40p: I dins de "Rap rural", hi ha política?

V: Quan jo vull ficar-ne, ell m'atura (*rialles*). Jo soc el que dona canya en aquest aspecte, però ell me sap aturar els peus per no arribar a donar un missatge radical, sinó per poder treure un material més apte per tots els públics. Aquest equilibri és una de les millors coses que tenim.

S: Es tracta de compenetrar-se: ell em dóna idees i jo n'hi donc a ell. Decidim les coses per igual, perquè ningú és més que ningú. Però tant en lletra com música, no volíem fer un rap "machacón", d'aquest que només escolta la gent ficada dins del món del rap. Varem cercar una proposta més accessible, més

melòdica i que entrés millor tot el seu missatge... perquè, de vegades, fas una lletra molt complexa i la gent s'acaba quedant amb la part on insultes o et cagues en alguna cosa. No abusam de paraulotes ni res semblant, perquè volem que la gent es quedi amb la lletra, amb el missatge.

40p: Si no hi ha política, idò com a mínim deu haver-hi reivindicació...

S: Sí, clar que n'hi ha. Reivindicam el nostro paper, els dels joves, i el del seu dia a dia, contant tot allò que ens passa: totes les injustícies que veim, les coses amb les que no esteim d'acord o tot allò que es podria millorar de la nostra societat. La crisi ens afecta a tots d'una forma brutal, però més als joves: Com podem independitzar-nos? Com podem trobar una feina digna? Com podem formar una família? Esteim en pèl i no tenim res a què aferrar-nos, saps què te vull dir? Si vols guanyar-te la vida... Per on comences, si no hi ha feina? Apart d'això, reivindicam les nostres costums, sense ser excessivament conservadors ni excessivament renovadors...

40p: I tu, Valtonyc, totes aquestes cançons que fas en solitari, tan combatives i polititzades... No t'han provocat cap problema?

V: Bé, un pic el batle de Sineu em va denunciar a la Guardia Civil, però la cosa no va anar a més perquè ho varem aconseguir arreglar xerrant. Em va dir que es sentia ofès amb les meves cançons –cosa que entenc– i que jo atacava la seva persona fins el punt d'afirmar que a una d'elles jo demanava la seva mort... Això no és vera. Ell ho va expressar d'una forma molt radical, i hi ha tantes metàfores a les cançons que es poden malinterpretar...

S: Sí, això sol ser un problema...

V: Varen posar un fragment de "No als Borbons" al programa "El gato al agua" d'Intereconomia. Deien que com era possible que un tipo com jo no estigués a la presó. La gent em diu que soc bon músic, que soc jove i que si deixés tots aquests temes de banda podria tenir un bon futur... però jo el futur que vull és socialista (**NDR**: Agafem aquí el terme "socialista" en el més estricte sentit de la paraula, perquè Valtonyc és declara marxista-leninista), on tothom pugui tenir tot allò necessari. Vull igualtat per a tothom. Reivindic això: no vull ser ric, perquè no em servirà de res ni farà que em senti millor amb jo mateix. Estar a una discogràfica o no, m'és ben igual, perquè la meva pàtria està a Mallorca i jo

seré patriota d'aquesta manera. Que després em tanquin o no, ja és una altra cosa...

40p: A una lletra teva deies que si et tancaven a la presó, seria per una raó important. Penses que la teva música et pot dur a alguna moguda com la detenció d'en Pablo Hasél?

V: De fet, jo soc amic d'en Pablo i m'ha dit que vagi alerta, que ell, quan el posaren davant del jutge, li mostraren converses d'anys enrere. M'ha dit que vagi viu, que potser ja m'estiguin investigant i que estiguin recollint fragments de lletres i coses per l'estil. Qui sap, tal vegada ja tenen la meva sentència feta i tot! (*rialles*).

40p: Tornant un poc cap a "Rap rural"... Mai m'hagués imaginat poder escoltar a Tomeu Penya dins d'un disc de rap!

S: Amem, noltros ja havíem fantasejat alguna idea amb una col·laboració seva. D'això de dir: "Cagondena! T'imagines ficar aqui la veu d'en Tomeu? Seria brutal" (rialles). Jo vaig fer-li aquest mateix comentari a un company meu, i em va dir que el seu cosí vivia just davant ca seva i, que si volia, podia mirar de dir-li coses. Jo li vaig contestar que ho podia provar, amem què passava. I va passar! Varem quedar amb en Tomeu, un dia, a ca seva, i li vaig mostrar un parell de cançons, explicant-li el projecte... i tot d'una va dir que sí.

40p: Li vareu proposar rapejar o què?

S: Si una cosa volíem és que, en cap moment, en Tomeu perdés la seva essència i caràcter...

V: Quan varem contactar amb ell, pensàvem que ell rapejaria i tal... Però després, quan va gravar...

S: Sí, amem... Jo vaig fer una cançó expressament per aquesta ocasió i em va costar: normal, perquè jo volia estar a l'altura d'en Tomeu; no volia fer una cosa que em deixés en evidència. Volia fer un tema bo i especial, i començarem a pensar sobre quina temàtica podríem cantar amb ell. Diguérem: "Això ha de ser una cançó d'amor!" (*rialles*). Li vaig dir: "No sé, Tomeu, i si féssim un tema més així, tipo Barry White en mallorquí? Més soul i sensual, amb una veu greu"... I la cançó va sortir així!

40p: El videoclip de “Tradicions”, la col·laboració amb en Tomeu Penya... De cada vegada estau en boca de més gent. Teniu por de que se vos pugui anar de les mans?

S: Amb aquest disc volíem arribar a un bon ventall de gent: joves i majors, mallorquins i gent de fora... Es pot fer rap en mallorquí i que pugui agradar a la gent, però encara n’hi ha molts que tanquen les orelles al veure que som rapers...

40p: I me diràs que encara hi ha prejudicis?

S: Sí que n’hi ha. Veuen tatuatges i roba ampla... i ja es tanquen.

V: Al primer concert que varem fer, quan començarem a cantar, hi va haver gent que es va aixecar sense aturar-se a escoltar-ho un moment. Era el primer concert de rap en mallorquí que es feia a l’illa, i el fet de que no ens donessin l’oportunitat d’escoltar-ho dóna molt de què pensar.

40p: Perquè, tal vegada, la gent no sap com és un concert de rap rural...

V: Jo crec que són concerts divertits, amb molts de comentaris d’aquests, en els que mos passa la gràcia per davant. Intentam interactuar amb el públic i que sigui animat sense que tota l’estona hagis de botar... El disc que hem fet és per escoltar.

S: És que les cançons tenen missatge. No són uns concerts de flipar-se, pegar bots i cridar: “WAAA! WAAA!”.

V: Sempre ho reforçam fent coses noves, i que un concert no sigui calcat a l’anterior...

40p: Improvisau, idò. Com els glosadors...

S: Depèn (*rialles*). La darrera vegada ens va anar bé. Jo, improvisant, estic un poc verd encara... En castellà, fa anys, no tenia problemes, però en mallorquí m’estic posant les piles, i no ho descart com una assignatura a millorar de cara a un futur. Perquè, al darrer concert, ho varem fer i ens va funcionar molt bé: varem riure, tant el públic com noltros, amb les xuleades que mos pegàvem damunt de l’escenari. Ell amolla algun comentari polític que fa que la gent cridi i jo li afegesc alguna broma, tipo: “Ves alerta amb el tema!”. O qualque doi, allò

que et vengui al cap al moment. I saps què passa? Que hi hagi molta o poca gent als concerts ens ho passam molt bé. No és que siguem dues persones connectades per la música: som dos amics que disfruten molt fent això.

¡Salid de las cloacas¡

Entrevista a Rafa Aguilar (Eskoria). 25.08.12

Fins fa any i mig, jo no sabia qui eren Eskoria i quan ho vaig saber, em va arribar a les oïdes la seva llegenda negra. "*Eren caòtics i destructius*", deien. "*La policia els va requisar l'equip vàries vegades: el robaven de les botigues d'instruments*". Altres, et juraven que "*casi tots són morts: la heroïna els va matar*". S'arribà a dir que vivien els cinc junts a un edifici okupat que era un autèntic desgavell de festa, drogues, caos i, com no, punk.

Una història fosca i oculta que, vint-i-cinc anys després, comença a aclarir-se. Per una banda, per l'insòlita reunió d'Eskoria amb un nou *line up* rejovenit però amb el seu frontman original, Rafa Aguilar, al capdavant. Per l'altra, la publicació d'un esperadíssim doble LP amb Metadona Records, que compila les dues úniques gravacions del grup inquer: "Castigo de Dios" (1986) i "Una historia que contar" (1987). Ens fregam els potons com a trutgetes només de pensar que d'aquí ben poc podrem gaudir de les primeres gravacions de punk-rock fet a Mallorca.

Aquests són uns motius més que significatius com per quedar amb Rafa Aguilar i parlar-ne alt i clar, tant de l'obscur passat d'Eskoria com del seu prometedor present. Quedam per veure'ns al bar Eclipse d'Inca, amb cervesa per enmig per tal de refrescar les goles a un horabaixa especialment asfixiant. Si te'l mires bé, Rafa imposa, intimida: porta una camiseta de Guadaña, els braços tatuats i un tall de cabell que ens ve a recordar que ell és i sempre ha estat punk. Sigui el que sigui, és un personatge apreciat pels inquers: em basta veure com tothom que entra al bar el saluda de forma afectuosa i cordial. Rafa té somriures per tots, i una energia insondable que transmet amb gesticulacions ràpides, de vegades descontrolades.

Parlem, doncs, amb el vocalista i líder d'una de les primeres bandes de punk-rock de l'illa: un autèntic pioner. Amb ell xerram dels orígens i el significat del gènere, de l'heroïna, d'Eskorbuto i de totes les llegendes que han fet d'Eskoria un dels millors secrets de la música illenca dels anys vuitanta. La conversa és llarga: suficientment llarga com per oferir-la en dues parts. A cada una d'elles, hi trobareu una fotografia inèdita d'Eskoria i una cançó de la maqueta "Una historia que contar" per fer boca abans de la publicació de "Discografia: 1986-1987)" (Metadona Records, 2012): cortesia de Rafa Aguilar com a present per tots els lectors de 40putes.

Rafa Aguilar: Pues ahí ya tengo a todo el mundo preguntándome cuando va a salir el disco…

40putes: Pues digo yo que debe ser un orgullo, tanto tiempo después…
Rafa Aguilar: Ahora es una pasada. Ahora todo es mucho mejor, incluso el grupo.

40p: ¿Tanta diferencia hay entre la antigua formación y la actual?
R.A: La hay, la hay. Lo que pasa es que los chavales de ahora son más músicos, más técnicos. Cuando nosotros empezamos, en los ochenta, no sabíamos nada. Eskoria duró desde 1983 hasta 1987: en todo ese tiempo, reunimos un repertorio de unos ochenta temas… Pero date cuenta que prácticamente casi todos tenían tres o cuatro notas. El Adri, el Purito, el Edu… son unos máquinas que lo pillan todo a la primera. Los chavales de ahora absorben la música con una facilidad brutal.

40p: Absorber música ahora es bastante fácil. Entras en el Google y a los dos minutos te descargas la discografía del grupo que quieras…
R.A: Nada, nada. En esa época lo teníamos crudo.

40p: ¿Entonces cómo se lo montaba un chaval mallorquín de principios de los ochenta para conseguir punk?
R.A: Te tenías que meter en la movida, como fuera: meterte en el lío. En esa época, las revistas hablaban de rock, de r-o-c-k. Daba igual que fuera un grupo de heavy, que de punk… Era rock. Yo me pillaba esas revistas, donde había mucha información, como catálogos, listas y todo eso… y me volvía loco. En esa época, cuando era un chaval, trabajaba en el matadero de Inca: me compraba esas revistas y me las leía de Pe a Pa. Con diecisiete años perdía la cabeza por la música. Entonces, conseguíamos la música por correo, pero, aún así, era jodidísimo conseguir discos de punk. Prácticamente era imposible. Mira, te pongo un ejemplo: tardé cinco años en escuchar el disco de los Sex Pistols. Yo ya era punk, y sabía de ellos todo lo que oías comentar a la gente: teníamos fotos suyas, y alguna camiseta… pero, ¿escucharlos? ¡Si no

pillábamos nada, joder! ¡Cinco años para poder escuchar su LP! Muchas veces teníamos que estirar de la música de importación… y claro, si un disco normal en una tienda te podía salir por unas 400 o 500 pesetas, uno de importación te podía costar o dos mil. Incluso tres mil. Eso, si tenías suerte de encontrar el disco que buscabas.

40p: Supongo que el primer paso fue escuchar punk… y después formar la banda.

R.A: Ahí estamos. Si éramos unos chiquillos. Yo, que era el mayor, tenía veinte años. Los demás tenían diecisiete, dieciocho… El Lolo no había cogido un bajo en su vida y el guitarrista, ni entendía porque había tantas cuerdas y tantos trastes. No teníamos ni puta idea de cómo tocar…

40p: Entonces Eskoria fue vuestro primer grupo…

R.A: Bueno… Al principio nos llamábamos Peligro Indefinido.

40p: ¿Peligro Indefinido?

R.A: Sí, sí: Peligro Indefinido. Como la señal de tráfico que hay en las carreteras. Pero éramos los mismos. Estábamos Lolo al bajo, Joaquín a la batería, Juanito "Esparatrapo" a la guitarra y yo, a la voz. Éramos amigos: nos conocíamos de la escuela, de la calle… Un día, dijimos: "*Venga, vamos a montar un grupo*". Y ahí empezó todo. El primer año fuimos cuatro componentes: después metimos a otro guitarra, Toni. Juanito estuvo con nosotros hasta el '86: una semana después de grabar la maqueta, se piró. No sé qué putas le pasó, pero se fue con otro grupo de punk de Inca que se llamaba Distorsión…

40p: Supongo que en el 83-84 Cerebros Exprimidos y vosotros erais los únicos...

R.A: Sí, estábamos sólo nosotros. Después salieron otros: los Testículos de Jehovah, Los Turkos… Pero Cerebros Exprimidos y Eskoria éramos muy diferentes. Ellos eran más rápidos, más americanos: nosotros éramos más, no sé, de aquí…

40p: Creo que a vosotros os estiraba más el rock radikal vasco de Eskorbuto y RIP…

R.A: Claro, claro. De los primeros discos que me pillé, fueron el de la Banda Trapera del Río y el de los Eskorbuto. Y también un puñado de discos de todos esos pioneros de los que ya no se acuerda ni Dios. Y RIP, bueno… Para mi, son… (***NDR****: Posa gest solemne i es pega un cop al pit, amb orgull, com dient: "Els tenc aquí; a dins meu"*). A RIP los llevo en el alma. Cerebros tenían otro rollo: eran palmesanos. Palma era diferente, era distinto.

40p: ¿Crees que lo tuvieron más fácil por ser de Palma?

R.A: ¡Claro! Es que en los ochenta, ser punky en Palma era sencillísimo: el problema, el problema gordo, era ser punky de pueblo. Aquí, tener que montar un simple concierto, era dificilísimo, con todos los "munipas" pegados al cogote. La gente de ciudad no vivió eso. Es que me acuerdo que la primera vez que tocamos en Palma, con los Cerebros Exprimidos, pensamos: *"¡Joder! ¡Qué fácil!*". Palma era diferente, y nosotros no teníamos nada que ver con ella. Y lo voy a decir siempre, que el mejor punk-rock que se ha hecho en esta isla no viene de Palma, sino de los pueblos: de Inca, de Capdepera, de Manacor… Los palmesanos no hacen punk-rock: hacen hardcore, grind, thrash… ¡Música "volá"! Todo es demasiado ruidoso, demasiado rápido, con unos vocalistas que sólo gruñen "*Wawawawawah!*" a toda leche…

40p: Va a ser que el hardcore no te atrae demasiado…

R.A: No, a ver: que a mí me encanta la música, pero hay bolos en los que tengo que salir a fuera, a tomar el aire: no lo soporto ver un tío que escribe una letra que, total, después no se entiende nada. ¡Eso es lo peor que le puede pasar a un cantante! ¿Cómo coño le vas a cantar a la gente una cosa que no se entiende?

40p: ¿Tan importante es la letra?

R.A: ¡Por supuesto! ¡Es la clave! Lo que golpea al oyente es la letra: el mensaje. Después viene la música, el martillo. Pero el primer golpe viene de la misma letra. Es así de simple.

40p: Entonces, ¿ese fue el punto fuerte de Eskoria? ¿Las letras?

R.A: Sí. Las hacía yo, y eran bastante largas. Pero daba igual: a veces bastaba decir pocas palabras para expresar muchas cosas. RIP hacían siempre unas letras muy cortitas…

40p: ¿Hasta qué punto eran biográficas? ¿Eran un reflejo de lo que vivías?

R.A: Por algún sitio había que soltar todo ese odio. Cuando cantábamos "Qué alegría" contaba todo eso, que cuando salía del colegio me pellizcaban para llevarme a la Iglesia. "En el matadero" hablaba de mis problemas en el curro… O la de "Años de represión". Date cuenta que nosotros veníamos de sufrirla. ¿A mí qué coño me van a contar de la represión? ¡La vivimos! Crecimos en la dictadura, con los "grises" golpeando a la población. Podías irte con tu madre a Palma, a comprar, y empezar a ver a los "grises" pegando porrazos a la gente… ¡La Virgen!

40p: Hay imágenes y situaciones que marcan.

R.A: ¡Claro! ¡Eso es el punk! Es lo que vives: y lo que cantas es lo que ves. Cuando te hacen daño, suelta toda esa rabia cantando. Ahora, cuando me pongo a leer las letras de algunos grupos de chavales… ¡Qué pena! ¡Están vacíos! No han entendido el mensaje, ni lo que significa el punk. Ellos no lo pasaron jodido, como nos tocó pasarlo a nosotros. No es que tengas que pasarlo mal para tener algo que decir, pero es que te sueltan unas putas tonterías… ¿De qué coño hablas? ¿Eso es punk? ¡Y un huevo! ¡Eso no es punk!

40: ¿Se ha perdido el camino?

R.A: Sí. Pero no solo aquí, sino en todas partes. Falta cerebro. Los grupos ingleses llevan cagándola desde hace tiempo: mira ahora a The Exploited… mira a GBH… Solo cantan para soltar cuatro tonterías. Están quemados y hacen por hacer… y, ¡no, tío! Si no puedes más, si estás cansado y no eres capaz de dar un buen mensaje, lo mejor es que lo dejes. La gente quiere escuchar verdades: la peña está currando toda la semana, aguantando toda clase de putadas y seguramente con un jefe cabrón que le hace la vida

imposible. La gente quiere liberarse con la música, no que le vengan con cuatro tonterías, sobre quemar esto, matar lo otro y destrozar lo otro…

(**NDR**: A aquest moment, s'adona una situación curiosa. A la terrassa de l'Eclipse, se l'hi atraca un company seu. Es saluden afectuosament i aquest es treu d'una borsa "The Wall" de Pink Floyd i "An American Prayer" de The Doors. "¿Qué? ¿Qué te parece?", li demana a Rafa amb mitja rialla a la cara. "Ufff: demasiado tranqui para mí, tío. Con eso, yo me duermo", replica. "Es que yo escucho música muy floja", amolla l'altre rient, a la qual cosa el nostre entrevistat contesta: "¡Claro! ¡Lo tuyo!").

40p: Volviendo a Eskoria. ¿Era difícil llevar un grupo de punk en un pueblo como Inca?

R.A: Aquí teníamos muchos problemas, desde pillar un equipo decente a encontrar un local de ensayo… ¡Si no había n-a-d-a! Ensayábamos en la casa de la madre del bajista: yo no sé como esa mujer no perdió la cabeza. La paciencia que tuvo con nosotros fue enorme: ¿sabes lo que es estar ensayando de seis de la tarde a diez de la noche, todos los días de la semana? Fuera fin de semana o fuera lunes, martes, miércoles… ¿Qué más daba? ¡Eso era Eskoria! ¡Cuatro putas horas, cada día! Así, a los tres años ya teníamos un repertorio enorme. En el doble vinilo que sacará Metadona hay sólo treinta y tres temas… pero llegamos a tener compuestas como unas ochenta y pico.

40p: ¿Notabais mucha diferencia entre actuar en Inca o, por ejemplo, Palma?

R.A: ¡Vaya! A mí me van a pillar odio, pero no me escondo. Me da igual. En Palma eran unos tarugos: los palmesanos era un público frío y calculador. Ahí te examinan, te estudian: en los pueblos, la gente se mueve, pega saltos, se cae y no hay tanta vergüenza…

40p: Casi como hoy en día…

R.A: No, tío, pero en esa época… ¡más todavía! Era terrible. En los pueblos la gente se movía. Se movía mucho. Cuando Eskoria tocaba en Muro, venía gente de Selva, de Llucmajor, de Felanitx, de Santa Margalida… No sólo los

punks, ¡se movía todo Dios! Bastaba que a alguien le gustase el rock para moverse aunque fuera a pata e ir a ver un concierto. Esa era la única forma de poder acceder a la música y la aprovechaban. ¡Me cago en Dios! Si Mallorca tiene unos grupazos de la leche, que no le tienen nada a envidiar a cualquier banda de fuera. Pero siempre hay ese puto complejo de inferioridad que paraliza a la gente cuando viene alguien de fuera… ¡Que siempre lo he dicho, que en Mallorca hay grupazos!

40p: ¿Nos falta amor propio?

R.A: Ahí está. Falta creérselo. No es chulería: es amor propio. ¿Qué hace un grupo de punk de fuera que no haga un grupo mallorquín? Hay punteos, hay guitarras, baterías, voces… ¡Es punk! ¿Qué narices? ¿Qué pasa, que porque un grupo de punk es mejor si es inglés? ¡Anda y que te den por culo! Nos falta ese amor propio, pero teniendo los pies en la tierra y dejándote siempre la piel cuando te subes al escenario…

40p: ¿Así eran los conciertos de Eskoria? ¿Os dejabais la piel?

R.A: La piel y lo que fuera. Nosotros, en los ochenta, hacíamos conciertos de hora y media: metíamos cuarenta temas en cada bolo. Después, si teníamos que repetir las canciones más cañeras, pues venga, lo que la peña nos pidiera. Si había gente que venía del quinto coño sólo para verte… ¿Los íbamos a dejar tirados? ¡No, hombre! Esa gente es la que te levanta, la que se mueve. Y al público hay que darle lo que se merece.

40p: Se decía que muchos de vuestros conciertos terminaron como auténticas batallas campales. ¿Es cierto?

R.A: Naaah, ¡qué va! Si nos peleábamos, igual era antes de un concierto. Alguna vez, alguno decía que teníamos que ir con cuidado si tocábamos en tal sitio u otro y se acojonaba. ¡Qué putes! Les decía: "*Yo tengo el pie de micro: tú tienes la guitarra, el otro el bajo…Nos pueden dar de ostias, pero te aseguro que se irán a dormir bien calientes"*. Se ha exagerado. No había broncas ni tantos problemas como se cree. La gente nos tenía un aprecio…

40p: Sobre Eskoria se decían muchas cosas. ¿La leyenda os ha superado?

R.A: ¿Superado? ¡Joder! ¡Se han pasado! ¡Se han pasado tres pueblos!

40p: Por ejemplo, se decía de vosotros que robabais los instrumentos y los equipos de sonido en las tiendas de Inca… Que la policía os lo tuvo que requisar varias veces…

R.A: Es que hay de ser muy hijo de puta para ir diciendo eso de Eskoria. ¿Qué coño íbamos a robar nosotros? Si currábamos los cinco. Éramos chiquillos, joder, y cada uno de nosotros estaba trabajando para ganarse la vida. Yo no sé de donde se sacaron esas chorradas… Éramos punks y la gente nos veía como los malos. Pero de ahí, a ser unos ladrones… Mira, nos lo pagamos todo. Yo estuve ahorrando como un año para comprarme una tapa de potencia. Si me acuerdo y todo que un año, tocando para los quintos de Selva, no teníamos equipo: fuimos a alquilarlo todo. Mesas, bafles…

40p: Se decía también que varios de vosotros habíais muerto. Ya sabes porque lo digo: por los excesos y todo eso…

R.A: Cuando escuché eso, me quedé en plan: *"¿Pero qué cojones está diciendo esta gente?*". Ninguno murió, pero sí que lo enviamos todo a la mierda. Llegó al País Vasco y arrasó. En Madrid y Barcelona arrasó. Y cuando llegó a Mallorca, también lo hizo. ¿Sabes de lo que te estoy hablando, no?

40p: Creo que te sigo…

R.A: Tío, la heroína. La puta heroína. Aquello fue terrible. Arrasó con todo.

40p: ¿Cómo la descubristeis?

R.A: Con la tontería, de ir al bar. La gente antes iba mucho al baño a fumar chocolate… Te ibas y ahí, veías uno que te decía: *"Chaval, ¿quieres probar una cosa?"*. Pasaba que veían así, como un niño, te invitaban a probar… y caías. Era fácil engancharse. Por entonces éramos unos chavales y teníamos la puta obsesión de quererlo probar todo.

40p: Entonces, os pilló de lleno…

R.A: ¡A todos! La heroína nos lió a todos… Jodió el grupo por completo. El que primero la probó fue Joaquín. Después Juanito la descubrió. Yo fui el siguiente… y finalmente la probó Lolo, que era un niño buenísimo, un trozo de pan. Y Toni, que era un puto máquina a la guitarra aunque un auténtico hijo de puta como persona… Ese sí que estaba enganchado. Con la heroína en medio, todo ya era un cachondeo: dejamos de funcionar como grupo. Nos destrozó. Me acuerdo que teníamos que tocar en el Concurso de Pop Rock del Ayuntamiento de Palma... Eso fue en 1986. A Toni, que hacía la mili en la Marina, le dio el mono: el muy gilipollas se escapó del cuartel, cogió un Mobilette y se fue al Barrio Chino. La policía lo pilló ahí y lo encerraron. Nos dejó colgados: y nosotros ahí, esperando para ir a tocar. No lo podíamos dejar solo nunca. Fue un desase, tío. Cuando íbamos a ensayar siempre faltaba alguno. "¿Y este donde está?", decías. Un caos. La heroína te dejaba hecho polvo. Te caes. Lo pasé muy mal.

40p: Veníais de una generación que no conocía nada de eso…

R.A: Ahí está. De golpe y porrazo, todos estábamos metidos y enganchados. Ya te digo, en Mallorca la heroína arrasó. Cuando tocamos con Eskorbuto yo todavía no estaba enganchado…

40p: Ellos sí.

R.A: Vaya: ellos estaban muy metidos.

40p: ¿Como fue tocar con ellos?

R.A: Eran unos chavales de puta madre. A pesar de lo enganchados que estaban, eran unas bellísimas personas. Cuando terminamos de tocar, vinieron a decirnos: "¡*Heeey, tíos! ¡De puta madre!".* Los llevaron a un montón de sitios por Mallorca, y ellos ahí, hablando con todo el mundo. Los llevabas a un bar y se sentaban en la terraza, y los veías relacionándose con todos, como si fueran del mismo pueblo. Eran humildes, enrollados, muy campechanos…

40p: Decías que tu no estabas enganchado, pero ellos sí. ¿Cómo lo notaste?

R.A: Hombre, veías que echaban las papas antes de empezar la primera canción. Se les veía muy hechos polvo. El Josu (Expósito) llevaba las vendas esas, en los brazos… Veíamos cosas raras. Yo todavía no estaba enganchado, así que eran unas cosas a las que no dimos demasiada importancia. Hasta que nos empezamos a meter nosotros, no nos dimos cuenta de todo eso…

40p: ¿Y La Polla? Tocasteis con ellos más o menos por esas fechas…

R.A: Bien, pero… El único con el que estuve, así, hablando y tal, fue con el bajista (**NDR**: Abel). Era un buen chaval. Me pilló por ahí y me preguntó: *"¿Tío, tienes tickets de bebidas?*". Yo le dije que no, y me suelta: "*Pues toma, unos cuantos más*". Me dio un puñado. Y el Evaristo… Ese era un tío muy raro, muy suyo. Cuando nosotros terminamos de tocar y ellos iban a subir, el cabrón se paseaba por el pasillo, con una bota de vino colgada, de esas de pellejo. Le dijimos, de buen rollo, a ver si nos daba un poco y él se nos quedó mirando con una cara de… Nada, nada: quedó como un gilipollas.

40p: ¿Quién os buscaba esos conciertos?

R.A: Lo hacía un chaval, el Pedrito. Iba en silla de ruedas. Le llamábamos "Coco" porque era inteligentísimo: un máquina. Él buscaba los conciertos, se movía y a veces hacía de mánager…

40p: ¿No os planteó la posibilidad de salir a tocar fuera de Mallorca?

R.A: ¿Pero qué grupo salía fuera de Mallorca entonces? ¡Ninguno! Si era imposible… No había contactos. ¿A quién íbamos a llamar en Barcelona? ¿A Código Neurótico? ¿A Silvia de Último Resorte? ¿Cómo íbamos a dar con ellos, si no conocíamos ni a Dios?

40p: Volviendo al tema de la heroína… ¿Te dolió leer todo aquello? De que si estabais muertos y todo eso…

R.A: Claro, imagínate. Yo no sabía nada de eso. Me metí un día en el blog Mallorcapunk y me quedé "parao". Ahí se montó una historia tremenda, llena de mentiras. Y Jaime, de Cerebros Exprimidos, también iba poniendo cosas que no eran ciertas… ¡Qué coño!

40p: ¿Sigues teniendo relación con tus ex–compañeros? ¿Qué ha sido de ellos?

R.A: Estamos vivos. Eso para empezar. El batería está en Escocia con su mujer y los niños: tenemos un vínculo cercano, porque yo tuve dos hijos con su hermana… así que es su tío. Él está de puta madre, un chavalote: es un máquina. El Lolo está en el Puerto de Pollença: trabaja para el Ayuntamiento, de jardinero. También está de puta madre: si eso, algo delicadillo de salud, porque a pesar de ser muy buen chaval estaba muy volado. No se cuidaba nada: en una noche se podía beber medio litro de whisky, veinte cervezas y meterse después un bote de aceitunas picantes. ¡Vaya becerro que estaba hecho! Y Juanito, está todavía por aquí… pero se le ha ido. Está jodido.

(**NDR**: Un altre moment per l'anècdota. Sona el mòbil. Amb un somriure d'orgull a la cara, em mostra el seu fons de pantalla: Sid Vicious. Parla amb la seva filla, Zulema, i mentre ho fa sembla que li cau la baba. Ser punk de socarrel i pare de familia no és incompatible).

40p: Pareces un padre de familia ocupado…

R.A: ¿Ocupado? ¡Me hacen pasar una pena! Tengo cuatro hijos. Todos, menos la niña, me han salido músicos. Uno me ha salido punky.… como el padre. Es el bajista de Toc de Queda. Después tengo otro rapero, que no sé ni dónde anda, el tío. Y después, otro me ha salido heavy. Está todo el día, ahí, con Judas Priest…

40p: Un padre punk, un hijo heavy… ¿No te lleva a un conflicto doméstico?

R.A: Qué va. El heavy viene a verme a los conciertos. Tiene veintiún años: le gusta mucho Judas Priest, Black Sabbath… toda esa música que yo conocí hace veinte o treinta años. Pero él no te va decir que le gusta el punk… Cuando ha venido a algún concierto de Eskoria le he visto moviéndose.… Pero no lo va a reconocer. Y el rapero, el otro día se picó. Cuando sé que tenemos que hacer un concierto, digo eso de: "¡*Ese que va a venir! ¡Si no le interesa*!". Y después viene y me dice: "*Papá, cabrón. ¿Por qué dices que no voy a ir al*

concierto? Pues ahora vengo, por mis huevos". Me hace feliz que vengan a los conciertos de Eskoria… que les guste la música, aunque no sea punk.

40p: Volvamos a 1987, cuando se acaba Eskoria…

R.A: Sí, mira… La heroína se metió por en medio y lo jodió. Lo jodió todo. Estaba harto y cansado, enfadado con todos. Me fui un día al local y no había nadie: me lié a patadas con todo lo que pillé. No sé cuantos bafles me cargué. Lo pasaba muy mal.

40p: ¿Te sentías desengañado?

R.A: ¡Desengañado total¡ Teníamos el ejemplo del Sid Vicious, muerto por una sobredosis a los veintiún años. Decíamos: *"No, a nosotros no nos va pasar, no nos vamos a enganchar"*. Y mira… Eché por la borda el sueño que había tenido desde chiquitillo… Que me dejé la puta piel. ¿Sabes que es estar toda la puta vida volcado en la música y después llegar a eso? Lo pasé fatal y me alejé totalmente de la música.

40p: ¿Hasta…?

R.A: Hasta el 2011. Mi hermano me llamó para cantar en el grupo Instinto Animal. Estaban quemados, porque no encontraban vocalista por ningún lado. Me vino a buscar un día y dije: "*Venga, voy a probar yo*". Con ellos ensayaba dos días a la semana, con calma y sin presiones.

40p: ¿Y entonces, de donde sale la idea de resucitar Eskoria?

R.A: Pues se ve que Adrián, el actual bajista, debió escuchar alguna historia sobre nosotros, hasta que un día conoció a Juanito… Y bueno. A partir de ahí, una movida como para fliparlo. No fui yo quien revivió Eskoria: a mí sólo me vinieron a buscar. Y todo esto me ha servido para quitarme veinte años de encima…

40p: Podrían ser tus hijos…

R.A: Es que no habían nacido cuando Eskoria teloneó a Eskorbuto, ¿sabes lo que te quiero decir? Tengo cincuenta años, tío, y me siento como un chiquillo. Me siento cercano a los chavales, porque yo siento lo mismo: lo injusto es

injusto y lo que está mal, está mal. Los entiendo. El Purito o el Adrián te hablan con una admiración de Eskoria… Pero es que yo, joder, tampoco le doy tanta importancia: el mérito es suyo. Son ellos los que lo están peleando: son unos máquinas. Estoy orgulloso de ellos. Antes de cada concierto los abrazo a los tres. Así, con ellos… ¡Al fin del mundo!

40p: En nada sale a la venta el doble LP *"Discografía: 1986-1987"…*

R.A: Sí. Son treinta y tres canciones: las maquetas "Castigo de Dios" (1986) y "Una historia que contar" (1987). "Castigo de Dios" es la primera grabación punk hecha en Mallorca, mucho antes que Cerebros Exprimidos grabaran su primera maqueta…

40p: Y digo yo: teníais repertorio, os movíais… ¿Por qué no grabasteis un disco en condiciones? ¿O un single? Lo que fuera…

R.A: No podíamos. No había dinero. Aparte, ¿quién podía hacerlo? ¡Si sólo estaba la Blau! Esas dos maquetas las grabamos en el estudio de Toni Ferrer en… Bueno, yo tenía entendido que era en Son Serra, en Palma, pero me dijeron después que era en Bunyola: al final resulta que el nombre de la calle era Son Serra. Un lío. El caso es que las grabamos en el sótano de una casa particular. El chaval se portó de puta madre con nosotros. Sacamos las maquetas y nada, enviamos un puñado a la Península, a ver si picaba algún sello… Ahora tenemos nuevo material, ¿sabes?

40p: ¿Cómo?

R.A: Aparte del doble LP con las canciones antiguas, vamos a sacar un EP en CD, con siete canciones… Las hemos grabado con la nueva formación en Crappy Recordings. Martinet se lo ha currado de putísima madre: si en los estudios profesionales hubiera gente como él, que se lo currara tanto, ¡madre mía! Primero saldrá el doble, y después el CD, para no mezclarlo todo.

40p: Ahora, con el retorno de Eskoria, diría que juega a favor vuestra historia…

R.A: Sí, pero no vale para nada. Si no nos movemos, no sirve para nada. El Ovas (Metadona Records) me dijo: "¿Te has dado cuenta que pasa en los

conciertos de Eskoria? Cuando tocan los otros grupos la gente sale del bar a fumar: cuando tocáis vosotros, se llena otra vez". Creo que eso quiere decir algo. Pero… ¡Qué coño! Los músicos son músicos cuando están ahí, currándoselo encima de un escenario. Todo lo que viene después, que si fotos, que si egos, que si ostias… ¡Eso es tontería! No hay que olvidar las cosas importantes.

40p: ¿Cómo ves ahora mismo la escena punk de Mallorca, Rafa?

R.A: Te lo he dicho antes y lo mantengo: el mejor punk de Mallorca es el que se hace fuera de Palma. Allí no se hace punk: se hace hardcore… y grupos que ni siquiera eso, que mezclan tantas cosas a la vez que ni ellos mismos saben qué son. Yo he visto carteles con eso que pone grindcore-crust-hardcore-metal-nosequé… ¿PERO ESTO QUÉ COÑO ES? ¿Para qué liarla tanto? La música es música, joder. Si haces punk-rock, pues punk-rock, y si haces heavy, pues heavy. Dale leña, levanta al público, di lo que sientes y haz sentir cosas a la gente… pero no pongas esas gilipolleces de etiquetas. Y los chavales de ahora, son más buenos que antes: un niño de quince años te puede tocar la guitarra de puta madre… y eso, antes no pasaba. Tampoco pasaba que un chaval vaya con una Gibson o una Fender Stratocaster… Antes, para poder pillar una imitación de Gibson o un ampli de 15 vatios, nos volvíamos locos. Al conseguir esto tan pronto y tan joven, le resta valor a lo otro. No hay el mismo esfuerzo, ni tampoco lo valoran como nosotros lo valoramos en su época…

40p: Bueno… Igual se lo toman más en serio.

R.A: No, no. Son más pasotas los chavales de hoy en día. Técnicamente son mejores, pero antes, sabiendo más poco, se quería más, se ponía más voluntad. Si tenías un grupo, lo querías: estabas por él, a por todas. Y a los chavales de hoy les da igual. Si no, ¿cómo se explica que un músico esté tocando en tres o cuatro bandas a la vez? Si estás bien, con tu grupo, te sientes bien e identificado… ¿Para qué quieres más? ¿Qué buscas? ¿Fama? ¡Eso son tonterías! ¿Qué quieres experimentar? Pues coges la guitarra y pruebas en casa o en el local de ensayo. ¿Para qué complicarse con veinte grupos a la vez? ¿De dónde se saca tanto tiempo?

40p: ¿Tanto han cambiado las cosas?

R.A: Mucho. Y mira, por ejemplo, a la hora de montar conciertos. Con Eskoria ganábamos dinero: ibas a tocar a Muro y te daban 45.000 pelas, cena y barra libre. ¿Ahora? Nada de nada. ¿Dónde puedes tocar? Si está lleno de explotadores de músicos, que les llenas el puto local y no son capaces de darte dos cervezas. Han cambiado las formas. Ha cambiado todo.

Arzobispo 07.02.12

N’estic segur que a molta gent li vindrà de nou que a Lloret de Vistalegre hi apareixi, de cop i volta, un arquebisbe amb un grapat d’himnes lo-fi que el converteixen en un dels projectes més curiosos i autèntics de l’underground illenc. Influenciat per Aina, Teenage Fanclub o Misfits, darrera d’arzobispo – si, en minúscula – s’hi amaga un músic jove que, baix el pseudònim de Ramon Ramone, ha publicat via Bancamp un bon grapat d’EP’s i singles digitals, compilats ara a un disc anomenat “Postparto”. Parlem amb ell, de l’historia del grup i de la curiosa filosofia que hi ha al darrere...

40Putes: Dius que tot això començà a Barcelona, just abans d’un concert de Za! i Nisei...

Ramon Ramone: No exactament. El concert de Za! i Nisei només fou el moment en el qual vaig trobar un nom o pseudònim per un projecte que, a aquells moments, no tenia forma. El nom d' arzobispo me va xocar. Vulguis no vulguis té força. Amb un amic fèiem la conya de que algun grup es pogués dir així...

40Putes: Idò tot va començar a Mallorca...

RR: Si. A Mallorca, a un primer moment, vaig penjar algunes cançons baix un altre nom. Però se'm va encendre la llumeta i vaig recuperar el nom *arzobispo* per penjar les cançons. Vaig obrir el Bandcamp i el Facebook, i sembla que a la gent li va agradar. Aquí va ser quan, entre cometes, em vaig agafar més seriosament aquest grup o pseudònim per anar fent cançons.

40Putes: Ramon, tu vens dels So What, correntment denominats 'Els Jawbreaker de Lloret'... Així doncs, què passava? Les cançons d’arzobispo no encaixaven amb la línea de So What? Que, per altra banda, són més melòdiques...

RR: Potser si, aquest material és més melòdic i pop, que m’agrada dir...

40Putes: També sembla que, al no haver-hi més components, és una manera d’expulsar els teus dimonis interiors...

RR: Clar. La gran avantatja que té gravar tot sol és que pots mostrar o amagar aquests dimonis que dius en el moment que apareixen. No has de quedar amb ningú més; és més pràctic...

40Putes: I de què ens parlen els dimonis d'arzobispo? Gairebé totes les lletres estan en primera persona, així que un punt biogràfic si que hi deu haver...

RR: És una pregunta difícil. Al llarg del temps he aconseguit que les meves lletres no siguin tan personals, que tinguin una mica més d'història contada, que tampoc és pla de contar totes les teves merdes. Però si que moltes lletres van de coses que m'han passat o de coses que no són com a mi m'agradaria. Solen ser bastant tristes, crec. Ja te dic, he aconseguit posar-me un poquet en un altre punt de vista per fer les lletres tot i que no ho acabo d'aconseguir. Deu ser la creu del cantautor emo...

40Putes: Però és vera que al to general de arzobispo, malgrat a alguns temes hi ha melodies molt 'happy', s'hi perceb un matalàs d'amargor. Si ajuntem això amb la teva proximitat al prototip de 'cantautor emo', em toca parafrasejar en John Cusack a 'High fidelity' i demanar-te: l'arzobispo escoltava música pop perquè estava deprimit o estava deprimit perquè escoltava pop?

RR: Crec que la música sempre ens ha mostrat frustracions i coses que haurien de canviar... Com això de que tota la bona poesia és trista. Suposo que me quedo amb l’ "Estava deprimit per què escoltava pop". Si estic deprimit no me poso a escoltar música: agafo la guitarra i em converteixo en arzobispo. I sol funcionar, això.

40Putes: Segur que no sols de pop viu l’arquebisbe...

RR: Certament, tot allò que m'arriba i m'agrada pot ser una influència. Aquests dies he redescobert Hüsker Dü i podria dir que hi he agafat coses. Quant vull fer qualque cosa més "pop" penso en Teenage Fanclub o Weezer. Si vull fer alguna cosa més "rock", agafo la meva bíblia: Springsteen, Jawbreaker i tot això que feien els primers Green Day, els Misfits o els mateixos Aina.

40Putes: Però, tot i citant-me a Aina, Weezer o Springsteen, no puc evitar enquadrar-te dins del fenomen dels cantautors lo-fi. Que, a la teva manera, t'atraquis a Memory Tapes o Daniel Johnston... És perquè et sents còmode dins d'aquesta etiqueta o simplement és un fet circumstancial?

RR: La qualitat de so és la que és pels mitjans que tinc, però em sentiria "rar" enregistrar aquestes cançons amb bon so, i amb cada arranjament al seu lloc. Moltes vegades li don al *Rec* i toc la part de guitarra, per exemple, així, com surt al moment. Està clar que no és massa pràctic, perquè a vegades has de fer moltes tomes fins que trobes què tocar. No sé, crec que són més com a projectes o idees de cançons, que cançons súper premeditades.

40Putes: Imaginem que arzobispo es va fent més gros i li passa el mateix que Monta-man: que la gent comença a seguir-lo als concerts, que les demos cada cop es mouen més ràpidament, entrevistes a les principals ràdios illenques, concerts a la península... Vaja, que el que comença com un projecte musical al teu quarto per treure alguns dimonis a fora, acaba anant-se de les mans. Creus que un hipotètic boom d'arzobispo faria variar aquest so casolà? O consideres que aquest so maqueter i *lo-fi* és –i ha de ser– una característica essencial d'arzobispo?

RR: Ara per ara sí que ho defineix aquest so més lo-fi. Pero no crec que sigui indispensable. Si es muntessin les cançons amb bateria "real" potser seguiria gravant així, però si, per casualitat, sortissin un temes de puta mare no estaria malament gravar-ho en condicions. No sé si m'he contradit... Al final tot són cançons.

40Putes: Si no vaig errat, encara no has tocat aquestes cançons en directe... Què et retura?

RR: M'agradaria fer-ho. Seria el següent pas a donar, però s'hauria de muntar com a banda, i no em veig jo, tot sol, defensant aquests dimonis dels que xerrem... Temps al temps.

40Putes: Hi ha una altra característica essencial d'arzobispo: cada mes, més o manco, sols penjar una maqueta al Bandcamp. Com t'ho montes? Què t'empenyi a pujar tantes maquetes i demos casolanes en lloc de centrar-te en una sola o, per exemple, elaborar un disc?

RR: Me tir molt de rollo amb això de les portades i tant de discs... però cada un té un poc la seva línia. És un poc com un joc que gràcies infinites al Bandcamp puc fer. Més que els àlbums llargs, m'agraden els EP's: són més immediats. Cada mes puc canviar de idea o de manera de fer. Al Bandcamp es queda el que he fet sense plantejar-m'ho massa. Un "llarga duració" et pot avorrir, però un EP no: t'agrada o no t'agrada. I, a més, tantes maquetes em permeten canviar més.

40Putes: Doncs és una filosofia semblant a la dels 7" de vinil...

RR: Si. De fet, si ho hagués d'editar, m'agradaria que fos en vinil de 7". Un EP de 4 temes...

40Putes: Molts de grups ja "passen" d'editar-ho en format físic: els basta amb pujar la seva música a la xarxa i contactar amb un grapat de blogs per a que es dediquin a escampar-la. Però, curiosament, d'arzobispo no en trobem ni rastre als blogs musicals. Com així? No t'interessa la promoció o difusió d'aquest projecte o creus que amb el Bandcamp ja vas sobrat?

RR: Em fa un poc de pal de moure més la cosa. No trobo que arzobispo estigui massa definit encara... Aquest projecte va sortir de casa, per a amics i familiars. Em sent una mica estrany si es fa més difusió o si s'agafa massa seriosament. Vull dir, és difícil presentar unes locures que se't acudeixen a casa, sense pensar massa cap a on tiren. Malgrat això, si a la gent li agrada, endavant! És el que faig i si ho penjo a Internet és per què sigui escoltat. Potser si pogués presentar les cançons en concert, o com tu dius, gravar alguna cosa més

conscientment, em sentiria millor i provaria de promocionar-ho més. Ara, he de dir que si que he provat d'enviar-ho a algun blog... però no hi ha hagut resposta.

40Putes: Ara mateix, que s'està editant tanta bona música a Mallorca... Com veus l'escena des del teu palau arquebisbal?

RR: No puc opinar massa: no estic molt ficat. Però em sorprèn que hi hagi tant de moviment. Ara mateix, estic impacient per veure Aspirina Infantil, que m'han sorprès moltíssim. I també, els sempre grans Doctor Martín Clavo.

40Putes: No voldria acabar sense fer-te la pregunta del milió... Per què arzobispo, EN MINÚSCULA?

RR: En Blake, dels Jawbreaker, té un nou grup que es diu forgetters. Ell deia per alguna banda que forgetters s'escrivia sense 'capital F'. Me va molar l'idea: ho fa més curiós...

Haddock’s Orphans

Entre dos mons. 11.03..12

“Fishing Birds” (Lucky Dan Records, 2011) fou una de les darreres sorpreses del 2011, un any enorme per la música mallorquina. Amb aquest disc, Haddock’s Orphans no tan sols han aconseguit un so més rotund respecte al seu primer treball, “Nihil Obstat” (Autoedició, 2009), sinó reunir un conjunt de cançons tan fresques com addictives. Separats per la distància i units per la música, els seus components es preparen per la presentació del disc a Barcelona, el pròxim dijous 15 de març a la sala 2 de la Apolo, junt els sorprenents Silas Lang.

Coque Piña, guitarrista i compositor de Haddock’s Orphans, és el guia que ens introduirà dins del personal univers de “Fishing Birds”. Ens trobem a l’únic bar que hi ha a S’Esglaieta, aquest minúscul nucli que hi ha a les afores de Ciutat. Podríem haver començat parlant del concert que donarien, el dia següent, al Vamps Café, però a la memòria ens ve la seva actuació a les festes de Sant Sebastià, el passat gener...

Coque Piña: El concert de Sant Sebastià i tot allò va ser molt cansat… Haver de donar la tabarra a tothom, als mitjans…

40Putes: Home, l’ocasió ho mereixia. Presentàveu disc!
CP: En realitat, aquell concert no va ser cap presentació, ni tampoc el concert al Vamps. Tot és per anar agafant rodatge abans de la presentació oficial a la sala 2 de la Apolo, a Barcelona.

40p: I una presentació així, oficial, a Mallorca? Res de res?
CP: Hi ha el projecte de presentar el disc aquí, algun dia. És complicat, no només trobar un espai adient, sinó unes bones dates a l’estiu... Qui sap si a algunes revetlles.

40p: Costa d'imaginar, no? És a dir, Haddock's Orphans tocant a unes revetlles d'estiu...

CP: Home, la nostra música no és de revetlla... però tampoc hi quedaria malament. No és excessivament, diguem-ho, elitista. No sonem massa complicats, ni tampoc obscurs: és una música que pot divertir a la gent. Clar que, si es parla de ficar aquest indie-rock, entre cometes, a les revetlles d'estiu no és en pla de fer cinquanta bolos... però si poguéssim tocar a algunes, doncs perfecte.

40p: Com està funcionant "Fishing Birds" en temes de promoció?

CP: Precisament, hem fet moltes còpies per destinar-les a la promoció. Moure el disc cap a fora en la major mesura que puguem. El problema de molts de grups mallorquins és que, en aquest aspecte, sembla que la seva proposta està pensada només per Mallorca. I malgrat sigui collonut poder tocar a les festes del teu poble – perquè és normal, fa il·lusió – s'ha de tenir un poc més d'ambició sana, d'aspirar a sortir, a anar cap a fora. I no només tocar a la porta de Radio 3... perquè sembla que per a molts de grups només existeix Radio 3.

40p: Però, amem, tampoc és pla d'anar a los 40 Principales...

CP: A veure, la promoció és la promoció: nosaltres portem el disc per tot arreu. Sabem i som conscients de que moltes emissores funcionen per tema d'indústria i doblers... i d'altres, per contactes i amistats. En tot cas, hi ha moltes oportunitats que s'han d'intentar aprofitar.

40p: No obstant, a "Fishing Birds" hi participa també Daniel Ambrojo, productor i compositor per gent com en Bisbal, en Bustamante i demés gent que sona als 40 Principales... Això no és perillós per un grup de les vostres característiques?

CP: Ell s'ha encarregat de la mescla, amb nosaltres al seu darrere, donant-li la tabarra. Si ell hi ha participat, és perquè és un amic... perquè si no fos així, no hagués estat possible. Clar que hi ha certs comentaris crítics sobre la seva feina... però clar, ell viu d'això. Com se'l pot criticar per allò que fa per menjar o pagar la hipoteca? Tot el rollo aquest, de música comercial tipus O.T., se l'hi

dona bé... Clar, ve d'un altre mon, musicalment parlant, i de vegades hi ha coses que no acaba d'entendre, però la seva participació és la garantia de que si gravant el disc hem fet alguna cosa malament, ell ho detecta i ho neteja.

40p: Un ull crític, per tant...

CP: Això mateix. Perquè t'asseguro que si de la mescla ens haguem ocupat nosaltres, possiblement haguéssim acabat a hòsties. Ell era la persona indicada per fer-ho.

40p: Coque, tinc la sensació de quan parles del disc hi ha un cert to de desencant...

CP: Què va. No... Però sí que em sento cansat. És a dir, en general: organitzar la gravació del disc, preparar la producció, gravar-lo, preparar les portades, l'edició física, el manager, els concerts... i, a sobre, trobar temps per tocar a casa, tranquil. Un conyàs. Estic cansat, però content.

40p: Uns membres a Mallorca, altres a Barcelona... Potser que bona part d'aquest cansament sigui provocat per la distància? Perquè assatjar ha de ser difícil, per no dir impossible.

CP: No, no. Assatjar, de fet, no és complicat perquè els temes són senzills i la seva execució és assequible. No hi ha virgueries. La nostra música no és d'aquesta que t'hagis de tirar hores i hores preparant... i si assatjam és per introduïm alguns canvis a les cançons. Les guitarres són senzilles: en Carlos i jo toquem d'una forma diferent: dels punteigs i demés s'encarrega ell... A mi, m'agrada més el rasgueig. Fem guitarres distintes, però que no xoquen. Després, el baix tira a la simplicitat. No carrega gens. I la bateria... bé, això és una altra cosa.

40p: Dic jo que, amb el canvi de bateria, hi ha hagut una feina extra... ja no només a nivell d'assaigs, dic, sinó compositivament parlant.

CP: En Miquel (Ferrer) ha sabut treure el millor de cada tema que teníem. És a dir, li envies una cançó molt simple i tot d'una hi treu un ritme que fa que el tema funcioni. És creatiu, variat i flexible. Et posaré un exemple: "Summertime". Li varem posar la maqueta de la cançó a l'hora de gravar-la, on només sonava

guitarra i veu. El tio va escoltar-la tres cops. La primera, simplement la va escoltar; la segona, per apuntar i fer anotacions; la tercera, per repassar. Ens varem quedar amb la segona toma. La seva entrada ha estat tot un "subidón" pel grup. Amb l'antic bateria, en Malvis, era més difícil treballar i entendre'ns.

40p: Una de les característiques de "Fishing Birds" és que t'has carregat a les esquenes pràcticament tota la composició del disc...

CP: No és que m'ho hagi carregat a les esquenes... Simplement jo vaig composant, com també ho fan en Carlos i n'Eme (Juan Antonio Caballero). La diferència és que, per exemple, en Carlos té poc temps i ell està més implicat en el tema de la producció que no pas en la composició. I n'Eme, doncs necessita molta empenta per fer una cançó sencera: fa coses molt xules, però no les acaba... I la cançó que tenim a mitges al disc ("Blame's Whispers") és perquè jo m'hi vaig ficar per enmig, perquè si no el tema s'hagués quedat allà. També s'ha de dir que quan havíem de plantejar el disc, teníem tot el corpus i un 80 % eren cançons o propostes meves. En aquest aspecte, sí, soc el que està més, diguem, obsessionat. Simplement, miro de composar cada dia...

40p: Com si fos una rutina diària?

CP: No, perquè no és una obligació i, apart, la inspiració ve quan ve. Pots estar a casa, fent un cafè, anant amb el cotxe... Això si, vaig amb una gravadora per la vida... i si no la duc, em torno a casa a cercar-la. No fa molt, un amic em recordava aquella frase d'en Stevie Wonder, que deia que cada dia s'ha de crear una cançó. Home, tampoc és això! Simplement vaig fent... sobretot a moments de tensió o nerviosisme.

40p: Per tant, treus l'idea o la cançó... i després, què?

CP: Jo simplement faig la línea de guitarra, la veu i el que jo anomeno el leitmotiv de la cançó: un riff principal, una idea, un identificatiu... el ganxo. Després, els hi mostro a la resta... i com que tot és tan senzill, poden valorar si el hi agrada l'idea o si és factible – o no – treballar amb ella. En Carlos, per exemple, és més complex i perfeccionista: ho fa tot i ho estructura pràcticament en la seva totalitat. Per això, les cançons que ell ens mostra venen tan completes que és com si et deixessin encorsetat; tant n'Eme com jo, o fins i tot

en Miquel, ja sabem que hem de tocar a sobre. Però vaja, que en el meu cas, soc de fer maquetes molt senzilles i que després cada un hi posi de la seva part: així la música respira, més i millor.

40p: Tal vegada, també les fa més espontànies...

CP: Clar. Les cançons necessiten el seu temps: setmanes, mesos o, en alguns casos, anys. Una cançó respira millor si tu la composes i la completes poc a poc que no fixar-la just al moment en que l'acabes de treure. Hi ha cançons de "Fishing Birds" que ja teníem a l'època de "Nihil Obstat"...

40p: Com així no hi van entrar, al debut?

CP: Suposo que al seu moment no ens varem atrevir... Però "The puppeteer's show" o "So nice, so odd" ja hi eren, al repertori. Amb els anys les hem anat variant perquè alguna, com "The puppeteer's show" era mala de treballar. Apart, que ja teníem massa material.

40p: I les lletres de "Fishing birds", van sortir amb la mateixa fluïdesa de la música? Ho dic perquè just fa una estona em mirava el llibret del disc i es nota que hi ha molta feina a darrera...

CP: Doncs algunes lletres em van sortir sense massa complicacions... com "Punks and prayers". D'altres, em costà una barbaritat, com aquesta mateixa, "The puppeteer's show". Tenia al cap una altra història, una altra imatge... No sabia ben bé com definir-la o fer-la. Vaig patir molt.

40p: Bé, ara amb aquest disc davall del braç ja no cal patir...

CP: No. Ara és temps de moure'l com toca, amb temps i paciència. S'ha de creure en ell i tenir l' interès de que es mogui i vagi sonant. Sobretot ara, que surten tants de discs i EP's. Amb això dels EP's, la gent s'hi ha posat amb tant d'entusiasme que sembla que cada X temps n'haguessis de treure un perquè se'n recordin de tu... i els hi sembla que un disc és una cosa passada, únicament vàlida una setmana o dues. No és així.

Miquel Serra

02.05.12

Només falten un parell de dies per a la presentació de la quinta referència de Bubota Discos, però Miquel Serra es troba tranquil: se li nota a la veu. Tal vegada, ja ha tingut temps suficient per preparar-se, després d'uns mesos d'emocions fortes: el fitxatge per Foehn Records, concerts fora de Mallorca, la preparació d'un nou disc amb una banda completa... A cop de telèfon, mantinc una breu i agradable conversa amb l'autor que, a més de produir "les millors fresses del món" (paraules textuals de Celestí Oliver), ens ha sabut captivar gràcies a joietes com "Opilions" o "Música útil".

40putes: Igual estic pecant de previsible, però… Perquè "Dersu uzala"? Per la pel·lícula?

Miquel Serra: Evidentment! (*rialles*). No, veuràs... és que hi va haver un moment en el que vaig pensar posar-li un nom a la banda. A aquesta banda, vull dir, que ara du el meu nom. Abans tenia més sentit anomenar aquest projecte amb el meu nom, per què estava sol i em representava a mi com a persona, com a cantautor o com li vulguis dir. Però ara som una banda, i per això vaig pensar noms... i un d'ells era Dersu Uzala. És un nom que sempre m'havia agradat: el trob com a molt poètic, com a bastant musical. Clar que també m'agrada molt, tant la novel·la com la pel·lícula, que és magnífica... i jo tenc molta tendència a tot allò que té a veure amb foravila, amb l'idea d'amistat i tot això...

40p: Trobes que hi ha molta diferència entre els dos temes que apareixen al single en comparació al teu material anterior?

M.S: N'hi ha bastant, pens. La diferència principal és que "Dersu uzala" i "Segles de mans" han estat interpretades per un grup cohesionat, cosa que abans no hi havia. És a dir, pensava les cançons, les hi cercava els arranjaments, les interpretava... Ara, amb un grup per enmig, tot aquest

concepte ha canviat. Aquesta és la gran diferència que presenta el single de Bubota.

40p: La diferència, potser, vingui pel fet – no sé si difícil o no – de haver de compartir unes cançons tan personals amb més músics?

M.S: Això de difícil no en té res, eh! L'únic que hem fet és, simplement gravar unes cançons. Tenia l'opció de reunir una formació de músics que poguessin interpretar-les o tornar al mateix format que havia fet abans, on jo m'encarregava de tot i, en conjunt, sonava més experimental. Tant "Dersu uzala" com "Segles de mans" reunien una sèrie de condicions que les feien idònies per treure-les en format single... No sé, per la durada, o per què no hi ha coses massa estranyes. No sé, algunes cançons d' "Opilions" estan bé, però si les escoltes amb atenció, segur que no les ficaries a un single (*rialles*).

40p: Als teus texts hi ha un pes important autobiogràfic, i especialment referències a la teva infantesa... Segueixes inspirant-te en la teva pròpia vida a l'hora de crear cançons?

M.S: (*pensa*) No t'ho sabria dir... Realment aquestes dues cançons del single tampoc és que siguin del tot representatives. Són dues cançons soltes, però ara esteim preparant un nou disc, per aquest estiu, on sí que pens que hi haurà un bon grapat de diferències respecte als discs antics...

40p: Com és això? Canviaràs de rollo o...?

M.S: No, però sí que crec que marcarà una nova línea d'evolució... però encara no t'ho sabria dir. L'idea és que sigui com un disc doble, on per una banda hi hagi cançons interpretades per tot el grup, com hem fet amb aquestes per Bubota Discos, i després, per una altra banda, cançons que jo faci tot sol, a l'estudi, agafant-me les cançons amb calma i molta més llibertat. Aquestes dues línees desembocaran, juntes, en el pròxim disc.

40p: Malgrat tenguis ara un grup, veig que t'aferres a la independència, a seguir fent coses sol. La solitud és una necessitat?

M.S: (*rialles*) Hi ha cançons que no es poden fer amb un grup, perquè et "demanen" altres coses. A més, per jo és molt divertit el procés aquest, de crear una cançó i sobre la marxa, anar imaginant altres parts. "Com sonaria si fic aquesta bateria aquí? I si pos un baix allà? O un efecte enmig?"... Ja saps. Això ho trob divertidíssim, molt més que anar a gravar amb una banda i que cada un d'ells toqui la seva part. Que, amem, també està molt bé, però és un altre rollo i a mi m'omple molt això de poder fer les coses sol...

40p: Poques coses faràs sol ara, que has fitxat per Foehn Records... Això podria canviar la teva forma de fer les coses?
M.S: I jo no ho sé! M'ho està començant a demanar gent darrerament... potser hauria de passar pena! (*rialles*).

40p: Els mallorquins del segell (Poomse, Oso Leone, Gran Amant) n'estan ben contents, idò!
M.S: Ja. És que Foehn és un segell que sap mimar als seus artistes: sembla que volen que siguis tu mateix, i que no et deixis pervertir. No és d'aquests segells que generi beneficis, però que valoren molt més les propostes creatives i personals, abans que el nivell de vendes...

40p: I no passes pena de que un projecte tan personal, que hem anat coneixent "de boca en boca", se te'n pugui anar de les mans amb el fitxatge per Foehn?
M.S: És vera, és vera... Però no pas pena, per què a Foehn volen que jo em mantengui amb la línea que he duit fins ara. L'única pressió que hi pot haver és l'existència d'unes expectatives que jo pugui pensar que ells es poden crear al voltant del meu material (*rialles*). No crec que canviï massa com jo planteig els meus discs, perquè el nou ja el tenc bastant perfilat... però sí que el fitxatge em condicionarà per voler-ho fer com a més bé... A demanar-me si he de ficar tal cançó, a descartar-ne una altra... No ho sé. Em diuen que no passi pena (*rialles*).

40p: Foehn va publicar al seu Bandcamp una recopilació de cançons aparegudes a "Música útil" i "Opilions"... Que me'n pots dir d'això? Sortirà en

format físic o simplement es tracta d'una forma de presentar-te als nous oients catalans?

M.S: Sí, sí... Serà publicat com a disc, pròpiament dit. Realment vull aclarar que abans de "Música útil" i "Opilions" hi ha altres discs anteriors... devers tres. El que passa és que aquests dos darrers me'ls vaig currar molt més, enregistrant-los a un estudi i esforçant-me que sonessin bé. En Marc, de Foehn, quan va descobrir-los em va dir: "Eh! M'agradaria publicar el teu pròxim disc!"... és a dir, el que esteim preparant per aquest estiu. Però després d'unes setmanes xerrant, em va dir que seria una bona idea fer una petita recopilació d'aquests dos àlbums, que sonen bé, i treure'ls a un mateix disc. És un bon cop de promoció.

L.A. (Luis Alberto Segura)

15.04.12

Plou, trona i, a més, fa vent: avui tenim el *pack* complet pel típic diumenge depriment. Podria haver-me quedat al llit covant, però l'ocasió de trobar-me amb el Lluís Albert Segura era massa bona com per deixar-la passar així com així. Falta res – hores, pràcticament – per la publicació oficial de "SLNT FLM" (Universal, 2012) i el músic mallorquí es troba ficat de ple a una espiral promocional en forma d'entrevistes, sessions de fotos, sets acústics... "*És un bucle molt repetitiu*", em diu. "*Forma part d'aquesta feina i s'ha de fer. No hi ha una altra alternativa*".

Hem quedat a una cafeteria d'Es Molinar, just a primera línea d'un mar força remogut. Ni el fred ni la pluja tira enrere als seus habitants: els carrers estan plens de ciclistes i surfistes que van a la seva; de gent major que passeja cussets xops i tremolosos; de turistes que posen cara estranya, com demanant-se perquè a Mallorca plou i no fa sol. En Lluís Albert sembla tot un gentleman d'incògnit baix la xupa de cuiro, el pipo, la palestina i les ulleres de sol; es mostra atent i relaxat, tal i com jo el recordava el darrer cop que el vaig entrevistar, dos anys enrere.

40putes: Mira, record que aquella vegada, a la funda de la guitarra duies una ferratina d'en Johnny Cash... i llegesc l'altre dia que part de les veus de "SLNT FLM" les enregistrares amb un dels micròfons favorits de mr. Cash... Coses del karma?

L.A. (*rialles*). És senzill. Jo soc molt, molt fan, i quan una cosa m'agrada, m'agrada molt. Em passava igual amb els Beatles; anava a fires seves, a exposicions... i era dels típics que es feia una foto ben davant de la porta de l'estudi d'Abbey Road. Quan arriba a un punt de que disfrutes amb això, és perquè realment t'agrada. I de forma directa o indirecta, sempre em trob amb casualitats d'aquestes. Varem anar a fer feina a uns estudis on s'havien

enregistrat bona part dels “American Recordings” de Johnny Cash... i la història aquesta del micro me la van dir després.

40p: Per això dels nervis, no?

L.A: Clar. És que, abans d’això, fent la pre-producció de “SLNT FLM” a Mallorca, en Kevin (NDR: Kevin Augunas, reputat productor que ha treballat amb Cold War Kids, Sinead O’Connor, Mando Diao, The Vandals i un llarg etcètera) i jo havíem xerrat de gusts i influències, i segur que a algun moment jo li vaig dir que era un gran fan d’en Johnny Cash. Clar, ell no degué voler dir res per tal de no influir-me...

40p: Hi ha molts de períodes i èpoques d’en Johnny Cash... Un fan com tu, amb quina es quedaria?

L.A: Home... A mi la que més m’agrada, i la que m’entra més fàcil, és la darrera època, quan va fer els “American Recordings” amb en Rick Rubin. Tenen un punt més actual. Però, tot i així, després t’atures a escoltar tot el que va gravar abans i, joder, és que descobreixes un artista en majúscules, saps? A mi una de les coses que més m’agrada d’ell és que és una música molt ruda, amb aquella veu tan lineal, com a comatosa. *Bra-bra-bra-bra*... Tot el temps igual. De totes formes, de Johnny Cash a mi m’agraden les cançons, les peces... No és com els Beatles, que jo puc saber de *Pe* a *Pa* la discografia completa. Ara, també m’agraden molt aquells bolos de San Quintín... Són joies.

40p: En Cash et pega. Ho dic en el sentit de que, mirant en retrospectiva, sempre has estirat més d’artistes americans que no pas d’europeus...

L.A: Totalment. Sempre he tengut més la vista posada en tot allò que fan als Estats Units, tot i que també m’agraden els grups anglesos, sobretot els dels anys seixanta...

40p: Escoltar a uns ianquis en tota regla com els Black Keys, t’ha ajudat a donar un nou enfocament a la teva carrera?

L.A. (*S’ho pensa*). Mmmm, jo crec que sí. Quan va sortir el seu disc, “Brothers”, i el vaig escoltar em vaig quedar en pla: “Ok, vale: això m’agrada”. Però

sobretot m'agradava la feina que s'havia fet en l'apartat de la producció... Aquell so era molt diferent de totes les produccions que s'han fet aquests anys.

40p: Per tant, segurament, el que més et va influir més el concepte de voler donar l'esquena a les grans produccions per tornar a un so més bàsic...

L.A: Si, totalment. I això ens ha passat a noltros, que sense voler hem fet un retrocés dècades enrere musicalment. Hem tornat a allò que es feia als anys seixanta, o fins i tot, els cinquanta...

40p: El contrast és gros. Venir d'un disc com "Heavenly hell", molt polit, molt sobreproduït... Era necessari refrescar la fórmula?

L.A: Sí. A veure, no era una cosa premeditada, sinó una idea que tenia al cap. A mi sempre m'ha agradat molt això de poder experimentar i escoltar altres sons, veure com queden les meves cançons en diferents perspectives. Aquesta vegada, necessitava fer un canvi. Era en pla, com demanar-te a tu mateix: "Oye, me apetece cambiar: no sé muy bien a donde ir, pero llévame donde quieras". Idò és un poc això. A la preproducció, a Mallorca, l'hi vaig explicar a en Kevin i em va dir: "OK! Me gusta lo que haces".

40p: Vareu tenir bona sintonia amb ell, doncs...

L.A.: Si. De fet, ell va fer com de director d'orquestra... Ens deixarem orientar per ell.

40p: Va ser ell qui us va suggerir això de enregistrar als Sound City Studios, a California?

L.A.: La història va ser que quan varem contactar amb en Kevin, ell ja tenia el seu estudi i tot això. Molt bé. Però el cas és que el tío feia temps que estava esperant que els Sound City Studios estiguessin disponibles, perquè resulta que els van llogant... i sembla que duien uns quaranta anys llogant-los a la mateixa gent. Quan els van deixar lliures, en Kevin degué dir: "¡Ostia! ¡Ahora es la mía!" i va aprofitar. Just a aquests moments, noltros acabàvem la preproducció de "SLNT FLM" i ens preparàvem per gravar el disc. Així acabarem allà...

40p: Segur que degué ser una gran notícia, especialment per un mitòman com tu...

L.A.: Clar! És com, no sé, si ara t'obrissin les portes d'Abbey Road, que és com el símil europeu dels Sound City Studios. Per tant, el disc el gravàrem allà, per després mesclar-lo als estudis de Mark Neil a San Diego, que és on els Black Keys gravaren el "Brothers". Vaig anar-hi jo tot sol, així que tampoc va ser tant de caos. I finalment el mesclarem a Nashville...

40p: Via les xarxes socials, varem poder saber que els músics vivíeu plegats baix un mateix sostre.

L.A.: Sí. L'idea era concentrar-nos i passar un mes junts. La convivència, la vida de grup era una cosa que jo, fins ara, no coneixia. L.A. mai havia gravat com a banda: era totalment inèdit. Així que ho gravarem tots. Les bateries les va fer totes en Richard (**NDR: Es refereix a Richard Swift, membre de The Shins i productor per artistes com Damien Jurado**), excepte a un tema, que les vaig fer jo. En Richard és un multi instrumentista, i amb aquest canvi de so que marca l'EP ens va anar molt bé tenir-lo allà, donant-nos consells, animant-nos a provar coses noves... "Prueba esto, prueba esto otro; sube el volumen aquí, conecta este otro ampli"...

40p: Per tant, us deixareu aconsellar...

L.A.: Això mateix. Apart, jo no soc massa *talibán* en aquest aspecte. Jo faig la música i després ja es veurà. Si a aquesta cançó el baix ha de ser així i la guitarra aixà, no hi ha problema. Ningú es queixa, dient "¡No! ¡Mi guitarra tiene que sonar así por mis cojones!", ni res semblant. Quan vaig escriure les cançons, els hi vaig dir: "Mirad, estas son las canciones: haced con ellas lo que creáis". I va ser així.

40p: Confirmat, doncs, que L.A. ja és una banda pròpiament dita...

L.A.: El sentiment que tenc és que som una banda, sí. A veure, jo soc L.A., això és innegable: és el meu projecte, i els marrons, les responsabilitats i els mals de cap me'ls menj jo tot sol. Però al moment en el que vaig començar a cercar més gent i a ajuntar els components, tenia un bon pressentiment. Els vaig anar

coneixent i vaig veure que, més enllà de músics, podíem ser amics, perquè era conscient de que si ens ficàvem a una pel·lícula com aquesta – i mai millor dit – per molt bon músic que siguis, si ets un cap de fava no em serveix. Jo no vull cap de faves a la banda. Estic molt satisfet amb ells: són uns cracks, són uns grans músics...

40p: A una de les teves darreres entrevistes deies que, com a banda, vos heu pres la gravació d'una forma molt lliure. Suficientment lliure com que hi hagi guitarres lleugerament desafinades o cops de bateria mal donats...
L.A: Clar. És complicat que et surti clavat a la primera toma si no ets un músic professional, d'escola, d'aquests que et toquen clavat amb la partitura davant. Noltros no som així. De fet, ni tan sols en Richard és així; ell et diu: "Tío, siente la música y toca". Així surt tot més, no sé, fluid, natural. Fer una primera toma on tot soni perfecte és molt difícil.

40p: Apart, que així sona més humà.
L.A: Exacte: això mateix. M'agrada aquest so orgànic... És natural, real, creïble...

40p: Se'm fa curiós el paral·lelisme de fer una gravació com aquesta, tan vintage, posant-li el títol de "SLNT FLM" ('Silent Film')... i que fa molt poquet poguéssim veure als cinemes la pel·lícula muda "The artist", concebuda d'una forma semblant a la producció del disc.
L.A.: Sí! És que, de fet, aquesta és una de les casualitats que m'agraden. El símil és bo, perquè em veig semblant i proper a l'idea de la pel·lícula. Tal vegada, l'embrió de tot això es redueix a un mateix principi: fer una cosa senzilla i bàsica, com tot allò que es feia abans del boom tecnològic...

40p: Tornar enrere, vaja. Potser sigui aquest el nou rumb que agafarà la música? Aquestes superproduccions on tot sona clar i cristal·lí quedaran enrere?
L.A.: Potser sí, no ho sé. Potser passi el mateix que passa amb la moda, que de vegades es torna enrere: ara, amb el boom aquests dels vuitantes, tothom es torna a posar els rellotges Casio, però fa uns mesos, tot era rollo grunge i

veies a la gent posar-se camises de quadros i botes Dr. Martens. Amb la música crec que passa el mateix; sempre acabam fent una mirada enrere, cada X temps. Aquest serà el rumb que durà la música als pròxims mesos? No ho sé. Igual d'aquí dos anys encara es du aquest so tan tecnològic i digital. Qui sap...

40p: Lluís Albert, ja saps com són les multinacionals i quina lògica de negoci utilitzen a l'hora de publicar un disc. El fet de voler publicar un disc com "SLNT FLM", tan diferent a "Heavenly hell", va provocar males cares dins d'Universal?

L.A. No. I saps perquè? Per què no els hi vaig dir. Òbviament, abans de gravar els hi has de presentar un projecte, dir quin amb quin productor vols treballar i tot això... Quan van veure que volíem orientar el so cap a una cosa semblant als Black Keys, els va cridar l'atenció, perquè era un moment en el que ells començaven a ser molt coneguts. Això va servir per convencer-los, per dir: "Bueno, pues que Luís haga lo que quiera". I clar, després, quan em vaig presentar a les oficines amb les cançons, que ells encara no havien escoltat... per ells va ser un shock.

40p: Vols dir que s'espantaren?

L.A.: Sí i no. Es van quedar en pla: "Ostia… Esto es muy raro". Em demanaren un parell de dies més per escoltar-lo i em tornaren a cridar per dir-me: "Luís, de puta madre, oye: ¡estamos enganchados!".

40p: I no van veure arriscat això de editar-ho en format EP?

LA.: No. De fet, hagués estat més arriscat fer un disc sencer, perquè el format "disc" està a un moment delicat. És a dir, hi ha pocs discos que tenguin més de cinc cançons bones. Per això, t'estalvies gravar nou cançons de merda... perquè són això, un single boníssim acompanyat de nou cançons de merda. Clar, jo entenc que la gent no es vulgui gastar quinze euros en un disc que només té una cançó que val la pena. Per això, vaig plantejar-los: i si feim un disc de cinc o sis cançons bones i ens oblidem de la resta? A la gent d'Universal els hi va semblar bé. Això em permet estar un any fent entrevistes, promoció... Veuràs, des de que va sortir "Heavenly hell" jo he estat casi tres

anys, fent el mateix, tocant les mateixes cançons una i una altra vegada, fent innumerables entrevistes on sempre et demanen el mateix i on acabes responent amb les mateixes paraules que has contestat a una altra entrevista. Tío, tres anys amb la mateixa història, per jo, és la mort. És superior a les meves forces. A mi, el que m'agrada, és escriure cançons, tenir el temps necessari per gravar-les i després publicar-les...

40p: Fer-ho tot més immediat...

L.A.: Clar. És això el que cerc ara mateix. Fins que pugui. De vegades sent com si estigués a Alcatraz, atrapat, com si no pogués sortir... i et quedes amb les ganes de dir: "Deixau-me gravar, fer un disc, fer una cosa nova". Perquè tres anys així, per jo, és molt de temps. Aquesta maquinària cansa i jo, el que vull, és anar composant cançons, gravar-les, fer concerts amb elles...

40p: Idò fa uns mesos, em comentà en Juanmi – antic baixista de Fossil Sound – que, amb el fitxatge per Universal, "en Lluís ha arribat allà on volia estar". És així realment? Creus que has arribat a aquest punt?

L.A.: Joder! En Juanmi és el meu millor amic. Jo crec que si; que per un tío inquiet com jo, al qui l'hi agrada crear, quina millor posició hi ha que estar a un gran segell? Per què, agradi o no el seu *rooster*, Universal és un segell bo, potent, amb pressupost, i estant amb ells em puc permetre palles mentals com "SLNT FLM". Òbviament, estic content i esper que tot això serveixi per mantenir-me econòmicament per poder seguir fent música. Sent que estic a una posició privilegiada on, a més, estic satisfet d'estar-hi. Mir de saborejar tot això a cada minut...

40p: I no tens por de que el públic et pugui donar l'esquena amb "SLNT FLM"? És a dir, bona part del teu èxit ve després d'un disc molt accessible i comercial com "Heavenly hell". Imagin que molta gent no entendrà aquest canvi de so, que no entra a la primera escolta...

L.A.: Mira, al principi, quan feia el disc ho pensava i tenia por. De fet, fent les mescles, pensava: "Wooou, Luís: aquí puede haber una limpieza de fans del copón". Ara, jo pens una cosa: "Heavenly hell" no és el so definitiu de L.A. De fet, si anam més enrere, veim que abans hi ha tres àlbums més semblants al

concepte de “SLNT FLM”. Amb això vull dir que la gent que, escoltant l’EP, pensi: “L.A. me ha traicionado” o “L.A. ya no es lo que era”, doncs va errada. Ells només han escoltat el meu quart disc, i jo en soc molt conscient de que tenc tres discs autoeditats anteriors a “Heavenly hell”... discs que només han escoltat els meus amics, la família i atura de comptar. Però són allà; formen part de la meva història personal, d’anar aprenent poc a poc amb tot allò que he anat fent amb el pas del temps. Apart que, sincerament, si hagués fet un altre “Heavenly hell” o un disc molt semblant no hagués estat honest per la meva part...

40p: Què vols dir amb això?

L.A.: Que “Heavenly hell” va ser, en si, com una jugueta que, en principi, m’anava a editar jo mateix, com havia fet amb els discs anteriors. Em vaig ajuntar amb en Toni Noguera: ell i jo som dos *frikis* dels estudis, dels micros, de les tècniques de gravació...Tant que ens varem passar tres anys de gravacions, fent allò que ens sortia del forro. Varem fer el que volíem, que era en pla: “Venga, vamos a hacer un disco chicletoso a más no poder, donde todo sean hits”. Així s’entén que arribéssim a fer onze tomes d’algunes cançons per veure si anava millor començar directament amb l’estribillo o amb l’estrofa. Una locura. Però a aquell moment ho volíem fer així. Jo no volia que la meva carrera canviés, ni que tots els meus discos següents sonessin com “Heavenly hell”. És a dir, l’idea és ridícula.

40p: Però degué tenir alguna cosa suficientment bona com per cridar l’atenció d’Universal...

L.A.: Sí, amem... Varem tenir la sort i la desgràcia de que, just a aquells moments, va entrar en el joc Universal. Van escoltar les cançons i van dir: “¡Ostia, qué chulo! ¡Vamos a sacar esto!”. Clar, jo tampoc podia dir a una multinacional com Universal: “Hey, que este disco es una paja mental que yo me he hecho, y no estoy seguro de si el próximo va ser así”. De fet, ni jo mateix sabia com podia sonar el disc que gravés després de “Heavenly hell”, perquè faig les coses tal i com me les demana el cos a aquell moment. Òbviament, la gent que em coneix, segurament t’hagués dit: “Ostia, es que Luís no va durar

más de un disco haciendo esto”... Perquè em coneixen, i saben quina és la música que m’agrada...

40p: De fet, part del teu públic t’acusà d’haver-te “venut” amb aquest disc...

L.A.: Sí, però saps què passa? Que si l’hagués tret jo tot sol, amb una autoedició de Dreamville Records, ningú hagués dit res, ni s’haguessin queixat. Les reaccions haguessin estat: “¡Joder! ¡Mira que canciones más pegadizas tiene! ¡Tiene un disco con un montón de hits! ¡No entiendo porqué no le fichan en una multinacional como Universal!”. Clar, és curiós. El fixatge per Universal és d’aquestes coses estranyes que et passen a la vida i entenc que la gent les vegi d’una altra forma. Pas d’estar sol, a tenir un mànager... i després dos, un mànager nacional i un altre internacional; de cop tenc un agent, una companyia esperant a que tregui el nou material a la resta del món. Jo no puc aturar això, tío... Ja son massa factors en joc.

40p: Aquesta mateixa setmana afirmaves a una entrevista: “Soy de los que quiere llegar a cuanto más público, mejor”. El fet de voler arribar a un públic general no pot fer que, tal vegada, et quedis a mig camí?

L.A.: Això és un risc inevitable... No pots anar pel carrer triant la gent que vols que t’escolti. El que vaig dir amb aquesta frase, i el que vull que s’entengui, és que jo vull fer una família, vull tenir doblers i vull tenir una vida normal. No vull luxes ni hòsties, i si duc aquesta vida, que sigui fent el que vaig: música, discs, concerts. Òbviament, m’ estim més arribar a més gent, perquè si ho fas vens més entrades i més discos. Vull fer-ho així, sense resultar “grimós”.

40p: Et preocupa resultar-ho?

L.A.: Sí. A una entrevista vaig posar d’exemple en Bono perquè no pretenc ser un messies, ni tenc cap tipus d’interès mediàtic de que la gent conegui la meva opinió sobre tal o qual tema. Jo vull pujar a un escenari, per mostrar-li a la gent la música que faig, i basta. No veig la necessitat de que un músic tengui que anar a xerrar amb en Kofi Annan o n’Obama...

40p: Igual tindries alguna cosa interessant que contar-los...

L.A.: (*rialles*) Potser si estiguéssim a una barbacoa, a lo millor parlaríem sobre si les salsitxes estan massa crues, o jo que sé. Però d'això de ser artista i anar per la vida com si poguessis arreglar el món, doncs no va amb jo... perquè, apart, no crec que el pugui arreglar. Ara, que si pogués evitar coses com les que han passat ara, amb el rei (**NDR: En Lluís Albert fa referència a la recent notícia de l'accident de Juan Carlos I mentre caçava a Botswana. El músic, mitjançant Facebook, penjà imatges del monarca junt animals morts amb comentaris com "Asco me da, asco puro" o "Esto me parece repugnante". Pensam el mateix!)**, creu-me que ho faria. O si hagués de vendre un caramull de discos per parlar amb ell i dir-li: "Tio, que t'has equivocat!", doncs ho faria. Però, atura de comptar. A mi no m'agradaria ser com en Bono i no crec que m'equivoqui si dic "No quiero resultar grimoso como Bono". I el pos a ell d'exemple perquè, malgrat no he seguit massa a U2, va arribar un moment en el que la seva carrera va créixer tan, tant, tant... que el tio es creia el messies. I és normal, perquè tot el circ que l'envolta li fa creure això. Igual passa amb altres artistes o actors, que de tan coneguts que són utilitzen el seu estatus social per fer coses d'aquestes...

40p: I què és el que faries, si poguessis triar?

L.A.: Jo? Seguir fent feina així, per poder tenir un sou mensual just i una vida normal. I ja està.

40p: Xoca que em diguis això... En el sentit de que ets, ara mateix, el músic millor posicionat de Mallorca; el que disposa de la major projecció mediàtica i millors mitjans. Malgrat tot, no tens una estabilitat econòmica?

L.A.: Ara mateix, la tenc, perquè duc quatre anys sense aturar, fent aquesta feina. Però si se'm junta un mes en el que se'm fot el cotxo i la gelera... *La estoy palmando*, saps? Som un mileurista fent música, una cosa que ara mateix és tot un luxe. Joder, em vaig passar com a sis anys tocant setmanalment al Bluesville, al Soho, tocant no-sé-a-on; tenia una tenda de discos i també duia la Mondosonoro d'aquí. Feia un caramull de coses per guanyar, cada més, just el que guany ara. La diferència és que ara només m'he de preocupar per fer la música a ca meva i ja està... No em puc queixar. Que

firmaria per estar com estic ara, la resta dels meus dies? Tal vegada sí, tío, perquè veient com està ara mateix el panorama em sent un privilegiat... Faig el que m'agrada, sense ser un millonari o dur un Ferrari.

40p: Dins d'una espiral com aquesta, de viatges, gires, concerts, promoció... Molts de músics d'aquí acaben cremant-se ben aviat. Acaben dient això de "A ca una puta! Me'n torn a Mallorca"...

L.A.: Jo vaig estar a punt d'aturar, eh! Va ser just abans de signar per Universal: jo estava cremadíssim, perquè m'havia pres la música molt en sèrio al llarg d'uns anys... i em vaig cansar. Pensava: "Tío, això és ridícul!". A més, estar amb una al·lota que et demanava tenir fills, i que et vengui al cap això de voler cercar una feina seria i estable, rollo funcionari... Res, al final, què va passar? Que l'al·lota em va deixar i jo vaig seguir endavant. Signant amb Universal vaig travessar la barrera d'aquella por que tenia... i a prendre per cul, que passi el que ha de passar. Però, creu-me, hi pens de vegades: tenc trenta tres anys: vull tenir fills i tampoc puc estar fent el colló fins els quaranta-cinc. Jo volia ser pare jove i, mira, ja no ho seré. En soc conscient que m'ha tocat una oportunitat d' entre cinc mil o més... És ara o mai.

40p: I d'això, de sortir de Mallorca... No sents que el públic d'aquí se't queixi més? És com el sentiment de pensar: "*Ai, en Lluís Albert abans era nostro, el podíem veure cada setmana i ara molt de tant en quan fa concerts per aquí*"...

L.A.: Aquest sentiment el veig, i el puc sentir moltes vegades. D'això que em ve penya dient: "*Ei, ¿te acuerdas que yo estaba también en el Bluesville?*" i clar... Ho entenc que molta gent se'n recordi. Rep constantment missatges d'aquests, tipus: "Y en Mallorca, ¿cuando tocáis?". És continu.

40p: Idò jo faré com ells i t'ho demanaré: apart de la presentació de "SLNT FLM", quan tocareu per Mallorca?

L.A.: Amem... Mallorca tenim aquí el punt de les festes d'estiu i coses semblants. Sempre pot sortir algun concert, però enguany no ho sé... perquè tenim compromisos a fora i esteim un poc 'out' en aquest sentit. Com a molt

tard a octubre o novembre estarem fent gira per Espanya... i esper que peguem per aquí, clar que sí.

40p: Vindreu amb les cançons rodades. De fet, ja les heu començat a tocar a fora, no? Austin, Toronto...

L.A.: El primer concert va ser a Amsterdam, a gener... i va ser el primer dia que tocàvem aquelles cançons noves damunt d'un escenari. Va sonar guay: des d'aquest bolo fins el viatge cap a Austin, havíem estat assajant cada dia.

40p: Presentant una producció com "SLNT FLM", ha estat complicat dur aquest so vintage damunt de l'escenari?

L.A.: Saps què passa? Que a tots, inevitablement, ens agrada molt el rollo dels instruments antics i cars... perquè és així: els instruments antics són, per desgràcia, cars. De fet, en Pep (Mulet), durant la gravació, es va comprar una Telecaster del '74 al Guitar Center, que li va costar un fotimer de doblers... No sé, jo no els hi dic: "Chicos, para esta gira compraros instrumentos antiguos y caros". Ells ho fan perquè els hi agraden... i això ens serveix per poder reproduir a la perfecció allò que hem gravat a "SLNT FLM".

40p: Dic jo que també passava el mateix amb els amplis...

L.A.: Passa igual, passa igual... però el problema és que pots viatjar sense problemes amb una guitarra, però passejar amplis és un Cristo. No ens podem anar de gira, no sé, per Estats Units, i dur des d'aquí els amplis, la bateria i la resta de l'equip. El que ens queda és llogar equip que, sonorament, sigui es pareixi a allò que utilitzam. Per les gires, noltros tenim el backline duplicat; un per assajar a Mallorca i l'altre a Madrid, a un local que tenim llogat, per quan hem de sortir a actuar per la Península. I estic xerrant d'equip vell... Ho tenim allà preparat... *Ready to rock*, saps?.

40p: M'agradaria concloure aquesta entrevista demanan-te què faràs amb els primers discs de L.A.. Fa dos anys, et vaig fer la mateixa pregunta i em digueres que l'idea estava allà. I ara?

L.A: Sí. L'idea està allà i segueix en marxa. No m' oblit d'ells. De fet, no em preocupa gaire perquè és com un recurs que utilitzaré el dia que em quedi sec d'idees o de *bajón* creatiu... Les treure rollo edició *deluxe* o com sigui... Es que es podrien fer coses molt xules amb tot aquell material.

40p: No sé si ho saps, però al Facebook hi ha un grup de fans de L.A. on demanen que els tornis a reeditar!

L.A.: No fotis! Hauré de cercar-lo i posar un "*Me gusta*" (*rialles*).

Entrevista Toni Noguera (Los Valendas)

13.06.12

La impaciència em menja per dins, però és que l'ocasió no és per menys: el pròxim dissabte, Los Valendas tornen als escenaris per encapçalar el II Festival Mallorcanochentas, una excusa suficientment bona no només per pegar un bot a Es Gremi per veure'ls, sinó per llevar-li la pols a discs tan acollonants com "Turtle Friend" (1992), "One, two... three" (1993) i "World under water" (1995). Tenim el plaer de parlar amb un dels pilars d'aquesta mítica formació illenca: Toni Noguera. Se'l nota enèrgic i il·lusionat, però, sobretot, amb moltes coses a contar; és d'aquests personatges que podries tirar-te hores fent-li preguntes... Ja m'hagués agradat, ja, haver-li pogut demanar sobre el passat de la banda, però resulta que el present / futur de Los Valendas és tan sucós que hem preferit esbrinar més sobre l'edició del seu nou disc o la reedició de "Sugar coated lies" (2006). Llegeix, llegeix...

40putes: Com us sentiu amb aquest retorn als escenaris? Crec que la darrera vegada que varem poder veure a Los Valendas en directe va ser presentant "Sugar coated lies"...

Toni Noguera: Sí, crec que sí. Abans havíem tret el recopilatori "Greatest flops" (2002) i... (*pensa*). Sí, varem fer "Sugar coated lies" entre el 2003 i el 2006. Després el varem treure, varem fer un concert a La Pedrera, a Barcelona... i poc després aturarem.

40p: Idò aturareu a un moment en el que semblava que vivíeu una segona joventut com a banda...

T.N: Home… Cada un tenia les seves feines i compromisos: posar-nos d'acord era de cada vegada més difícil i, de qualque manera, a situacions així acabes prioritzant. Llavors te'n adones que hi ha coses més importants que tenir un grup en marxa (*rialles*). Quan gravàrem "Sugar coated lies" allò era més aviat

una reunió d'amics que una altra cosa. El plantejament de grup havia canviat; per exemple, quan varem treure "World under water" erem un grup rodat, que entrava a gravar a l'estudi i sortia tot d'una per defensar el disc en directe. Però "Sugar coated lies" va ser un disc d'estudi que varem fer perquè teníem la gent, les ganes i les eines. No hi havia cap *marrón* entre noltros, així que... perquè no fer-ho? Va ser simplement un disc d'estudi que no teníem pensat defensar en directe, com havíem fet amb els discs anteriors...

40p: M'equivoc si et dic que va passar un tant desapercebut?

T.N: Varem treure aquell disc a un moment en el que ningú apostava per res; per això varem pensar treure'l noltros. De fet, ara pensam en reeditar-lo, perquè molta gent no el va aconseguir al seu moment. Apart, jo no vaig quedar massa content amb la portada, ni tampoc amb les mescles: pensa que a "Sugar coated lies" hi ha mescles del 2003, del 2004... Al final era com un refregit de diferents històries. El disc demana que sigui mesclat de nou, tot d'una tirada i amb un mateix concepte al cap. Tinc l'idea de treure'l amb les maquetes, com a bonus tracks, tot dins d'un mateix disc i amb una portada a l'altura de les circumstàncies. Si trobam temps i ganes, ho farem.

40p: No obstant, al II Festival MallorcaNochentas tornau a les vostres arrels, no és així?

T.N: Efectivament. De fet, el morbo d'aquest concert és que apareixerem amb la formació original, la de l'any 1990. Apart d'en Xavier i jo mateix, estam parlant d'en Christian Constantini (bateria) i Carles Garau (baix): els mateixos que ens varem presentar al Concurs de Pop Rock de Palma l'any 1990. Va ser una formació que només va durar un estiu, però que hem conservat el contacte i l'amistat al llarg dels anys. Aquesta formació funciona molt bé, i estic contentíssim amb ella... i que consti que no tenc cap problema amb les formacions antigues, perquè, de fet, encara mantenim el contacte. Però aquesta... és diferent: és l'origen de Los Valendas i hi ha un clar component sentimental dins tot això...

40p: No m'estranya... Han passat 22 anys, que es diu aviat.

T.N: Clar. Som ‘perros viejos’ i tenim les coses més clares. De fet, va ser començar a tocar i, al mateix temps, tornar a sonar... No ha estat allò de seure i pensar: “Ostres, i aquesta cançó com era?”. No, no... pim, pam. Tothom és molt professional en aquest aspecte.

40p: Deduesc que només tocareu cançons de la primera època...

T.N: Exacte. Només material antic: no tocarem res del nou material que hem gravat ara... perquè si toquéssim cançons noves al Festival MallorcaNochentas no tindria gràcia (*rialles*). Part del morbo d’aquest concert de trobada és que tocarem cançons que ells (Carles i Christian) ni tan sols varen tenir temps d’aprendre. És a dir, tocarem cançons antigues, però que la primera formació de totes no va arribar a tocar: els hi donarem un nou matís, segur.

40p: Que aneu a treure nou disc és una gran notícia... Què ens pots contar d’aquest nou material de Los Valendas?

T.N: Doncs jo tenia un grapat de cançons que havia anat fent al llarg d’aquests anys... i en Xavier havia acumulat molt de material, com a vint maquetes. Per tant, el disc és com ajuntar tot aquest material. El nou treball tindrà catorze cançons, de les quals n’hi ha cinc de meves –només la música– i la resta d’en Xavier, que d’altra banda s’encarrega de totes les lletres. Hi ha material molt interessant, amb algunes cançons molt adultes i madures en el bon sentit de la paraula. Crec que aquest disc té la força dels inicis de Los Valendas, però amb l’experiència del que som a dia d’avui. En Carles és un baixista molt sòlid, molt rocker en comparació a German Soler, que era més melòdic, més Paul McCartney: el canvi a la base serà brutal. I el mateix passa amb en Christian; en Lluís Albert Segura era un bateria de rock de la vella escola, però ell és més aviat el contrari: és un bateria d’estudi que pot tocar el que vulguis, com vulguis, amb una mà fermada a l’esquena i l’altra dibuixant-te, no sé, un colom (*rialles*). Són músics diferents, així que les cançons noves tindran un color diferent...

40p: Editareu amb un segell nacional (Munster Records), amb un local (Blau) i, fins i tot, provareu amb el tema de l’autoedició (No Brand). Com ho fareu amb aquest nou disc?

T.N: Això, avui en dia, és un tema molt fotut. Tots volem tenir el disc en format físic, perquè ens fa ganes tenir-lo junt als altres que hem tret (*rialles*). Però ja he xerrat amb en Miquel Àngel (Sancho) de Blau, i ell estaria disposat a treure'l, tot i que encara hem d'acabar de perfilar certs temes contractuals i demés burocràcies... i amem què es pot fer. Que jo crec que sí, que es pot fer, tot i que entenc que a dia d'avui, treure un disc és una aposta arriscada. Ha deixat de ser negoci, perquè amb Internet tot ha canviat...

40p: És un enemic massa fort, Internet?

T.N: Si hi hagués alguns límits, no. Per exemple, posar un mínim de doblers per cada cançó que descarregues, tipus 10, 25 cèntims... No sé, tal vegada així les discogràfiques tindrien un incentiu per tornar a creure en editar música. Però això, realment, és un problema de la gent: jo entenc que els faci peresa gastar-se 14 euros en un disc, però a Internet et pots baixar cançons pagant només 1 euro, i això està de conya. És el mateix preu d'una cervesa... però la

Daevid Allen

Now Is The Happiest Time Of Your Life

[Publicat en tres parts l'octubre de 2012]

Part 1

Feia sis anys que no parlava anglès. I, posats a ser sincers, la pronúncia mai ha estat el meu fort: ni molt manco, quan el tenia més per mà. Així doncs, quan em va sorgir l'oportunitat de trobar-me amb **Daevid Allen** hi havia un doble motiu per sentir por, nervis i pressió a parts iguals. Primer, pel fort respecte que m'inspira el seu enorme i influent llegat musical: cinc dècades dedicades en cos i anima a la música, que l'han convertit en un icona ineludible dintre de la música experimental. Segon, per la vergonyosa situació de haver de parlar amb una figura que he seguit de prop des de fa un bon grapat d'anys i haver de parlar un anglès d'accent còmic, més proper a Borat que no a qualsevol altra cosa. Després d'una telefonada, ens citarem el matí del mateix dia del concert –divendres, 28 de setembre– a Deià. Era una oportunitat excepcional per tancar un cicle: entrevistar a Daevid Allen al mateix poble on va crear, amb **Kevin Ayers** i **Robert Wyatt**, els fonamentals **Soft Machine**... O on també va crear discs tan al·lucinants com "*Good morning*" (1976) o "*Now is the happiest time of your life*" (1977).

En Celestí Oliver, autor de les fotografies que il·lustren aquesta entrevista / reportatge en tres parts, m'acompanya. Des de l'oficina de les putes –la cerveseria 31 de Desembre– partim cap a Deià, tira a tira. Fa brusquina i un emprenyo de vent: no és, doncs, un dia que acompanyi a fer una excursió. Arribats al punt de trobada, just quan parlàvem de les nostres escasses habilitats en la llengua de Shakespeare, compareix en David. Puntualitat britànica. Salutacions, presentacions, i tres cafès al bar més proper. Agafem aire i pos el REC a la càmera...

Daevid Allen: Vaig arribar el passat dilluns. Just passaré aquí una setmana.

40putes: Tot i el concert, són com unes petites vacances...

D.A: Oh, tot això ha estat gràcies a Tomàs Graves. Li vaig dir: "*Si algun dia torn a Deià, mira'm de cercar un concert!*". Ja sabeu, que per a mi, Deià és un lloc molt important: és una terra acollidora, com una mare... Ha estat una gran idea tornar aquí. *Deià idea*... (*rialles*).

40p: Quan fou la darrera vegada que estigueres per aquí?

D.A: (*pensa*). Mmm... L'any 1994. Vaig venir per mostrar al meu fill major on va passar els seus primers anys i mostrar-li els llocs on va créixer: l'escola, les cases, els carrers...

40p: No se'n recordava?

D.A: Ell ho recordava com si es tractés d'un somni. Quan va veure que tot allò era real deia: "*Oh, sembla com si estigués a un somni*" (*rialles*).

40p: Trobes que ha canviat molt Deià des d'aleshores?

D.A: Jo no mir les coses que canvien: mir les coses que es mantenen.

40p: Just quan veníem cap aquí, en Celestí i jo intentàvem esbrinar quan fou la primera vegada que arribares a aquesta illa... 1966, potser?

D.A: No. Fou uns anys abans, el 1963. Saps com vaig arribar aquí? Per Robert Wyatt...

40p: Pensava que l'havies conegut a Deià!

D.A: No. Jo conec a Robert des de l'any 1961. Quan ens varem conèixer ell tindria uns 14 o 15 anys, i jo uns 22 més o manco... Era un xaval, però absolutament al·lucinant, perquè la seva edat no tenia res a veure amb la seva mentalitat. Tenia la maduresa d'un home de trenta anys. Passàvem moltes nits parlant, i ell em superava sempre... Em costava seguir-lo! Doncs ell i la seva mare em parlaren de Deià. Na Honor Wyatt era periodista –molt bona, per cert–

i coneixia en Robert Graves... Després de les seves paraules em vaig quedar pensant: "*Oh, vaja, hem d'anar a aquest poble com sigui!".*

40p: En Robert encara no tocava cap instrument, però...

D.A: No, encara no tocava res... però li faltava poc per començar. I quan s'hi va posar, en va aprendre molt ràpid.

40p: Vull dir, no vareu tocar junts a aquella primera estada a Mallorca...

D.A: No. Però sí que vaig fer alguns concerts amb un altre guitarrista australià a Palma, l'any 1964...

40p: Parlam de l'Índigo Jazz Club, el mític local del català Ramon Farrán?

D.A: No ho record. Cantàvem "The musical sea of the pacific women". Crec que es deia així. Actuarem sempre davant d'un públic estranger. Turistes, i tot això. Però aquells anys, 1963, 1964, jo treballava a la llibreria de Deià, amb William Waldren (**NDR***: Reputat arqueòleg nord-americà que desenvolupà importants investigacions al nord de l'illa*). El que em va donar aquella primera feina fou Robert Graves...

40p: I quina impressió te'n dugueres d'aquella primera visita?

D.A: Eren els dies de Franco: ja t'ho pots imaginar. Pels mateixos espanyols era perillós contactar amb els 'extranjeros' (***NDR****: Ho diu en castellà*) perquè gràcies a nosaltres podien entrar en contacte amb idees que ells, els franquistes, podien considerar equivocades... Tot i que a dia d'avui les vegem com a bones idees.

40p: Éreu perillosos, doncs...

D.A: Sí, una mica, perquè a un context com aquell, tot allò que suposés una innovació podia transgredir uns límits que es consideraven intocables. Vull dir, mira Ramon Llull... i tots aquests grans pensadors, escriptors i artistes que, per la seva visió renovadora, van tenir tants de problemes. Jo record un Deià dividit i polaritzat: una meitat la formaven els antifranquistes, els lliurepensadors...

Gent oberta de ment i receptiva al canvi. Després, una altra formada per gent més conservadora. Casualment, aquesta diferència coincidia entre la població estrangera i l'espanyola... Dins la mateixa família Graves podies veure aquesta polarització: una meitat conservadora i l'altra meitat, que eren uns freaks totals, uns autèntics genis lliurepensadors.

40p: Què més recordes d'aquella primera visita?

D.A: Estàvem encantats de ser aquí, tot i que no teníem massa doblers. Vaig arribar del Marroc: venia d'un lloc on fumarem molt, beguérem molt i ens ficarem tot allò que varem trobar. Res m'hagués pogut matar, saps el què et vull dir? (*rialles*). Arribar a Deià va ser com una cura per a mi. Vivíem aquí, de les rendes d'un apartament que teníem llogat a París. Aquí, el nivell de vida era molt més barat que a França, així que vivíem bé amb pocs doblers.

40p: I comoditats les justes, imagin...

D.A: Oh, absolutament. Clar, no hi havia ni televisió, ni Internet, ni telèfons... Només hi havia un únic telèfon públic al poble... i també el que hi havia a la casa de Robert Graves. Així que si volies fer una cridada, anaves a casa seva i ell mai et posava cap pega...

40p: Marxareu l'any 1964. Com així?

D.A: Tornarem a París. Na Gilli i jo haguérem de tornar perquè els inquilins de l'apartament havien deixat de pagar-nos...

40p: Mal assumpte!

D.A: Ja ho crec! (*rialles*). Noltros sempre hem preferit llogar-lo als gays...

40p: Perquè són bons pagadors?

D.A: Apart. Són gent neta! (*rialles*). Ho mantenien tot en ordre, i si s'espenyava alguna cosa, ho arreglaven. No vull dir que no haguem tingut mai algun problema, però tot ha anat bé amb ells.

40p: Tornares l'any 1966...

D.A: Sí, a Pasqua del '66. I va ser quan vaig tenir aquí, al turó, una revelació, una visió, on vaig veure el futur, amb Soft Machine, Gong...

40p: Què va passar aquell Diumenge de Pasqua, Daevid?

D.A: A mi m'agradava molt passejar per dalt del poble: sentir la naturalesa, contemplar aquelles vistes màgiques... Passava molt de temps passejant, tocant la guitarra i pensant. Aquell dia vaig anar cap el puig...

40p: Potser aquella experiència tingués alguna cosa a veure amb la LSD? T'ho deman perquè, si no record malament, les teves primeres experiències amb l'àcid es remunten a aquests moments, no?

D.A: Oh, no. Realment l'àcid el vaig descobrir abans d'allò, el 1964.

40: Doncs a aquell moment devia ser una droga molt desconeguda entre els joves...

D.A: Sí, molt desconeguda. Quan la vaig provar per primer cop era molt poc coneguda fora de l'àmbit científic. Era molt pura i no ens agradava massa. Després, grans alquimistes la rebaixaren i la convertiren en aquell àcid realment preciós que ajudà a expandir la ment de pensadors i artistes. Un individu me'n va donar un poc. Allò canvià la meva vida, creu-me.

40p: Fou quan vares concebre Soft Machine?

D.A: Sí. Vaig veure el concepte d'aquella música. I llums, moltes llums al meu voltant. Era una cosa que jo mai havia vist... Era el futur. Vaig veure com seria la meva vida i com seria aquella música. Jo, aleshores, era un músic de jazz, un poeta... Jo encara no entenia de què anava tota aquella història.

40p: Però que és el que vares veure exactament?

D.A: Estava a sobre d'un escenari, amb molt de públic davant meu. Llums, flashos, colors, tot envoltant-me. Tocava música... No entenia res (*rialles*).

40p: Baixares del puig i anares a contar-ho a la resta...

D.A: Sí. Després de la visió vaig baixar de la muntanya: anava camí de casa quan vaig trobar-me en Kevin Ayers parlant amb un nord-americà que deia: "*Oh, sí: tenc un grapat de doblers i vull invertir-los a un grup de música*".

40p: D'això se'n diu estar al lloc adequat i al moment adequat!

D.A: Absolutament! (*rialles*). Ha estat una de les coses més al·lucinants que mai m'han ocurregut... Acompanyar una visió així i que després aparegués un home oferint doblers al grup! Va ser com un miracle! Des d'aquell moment vaig començar a escriure música, sense aturar.

40p: I Soft Machine començà a crear les seves primeres cançons a Deià?

D.A: Bé, abans d'aquella visió, en Kevin i jo havíem estat escrivint molt de material. I després, molt més. Els dos teníem una forta compenetració a l'hora de compondre.

40p: On creàveu tota aquella música?

D.A: Fou a una caseta, que hi ha vora l'església. Era una casa especial, saps? Hi havia a dintre un esperit!

40p: Un fantasma?

D.A: Sí, d'un home que havia estat assassinat a dintre d'aquelles parets. Passaven coses estranyes i poc a poc les coses es van tornar una mica... insanes. Demanarem l'ajuda de Robert Graves. Ell ens va ajudar a alliberar aquella ànima, perquè Robert en sabia molt, de màgia.

40p: No ho sabia. Era com un bruixot al seu temps lliure?

D.A: És bastant conegut aquest aspecte de Robert. Era capaç de fer coses increïbles, inexplicables. Jo el vaig veure creant una tempesta. Quan hi havia algú que no li agradava a casa seva, alguna visita inoportuna, creava una tempesta per fer-lo fora! És a dir, on no hi havia res, fent bon temps, no em

demanis com ho feia... però en creava una! Un poc més a dalt de la casa, tenia un cassetó on hi guardava tots els seus aparells, objectes i llibres màgics. Era com el seu lloc secret.

40p: Tornant a l'any 1966: fundes amb Robert Wyatt, Kevin Ayers i Mike Ratledge Soft Machine... i pocs mesos després abandones el grup...

D.A: Bé, jo no vaig deixar Soft Machine. El problema fou que no em van deixar entrar a Anglaterra amb la resta. Hi va haver problemes amb el meu passaport australià. Em digueren: "*No: no pots entrar aquí: ves-te'n d'aquí*". Ells varen seguir endavant... i jo me'n vaig tornar a París.

40p: Tornares a Mallorca dos anys després, a finals de l'estiu de 1968. Sempre havia sentit a dir que vingueres, fugint de la policia francesa. Potser això té alguna cosa a veure amb les protestes del Maig Francès?

D.A: Sí, totalment. Jo vaig ser una part de tot allò. A París tenia un bon amic que fou arrestat i, quan era interrogat per la policia francesa, va veure que a una taula de la comissaria hi havia una foto meva, damunt d'uns papers. Quan va sortir en llibertat, va venir tot d'una a veure'm per dir-me: "*Daevid: la policia té la teva foto! Van a per tu*!". Així que, imagina't, en 24 hores vam deixar París...

40p: 24 hores! Quina locura!

D.A: Doncs sí, tio... Allò sí que va ser una locura. Ho ficarem tot on poguérem. I els dos moixos que teníem a París, els vam dur també: de camí a Barcelona, ens compixaren els micros! (*rialles*). Un cop passarem la frontera francesa vam fer un gran alè: me'n record d'aquella sensació de pau, sabent que havíem deixat la policia enrere...

40p: Tampoc és que aquí les coses estiguessin millor: l'Espanya de Franco es declarava enemiga dels hippies...

D.A: Clar. Nosaltres no agradàvem a la gent. Érem hippies... érem anarquistes. Ja ho saps, que a l'època de Franco totes les idees que no fossin considerades normals eren perilloses. Els 'estrangeros' erem perillosos.

40p: A Deià vos veien com a perillosos també?

D.A: Al principi varem tenir alguns problemes, perquè a mi m'agradava venir a meditar al costat de l'església del poble...

40p: No li agradava, al capellà, que hi anessis a meditar?

D.A: No, què va! Si era un home molt divertit. Però passava que quasi no ens coneixíem i el meu ca es va menjar totes les seves gallines. Allò no va ser una bona forma de començar la nostra relació, creu-me. Però vaig poder comprovar que era un autèntic home de Déu perquè, malgrat el fortíssim emprenyo que se'n va dur després d'aquella matança de gallines, volia perdonar-me com fos. Cridava rabiós i parlava amb Déu alhora dient: "Oh, Senyor, jo perdon al ca i al seu propietari" (*rialles*). Va estar com a dues hores per a recuperar la compostura...

40p: Tornares a Mallorca i iniciares un nou cicle musical amb Gong... Treballares de forma intensa cinc anys abans de tornar a Mallorca...

D.A: Dins Gong hi havia molts de músics talentosos: autèntics genis. I quan tens tants de genis a dintre d'un espai tan petit, acabes per tornar-te loco... Després d'allò, necessitava sortir, respirar una mica. Havíem girat molt i jo tenia dos nins petits, saps? Volia passar més temps amb ells. I Deià era un lloc perfecte per això. A aquells moments vaig deixar de fumar, de prendre àcid... I vaig iniciar un nou camí musical, més acústic, més relaxat...

40p: Fou quan conegueres Euterpe, doncs...

D.A: Sí. Ells eren joves i molt talentosos. I sans... tot i que sé que fumaven a les meves esquenes! (*rialles*).

40p: Com els vares conèixer?

D.A: Un dia voltejava per Palma i els vaig veure actuant al Centro de la Guitarra. També hi havia en Joan Bibiloni... Quan va acabar el concert, vaig atracar-me a ells per dir-los: “Wow! Ha estat increïble!”. Ells em digueren: “*Doncs aquest ha estat el nostre darrer concert*!”.

40p: Els allargares la vida!

D.A: Es podria dir així! (*rialles*). Enregistrarem junts aquell disc, “Good morning”. Ador aquest àlbum.

40p: Repassant tota la teva llarguíssima trajectòria musical, amb quins discs et quedaries?

D.A: Oh, possiblement siguin els que vaig enregistrar aquí, a Deià: “Now is the happiest time of your life” i “Good morning”. Sobretot el primer. Casualment, la gent sol dir que són dos dels meus millors discs... Eren els dies amb en Juanito (***NDR****: Joan Bibiloni*), en Pepe Milán... una gent fantàstica. De fet, aquell període fou fantàstic. Probablement han estat els dies més feliços de la meva vida...

40p: Apart de gravar-te a tu, aquí també gravares a altres...

D.A: Correcte. Fer de productor no és fàcil precisament, perquè la seva funció és tornar realitat el somni d’un grup de músics. Convertir un somni en una cosa real, saps què vull dir?

40p: Sé que les sessions de “Brossa d’ahir” (NDR: *Únic disc de Pep Laguarda i Tapineria: obra clau de la psicodèlia mediterrània, considerada com un dels discs més importants de la música contemporània espanyola*) varen ser un complet caos...

D.A: També, correcte (*rialles*). És cert, aquelles sessions van ser un complet caos, perquè eren uns amateurs. Però ho aconseguirem! Jo també record amb molt de carinyo el disc que gravàrem amb Pau Riba, “Licors”. En Pau és un artista molt divertit... És un germà per a mi. Un germà real.

40p: I quan t’acomiadares del Banana Moon Observatory?

D.A: L’any 1979 na Gilly i jo ens varem separar. Hi va haver un gran canvi a la meva vida, i me’n vaig tornar cap a Austràlia, a un lloc que es diu Byron Bay i que, en certa manera, és semblant a Deià. Vaig passar dels dies més feliços de la meva vida als dies més trists de la meva vida.

Part 2: A la primera part de l'entrevista, recordarem amb Daevid Allen les seves primeres visites a Mallorca, l'origen de Soft Machine i la seva relació amb la LSD. Passat, en definitiva. Ara toca parlar amb ell del present i, sobretot, del futur.

40p: Perquè mantens aquest lligam tan profund amb Deià, Daevid?

D.A: Deià és un gran lloc per viure, creu-me. S'hi acumula una mescla d'idees inspiradores, d'intercanvis... Aquest mateix vall que veus és un poderós generador d'energia creativa...

40p: Bé, és que sempre has dit que és com una mena de lloc màgic per la seva estructura piramidal...

D.A: Absolutament cert. El seu geomagnetisme és molt, molt poderós...I és anterior a l'arribada dels cristians. Abans d'ells, els primers pobladors de Deià feien ofrenes de sang just aquí.

40p: On hi ha l'església?

D.A: Sí. Els cristians col·locaven les seves esglésies on hi havia antics temples o llocs sagrats de cultes anteriors...

40p: Es comenta que aquesta visita teva és com una forma de dir adéu a tot això... Com un acomiadament...

D.A: (*pensa*) Tenc tants d'amics a Mallorca que m'encantaria poder tornar. Però... Qui sap? Tenc 75 anys: podria morir-me en 20 minuts... o d'aquí 20 anys. Ningú sap quan li arriba el final (*rialles*). La veritat és que tenc molts d'amics al cementiri d'aquí: de fet, no hi ha cap altra banda del món on tingui tants d'amics morts i enterrats a un mateix lloc (***NDR**: Al concert del vespre repetiria aquest mateix comentari, just abans de presentar una de les cançons*).

40p: Podríem dir, però, que aquesta visita és una forma de tancar un cercle?

D.A: Sí. Sí que ho és... A la vostra illa es pot fer una bona vida.

40p: Serà per l'estil de vida mediterrani!

D.A: O l'australià, també (*rialles*).

40p: No deixen de ser dues illes. Una molt, molt gran... I una altra molt, molt petita.

D.A: Mallorca és com un món, petit i comprimit. Austràlia és... Wow! Hi ha massa espai! Quan ets allà mires al voltant i et demanes: "*On és la gent? On són els cotxes?"*.

40p: No t'agradaria comprar una casa i seguir vivint aquí?

D.A: És que odii això de "tenir una casa". "Posseir una casa": això és una locura! Estàs fermat al govern, als bancs, a un mateix lloc, a tothom... Però sobretot, et ferma als bancs. Et pressionen com si t'anessin a llevar una part de tu mateix, dient: "Si no ens pagues, et llevarem la casa!". Et fiquen por al cos. Jo crec que és millor alquilar una casa, perquè comprant-la et converteixes en un esclau seu. Però l'any 1974 vaig comprar-ne una! (*rialles*). Una de les cançons de Gong, i més concretament del disc "Camembert Electrique", fou utilitzada un any i mig com a sintonia de capçalera dels informatius francesos. Això va donar-nos doblers suficients com per poder-nos comprar una casa aquí... el segon Banana Moon Observatory!

40p: I cotxe? Et donares el capritxet?

D.A: Poques vegades he tingut cotxe... i una d'elles ha estat a Deià (*rialles*). Tenia un Seat... Em servia per baixar un pic a la setmana a Palma, al banc, al mercat...

40p: Un Sis-cents?

D.A: Oh, si! (*rialles*).

40p: Això ja devia ser al tram final de la dictadura, no?

D.A: Sí. Ja te dic, tornarem l'any '74. Me'n record del dia que Franco va morir. Ho vaig sentir per la ràdio i quan vaig sortir al carrer em vaig trobar el metge del poble, que estava afiliat al Partit Comunista clandestí, baixant pel carrer amb la seva dona, fumant-se una gran pipa d'herba... Amb la mort de Franco vingueren de cop un munt de canvis.

40p: I creus que han canviat molt les coses d'ençà? Basta veure les notícies d'aquest país: censura, porrades, disturbis, manipulació...

D.A: Si tens doblers: molt bé, estàs segur. Si no en tens, ves-te'n corrent! Així es resumeix la vostra actual política (*rialles*). Ells, els polítics, només volen els doblers. Poder, control i doblers. Jo no crec en cap sistema de govern polític: no, perquè aquest invent s'ha esgotat. És un sistema exhaust, i no dóna més de si. És un invent de fa segles...

40p: El capitalisme ha mort?

D.A: Sí. L'actual sistema polític fou inventat al segle XIX i és normal que al segle XXI no funcioni. Ara necessitem un nou sistema; un canvi. El polític, tal i com ara l'entenem, no abandonarà la seva actitud cínica, de mirar cap a una banda mentre posa la mà per embutxacar-se riqueses.

40p: Hi ha alguna sortida per a una crisi política com aquesta?

D.A: Renovació. Renovar-ho tot. Que la 'floating anarchy' prengui força i es canviïn els líders d'una forma natural, amb la mateixa harmonia que les lleis de la naturalesa.

40p: "Live floating anarchy" potser sigui el meu disc favorit de Gong. Però... com ens expliques aquest concepte, tan teu, tan propi?

D.A: L'anarquia flotant és observar la naturalesa per aprendre d'ella. Tot flueix. Tot flueix de forma natural, perfecta. Això és la 'floating anarchy'.

40p: Bon concepte!

D.A: Sí... Però als polítics no els hi agrada gaire! (*rialles*).

40p: Et recordaré una frase que digueres ara fa trenta-cinc anys: "*No crec ni en el capitalisme ni en el comunisme: el meu ideal és la "floating anarchy*".

D.A: Sí. Un ideal on tothom és responsable de les seves pròpies accions. Però tot això ens queda massa enfora, perquè el planeta sencer no està preparat per un canvi de mentalitat com aquest. M'agradaria poder veure quina és la forma que agafarà el sistema respecte a com vivim a dia d'avui. I més ara, amb el boom d'Internet, que la nostra mentalitat ha canviat. Aquesta època, aquesta generació necessita un nou Marx, un nou Engels... Un nou pensador amb una visió jove que ens condueixi a la formació d'un nou sistema polític i econòmic.

40p: I a uns temps difícils com aquests, Daevid... Ets negatiu o, pel contrari, mantens l'esperança?

D.A: Tenc molta esperança, la veritat... perquè tot és possible. El canvi és possible si s'uneix tota l'energia i la voluntat necessària. Per canviar, s'han de deixar enrere totes aquestes velles idees que ens inculca el capitalisme, com la nostra visió dels doblers... Necessitem energia lliure i que, amb ella, aparegui una societat renovada. Sé que el canvi es produirà: no és quan, però ho farà, segur. Per això, tenc moltes esperances...

40p: I en el terreny musical, tens la mateixa esperança o optimisme? A on ens durà la música?

D.A: La música és sempre l'avantprojecte de la societat futura, perquè projecta tots els canvis d'una societat. Mira, per exemple (**NDR**: *Assenyala la meva camiseta de Black Flag*): el punk reflecteix el caos, la ràbia d'aquella joventut... Avui es fa música molt oberta de cor, que connecta sincerament amb la gent: la fa igual, la fa millor... Per això, el futur serà millor.

40p: Mantens l'idealisme dels seixanta...

D.A: Creu-me, el canvi de pensament dels anys seixanta ens ha canviat a tots: a mi, a tu, a ell...

40p: Els joves d'aquesta generació haurien de prendre exemple dels anys seixanta?

D.A: Sí, pens que sí.

40p: Potser perquè la sensació de llibertat d'abans és major en comparació a la d'avui en dia?

D.A: Absolutament.

40p: Fa més de cinc dècades que et dediques a la música... 75 anys pesen massa per seguir duent tot aquest trull de gires per tot el món?

D.A: Sí, però em dóna energia... Tota aquesta activitat et manté al moment present. Gilli i jo ja som vells, però ens rodegem de gent jove. Orlando, el nostre fill, és el nostro bateria (*rialles*). M'encanta tocar amb ell, perquè tenim una gran connexió telepàtica. Després tenc un altre, que ha montat el seu propi negoci de jardineria... Un altre que és informàtic. I un altre que és càmera i director de fotografia... Tots tenen feines creatives.

40p: I els teus nets... Com veuen que el seu padrí es dediqui a la música?

D.A: No cal anar tan lluny. Tenc un fill de 18 anys que es sent un poc avergonyit de tot això: diu que vol un pare, no un rockstar. I quan a l'institut la resta d'al·lots li diuen "*Oh, ton pare és un rockstar*", ell es mor de la vergonya.

40p: I a Robert Wyatt... el segueixes veient?

D.A: Sí, seguim en contacte. El veig cada any. Dos, com a molt. Viu a un lloc bastant remot, a Anglaterra... Així que ens veim quan podem, sigui allà o a Londres. Seguim igual de bons amics, i mantenim la mateixa connexió que teníem a principis dels seixanta...

40p: M'alegra que diguis això.

D.A: El que passa és que ell gaudeix molt de la meva companyia i jo de la seva. Ens coneixem massa bé i per això, quan ens trobem, riem molt.

40p: No voldria concloure aquesta agradable xerrada sense demanar-te per la teva anterior vida. A una entrevista, fa una tracalada d'anys, afirmaves que havies estat un músic espanyol... T'ho havia dit una vident anglesa...

D.A: Oh, sí. Crec que ho vaig ser. Vaig anar a Amèrica del Sud amb els 'conquistadores'... Segles enrere. Jo anava al vaixell, amb molts d'ells, però a mi aleshores m'interessava la música. I sé que sona a locura, però vaig trobar alguns temples a la terra que avui anomenem Perú, on sonava una música secreta que tenia la propietat de curar. Jo estava molt excitat amb tot allò i pensava que, quan tornés a Espanya, la gent em prendria per loco. Però els indis em van matar... No record massa cosa més d'aquella vida. Sé que vaig tornar a la terra i que, d'ençà, les coses m'han anat molt millor (*rialles*).

Al concloure l'entrevista, i just a punt d'acomiadar-nos, Celestí li diu que ha estat un gran plaer haver compartit una xerrada amb algú que no sembla viure del passat. La resposta de Daevid no pot ser més clara, més significativa: "Clar que m'agrada recordar el passat, però no m'agrada viure d'ell. Sabeu per què? Perquè el millor moment de les nostres vides ÉS ARA. Aquest és el moment que val i que conta. No serveix de res viure pensant en com esteiem de bé fa cinc, deu o vint anys. Ara és el moment més important de les nostres vides".

Un epíleg.

Després de l'excursió per Deià, ni he tingut temps de parar per casa a canviar-me: duc un aspecte realment lamentable. Me'n refot: això és Lloseta i no el puta Passeig Marítim. No tenc bateria a la càmera ni tampoc a la gravadora: és l'hora de treure un quadernet i un llapis d'Ikea a mig mastegar. Servirà. A les 19 h. arriba Daevid Allen per fer la prova de so al teatre municipal on, la nit anterior, havien actuat The Dream Syndicate acompanyats per Los Malditos. Un descalç Pau Riba està a les escales de l'edifici, tocant la guitarra i improvisant un cantussol indesxifrable. El salut, però el creador de "Jo, la donya i el gripau" està a la seva puta bolla. Entrant al hall, em trob a la sempre amable Ana Espina (Fonart), que em diu que, de moment, s'han venut molt poques anticipades. Mentre, l'activitat a l'escenari és frenètica. Mark Robson, de

Kangaroo Moon es mou de banda a banda, però em basta observar els nirviets i les rialletes que hi ha entre Pepe Milán (Euterpe, Milán & Bibiloni) i Graham Pack (Gong), practicant el principi de "Children of the new world", la cançó que obre el disc de "Good morning". S'hi respira un ambient de festa, de retrobada. Daevid em saluda: *"Bé, doncs ja hi som. Avui és una nit pels amics*". I és vera: l'afecte entre ells es nota amb les constants abraçades i els amples somriures que veig a sobre de l'escenari. Se'm atraca Pepe i parlem una estona. Se'l nota nerviós: "*A este violinista lo conocí ayer por la tarde, y ni hemos tenido casi tiempo de practicar*". Aprofit per recordar-li els dies de Milán & Bibiloni: "*He terminado muy cansado de todo ese rollo, de que la gente me relacione con el bluegrass... Fue algo muy puntual en mi vida*". Pocs moments després entrava per la porta l'altra meitat d'aquell fantàstic duet: Joan Bibiloni. No es desferra de les ulleres de sol. Moment de retrobada; moment d'alegria. Poc després, casi tots ells estaven sopant al centre de Lloseta, amb seguidors de totes les bandes: francesos, nord-americans, mallorquins. Quina escena de família més guapa!

Part 3

Tercera –i darrera– part que us mostra el matí que les putes passarem amb Daevid Allen. Històric. Anàrem a Deià cercant una entrevista: tornarem amb ella, però també amb un ample reportatge fotogràfic i una lliçó d'immensa humanitat. Amable, proper i divertit, Daevid accedí a mostrar-nos Deià... el seu Deià i tots els racons que més signifiquen per ell. Els seus setanta-cinc anys no van ser cap impediment per demostrar-nos que ell està en millor forma que noltros... però també que té l'esperit d'un al·lot jove.

Celestí Oliver du la càmera i jo la gravadora. Preparats? Començam la nostra ruta per Deià amb un guia d'excepció...

Foto 0:

Abans de començar la ruta, mr. Allen fulleja ràpidament la premsa local per veure si s'ha escrit molt del concert d'avui vespre. No troba gaire cosa.

Foto 1:

Just sortim del bar. Ens trobem a Jonathan Mills d'Oso Leone, que el saluda des del cotxe i li diu que Pau Riba està de camí. Poques passes després, es troba amb el seu violinista, Graham Pack. "*Coincidències*!", diu un somrient Celestí.

Foto 2:

Poca gent de 75 anys és capaç de pujar les escales de Deià a la velocitat de Daevid...

Foto 3:

El mateix passa amb les costes. Intent riure a la càmera, per no fer cara de cansat...

Foto 4:

“Benvinguts al número 16 del carrer Ramon Llull. Aquest va ser el primer observatori Banana Moon! No hi havia ni llum ni electricitat... ni tampoc toilet. Estava a fora, i el compartíem amb la gent que anava a l’església, que està aquí, al costat”.

Foto 5:

“Aquesta casa és especial. A dintre hi havia l’esperit d’un home que havia estat assassinat entre aquelles parets. Passaven coses estranyes i poc a poc les coses es van tornar una mica… insanes. Demanarem l’ajuda de Robert Graves. Ell ens va ajudar a alliberar aquella ànima, perquè Robert en sabia molt, de màgia”.

Foto 6:

“Respectau aquest lloc”.

Foto 7:

“Aquest és un lloc realment especial. No hi ha cap banda del món on hi tingui a tants d’amics enterrats. Mir les làpides i els conec a tots”.

Foto 8:

“Aquí descansa un bon amic, Ollie Halsall. Va ser el guitarrista de The Rutles, Patto, Timebox, Boxer, Kevin Ayers... Un munt de bandes. Mirau la seva làpida! Té les rodetes d’una guitarra!”

Foto 9:

“Quan vingueu a veure’l, no oblideu fer-li un homenatge. Ni tampoc al del seu veïnat, l’artista Marti Klarwein, que va fer unes portades fantàstiques per Santana i Miles Davis”.

Foto 10:

“Mireu quines vistes més fantàstiques hi ha des del cementiri!”.

Foto 11:

“Deià és un gran lloc per viure. S’hi acumula una mescla d’idees inspiradores, d’intercanvis... Aquest mateix vall que veus és un poderós generador d’energia creativa...”.

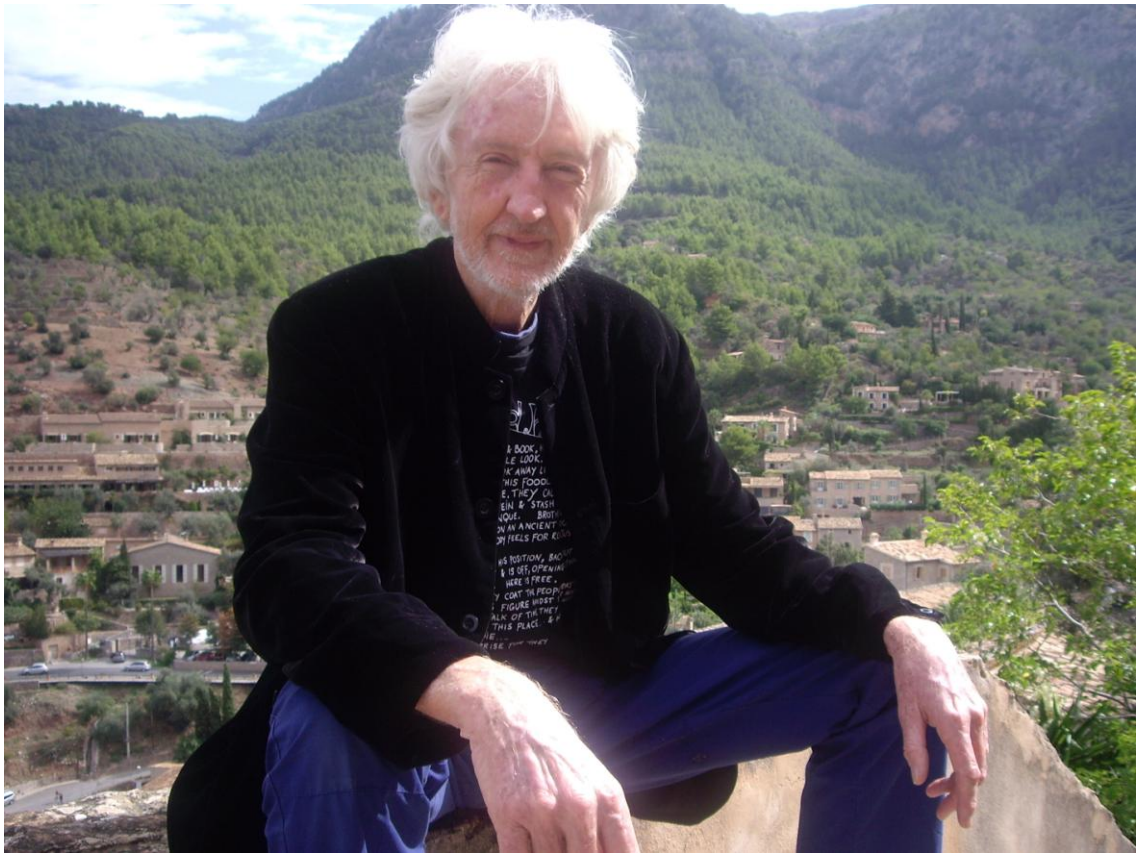

Foto 12:

“És hora de mostrar-vos altres racons de Deià”.

Foto 13:

Les baixades sempre són més agraïdes...

Foto 14:

“Em podeu fer una foto aquí? M’encanten aquests racons del poble, des d’on es pugui veure el mar”.

Foto 15:

“Necessit un aigua. Voleu prendre alguna cosa?” demana, abans d’entrar a la botiga.

Foto 16:

La dependenta el coneix tot d'una, perquè anava amb seva filla a l'escola. *"Alguna vegada vaig anar a l'escola de Deià amb els nins.... Jo també me'n record d'ella: era una nina fantàstica".*

Foto 17:

Aquí just em comentava que té pensat recopilar material per seguir escrivint les seves memòries: a *"Gong Dreaming, vol. 3"* Mallorca hi tindrà una gran presència.

Foto 18:

“Just aquí hi havia la vella llibreria de Robert Graves. Ell em va donar la meva primera feina, quan vaig arribar a Deià l’any 1963. Així que, durant un temps vaig ser llibreter... Veníem llibres en espanyol i en mallorquí. Però era un edifici ruïnós, així que, apart de vendre llibres, ens passàvem bona part del dia arreglant-ho. Hi treballava amb Bill (William Waldren), que era arqueòleg. A poques passes d’aquí teniu el museu arqueològic del poble”.

Foto 19:

“Esteim a punt d’arribar al segon Banana Moon Observatory! Però, abans, fixau-vos en aquest banquet de pedra on estic assegut: el va fer na Gilli (Smyth) amb les seves pròpies mans!”.

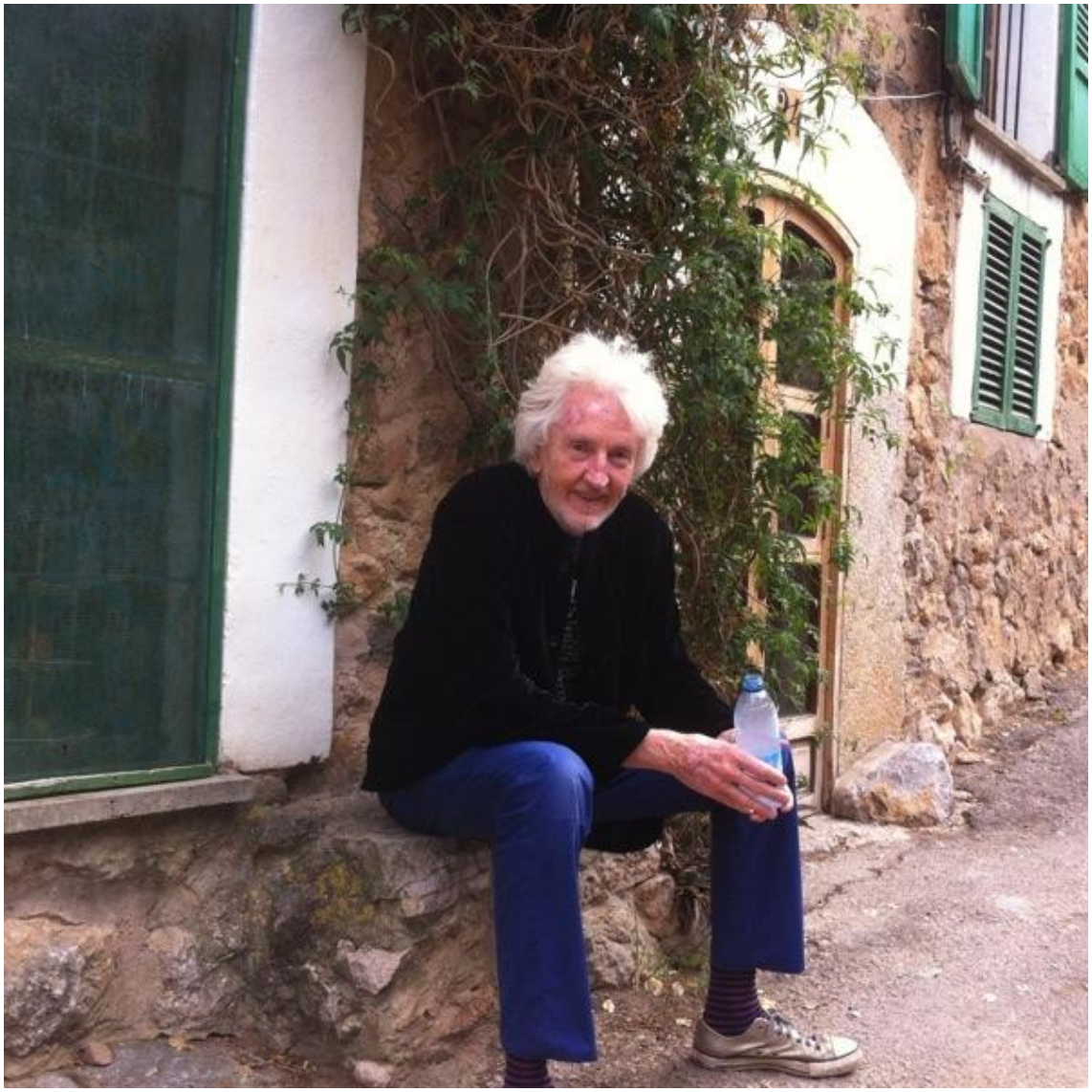

Foto 20:

“Ara sí: benvinguts! Número 26 del carrer Des Clot! Aquest és el segon Banana Moon! Ens hi instal·larem l’any ’74... Aquí vaig viure els dies més feliços de la meva vida!”.

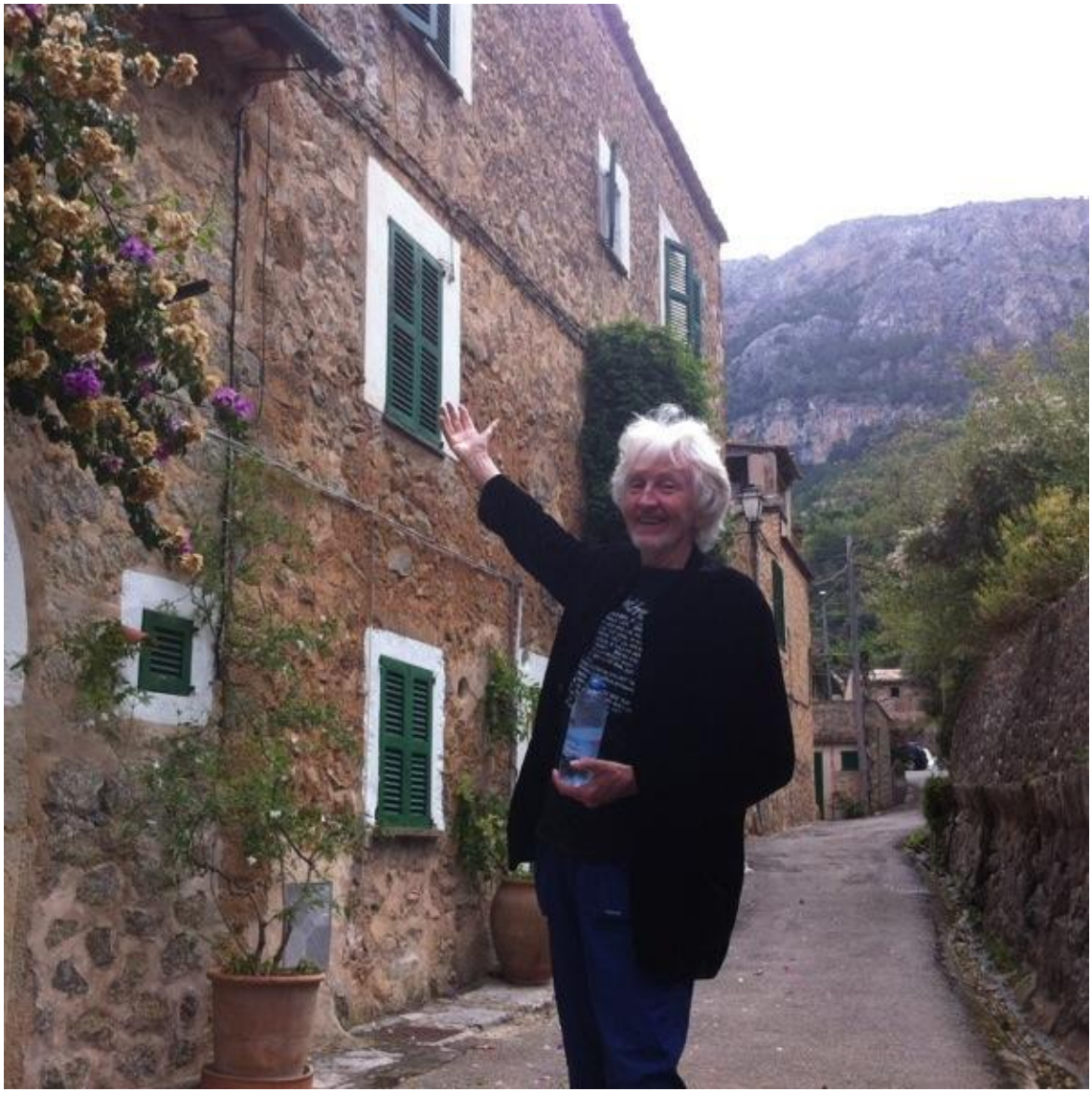

Foto 21:

“Just allà dalt, a les golfes de la casa, hi havia l’estudi de gravació... D’aquí van sortir alguns discs meus, però també el “Brossa d’ahir”, de Pep Laguarda i Tapineria, i “Licors”, de Pau Riba. Els estudis connectaven amb una terrassa on es podia descansar la vista, però també la ment. Ador aquesta terrassa”.

Foto 22:

A algun moment havia de sortir! Celestí Oliver, fotògraf d'aquest memorable matí per 40putes, junt a Daevid, just davant del Banana Moon!

Foto 23:

“Em passa una cosa curiosa amb el portal d’aquesta casa: el veig a molts dels meus somnis!”.

Foto 24:

“Això és tot, amics”.

Entrevista Pujà Fasuà.

Tot queda en família.

20.02.13

Confit, pepino, melocotonazo... Podeu anar al rebost de ca vostra i cercar el símil que volgueu: *On s'eleven* és un disc majúscul, enorme. Els manacorins Pujà Fasuà ens han agafat totalment desprevinguts amb ell... i això que el seu àlbum debut fou un primer avís en tota regla. Disc de l'any? És prest per dir-ho, però els tres germans Gómez -Carlos (veu, guitarra), Natàlia (guitarra) i Dani (bateria)- juntament amb Jorra (baix), han posat el llistó bastant alt.

M'agrada pensar que vaig ser un dels primers *fans* d'en Jorra. M'explic: record que una nit del 2007, alguns bons amics i jo sortirem de festa. Dúiem hores fent estralls etílics a diferents bars de mala mort fins que ens deixarem caure, suadots, arrossegant els peus, per la plaça Gomila. Els Ugly Bitches petaven el Fraguel i, amb ells, hi tocava un adolescent Jorra que ens deixà bocabadats amb les seves línees de baix. Acabat el concert, i amb una important dosi d'alcohol a l'organisme, l'abordarem com genetes a crits de *"Uaaaaa, vaja puta crack que estàs fet!"* fins intimidar-lo per complet. I recuperat d'aquell esglai inicial, en Jorra ens parlà dels seus Pujà Fasuà...

Han passat cinc anys d'això. En Jorra ha crescut i madurat al mateix ritme que Pujà Fasuà. L'enganx per banda i mantenim una interessant conversa digital amb la qual descobrir tots els secrets que s'amaguen darrera de *On s'eleven*. Les fotografies que acompanyen aquesta entrevista, per cert, són d'una altra germana Gómez: Claudia. Si és que tot queda en família...

PERVERT

40putes: Les cançons d'aquest *On S'eleven*, diguéreu, ja estaven compostes a l'època del vostro primer disc. Tenen un temps, vull dir. No obstant, escoltant el nou treball, hi trob una diferència més que notable. Què passa aquí, amem? Vos havíeu reservat les millors cartes per aquest segons disc o simplement heu tengut més temps per polir-les i mimar-les?

Jorra Santiago: Sí, només n'hi ha tres o quatre de 'noves-noves'. Les altres ja les havíem rodat molt. La diferència de so respecte de l'anterior supòs que té a veure amb l'entrada al grup d'en Daniel, el tercer Gómez, que substitueix en Guillem a la bateria. I també que és la primera vegada que gravam amb una persona que no és del grup... Aquesta visió externa segur que ha marcat diferència. I bé, com que el terreny ja no era verge del tot, ens hem dedicat a seguir fent les cançons així com ens agraden, potents i amb melodies, pensades i repensades però directes. Aquesta és la intenció.

40p: Perquè va sortir, en Guiem? La primera vegada que vos vaig entrevistar, just abans de treure el primer disc, em va donar la impressió de ser un dels pilars del grup...

J.S: En Guillem va sortir del grup per desavinences a l'hora de gravar el segon disc, i sobretot per preservar l'amistat entre nosaltres, cosa que sempre hem considerat molt important

40p: L'entrada d'en Dani, doncs, deu haver estat molt natural... Vos plantejareu algú altre o pensareu directament en ell?

J.S: Mira, na Natàlia, per exemple, si treia algun riff amb la guitarra sempre ho feia amb l'acompanyament d'en Dani, i, a més, ja tocaven junts a M.I.D. En Dani i jo anàvem a classe junts i ja havíem passat un munter de capvespres tocant botxades. El pobre, a més, s'havia de mamar els assatjos... perquè assatjam a ca seva. Va ser naturalíssim. De fet, només vàrem fer un assaig abans de fer el primer concert: se sabia els temes per osmosi!

40p: Sí que estau mesclats per Manacor: Pujà Fasuà, MID, Polloi Kakoi...

J.S: Vaja! Som amics i hem tocat tots amb tots. Som un poble *'urbiforme'* (m'acab d'inventar una paraula!) molt petit, però que està ple de gent que se dedica a les seves històries, amb un suport institucional nul. Volia dir que pràcticament

40p: Tres germans a dins d'un mateix grup, i tu, que ets quasi com un cosí bo. Això genera una química especial?

J.S: Ens solen dir que sonam com a molt sòlids, que sonam "a grup", i el fet que els altres tres siguin família segur que hi influeix. Record una frase de na Natàlia: *"Per què vols amics, tenint germans?"*. Però el factor determinant deuen ser les hores d'assaig i la voluntat de fer bona feina.

40p: Tornem a *On s'eleven.* No sé per quina estranya raó, si és per la producció, l'ordre de les cançons o què, però em sona més a disc de directe que no pas el vostro debut...

J.S: Jo crec que és perquè el disc està gravat pràcticament en directe: en Daniel i jo vàrem gravar al mateix temps, en un dia, dos dies més per les guitarres i un dia per la veu. Pràcticament no hi ha '*overdubs'*, i tot són segones o terceres preses, com a molt. Els temes estaven molt rodats en directe, molt acabats. Va ser una espècie de catarsi: arribar a can Toni, pum, i amollar-ho tot. El primer disc, en canvi, es va gravar en tres o quatre sessions durant un any, més o menys.

40p: Com ha estat aquesta primera experiència amb en Toni? Vos va donar molta canya? El bot, de passar a gravar a un estudi casolà a un altre més *pro*, de vegades, passa factura...

J.S: Molt gratificant. Va ser una setmana molt guapa. Abans de partir a Casa Blanca anàvem a comprar ensaïmada i cervesa Aurum a rompre: gravàvem fins hora de dinar, dinàvem del que ens preparava la padrina d'en Toni, i tornàvem a gravar fins a mitjan capvespre. Així que el bot d'estudi el vàrem viure molt relaxats...

40p: En Pako Jeremy encara està per aquí, flipant-ho amb el disc. Em demana que si tota la emoció continguda d'aquestes cançons està tan

mil·limetrada com aparenta -tant, que sembla que està prèviament cercada- o simplement apareix durant la gravació, per si sola, de forma innata i sense planejar-la prèviament...

J.S: Els temes estan molt pensats i molt assatjats, però l'emoció que pugui suscitar en algú, ja escapa a les nostres mans. De fet, és un gran orgull que algú es pugui emocionar amb les teves històries. El que podem dir és que ens prenem la nostra feina molt seriosament i la disfrutam tot el que podem!

40p: I de les lletres, què em pots dir, Jorra? De què ens xerrau a aquest *On s'eleven*? Has compartit aquesta tasca amb en Carlos?

J.S: Quasi totes són d'en Carlos, excepte “Puja a l'alcova” i “Still sailing”, que les vaig escriure jo. I 'Confession', que és un poema de Charles Bukowski. A mi les lletres d'en Carlos m'agraden: crec que tenen imatges molt suggeridores i molt líriques, i de vegades un poc metafísiques. Deu venir de la seva època d'estudiant de filosofia. Jo faig el que puc amb les lletres, i intent que tenguin aquest punt críptic que tenen les d'en Carles. I en el segon disc, hem continuat amb la tradició d'incloure un poema de Bukowski musicat. Si bé com a narrador ho dóna tot fet al lector, i és tècnicament molt tosc i groller, als poemes trob que hi abocava tota la lucidesa. Aquest, en concret, parla de l'angoixa d’algú a punt de morir, i de la preocupació de no haver deixat res a la cònjuge.

40p: Tu! És estrany que, com estudiant de filologia catalana i eventual poeta amateur, no t’hagis amollat més amb els texts!

J.S: Sí, sempre m'ha agradat molt escriure, i ara que estudii literatura m'agrada molt més, però he tengut èpoques que m'ha costat molt més escriure textos. Supòs que per autocensura o per vagueria. També escrivia les lletres en anglès, cosa que actualment em pareix un absurd espectacular. I bé, com que darrerament estic en un moment bastant més obert... ja vorem què surt en les properes cançons!

40p: Podria adonar-se un moment, doncs, en els que Pujà Fasuà, ens sorprenguéssiu amb un disc íntegrament en català? O precisament us sentiu còmodes amb aquesta dualitat lingüística?

J.S: A mi m'agradaria molt! Però clar, no depèn únicament de mi... Personalment, m'agradaria contribuir a esborrar l'estigma que la música en català és reivindicació. Això és senyal que el català no està normalitzat! Simplement, anem a expressar-nos sincerament, directament com ho pensam, sense passar pel filtre d'una altra llengua

40p: Apart de la música, em crida l'atenció aquesta portada que, sense ser massa cridanera, inquieta. Si no dugués el nom de Pujà Fasuà a la portada pensaria que és d'un grup de space rock o quelcom així...

J.S: És una fotode na Clàudia, també germana Gómez, que ens va agradar molt, i a Joan Garau, el dissenyador, com a portada. Hi surten tres personatges difuminats. Jo només aconseguesc distingir na Natàlia. Ara, no hi veig cap relació amb el títol del disc...

40p: *On s'eleven*. Perquè?

J.S: Al principi, pensàvem titular-lo *II*; però un dia, xerrant per Whatsapp se'ns va acudir de jugar amb el número de cançons (onze) i amb els dos idiomes: català i anglès. I clar, ho vàrem ajuntar tot fent el joc de paraules: *Onze-eleven*, *Onz'eleven* i, finalment, *On s'eleven*.

40p: I si ara feim un poc de memòria, Jorra? Record que et vaig veure tocant, fa un catafal d'anys, amb els Ugly Bitches i ja se't coneixia per ser el baixista de Pujà Fasuà...Quants d'anys fa que posareu en marxa el grup?

J.S. Na Natàlia i jo ens vàrem conèixer a finals de 2006... i el 16 de gener ja vàrem fer el primer concert amb Pujà Fasuà. Després d'un parell de formacions diferents hem arribat aquí. Hòstia! D'aquí poc farà sis anys! No sé com mos aguantam encara!

40p: De quin pal anàveu? Ja sé que les primeres passes musicals solen ser de les que menys ens agrada parlar!

J.S: Érem un grup de pop; el primer grup que teníem. Però teníem clar que volíem fer material original, no versions... les versions les he acabat tocant per

poder pagar-me els cubates i la benzina! I sempre prenent-nos les coses seriosament i amb ganes. Però vaja, sí, érem molt dolents!

40p: I com es passa d'aquests inicis pop a un so com el que us ha fet coneguts? Ni jo mateix m'atrevesc a anomenar-lo grunge...

J.S:L'etapa pop va ser més que res de descobrir què és una guitarra, què és la distorsió i què és tenir un grup. Algunes cançons del primer disc les vàrem fer en aquell moment; "Dawn Night", per exemple, la vàrem treure na Natàlia i jo quan descobrírem l'afinació 'drop D'. I no havíem escoltat mai els Smashing Pumpkins... al manco jo. El canvi de so, idò, crec que ve donat per l'entrada d'en Guillem i d'en Carlos, que sí que havien mamat tot el rock dels norantes mentre na Natàlia i jo encara anàvem amb bolquers!

40p: Ara que els menciones, molta gent sempre ha vist en voltros una gran influència dels Smashing Pumpkins. Discutible, en certa forma. En tot cas, com heu duit aquesta comparativa i quin impacte va tenir el grup de Billy Corgan en voltros, com a músics?

J.S: Els Smashing ens agraden, clar. I per mi és una floreta, que ens comparin amb ells, vaja! De vegades, entre cançó i cançó, als assatjos, en tocam algun riff seu; però també tocam trossos de cançons dels Pixies, de Biffy Clyro o de Red Ribbon, que molaven molt!

40p: Voldria acabar aquesta entrevista sense demanar-te una cosa que m'està turmentant. Toques a Pujà Fasuà, però també, i al mateix temps, a Miquel Serra i Manfel... I quan sembla que descanses, fas concerts amb The Frank Zagnotti o enregistres demos casolanes en solitari. No dorms? No tens vida social? Què està passant aquí, Jorra?

J.S: Ufff, hi ha setmanes que em costa organitzar els assatjos, però la veritat és que em sent afortunat de tocar amb tots ells. A més dels Pujà amb la història d'*On s'eleven*, en Miquel està fent un disc que vos acollonarà de bo que és! Amb Manfel anam a gravar a can Santi García d'aquí molt poc. Amb The Frank Zagnotti cuinam cosa i jo, de vegades, grav dois a ca nostra. Clar, llavor no és raro que suspengui la carrera!

4PUTES

Tomeu Penya, l’amo.

25.04.13

Sona a tòpic, però si Tomeu Penya no existís, l’hauríem d’inventar. Pocs artistes illencs poden gaudir d’un estatus com el seu, que sobrepassa qüestions merament musicals per imposar-se com una forma de ser, com una filosofia de vida. Hem quedat a Vilafranca de Bonany, i més concretament a la plaça que du el seu nom. On, si no? Arrib abans d’hora i ja me’l trob allà, esperant amb un bon somriure: camisa retxada, capell obscur i les icòniques ulleres d’aviador. Només li falta el micròfon i la guitarra. Ja havia tingut l’oportunitat d’entrevistar-lo a ocasions anteriors i gaudir de la seva forma de conversar; propera, humana i, sobretot, divertida. Passam al fons d’un bar de la plaça i demanam uns beures. Abans de pitjar el *rec* de la gravadora, atèn una darrera cridada per telèfon...

Tomeu Penya: Perdona. Jo, amb això de les noves tecnologies i els mòbils.. no m’hi acab de moure del tot bé...

40PUTES: Jo duc uns dies fora telèfon. Se’m fa estrany.
Quina sort és, estar sense móbil. No, i no ens hi desferram, eh! Quan faig verbenes pels estius, i veure tota aquesta joventut; totes aquestes ninetes de devuit, dinou, vint anys… i al seu costat bergants de la seva edat, amb el móvil a les mans, jugant o fent fotos com a beneits. *Mecagondells*: si jo tingués la seva edat, te penses, que estaría jugant amb les maquinetes? Amb unes nines tan guapes com aquestes? Jo els hi dic això mateix, des de damunt l’escenari: *“Deixau els telèfons i agafau-les ben agafades!*”. I quan els hi dic, tornen vermeeells... (*rialles*).

Ens hi hem acostumat molt fàcilment, als telèfons...
Fàcilment i malament. Molt, molt malament. I la vida fa massa via com per estar aferrats a una pantalleta. Internet i els telèfons i tot això han estat un gran bot, d’acord... Però és que ha estat massa gros. Tot fa massa via. I aquesta vida

arriba a fer tanta via que ja ni val la pena viure-la... Perquè s'ha de *disfrutar*: *disfrutar* de l'aire (*inhala*), de les flors... *Disfrutar* de tot. Disfrutar d'anar a Palma, com si anar-hi fos la reòstia: rentar-te, perfumar-te, agafar l'autocar o el cotxo... i anar-te'n tranquil·lament a fer una volta a Palma. *Disfrutar* de la vida, saps què te vull dir? Jo ho he viscut tot això i et puc dir que era una altra vida totalment diferent. Allò era la reòstia. I ara, avui en dia, tot és una punyetera merda. Tot, per culpa nostra.

Però tu, a més, has viscut la modernització d'aquesta indústria musical. Tot el procès, de fet...

Sí. El primer disc que vaig gravar va ser amb setze anys, als estudis Fonal del carrer de Sant Jaume: quatre cançons meves, en castellà. I allò era una manera de gravar que, comparada amb ara, t'asustaries! Tot era molt difícil, a aquells moments.

Et refereixes al teu primer grup, Els Mallorquins. Això era l'any '66, no?

La primera actuació que vam fer fou l'any '65. Però sí, gravarem aquell disc més o manco per aquella època. Ja no record algunes dates.

Els estudis Fonal tenien fama de ser modests: un soterrani amb un parell de micros, una taula de quatre pistes...

Jo no sé quantes pistes tenia allò: no tenc ni punyetera idea. Potser fos una. No sé com anava. Jo sé que quan arribarem, montarem el piano, la bateria i la resta d'equip... Jo era el cantant i el guitarrista. I tocàvem. Tocàvem aquelles cançons fins que sortien.

Les enregistrareu en directe, vols dir?

Tot en directe. I com que no ens sortien bé, varem estar dies i dies fent tomes i tomes. Jo feia els solos. I ara, quan he tornat a sentir aquelles cançons... Són la òstia! (*rialles*). Però ja era molt: gravar un disc a aquells temps ja era molt...

Parlam d'una època en la que els al·lots mallorquins just havien descobert als Beatles...

Sí. Jo tindria uns quinze anys quan vaig canviar el xip i em vaig posar a tocar les seves cançons. Em resultava molt fàcil fer cançons dels Beatles, i d'altres grups com els Hollies, els Kinks i tota aquella gent. I no perquè jo fos més bo que els altres: era pels meus fonaments de música clàssica. Haver estudiat en Tárrega, en Calatayud... Tenia uns coneixement que molts de músics de beat i pop no tenien. Per això, quan ara em ve algun jove i em demana consell, jo els hi dic: *"Començau pels fonaments, per la música clàssica"*. Això és una opinió meva, però amb 64 anys que tenc, 45 anys fent música i 32 anys com a artista en solitari crec que puc donar la meva opinió com si fos un mestre. I això no vol dir que jo sigui un mestre.

A una recent entrevista, a 40PUTES, Joe Crepúsculo et comparava amb els grans: Neil Young, Otis Redding, Elvis Presley...

Està bé! Es pardals! I tant! Perquè has de pensar que Neil Young i Otis Redding han estat uns grans ídols meus. Tots dos. N'Elvis no tant...

Bé, tu tens més d'en Neil que no de n'Elvis...

És que la meva forma de tocar la guitarra és com la d'en Neil Young! Vaig agafar molt d'ell. Tu ara agafes molts de discs meus, sobretot els darrers 10, i veuràs que, per exemple, els coros tenen molta influència d'en Crosby, Stills, Nash & Young...

Tornant a Els Mallorquins... Encara guardes contacte amb ells?

No. A més, n'hi ha ja un de mort, en Gori Rosselló (bateria), que era el meu màxim amic. I màxim no només del grup, sinó en general. Era de Vilafranca i ens vèiem tots els dies. Re-re-returava... però només un poc, però ell s'hi donava de tal manera que ens compixàvem de riure. Jo, quan venia a tocar a les festes de Vilafranca deia: *"Vull que em presenti en Gori"*. Per això, me'n anava un o dos dies abans a la seva botiga i escrivíem allò que havia de dir per presentar-me: ell no tenia iniciativa, en aquest sentit. Volia que jo li donès la primera idea per després recrear-se. I clar, escríviem: *"Hola, jo soc aquí, perquè som amic d'en Tomeu i l'he de presentar..."*. I això, a un full de paper, no era més que una o dues línees, però ell ho convertia en cinc minuts bons! I és mal de fer, llegir dues línees en cinc minuts! La gent es compixava de rialles.

Quan varem perdre en Gori a mi em fa fugir una costella. Després d'Els Mallorquins, varem tocar a actuacions benèfiques amb Los Calaveras...

Los Calaveras? Un grup?

Sí. Èrem ell, jo i en Simó Rabassa, dels Géminis, que, per jo, és el millor cantant que hagin donat mai les Illes. En Simó cantava, jo feia l'acompanyament amb la guitarra i en Gori presentava i cantava algunes cançons. No assatjavem mai. Però l'estrella de los Calaveras era en Gori: no sabia ni una punyetera lletra! Ni una!

Com ho feia, idò?

Començava, què se jo, cantant "Camino verde": *"Hoy he vuelto a pasar por aquel camino verdeee"*. Fins aquí, més o manco, s'enrecordava però després començava a improvisar i la gent s'esclatava de rialles. I després veies que s'aturava dient: *"A-a-ara ja no-no sé com se-segueix*". Gent com en Gori, amb aquest talent natural, ja no n'hi ha. No en surten. Són mals de trobar.

Després d'Els Mallorquins vingué un període en el que, en poc temps, passares per un catafal de grups: Harlem, Los Gitanos, Expresión 5, Flash...

Sí. Jo me'n vaig anar d'Els Mallorquins, que van seguir amb un altre al·lot… De tots aquests els millors varen ser els segons Harlem, amb en Joan Bibiloni, Rafel Aguiló, Jimmy Amengual, Pep Portell… Tots eren molt joves i molt bons. En Pep, que era el més vell, tindria uns vint anys. Èrem nins. Què hi sonava allò de bé!

Harlem coincideix amb el boom del soul a Mallorca: Z-66, Los del Sol, Los Condes, Los Álamos… Com descobrires aquella música?

Fou per culpa d'un grup portugués que tocava al Bolero de Cala Ratjada: Os Duques. Quan els vaig veure em vaig quedar enamorat d'aquella música que feien. Quatre o cinc tios, amb un d'ells que s'encarregava de la secció de vents, fent uner virgueries… Vaig quedar entusiasmat amb aquella senzillesa, aquell gran ritme, aquella força. Veníem dels Beatles: no estàvem acostumats a aquell tipus de so, així que va ser també un canvi de xip. Va arribar un punt en el que

nedava dins del soul: bevia molt d'Otis Redding, de Solomon Burke, de tots aquells discs que comprava de la Tamla-Motown…

Com així vares donar un gir tan espectacular a la teva carrera? Ho dic en el sentit que després del beat d'Els Mallorquins, el soul de Harlem i els hits d'estiu de Los 5 del Este, de cop i volta et reconvertires a cantautor.
Sí, vaig fer un canvi inexplicable, després de tot el que havia viscut: grups, renou, pitipam-pitipena, viatges per aquí, viatges per allà. Estava cansat de tocar a hotels. Volia fer altres coses així que vaig estar uns dos anys fent *tumbos*. Vaig fer de guia turístic, de director a una discoteca, però la música em seguía estirant massa. Tenia 30 anys…

Podríem dir que era una espècie de crisi dels 30!
Més o manco. Sé que fou a aquell moment, quan vaig fer aquest canvi tan difícil d'explicar. Saps què passa? Que tot el que jo havia viscut de petit havia desaparegut. Em vingueren al cap un munt de records de les matances, d'aquells pans que feien les pageses, de com vivíem a foravila i tots aquells cants dels homes del camp, la meva llengua… La questió és que vaig començar a escriure unes cançons on deia tot allò que trobava que havia de dir. Em passejava pel poble, amb un llapis i una llibreta, apuntava idees, recollia gloses populars… i llavors em va pegar aquella cosa inexplicable. I un hivern em vaig trobar amb un grup teatral anomenat Sa Paparra: eren uns joves que feien comèdia i sé que un dia ens reunirem davora d'una ximeneia, vora l'església, i em vaig posar a cantar aquelles cançons que havia escrit. I quan ho feia, vaig veure un moviment, un interés, un silenci absolut que es va crear… I en aquell moment, el rector del poble, Pere Pons, que també era allà, es va sentir dominat per aquella classe de cançons i aquella manera de fer-les. Per això va proposar-me fer el disc *Cant a la vila* (Maller, 1980).

És un disc molt interessant i desconegut a la teva trajectòria: una veu, una guitarra. És quasi el teu *Nebraska*!
Pens que és un disc pobre, però té un contingut molt ric. Però només vaig vendre 18 còpies!

De veres?

T'ho promet : 18 còpies! Ara que, després d'una grapada d'anys, la gent es va posar com a loca a cercar-lo. I ara, bé, és impossible de trobar.

Amb tot això que dius, no se't ha passat pel cap fer una reedició en condicions?

Sí, m'ho ha oferit Blau, però jo no estic per això ara mateix. No vull perdre el temps, ni molt manco un disc: un disc nou és massa important com per haver de tornar enrere. Ja em va bastar amb *Trenta anys després*, fa dos anys. M'entens? Allò és tornar enrere i jo vull anar endavant.

Canviant de tema: a Mallorca ha hagut dos grans fenòmens musicals que han acabat esdevinguent fenòmens sociològics: un és Tomeu Penya i, l'altre, Ossifar.

Els apreciava molt. I els aprecii. Ossifar agafaren un poc de mi, però també d'altres: van ser un gran fenòmen, però es van aturar. Jo anava a veurer-los, perquè erem amics, i els hi cantava "Es tango de ses paparres". És una cançó que els hi havia cantat mil vegades: ells agafaren un poc l'essència aquesta del catxondeo i començaren…

Però abans d'Ossifar, ja hi havia la Banda Calderona…

Eren els mateixos, més o manco. La Banda Calderona es va formar amb molts de músics que havíen tocat amb jo, d'Algaida i Llucmajor, i després es dividiren. Així va nèixer Ossifar. Jo me'ls estimava molt, i encara els estim. Anava a veure'ls als seus primers concerts…

La gran diferència, crec, està en la universalitat de la proposta. És a dir: les lletres d'Ossifar només les podía entendre un mallorquí, però amb les teves s'hi podria identificar un públic mallorquí, menorquí, eivissenc, valencià, català…

…o un *sevillano*! Jo vaig representar els Països Catalans a l'Expo de Sevilla, l'any '92, i aquella gent es va portar amb jo que va fer oi… però oi de bé! A Catalunya no es va entendre Ossifar. Però a mi m'han arribat ofertes per anar a actuar a Estats Units. Al repertori de les 275 cançons que tenc gravades n'hi ha

com unes 40 o 50 que es poden fer com a música country i que, de fet, jo les faig en clau de country. Això va cridar l'atenció a algú d'allà. Així que, s'hi ho mires bé, la meva música no només s'ha quedat a Mallorca o Catalunya.

Joan Bibiloni, Rafel Aguiló, Manolo Marí… Vens d'una generació de músics en majúscules.

Jo no sé si sortirà una altra generació tan bona com aquella. I saps perquè? Perquè tots ells eren uns professionals: s'hi dedicaven les vint-i-quatre hores del dia. Ja no hi ha gent com ells. No sé si és que no n'hi ha o perquè ja no hi ha tanta feina com aquells anys. Aquesta gent és la que compta…

Sempre has donat una gran importancia a la profesionalització de la música…

És que la profesionalitat ho és tot… Però no només en la música, sinó en tot. Ara tu, pensa: a mi m'hagueren d'operar de les cordes vocals perquè tenia una espècie de tumor maligne. Vaig haver d'anar al millor metge del món, per operar-me. Si no, m'hi quedaba. Aquell home no m'hagués pogut operar si no hagués tingut tots els papers en regla. Un músic és ben igual. Perquè un tio ha de pujar a l'escenari, sabent només dos acords, i llevant el lloc a un músic profesional que hi ha dedicat tot el seu esforç? Perquè un tio que vol pujar a l'escenari per fer dues rialletes ha de deixar a un professional mans aplegades? Entens el que vull dir? Jo defens la professió.

Trobes que la música ha degenerat *tant*, Tomeu?

Està malament, pero això passarà. Ara, quan? D'aquí trenta anys? Quaranta? No ho sé! Aquest art que és la música és necessari per viure. Les persones hem d'amenester menjar per la boca, però també ens hem d'alimentar d'altres coses. És necessari, de fet. Però la música no és tangible. Pagues per una Coca-Cola i te la beus. Però, a diferència de la música, la Coca-Cola és tangible, bebible. Per això, tothom posa pegues; tothom va en contra de la SGAE... i van equivocats. La música l'ha feta algú, i potser que aquesta persona que l'ha fet s'està morint de fam.

Però no crec que es pugui negar que la SGAE i Teddy Bautista s'han guanyat una mala imatge a pols...

Hombre... S'hagués pogut fer d'una altra manera, però és que hi ha tantes formes de fer-ho que, mira, només et puc dir un cosa: si no hagués estat per Teddy Bautista, molts d'autors s'haguessin mort de fam. Tothom diu d'ell que si cobrava tal, que si cobrava qual... D'acord. Però compara-ho amb el president d'algun banc o alguna empresa. És vera que hi ha hagut corrupció per tot. Supós que sí, però jo tampoc ho sé segur. Jo he anat a la SGAE, a Madrid, com a representant dels autors de les Balears, perquè m'ho demanaren: jo donaria la cara, i la donc, per tots aquests professionals nostros que s'han quedat sense feina. El cas és que jo ho he notat, que allà dedins... hi ha alguna cosa estranya. Tothom vol entrar a dins la directiva: tothom vol un càrrec. Qualque cosa hi deu haver. Ara, la culpa no la tenim que pagar tots els autors...

Creus que aquesta percepció negativa que es té de la SGAE és per la imatge que ha transmés la premsa d'ella?

(*Bufa*). Ufff. La premsa... Em vull guardar la meva opinió. Me la callaré, tot i que he de reconèixer que, aquests anys, la premsa a mi m'ha ajudat. Però ha arribat un moment en el que ja no em fii de ningú. A mi l'altre dia em varen fer una bona trampa: a una entrevista, d'un diari d'aquí, xerrant com ara, de bones, fent una Coca-Cola, em demanaren: *"I amem, què feies tu quan te'n anaves a voltejar per Europa?"*. Jo vaig respondre, bromejant, que em tirava al·lotes...

Record el desafortunat titular: "Voltar de jove per Europa em va servir de molt, sobretot per tirar-me femelles".

Veus? Això! Això no era per posar al diari i més com a titular! Jo te promet que aquell dia em vaig dir a mi mateix: *"Caaaa! Ara vius amb aquesta gent!"*. La llàstima és que ja no m'enrecord de la cara del periodista, però que et facin una putada com aquesta és per fer-li directament la creu! Veus? Això té a veure amb allò que et deia sobre ser un professional. Per això, el periodismo ha degenerat tant, sobretot a la televisió, perquè no hi trobes periodistes, sinó fanàtics! Delegats del fanatisme! A mi m'agrada molt l'esport, així que mirava molts de programes d'aquests i deia: *"No és possible que això que escolt sigui el mateix que he vist"*. Ha degenerat molt…

Estic d'acord. No només l'esportiu, sinó el polític…

Ben igual, ben igual. Tot està comprat i venut, comprat i venut… Són assalariats per una causa. Fora bromes. No ho entenc.

Políticament, mai t'has volgut banyar.

No. Mai. Jo no me cas: soc internacional. Soc de la persona, dels animals, dels arbres i el cel. No soc d'un partit polític ni d'unes idees polítiques. No em puc posicionar. Sovint m'han demanat a quin partit vot. Jo m'he quedat dient: *"Això no m'ho podeu demanar, però ja que m'ho heu demanat jo vos respondré. Jo vot naturalesa. Vot per l'aire, la terra i l'aigua. Mira de posar-li unes sigles a tot això i ja sabreu a qui vot"*. Jo soc de la gent, no d'un partit.

I això que els polítics t'han fet una plaça!

Això és increïble. Fa anys es deia la Plaça de la Consticució. Vaig estar molt content que canviessin el nom, hagués estat per Tomeu Penya o per qualsevol altre nom. Em va agradar que llevassin aquell Constitució.

No t'agrada?

No. Jo no hi crec. La constitució està feta per un grup de persones a un moment determinat: no està feta, en absolut, pels ciutadans d'ara. Jo, quan hi passava, m'ho mirava de reüll. Constitució? Per favor, si està equivocada d'adalt a abaix.

Ho dius perquè s'ha quedat massa desfasada?

Mira, s'ha de viure d'acord amb els temps en els qual vivim i amb les necessitats dels seus ciutadans. Per això, la constitució no és sagrada. Ni ho pot ser quan du un retràs de trenta anys. Ha d'evolucionar com evolucionam les persones. Una de dues: o s'atura o evoluciona.

No tens la sensació de que cada vegada reculam més? En matèria lingüística, en matèria mediambiental, social…

Jo no crec que sigui així, tampoc. Recularem molt, fa dècades, i ara tot està més controlat. I per poder dir-ho, has d'haver viscut tot allò que es vivia fa quaranta anys… No hem de passar l'arada davant del bou. Si s'aguanta, si es mantè, gràcies! Com tot, si pot augmenter, molt millor, però si s'aguanta ja és molt. Abans, tot estava molt pitjor en matèria de llengua i natura. Sobretot la llengua, però són dues coses que van juntes. Per entendre-ho, s'ha de viure tot allò que passava fa quaranta anys, quan el mallorquí –o el català, que m'és igual, perquè el català i el mallorquí és el mateix– només es xerrava a ca teva o al pati de l'escola… I comparar-ho amb ara, que es xerra per tot, i, de fet, el necessites per entrar a segons quines feines. Clar! Clar que es podria fer millor! Però ja que hem arribat aquí, hem d'aguantar: han estat massa anys de lluita. Les coses van canviant: els partits van i venen; les idees polítiques també, van i venen. Ho hem d'aguantar així, però sempre lluitant per aconseguir un poc més. Si lluites per més, la pitjor cosa que et pot passar és que et quedis igual. Res pus. Amb la música em passa igual, no te pensis: lluit per fer més i, tanmateix, em qued igual. Però clar, una cosa és la música i l'altra és la natura i la llengua…

A tots els teus discs sempre hi ha un toc de reivindicació, sigui ecologista, sigui lingüística…

He duit molta sort, perquè en moltes coses em vaig avançar molt en el temps. I no dic un o dos anys, sinó trenta. Mira "Trenc": la vaig escriure l'any '84, queixant-me de que volien urbanitzar Es Trenc i tota aquesta història. Ara, tornam a estar amb les mateixes. Jo no pas mai de moda! (*rialles*). O a "Cançons per a dones, frares, ministres, Son Dureta, mentides i es mè mort arribant a Manacor"... La vaig gravar l'any '82 i dic allò de*: "I per molt que digui el ministre, és vera i és per demés, ens fa menjar per la vista i ell es queda amb els doblers"*. Fixa't si n'ha passat de temps... i torna a passar. Tot dona voltes.

Aquell disc on surt aquesta cançó, *Carritx i roses*, pràcticament et va convertir en allò que ets avui.

Va ser un disc molt novedós al seu moment. I, a més, hi va haver una cosa que em va ajudar molt sense voler, que era el moment dels procesos autonòmics. Tothom va començar a reivinicar l'autonomia, les nostres arrels, la nostra

llengua, les nostres costums... i jo em trobava allà enmig. Em va trobar llest, tant psicològicament com musicalment.

Pens, però, que el teu cas no és com hi arribares, sinó com t'hi has pogut mantenir tres dècades!

És molt difícil, això. Jo et puc assegurar que els meus inicis com a cantautor van ser enreputats. Saps què ho era de difícil, anar amb una guitarra tota sola a les places dels pobles, a cantar amb un micro de l'església. Jo allà amb una cadira i la gent que passava per davant meu, sense fer-me ni puta cas, perquè cantava en mallorquí...

Alguna vegada t'has demanat que hagués estat de tu si no fos per la música? De què haguessis fet feina, per exemple.

(*Pensa*) A vegades sí que m'ho he demanat, però com que des dels catorze anys ho tenia decidit... No sé. M'hagués agradat ser jardiner, ja fos a un hotel, a foravila... O quedar-me a les terres de mon pare i mu mare, sembrant...

Fa temps, li vaig fer aquesta mateixa pregunta a Joan Bibiloni i em va dir que ell no es podía veure d'una altra forma que no fos artista.

És que és així. Som d'aquella raça que va nèixer sent músic. I èrem uns al·lots que, al manco en el meu cas, èrem pagesos, de foravila, però que ens agradava molt la música. Com et deia abans, la música és un art que es necessita per viure. Apart de menjar per l'estòmag, hem de menjar per l'esperit. I en Joan és d'aquests que quan fa un acord, fa una cosa més important que tocar-lo bé. Perquè, què és fer-ho bé? Fer les notes? No, no. Es dona per entès que tu saps fer les notes, però hi ha d'haver una cosa molt més difícil de treure…

El *feeling*?

La màgia. És la màgia dels dits; la màgia del sentiment. Agafar un instrument i fer que els dits, l'instrument i el cor siguin el mateix. Hi ha gent que ho fa… i jo no m'hi consider d'aquests, no te pensis ara! (*rialles*).

No crec que ho necessitis, tampoc. Mira-ho: quasi trenta-tres anys després, fent concerts pràcticament cada setmana...

Saps què passa? Que jo estic manejant a cinc generacions com a mínim que van d'un any i mig fins els vuitanta cinc o noranta. I per això, pardals, anomenes Tomeu Penya i tothom el vol a les festes, als teatres... Perquè volen en Tomeu en si, perquè musicalment jo soc el més pobre i el més dolent cantautor que hagi pogut existir mai. Et soc sincer, eh.

Furioso, *Sobrevivir no es vivir*

26.11.13

D'alguna manera, *Refugio* (Blau, 2013) és un d'aquests debuts amb un llarg camí darrere, però també un viatge a allò més profund de la psique de Marcos González, un dels músics de la nostra escena que més intensament viuen l'experiència de crear i interpretar. Escudat per Dani Aznar i Andrés Ramírez, la seva és la veu més personal i potent –sobretot potent– que hem pogut sentir darrerament a Mallorca: de fet, si has tingut l'oportunitat de sentir-lo cantar a pocs metres de tu ja saps de què estic parlant... Amb ell emprenem el camí per conèixer de primera mà la història de Furioso i la gènesi del seu disc debut.

40PUTES: Debutas con *Refugio*... Da la impresión, e igual me equivoco, que eres de esas personas que busca *refugiarse* en la música…
Marcos González: Sí, es una impresión más o menos acertada. Hasta ahora me he servido de la música como ayuda psicoterapéutica para resolver las adversidades y los pequeños i grandes traumas que va propinando la vida.

De ahí, el título…

Sí. *Refugio* es el espacio mental al que acudes cuando tu jefe te da una patada en el culo, cuando Hacienda intenta arruinarte o cuando el amor llama a tu puerta con la intención de arrancarte de cuajo el corazón. Las canciones que componen el álbum son prácticamente una respuesta refleja a toda esa clase de acontecimientos. No sé, es puro desahogo y mientras algunas personas se desahogan poniendo un comentario *'hater'* y facilón en su Facebook, yo escribo canciones como "Sobrevivimos" o "¿Hay alguien ahí?". Lamentablemente, parece que la mayoría crecemos casi por defecto refugiándonos en ser auto-convalecientes, abusando de la desidia y una gran variedad de obstrucciones mentales que supongo que son fruto de la época en que vivimos. Lo que intento es modificar la tendencia a asociar la palabra *'refugio'* con esconderse o huir y que se asocie más a la acción de resistir. Supongo que te estoy haciendo

una especie de declaración de principios filosóficos: "*Si no te gusta cómo funciona el mundo, utiliza la mente como un refugio en el que puedas reflexionar ampliamente sobre tu propia manera de percibir las cosas que te afectan para bien o para mal y busca nuevas lecturas para todo*". No todo es blanco o negro, supongo.

Uno puede llegar a pensar que tuviste una adolescencia difícil.

Entiendo que se pueda sacar esa conclusión. Supongo que no, no fue la adolescencia más fácil pero tampoco pienso que fuera la más difícil. Ahora prefiero centrarme en pensar en la suerte que tengo de poder comprender y observar las cosas desde otro punto de vista muy distinto al que tenía años atrás. ¿Ves? Eso no hubiera sido posible si no hubiera encontrado ese *'refugio'* del que hablamos.

Entonces, ¿qué te llevó a empezar a refugiarte en la música?

Como miles de personas de mi generación, con 13 años, yo me pasaba las noches y fines de semana hasta altas horas de la madrugada viendo vídeos en directo de mis grupos preferidos...

¿Y a pillar un instrumento? No sé, a mi me dio por querer tocar la guitarra cuando escuché a Black Sabbath!

Pues fíjate como es la vida que con 11 años mi madre me apuntó contra mi voluntad a clases de guitarra en las actividades extraescolares del cole. ¡Tío, para mí era muy bochornoso! Era como ingresar en la Tuna. Cantabamos "Clavelitos" y otras cosas en plan *'vamonos de acampada'* que para nada iban con mi perfil de aquel entonces. Yo escuchaba el primer disco de Linkin Park y también a los Violadores del Verso: era un *malote*. Si a ti te pasó eso con Black Sabbath, a mi me pasó exactamente lo mismo con A Perfect Circle. Hasta que un día mi hermano mayor me empezó a enseñar a los APC, Alice in Chains, Ozzy Osbourne… y me enamoré del rock. ¡Ahí me volví un *malote de verdad*! (*Rialles*)

No sé por qué, pero siempre me ha dado la impresión que has mamado un montón de Sôber. No sólo por la música, sino por la forma de construir las frases por ejemplo.

A ver, yo fui muy fan de los primeros discos de Sôber en mi época adolescente, pero creo que sobretodo me han influenciado cantantes en castellano como Enric Montefusco, Ramón Rodríguez o Iván Ferreiro…

Me acuerdo que cuando salieron Sôber se les anunciaba como "Los Tool españoles"… Brutal.

Ya quisieran ellos, ¡pobrecitos! (*Rialles*). Eso es como decir que Pablo Alborán es el *John Mayer español*.

Y eso los hermanos Escobedo siempre han sido muy fans de Maynard James Keenan...

Me parece divertida tu impresión, dado el cruce de influencias a través de M.J. Keenan. No reniego la posibilidad de que Sôber me hayan influenciado pero creo que dadas las circunstancias –no he escuchado nada de ellos en años– ses más probable que la culpa de todo la tengan personajes como The New Raemon.

Más que en la onda a Ferreiro o The New Raemon, yo te veo más noventero…

Bufff! *Superunknown* de Soundgarden, *Vs.* de Pearl Jam, *Lateralus* de Tool, *Red Album* de Days of the New... No veas la brasa que daba a los vecinos con estos discos a todo trapo. Creo que sí, que todo eso se huele al escuchar mis temas.

También percibo por ahí algo de Buckley... Muy camuflado y sin gorgoritos.

Sí, desde luego que sí. Me ha venido a la mente el recuerdo de la primera vez que lo escuché. "Mojo Pin'"....Uff, *pell de pollastre*! Creo que Jeff era demasiado bueno para este mundo, ¿o crees?

A mí me encanta el *Grace*. Pero Joan Cabot dice que lo mejor que hizo Jeff fue ahogarse en el río...

Mola, porque justo acabo de leer la crítica que hizo a Donallop. Así que me sorprende todavía más. Supongo que debe ser por una cuestión de rechazo a sus gorgoritos.

¡Seguramente!

¡Pues que aproveche ahora que está tan *sensiblón* y le de otra oportunidad!

Oye, a partir de todos estos referentes anglosajones se entiende que empezaras en inglés. Antes de Furioso habia The Furious Tree... pero antes de The Furious Tree, ¿había algo?

Antes de Furious Tree sólo hubo *'la nada'* de Hawking, pero sí que hubo algo entre y entre que creo que vale la pena mencionar. Puse mi granito de arena durante la grabación del primer disco de Oso Leone, que es algo de lo que uno puede estar orgulloso y lo recuerdo con mucha ilusión. Además me pilló en plena iniciación de metamorfosis a todos los niveles, absorbiendo nuevas influencias, etc... Xavi también ha sido un artista influyente para mí: el cabrón siempre va por delante del resto y nunca le faltó el *flow*. Tocar con ellos fue una gran experiencia a parte que me sirvió mucho para luego resolver mi proyecto. Y precisamente ahí es donde entra el 'maese' Dani Paz en la ecuación y se convierte en una de las luces para poder vislumbrar el camino.

La transición del inglés al castellano, ¿fue a partir de tu relación con Dani Paz?

No, eso fue cosa mía. Fui totalmente inspirado por Ramón Rodríguez. Si, sé que estoy quedando como un fanático plasta, pero… *es bien*. Yo le conocía de su anterior banda en inglés, Madee. De repente sacó *A propósito de Garfunkel*: yo tomé el ejemplo y empecé a escribirle canciones de desamor en castellano a una exnovia. Lo típico, vamos. Y así fue, nunca más quise escribir nada en inglés porque me empezó a parecer ridículo no expresarte en tu propio lenguaje. No está mal que los gringos, los ingleses, y toda esta peña nos empapen con su buen saber hacer musical… pero creo que no hay que cruzar

la peligrosa frontera de lo indigno o el postureo porque entonces pierdes la credibilidad.

Canciones a una ex-novia... De ahí es fácil pensar que en las letras hay mucho de autobiográfico.

Sí, hasta ahora si ha habido bastante de eso… hasta ahora. Mi objetivo es empezar a añadir más elementos ficticios o inspirarme en temas totalmente ajenos a mi experiencia. He aprendido que escribir es algo muy útil, casi tanto como leer. "*Conócete a ti mismo*"… o eso se leía en la entrada al Oráculo de Delfos. Pero creo que casi mejor, lo que yo escriba sobre mi biografía quede bajo llave de ahora en adelante. Aún así encuentro interesante hablar sobre temas psicológicos y sociales con los que establezca algún tipo de vínculo en mi vida. De esa manera logras conectar con la gente, que es para lo que hago música.

Y conectar con otros músicos, ¿ha sido difícil? Lo digo porque, entre The Furious Tree y Furioso han pasado un buen puñado de músicos y siempre me ha dado la impresión que, en materia musical, siempre has sido "*muy tuyo*"...

Bueno, ha habido un poco de todo, no te creas. Cada uno es "*muy suyo*". Sencillamente, no me ha sido nada fácil encontrar personas aptas, que pudieran o supieran cumplir con su responsabilidad. Yo procuro moverme con gente inquieta y comprometida, gente que me pueda enseñar algo nuevo. Esto de que te dé la impresión de que yo sea *'muy mio'*... No sé, a veces puedo ser un poco gilipollas o decir alguna tontería fuera de tono, pero no soy uno de esos 'snobs' elitistas que pululan por ahí. Prueba de ello es Dani Aznar, bajista. Es el mayor fanático de Metallica que existe: es más heavy que una lluvia de hachas... Y a pesar de tener gustos distintos, nos entendemos de puta madre y conectamos en muchos aspectos.

Pero hace tiempo, en una anterior entrevista que te hice, afirmabas ser "*dictador*" en tu rol como músico… ¿Sigues siendo un Führer, o has terminado ablandándote?

¡Joder! Obviamente estaba de cachondeo (*Rialles*). Era una mera dramatización y estaba queriendo decir que básicamente yo llevaba la batuta. ¿Ablandarme? *No way!* Ya he sido suficientemente blando. Creo que cada vez piso más firme y aprendo a transmitir seguridad a mis compañeros en la medida que yo aprendo a tenerla. Pero por suerte ha sido siempre algo recíproco. Andrés, Dani Aznar, Edy Pons, Dani Paz, Joan Calafell... Estos caballeros han empujado el carro de vez en cuando. No todo el mérito es mío.

Hablemos de otro tema importante: Blau.

Blau es el *'premio'* al esfuerzo de un año buscando intensamente a alguien que quisiera editar mi trabajo. Recalco lo de intensamente: no voy a entrar en detalles escabrosos, pero he tenido que mover el culo. Desde dar la brasa a personas con contactos, enviar montones de mails, llamadas telefónicas... Hasta tener reuniones en Madrid, Barcelona, Palma…También ha sido la llave para comprender que si yo no confío en lo que hago, estoy acabado musicalmente hablando. Blau de momento está siendo un nuevo apoyo con el que contar, pero yo no dejo de ser 'pluriempleado'… como todos, claro.

¿Llegaste a plantearte la auto-edición?

Sí. El disco hubiera salido en formato digital y auto-editado, eso seguro.

Está guay compartir escudería con Tomeu Penya, pero me da que Furioso tiene un mercado más amplio que Baleares y Catalunya. Zona Blau, ya sabes…

Gracias: yo también pienso lo mismo, pero discútelo tú con los sabiondos de las discográficas. Para ellos no hay nuevos términos de los que hablar. O eres demasiado pop o demasiado duro… o demasiado raro. No les bastó con la enorme hostia que se dieron con Vetusta Morla. Todavía necesitan más evidencias para entender que son unos tarugos.Son como el Partido Popular: ellos hacen políticas únicamente para recaudar a corto plazo, nunca invierten a largo plazo. Nadie quiere saber nada del futuro. En España queremos que nos venga todo hecho: estamos idiotizados.

¿Crees que el problema de la música en España viene por lo que nos intentan vender las discográficas, aliándose con los medios de comunicación? ¿O viene porque la misma sociedad, en general, apenas tiene inquietudes musicales? Es un poco el pez que se muerda la cola…

Creo que viene de los dos lados. La gente está bastante falta en lo que a inquietudes se refiere, pero algunos sellos están muy equivocados ofreciendo lo que ofrecen. Y mejor no hablemos del 'amiguismo'. En Blau por lo menos se intenta potenciar en la medida de lo posible el talento local, con independencia del estilo que tengan los artistas. Está claro que el problema actual es que los sellos no tienen pasta, o eso dicen. Ok, pero hace ya unos cuantos años que se veía venir todo esto y hasta donde yo sé, ignorante de mi, muchos no han movido un puto dedo y se han limitado a mandar a la mayor gente posible a la puta calle. Joder, en tiempos de crisis hay que utilizar el ingenio y seguir adelante, no chapar y agachar la cabeza. Mira a Xocolat; *"¿Que no vendemos discos? Pues hacemos un café-concierto dentro de la tienda."* ¡Y les funciona! Lo que no puede ser es que yo tenga que oír que Warner solo te contrata si tienes más de 50.000 visitas en Youtube. Y que le graben un disco al Lorey Money o cualquier payaso de turno, promoviendo la idiotez y dejando claro que la música les importa una puta mierda. En definitiva, creo que es un problema de falta de interés por ambas partes.

Se dice que, para sobrevivir en el negocio de la música hoy en día, hay que olvidarse de las grabaciones y hacer directos, uno detrás del otro, cada semana...

Bueno, ni de coña hay que olvidarse de las grabaciones. Sería un desastre. Nos moriríamos del asco. Estas cosas se deben seguir conservando. Lo que hay que olvidarse de vivir de la música porque es una industria que ya está condenada.

Con *Refugio* en la calle, ¿te planteas preparar una gira de presentación más o menos extensa? ¿Aunque sea volviendo tu solo, al formato acústico? ¿O tienes claro que tus objetivos profesionales no van de la mano de los artísticos?

En el último año me he centrado en volver a estudiar a parte de buscar sello porque, visto lo visto, está claro que esto ni de coña me dará una estabilidad económica que es súper necesaria para desarrollar mis inquietudes musicales. Digamos que me he visto obligado a cambiar la estrategia: estudiar y buscar un trabajo cualificado que me de la libertad y estabilidad para seguir produciendo mi música en el futuro. Hacerlo todo a mi manera y dejar de trampear en curros de mierda. Respecto a la gira, sólo puedo decir que estoy haciendo lo que puedo y que desde luego me encantaría tener un manager decente para que me ayudara un poco en esto. Además tengo el hándicap de tener dos formatos (solitario y banda) y que la formación de trío la puedes meter en cualquier tipo de escenario, grande o pequeño. Me encantaría girar por la península pero sé que debo tener más paciencia. Supongo que necesitas más *promo* y medios para estas cosas.

Acabas de empezar el camino y parece que ya llevas un huevo recorrido. Visto en retrospectiva, ¿de qué te sientes más orgulloso hasta el momento?

Pues me siento muy orgulloso de haber llegado hasta este punto: el de publicar oficialmente un álbum. Especialmente teniendo en cuenta la que está cayendo. Y también eternamente agradecido con Dani Paz, Andrés y Babo. Sin ellos, no habría *Refugio*, no habría sueños… ni me quedaría ilusión para seguir haciendo rock.

Manolo Marí,

Darrera conversa 12.02.13

La mort de Manolo Marí, el passat 7 de febrer, em va fer pensar, tot d'una, en aquella agradabilíssima conversa que vaig mantenir amb ell, fa un any i mig, i que des de feia mesos estava perduda a dintre d'un disc dur. Aquella entrevista formava part d'un conjunt bastant nombrós –prop d'una cinquantena, en total– que em va servir per documentar i nodrir una investigació acadèmica sobre música, cultura i canvis socials. Qüestions universitàries apart, aquella trobada m'impactà. Manolo era d'aquestes persones que semblaven haver viscut vàries vides, però totes elles dins d'una mateixa vida: d'això se'n diu viure molt... i viure bé. Me'n vaig dur la sensació que havia aconseguit redimir-se (musicalment) i que, a aquells moments, era feliç, com si estigués total i absolutament en pau amb ell mateix.

Quin sentit tindria deixar perdre una conversa tan interessant com aquella? Quin millor homenatge podria (podríem) fer-li a Manolo que transcriure aquelles mateixes paraules? Així, **40PUTES** vos ofereix, en exclusiva, l'única entrevista que concedí Manolo Marí, repassant tota la seva trajectòria musical. Cert que havia contestat a alguns breus qüestionaris per *Última Hora*, a l'època dels Z-66, i que havia fet una aparició breu a la sèrie de documentals *Cançons d'una Illa*, que va emetre fa uns anys Televisió de Mallorca. Però el que teniu aquí és la història de tota una vida –o una part d'ella– sortida de la boca del seu mateix protagonista. Parlarem de jazz, de dones, de Jimi Hendrix, de triomfs, de derrotes... Un document impagable que vos oferim dividit en dues parts.

1 de juny de 2011. Ens trobam a Son Servera, just a un bar situat davant de l'Església. Venc de Cala Bona després de rendir una visita al mestre Miquel Vives. Ell m'espera, canya en mà, assegut a una de les taules de la terrassa. *"Una altra canya per jo, per favor".* Es mostra estranyat de que vulgui parlar

amb ell i m'avisa: *"Hi ha moltes coses que he anat oblidant amb el temps".* Farem el que poguem, Manolo. Gràcies per haver-hi estat. Gràcies per tot.

40putes: Manolo, crec que tu vens d'una generació de bateries que ha viscut en primera línea l'evolució del seu instrument. És a dir, passar dels kits molt bàsics dels primers seixanta a anar-hi incorporant més plats, més timbals, pedals... Quan començares a tocar-la?

Manolo Marí: No t'ho sabria dir, però crec que seria a principis dels seixanta. La primera bateria que vaig tenir fou una Raf... Una Rafecas, feta a Barcelona. Mon pare era músic. Fou durant un temps director de l'orquestra de Los Transhumantes.

40p: No fotis!

M.M: Es deia Anastasi Marí Oliver. Va treballar bastant amb el bateria Ernest Felani, a aquella època. Me'n record que, de petit, mon pare feia feina al Hotel Victòria, a Palma, i jo els anava a veure tocar. Supós que ja tenia el 'gusanillo'. A ca nostra, posàvem la ràdio i agafàvem una emissora estrangera que es deia Voice Of America. Era una ràdio que només posava jazz, be-bop... Allà escoltàvem a Charlie Parker, Chet Baker i tota aquella moguda...

40p: A aquella època –primers seixanta– el jazz era un gran desconegut pel públic mallorquí, no és així?

M.M: Estava mort. No hi havia res. Amb Voice of America em vaig empapar de tot allò. Al carrer Jovellanos, a Palma, hi havia una tenda de discos, que estava entre Sant Nicolau i Es Born. No me'n record del seu nom, però sí del seu encarregat: un tal Ricardo. Total, jo anava allà i comanava discos de jazz, be-bop... I Ricardo només els duia per a mi. Era l'únic al·lot de Palma que comprava discos de jazz.

40p: Comencem a parlar de la teva trajectòria musical. Devers l'any 1964 et trobam com a bateria del grup de Walter Klein. Fou el teu primer grup?

M.M: No. El primer de tots van ser els Doger's.

40p: Els Doger's? El grup de José Manuel Dopico? (NOTA: Dopico fou un reconegut artista illenc, que gaudí d'un notable èxit entre els anys seixanta i setanta fins que, arruïnat, va començar a viure al carrer, com un sense sostre més. Se'l podia veure, fins fa poc, mendigant per la plaça dels Patins. Fou protagonista d'un documental i d'un grapat de petits reportatges apareguts a televisions nacionals. Conta la llegenda que, quan el vocalista italià Al Bano el va veure interpretar en directe una de les seves cançons, va sortir tot emprenyat del local, de tan bé que ho feia).

M.M: Sí. Tío, ens varen ajuntar una vegada, a un programa d'IB3-Ràdio, i era la primera vegada que ens veiem després de tants d'anys. Vaig quedar impactat, amb aquell aspecte mortal, amb aquells cabellots i aquella barba, sortint als diaris. Els camins de la vida ens van anar separant: en José Manuel va tirar cap a un, i jo, cap a un altre. Em vaig casar amb una sueca i vaig estar vivint molts d'anys a fora. Vaig perdre molt de contacte amb tota aquesta penya... Per això, quan vaig saber que era indigent, va ser un impacte gros.

40p: El darrer que he sentit a dir és que, ara mateix, viu a una casa d'acollida...

M.M: Ufff... Realment, ell i jo som família. És a dir, família llunyana. Cosins llunyans. Ens varen voler ajuntar amb ell, però mai varem arribar a tenir un tracte familiar en aquest aspecte. I la gent, que és molt així, em retreia que jo, per ser família llunyana, m'havia de fer càrrec d'aquesta situació seva... i no et pots fer càrrec de segons quines coses, perquè José Manuel va tenir la seva pròpia moguda. Històries immobiliàries que no funcionaren i no sé què més. Va agafar un camí en el que jo no hi tenc res a veure... i del teu pa en faràs sopes, diuen. I vegent ara, quan surt als diaris o a la televisió... Tío! Afaita't! Arregla't! Et fan entrevistes: agafa una actitud positiva davant d'això. Enrotlla't, lluita, i no donis aquesta imatge de pobresa, de tristor i de voler fer pena. Perquè això de voler fer pena, a mi em toca els collons, la veritat.

40p: Tornem als Doger's, Manolo...

M.M: Jo havia acabat la *mili* a Eivissa, on jugava a futbol. I no sé com, però a la tornada a Mallorca em vaig ficar a tocar amb els Doger's. Hi havia en Dopico, en Cosme Escala, un baixista que ja és mort, en Joan Pol... Però vaig estar poc temps amb ells.

40p: Imagin que van ser una passa prèvia abans d'unir-te al grup de Walter Klein, el Marino Marini de Mallorca...

M.M: Exacte: després dels Doger's vaig unir-me a Walter Klein. Hi havia en Pep Alba a la guitarra i en Miquel Pieras al baix. Tot allò era molt guapo. Fèiem una músiqueta, així, d'aires italians, amb un parell de veus. En Walter cantava genial i sonàvem bastant bé. Tocarem molt al Flamingo, que era la meca d'aquella primera moguda, amb Los Massot, Los Millonarios... Era el lloc perfecte per anar a ballar.

40p: Vinent del jazz, i sabent la línea que agafaries temps després amb Z-66 i Zebra... Et resultava còmode tocar aquella música tan pausada, tan tranquil·la?

M.M: Sí, clar. Jo tocava, i si ho feia, era perquè m'agradava tocar... perquè jo, en essència, soc un músic. M'ha costat molt agafar una línea d'identificació

amb mi mateix: som això, pens així, vull ser això, em vestesc així, tenc aquest tipus de filosofia. I, al final, ha resultat que soc un jazzero enorme. Però, fins que arriba aquest moment, vas donant bots, d'una banda a l'altra. I el grup de Walter Klein va ser una cosa esplèndida, molt guapa. Després d'allò, em vaig unir a dos dels germans de Los Massot, amb en Pedro i en Jaume: ens anàrem a girar per Suècia. S'ajuntaren amb dues sueques i se'n anaren cap allà...

40p: Les sueques! Tot un fenomen dels seixanta!

M.M: Idò jo també tenia una al·lota sueca! (rialles). És que, tío, els músics d'aquella època anàvem d'això. O d'angleses, o franceses, o alemanyes. Perquè la mentalitat de la dona mallorquina... ufff! Quan festejaves amb una mallorquina havies de passejar a la seva mare per tot. I si lis tocaves una maneta, havies de demanar permís al bisbe. La gent estrangera venia a Mallorca amb una altra forma de vida, totalment distinta, i per això trobarem una gran expansió, tant mental, com sexual.

40p: L'any 1965, però, encara seguies associat amb Walter Klein...

M.M: Varem tocar dues temporades. No ho record massa bé. Sé que Pep se'n va anar a tocar amb Los 5 del Este i va entrar en Miquel Franco per recomanació seva. Un gran guitarrista, per cert. Varem seguir treballant fins que el grup s'aturà. I crec que, després, ja em vaig ficar amb la moguda dels Z-66...

40p: Com començares a tocar amb ells? Perquè crec que, abans de tu, hi va haver un primer bateria.

M.M: Sé que els Zeta actuaven a aquells moments a Toltec... i noltros, al Flamingo. Tenien un bateria que es deia Jaume. En Jaumet de Capdepera, un tio bastant menut, però que era molt bon bateria. Tenia una al·lota alemanya... i se'n volia anar amb ella, a Alemanya. Ella també era petita, com ell: feien una parella... Una cosa enorme! (*rialles*). Jo el vaig substituir. Al grup hi havia en Vicenç Caldentey a la guitarra, en Jeroni Servera, al teclat, en Leo (*NDR: Leopoldo Gonzàlez*) al baix, i, com a vocalista, en Llorenç Santamaria.

40p: Quina aventura, eh?

M.M: Va ser una experiència enorme i llarga. Viatges per amunt, per avall: una locura!

40p: Crec que els Z-66 marquen un canvi de xip dins la música mallorquina. Un punt d'inflexió, si li volem dir així. La gent encara estava flipant amb els Beatles i voltros vos desmarcareu introduint altres influències...

M.M: És que els Zeta varem rodar molt al Sgt. Peppers, que era la discoteca pionera d'aquella època: era la catedral, el *no va más*. En Mike Jeffery (*NOTA: Mànager de The Animals i de Jimi Hendrix: quasi res!*) estava per allà, hi havia un disc-jockey nord-americà, un tal Bob, encarregat d'il·luminació que també era dels Estats Units... Tot el que es punxava a Sgt. Peppers era d'allà: The Doors, la Creedence Clearwater Revival... Tot allò encara no es coneixia a Espanya i noltros les estàvem tocant. Molta gent escoltà cançons que mai havien escoltat abans gràcies als Zeta... Jimi Hendrix, James Brown, Otis Redding, el soul... Tot ens venia dels Estats Units. I les discoteques de Palma, a aquella època, eren per anar a ballar, amb grups tipus Los Javaloyas: tot era molt delicat, molt suau. Per això, el primer local mallorquí que va trencar motllos va ser el Sgt. Peppers. Disc que sortia a Anglaterra... Pum! Allà el tenien!

40p: Però abans del Sgt. Peppers ja hi havia garitos enrotllats. Toltec, Haima...

M.M: Sí, però agafarem totes les nostres influències de Sgt. Peppers. Ara, que començarem actuant al Haima, a Cala Major, i d'allà pegarem el bot a Sgt. Peppers. Joan Manera, que no era el propietari sinó l'administrador d'aquests locals, ens va obrir moltes portes. I després, un tal mr. Thomàs ens va obrir la porta a Mike Jeffery.

40p: He sentit a dir que Mike es va encapritxar de voltros.

M.M: Ens volia dur a fer una gira internacional. Allò, d'en Mike, va ser molt fort. No sé exactament perquè les coses se'n varen anar a no res. Home... Estàvem

al final d'una època i hi va haver un poc d'intoxicació, amb la carrera en solitari de Llorenç Santamaria...

40p: Intoxicació? No t'entenc.

M.M: Sí. Era un final d'una època. Miguel Soler (NOTA: Periodista musical i locutor de l'antiga Ràdio Mallorca; en definitiva, una de les personalitats més influents dins la música mallorquina d'aquella època), ràdios, contractes, gravacions, EMI, menjades de coco, problemes... Tot allò va distorsionar el camí. Però els bons temps dels Zeta van ser mortals, tant per la Península com per Mallorca. Guanyarem duros i varem gaudir molt. Varem viure, que no t'ho pots imaginar. No et puc dir tot allò que varem viure en aquells pocs anys. Va ser mortal, tío.

40p: Arribareu a ser unes estrelles. Al manco, a Mallorca.

M.M: És que allò va ser molt gran. Se'ns va anar de les mans. Anaves pel carrer i de cop i volta la gent t'aturava: començaves a signar autògrafs i totes aquestes coses, com si et confonguessin amb una estrella. Hi havia molta consideració, i flipàvem moltíssim amb aquella situació: ni ho cercàvem ni ho volíem ser. Tot allò van ser coses que ens van anar succeint de rebot, sense que ho tinguéssim previst.

40p: El que no deixa de resultar-me curiós és que, fins aquells moments, els grups que havien aconseguit destacar dintre del panorama local i sortir a la Península (Los Beta, Los Javaloyas, Los Millonarios, Los Bohemios, etc), practicaven un estil molt comercial, pausat, melòdic i elegant. Voltros, apart de ser el primer en ficar estridències i experimentar, teníeu actitud. En Llorenç, sortint a actuar amb una camisa oberta, amb un cubata a una mà i el micròfon a l'altra; ja me diràs...

M.M: Sí, però la base de tot això era el nostro repertori, tio. Es resumeix amb la renovació del repertori. No és que fóssim millors o pitjors que Los Beta o Los Javaloyas. No es tractava d'això, sinó d'oferir una cosa diferent. Basta que te'n anessis a una verbena. Més d'una vegada varem tenir problemes pel nostre repertori: normalment la resta de grups hi tocaven melodies, hits d'estiu i

cançons de tota la vida, però noltros tocàvem un repertori amb el que el públic, de vegades, ens acabava pitant i dient de tot. La gent volia ballar:

40p: No vos entenien.

M.M: No entenien de cap manera que féssim cançons de The Doors. A les verbenes, la gent no entenia res d'aquestes mogudes. La gent volia posar-se fins el cul de beure alcohol, de ballar, i fer festa. Els Zeta varem ser un grup de discoteca. Home, don Pep Alba!

A continuació, un gran moment que recollí la meva gravadora. Per allà mateix passava el sempre jovial Pep Alba, company de Manolo a l'època de Walter Klein i principalment conegut per haver estat un dels components històrics de Los 5 del Este. Una autèntica bíblia musical amb cames i braços, creieu-me! S'atura, ens saluda cordialment i de seguida s'interessa per l'estat de la meva tasca universitària. Manolo respon: *"Estam xerrant de coses guapes. Però jo, és que soc molt dolent recordant coses. Puc ubicar els períodes, però no les dates o els anys"*. Pep li replica que ha de fer més concerts, a la qual cosa el bateria contesta: *"Jo el que vull és anar a tocar. Tenc un mono de toquera enorme. Però es suspenen concerts, o s'ajornen els dies que hi ha partits de futbol. I ja ni en parlem quan et diuen que cobraràs un o dos mesos després"*. Pep Alba conserva, apart del bon sentit de l'humor, una prodigiosa memòria que el permet recordar mil i una anècdotes d'aquells temps. Ens sorprèn amb una d'elles. A continuació, i a mode d'acomiadament d'aquesta primera part, una petita conversa entre els dos companys:

Pep: Amem, Manolo. Quin any començares a tocar amb Walter?

Manolo: No en tenc ni idea...

Pep: (*indignant-se*) Homeee!!!

Manolo: Que no, que no en tenc ni idea. Però me'n record que en Miquel Franco va venir a tocar després de tu. A que sí?

Pep: Sí! Jo me'n vaig anar a fer la mili l'any seixanta-quatre. Vaig fer-la, malalt, i després em va substituir en Miquel.

Manolo: Jo me'n record que vaig deixar els Doger's i me'n vaig anar directament al Flamingo. Allà estàveu tú, en Miquel Pieras i en Walter.

Pep: Saps que n'hi ha, d'anècdotes. Te'n recordes, Manolo, del tio que ho tomava i ho rompia tot? Quan noltros estàvem esperant per actuar al Flamingo al peu d'unes escales, en el canvi de grup, veiérem un parell de caixons de cervesa caient i fent una escandalera grossa. Tracatracatrak!!! Darrera d'aquells caixons, davallà un tío redolant per l'escala. Quan s'aixeca, l'amo li va dir: "*Ets una ruina! T'has de cercar una altra feina. Me sap greu, però a un bar no hi pots estar".* I ell, digué: *"És que jo no sé que em passa!"*. I quan ho deia, pegà una manotada sense voler a un home que passava per allà darrera, fotent-li les ulleres. Quin desastre!

40putes: És quasi un pecat parlar dels Z-66 i no dir que telonejareu a Jimi Hendrix...

Manolo Marí: Ara xerram de Hendrix, però és que a aquella època venia a Mallorca tot Cristo: Ray Charles, Charles Aznavour... La programació de Tito's era una barbaritat. A Mallorca hi havia un nivellàs, artística i econòmicament: tu podies anar a la plaça Gomila, seure't davant Tito's i veure passar en Charles Aznavour, o Dick Bennett, o aquell, o l'altre. El concert de Jimi Hendrix va ser un gran esdeveniment, però tampoc sorprenia massa, perquè abans havien passat per Mallorca molts d'altres artistes importants.

40p: Com vos donaren la notícia?

M.M: Record que Joan Manera ens cridà per comentar-nos que en Jimi havia arribat, i que ens volien conèixer a tots. Havien alquilat una casa grossa, devers Portals Nous: un xalet d'unes cinc o sis habitacions. Entrarem a la casa. Allò era un caos, una barbaritat. Gent per totes les habitacions, roba interior pel terra, restes de porros i altres substàncies... Allà enmig els vam conèixer. Hi havia molta fumarasa i gent per tot, alguns pegant un *casquete*. Un caos. Una barbaritat. Ens saludarem, en anglès. A aquells moments actuàvem a Haima, i un o dos vespres després hi va comparèixer en Noel Redding. Tocà amb noltros, allà mateix. Improvisarem un poc.

40p: 13 de juliol de 1968: Jimi Hendrix inaugura el Sgt. Peppers, a Palma. Què recordes d'aquella històrica nit?

M.M: Me'n record, sobretot, del camerino on estava... i de l'olorada a marihuana que sortia d'allà dedins. Una cosa que feia por...

40p: Sempre ha circulat aquesta llegenda, del camerino de Hendrix a Palma i tots els excessos que hi havia a dintre...

M.M: Tio, obries la porta i et tirava d'esquenes. Però independentment dels seus excessos, ell era un músic enorme. Un crack.

40p: A partir d'aquella nit, es va disparar la vostra popularitat.

M.M: Sí. A partir d'aquells moments gravarem bastant, però ja hi havia massa influència de Miguel Soler al grup. Estava massa a dedins. Per anar a gravar, ells ens cercava cançons, més comercialetes...

40p: És que, al manco a mi, em sorprèn molt que enregistréssiu una canço que havien fet popular els Grateful Dead, amb un tractament similar al "The end" de The Doors, i després passéssiu a versionejar hits

descaradament comercials, com les versions en castellà de Moody Blues ("Noches de blanco satén") o The Dave Clark Five ("Todos hablarán de ti").

M.M: Ufff! *Y todos hablarán de tiii...* (*NOTA: La tarareja, com fent befa*). A aquells moments començarem, fent baladetes: ens desviarem de la línea, saps? La moguda era, o tirar cap a un altre país o seguir amb aquella mateixa línea, limitats a la Península. Però poc podíem fer amb les menjades de coco que li varen fer a Llorenç. Estava molt influenciat per Miguel Soler. Va decidir sortir del grup, i fer la seva com a cantant melòdic en solitari. Aquesta moguda va rompre el grup. Bé, després de Llorenç arribà un cantant sevillà, però ara mateix no record el seu nom. (*NOTA: El misteriós i enigmàtic Rafa*). No sé d'on va sortir. Crec que en Vicenç el coneixia d'alguna banda. Leo també deixà el grup, poc temps després, i vingué un baixista madrileny. La mort de Leo va ser una putada. Jo estava tocant amb els Zeta per Can Picafort, i acabat el concert, me'n anava escopetejat cap a Palma per actuar amb Manolo Martínez, saxo dels Zeta, i el guitarrista Manolo Bolao. Anàvem a tocar al Estudio 7, un petit local situat darrera del Sgt. Peppers, dedicat única i exclusivament al jazz. Allà em digueren que Leo s'havia mort a la carretera. Se'n anava, de casa de Pep Noguera (*NOTA: Teclista dels Z-66*), amb el seu Dodge i es veu que va perdre el control. El manillar li va entrar pel pit. Quin desastre... Ja no era el mateix. Estàvem perduts. Allò havia d'acabar per començar una cosa nova.

40p: Imagin que estàs parlant de Zebra. Finals de 1971...

M.M: Sí. Els Z-66 ens vam desfer. Un dia em crida Miquel Vicens, baixista dels Los Bravos. Ells també ja estaven acabats. Ell havia xerrat amb el seu vocalista, Anthony 'Andy' Anderson, per fer un nou grup amb un guitarrista anglès anomenat David Wamsley. Vicenç Caldentey i jo ens hi ajuntarem. Allò era una mescla dels Zeta i dels Bravos (*NOTA: I d'aquí, el nom, format a partir de la primera síl·laba de cada grup: Ze + Bra*).

40p: Però Vicenç se'n va anar ben aviat...

M.M: Sí. No sé perquè se'n va anar. Supos que no va cuallar dins del projecte. El va substituir en Joan Bibiloni. Començarem assajant a una casa, a Can

Pastilla. Allà muntarem un repertori a partir de temes propis. La veritat és que l'aventura de Zebra també va ser mortal. Una barbaritat.

40p: Molta gent vos recorda com la millor banda mallorquina dels primers setanta... Victor Uris em digué, una vegada, que éreu els millors, que no teníeu rival.

M.M: És que va ser una locura, de veres. Innovarem un munt. En David muntava uns temes espectaculars. Tela! Varem preparar una obra conceptual anomenada *Smookie* que dugué un currazo enorme. Anarem a Madrid a gravar, i també entrarem en contacte amb Jon Anderson, de Yes, que era germà del vocalista.

40p: He sentit a dir, sobre aquest disc 'fantasma', que no s'acabà d'enregistrar, que està totalment perdut a dia d'avui...

M.M: Potser. Sé que en Jon ens va ajudar a fer algunes veus. Va ser una bona època. Sortíem amb ell a sopar junts, a fer cerveses: era una locura. Però hi va haver una desgràcia: Andy, que vivia a Deià, arribà a ca seva, i trobà a la seva dona morta a dins de la banyera. I ell... ell va fer crack. Es va rompre. Se'n va anar a Mallorca. Avui en dia és pastor protestant a l'illa de Wight. Des d'aquells moments, Joan Bibiloni va agafar molt més protagonisme...

40p: Vareu treure molta cosa. Prop d'una desena de singles, crec, i al final de la vostra trajectòria un LP...

M.M: Jo no tenc res d'això. Només conserv una casset que em va donar David. Res més: ni fotos, ni discos. No tenc res d'aquella època. Som una persona que no m'agrada viure en el passat: el que va estar bé, va estar bé; el que ha passat, ha passat. I el record, m'estim més guardar-lo dins meu. Amb Zebra ens va anar bastant bé, però es va acabar quan David va tenir un fill: es pensava que l'infant havia nascut amb alguna malaltia estranya. Es traslladaren a Alacant, i adéu a Zebra. El grup es va desfer.

40p: Això fou l'any 1976. On vares anar a parar, Manolo?

M.M: A Ébano. El mànager era el mateix Miquel Vicens. Al capdavant del grup hi havia els dos germans Hensen, Arthur (veu, guitarra), que encara avui fa feina a Son Amar com a presentador i animador, i Eny (baix). Ells dos havien tocat a La Pipa... Coneixes a La Pipa?

40p: Sí. Bé, jo els anomen The Pipe. Però no eren mallorquins...

M.M: No. Arthur i Eny eren del carib holandès, de Curazao. Vingueren a tocar a Mallorca amb molta freqüència. Eren un grup enorme. També, a Ébano, hi havia la dona d'Arthur, Merche, i un pianista argentí. Com es deia? (*Silenci*). Mario! Mario Tegli! Era un pianista molt bo. Varem fer molts de bolos unes dues temporades, per Mallorca, Eivissa, la Península...

40p: Quin estil era?

M.M: Era soul. Anàvem cap a un so negre, rollo Motown. De fet, n'Arthur i n'Eny eren negres, així que tenia sentit. Arribarem a gravar dos discos... Sonàvem molt bé, i tot anava fantàsticament fins que la cosa es va embrutar.

40p: Com així?

M.M: Un dia, a la discoteca San Francisco, a Sant Antoni (Eivissa), coneguérem a un negret colombià, que anava amb un Ford Capri i tot ple de collars i polseres d'or. Ens varem fer col·legues. Es veu que aquest tío havia fet negocis amb drogues, perquè la policia anava darrera d'ell. Acabarem el nostre contracte a Eivissa i tornarem a Mallorca. Un matí, n'Eny em ve a cercar a ca nostra i em diu*: "Mañana viene el colombiano, y antes de irse a Suecia, quiere pasarse por Palma a saludarnos. Acompáñame y vamos a buscarlo al puerto"*. Ens anàrem cap allà, i varem veure que la grua del vaixell acabava de baixar el seu cotxe. A ell, no el varem veure. Vingué un empleat del port i ens va dir: *"¿Conocéis al dueño de este coche?"*. Noltros diguérem que sí. El tío ens demanà que el retiréssim, perquè feia nosa. Ens ficarem dins del seu cotxe i... Pum! Compareix la Guàrdia Civil! Es veu que feia temps que l'esperaven. Duia un poquet de material a dintre de la guantera i ens varen detenir. No sé com, però acabarem enmig d'una història de drogues en la que no hi teníem res a veure, i passarem de ser músics a ser una espècie d'ovelles negres. A l'època dels Zeta o de Zebra, ens fèiem els quatre porros davant tothom i no hi havia

cap problema ni un. No s'entenia. Vivíem la vida de qualsevol altre músic mallorquí. Però per aquella moguda, ens ficaren a la presó a Eny i a mi. Quan em dugueren cap allà, vaig cridar a la meva dona, perquè aquell dia havíem dit d'anar a la platja: *"Mira, que nos ha pasado esto y nos llevan ahora mismo a la cárcel"*. Xerrarem també amb el nostre mànager i l'advocat Ignasi Forteza-Rey. Ens varen treure d'allà passats els quinze dies! Quinze dies! Jo vaig agafar allà una cremada enorme... Em vaig cagar en el puta sistema i en la seva puta mare, i vaig voler fugir d'aquí. Me'n vaig anar a Suècia, amb la meva dona. I a partir d'aquí començà un *break* de quinze anys, en els que vaig desconnectar-me totalment de Mallorca.

40p: Però, seguires tocant per Suècia?

M.M: Sí. Vaig començar a treballar a una companyia sueca i vaig passar a actuar amb grups per hotels i tot això. Ens ho passarem de puta mare tots aquells anys, i gràcies a això tenc una pensioneta que em ve genial... perquè tots els anys que vaig fer feina amb els Zeta, amb els Zebra els vaig cobrar en negre. I ara, cobr aquest doblerets gràcies a la feina que vaig fer a Suècia. Estic satisfet, que no te'n fas una idea. Aquells anys vaig tenir l'oportunitat de tocar jazz, amb músics suecs realment bons. I ara, aquí, només vull tocar jazz. I si no pot ser, idò blues amb en Víctor Uris, que fa molts d'anys que anam junts i és un bon amic. Ara, estic a un moment en el que vull tocar o jazz o blueus. Si no, pas.

40p: Bé, pots dir que has tocat de tot al llarg de la teva vida...

M.M: Sí, sí. Marino Marini, Beatles, Doors, Hendrix... He tocat molts d'estils, però sempre he estat jazzer, tio. Jo, ara, estic a un moment en el que vull estar tranquil amb mi mateix. I crec que la cosa més important i fonamental per a un músic és, sobretot, ser honest amb un mateix. Un músic ha de saber qui és i què és el que vol fer. Saber agafar un camí, viure dins d'ell i dir: *"És que jo soc això"*. Si ets punk, ets punk; si ets rocker, ets rocker: actua i viu en relació a la teva filosofia. Has de ser honest. Jo som jazzer: sent i pens com un jazzista, i si aprenc alguna cosa, ho faig com un jazzista. Si faig una cosa, la faig com a jazzista, i si tenc una vida encaminada al jazz és perquè, precisament, és el que soc. Jo som això. No som una altra cosa. Tothom ha de ser honest amb

allò que és. Per tant, el que fas o facis pot agradar o no... però seràs tu! Seràs honest! Lo demés és tirar pedres a la mar...

40p: La qüestió és trobar el camí!

M.M: Si el camí t'ha de servir per a que, al final, en facis una bolla i et trobis, idò de puta mare. A mi, l'evolució m'ha servit per arribar a un final que, més que final, és un principi. Perquè al final te'n adones compte de tot allò que eres al principi. Jo et deia que amb dotze anys escoltava jazz amb mon pare a l'emissora Voice of America: des d'aleshores, soc jazzista. Ho podia haver oblidat a l'època que estava amb els Z-66 o Zebra, però tot m'ha ajudat per tornar a sentir-ho. Si per avatars de la vida me'n hagués anat a una altra banda, qui sap què hagués fet. Les coses passen i, mira, al final estic aquí, a Son Servera, xerrant amb tu d'aquestes coses. I m'ho pas de puta mare: som feliç i tenc una família fantàstica. Estam aquí. Estam bé. La finalitat és aquesta. No hi ha res que passi per casualitat: tot té un sentit. Hem d'acceptar-lo i anar pel camí que se'ns mostra. A mi m'ha duit per aquest així que... *chapeau*!

Atur la gravadora. Seguim parlant una estona i ell té el gest de convidar-me a la canya. Parlarem del significat de la música, dels problemes derivats de la SGAE i mogudes semblants. M'amolla: *"La música existeix des de que la*

primera gota de pluja caigué sobre la terra. És màgia; un regal de Déu. Com és que, la gent, la pot putejar d'aquesta manera?". Vaig apuntar aquella mateixa frase in situ a un paper. Enorme, Manolo.

Oliva Trencada

Els darrers seran els primers 05.08.13

Aquest ha estat el meu primer Güell a Lluc a peu. Si no l'havia fet fins ara no era per falta d'ànims, sinó perquè mai se'm havia plantejat l'ocasió. Per això, quan en Pep Toni Ferrer em va demanar que féssim l'entrevista just aquí, caminant, vaig pensar: *"Oh-oh, on m'he ficat?"*. Ell m'intentà tranquil·litzar repetint que, segurament, ni passaríem de Can Barato. En tot cas, agaf aire i em prepar: *Challenge accepted*.

3 d'agost de 2013. Carreg la motxilla amb barretes energètiques, aigua i la meva gravadora, i començ a obrir-me pas, poc a poc, dins de la multitud. Mentre, Madò Pereta està pujada a l'escenari, crivellant als assistents amb gracietes tan dolentes que, segurament, només li feien gràcia a ell/ella mateixa. Si això és l'*expressió de la mallorquinitat* que tant s'ha estat anunciant, ja ho he vist tot avui vespre, gràcies. Cap a les 22 h. em trob en Pep Toni i en Jaume Gost, company de 40PUTES i autor de pràcticament totes les fotografies que veuràs a aquesta entrevista.

40PUTES: Com recordes el bar Güell, Pep Toni?

Pep Toni Ferrer: El Güell era com la zona zero de la barriada. Era molt guapo, tot de fusta, amb la seva terrasseta, els dards, les quinieles, les cartes... Si avui dia estigués obert seria súper hipster: segur que en Toni Pla ho pillaria i ho convertiria en el local de referència. Els típics bars mallorquins no tenien terrassa, però el Güell sí: i allà s'hi asseia la gent major i tal, fumant els puros, jugant a truc. T'hi trobaves tant els personatges més freaks com penya il·lustre, com en Josep Maria Llompart...

40PUTES: Venia molt al bar, en Josep Maria?

Pep Toni: Sí, bastant. Vivia molt a prop d'aquí. Me'n record que, just davant ca seva, hi havia una puntada rollo "*Aquí vive un renegado español*" i coses per l'estil. Clar, allò eren els temps de l'Espanya-Malta... i com que jo era petit pensava: *"Ah, igual és que no li agrada el futbol"*. Perquè quan ets petit ni entens les coses, ni saps de què va el rollo...

Em digueres que aquí vares veure el teu primer concert...

Pep Toni: Sí. Va ser, a més, un concert d'en Tomeu Penya. Ens colliren als meus cosins i a mi, perquè érem petits, i ens posaren damunt l'escenari. Estàvem asseguts veient en Tomeu Penya, que ens donava molta por.

En Tomeu és d'aquestes figures que imposen!

Jaume: En Tomeu venia a cantar pràcticament cada any.

Pep Toni: Sí, amb aquella veu i tal... flipàvem. Era com veure n'Espinete, no sé... L'escenari mirava cap el bar. Tota la meva família vivia a aquest carrer: padrins, cosins, *tios*... Noltros passàvem moltes hores pel bar, anant a tirar les quinieles dels majors...

Feia, encara, olor a barri i no a ciutat...

Pep Toni: Sí. Noltros vivíem, com aquell que diu, entre el bar Güell i Pere Garau. Era com si vivíssim a un poble. I aquí veiem aquests concerts muntats per en Tolo Güell, amb copeos i ball de bot i tal... Perquè això del Güell a Lluc a peu, *al loro*. Sabies que li va pegar a sa mare un càncer, no?

D'en Tolo? Bé, jo havia sentit a dir que la que estava malalta era la seva filla...

Pep Toni: Ufff, la filla no ho sé. Igual sí. El tema està en que en Tolo muntà això per una promesa, de que si es curava la mare, la filla o qui fos, ell se'n aniria a Lluc a peu. Clar, molta gent fa promeses d'aquest *tipo* dient que farà el Camino de Santiago. Ell degué pensar: *"Camino de Santiago? Jo partiré des del meu bar, fins Lluc"*. I fer una cosa així era un poc surrealista al seu moment.

La gent s'ho degué prendre a broma.

Pep Toni: Sí, clar. Era l'any 73. Molt mallorquí això, de partir des del seu bar fins allà. El miracle va ser doble perquè, a més de la curació, ell va arribar d'una peça. Bé, diuen que hi ha la llegenda de que el varen veure amb una Vespa...

Què dius?

Pep Toni: Sí. La gent digué que ell va pujar les costes de Lluc amb una Vespa que tenia, i que el darrer kilòmetre el va fer, *pim-pam*, a peu. Tot això va ser un boom pel bar Güell. El tio era molt excels en tot, molt generós. Pareixia el típic aventurer en pla: *"¡Ueee, vamos!"*. L'any següent el tornà a fer, però aquesta vegada acompanyat per un munt de gent. N'hi havia moltíssima. Però ara ***(Aixeca el cap i mira al voltant)*** veig això i crec que ha perdut bastant de *fuelle*, perquè jo me'n record que de petit, ufff...

Jaume: Això solia estar petat de gent. Ara n'hi ha ben poca, en comparació...

Tu l'has fet alguna vegada, Jaume?

Jaume: Sí, però només una vegada. No sé si va ser l'any 87 o 88. I aleshores hi havia unes 50.000 persones. Ara, què n'hi ha? 3.000?

Potser que actuacions, com les de Madò Pereta, espantin a la gent!

Pep Toni: És que això és molt rollo hotel, no? La *horterada* aquesta és molt representativa de la Mallorca actual...

Jaume: Allò era brutal. Ja te dic, hi havia molta més gent. Avançaves els primers kilòmetres, amb tot aquell *mogollón* de gent i després, a un moment, es desfeia tothom. Me'n record que els meus amics abandonaren abans de pujar a Lluc i vaig fer els darrers kilòmetres completament sol. Aquell tram estava ple de curves i curves... No duia ningú a davant ni a darrere: no hi havia més llums que les estrelles, i un silenci brutal. Era com una experiència un poc mística.

I tu, Pep Toni, l'has completat?

Pep Toni: Jo, com a molt lluny, vaig arribar al Foro de Mallorca.

Jaume: A partir d'allà és on començaven les complicacions, amb la pujada.

Pep Toni: Allò era l'any 92. O sigui, han passat vint-i-un anys d'allò. Saps perquè ho feim, però? Fer aquesta entrevista en el transcurs del Güell a Lluc a peu?

Bé, segur que això, segur, és el que s'estan demanant molts dels nostres lectors...

Pep Toni: Mira, molt fàcil: el Güell a Lluc a peu té un punt de sortida i un altre d'arribada. El punt de sortida, precisament, comença aquí, quan vaig veure aquell primer concert d'en Tomeu Penya a la meva infància. I, abans del punt d'arribada ve tot això: caminar, *xino-xano*, sofrint una miqueta i tal. Saps per on vaig, no?

És curiós, sí. No m'havia aturat a pensar que descriu, en certa manera, el cicle vital d'un músic. Comences des d'un punt de sortida, fas companys pel camí i els perds, mentre vas cap a una destinació concreta...

Pep Toni: Exacte. Però, al *loro*, amb aquest destí. Aquesta ruta a peu té un final a Lluc i, quan hi arribes, tens un premi que no és extern, sinó intern. No, no ve un *tio* felicitan-te i donant-te 6.000 euros, sinó un *bocata* i un diploma. Tu penses: *"Eh, que guay, he arribat!"*. Vull dir, que el premi està dins teu. No és: *"Ey, he sortit avui a la Rockdelux".* Allò que guanyes queda a dins de tu, i això és una cosa que la gent, avui en dia, no aprecia. No aprecia el valor de dir: *"Hem fet el camí: hem fet quaranta concerts i, encara que no ens hem fet famosos, ho hem viscut, ens hem divertit"*...

Això em recorda a una pel·lícula que vaig veure fa un temps, que es diu *Galasataray-Depor*. Està formada per vàries històries i, a una d'elles, apareix un pelegrí que ha fet el Camí de Santiago a peu, fent-se fotos per tots els llocs on ha passat. Quan just està arribant a la Catedral per adorar l'apòstol, li roben la càmera i, per tant, perd totes les imatges del seu viatge. Quan se'n va, mig plorant a la comissaria més propera, per denunciar el robatori, el policia de torn el tranquil·litza dient-li: *"Peregrino, lo importante no son las fotos, sino el camino"...*

Pep Toni: Sí, ve a ser això. Reivindic aquesta recompensa personal que té el camí. I no, no és una anada d'olla meva, sinó que darrere hi ha una explicació. Perquè, si ho penses, tot és absurd. Que vint-i-dos milionaris en calçons curts es posin a córrer darrera d'una pilota, no és absurd? El que passa és que tot es resumeix amb convencions socials.

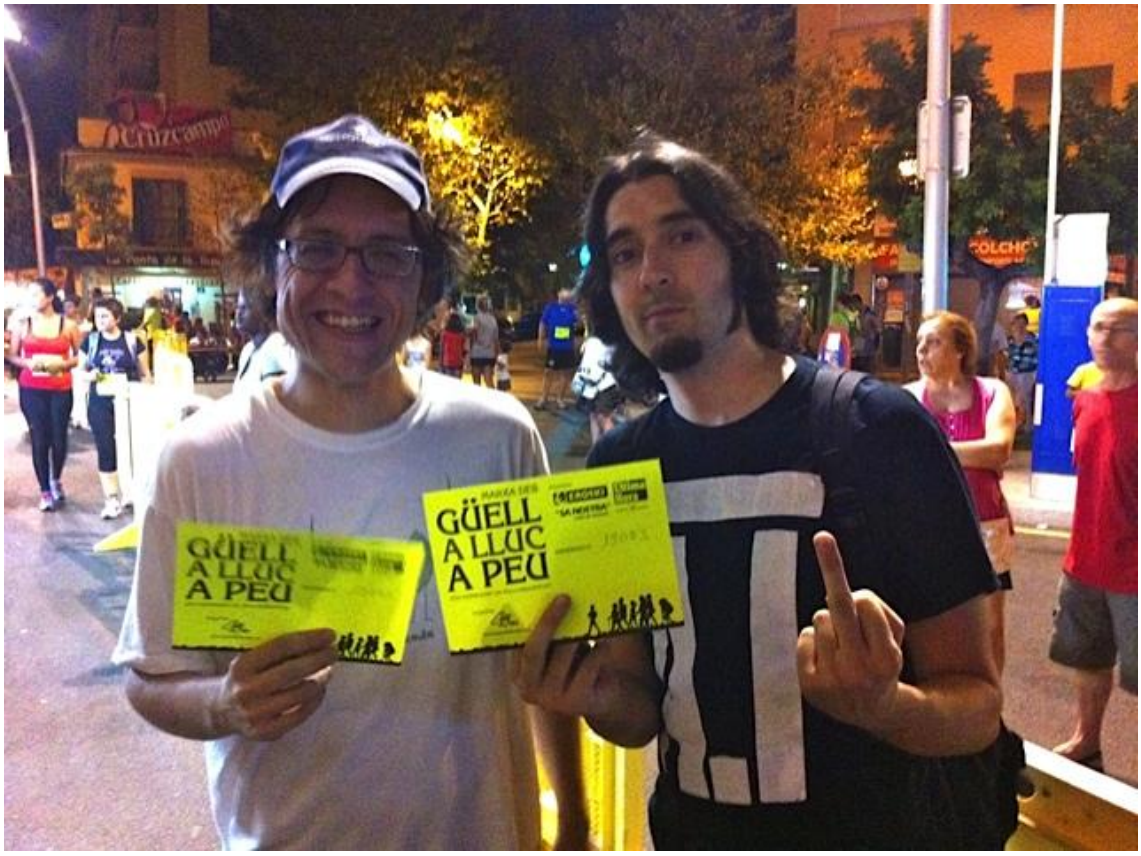

Com la convenció social de fer una entrevista "normal"? I quan dic "normal" m'estic referint a fer-la asseguts a un bar, tranquils, prenent un refresc....

Pep Toni: Exacte. A més, també vull fer-la aquí, perquè m'agradaria que aquesta fos la meva darrera entrevista...

Com?!

Pep Toni: És que crec que és el que vull fer a partir d'ara: passar d'entrevistes. Faré com en Joan Miquel Oliver i començaré a dir que pas i tal. Què ho faci algú altre del grup, si vol...

És que sents que has dit tot allò que havies de dir?

Pep Toni: Pfff, és que és complicat tot això. S'arriba a fer pesat.

Igual em dius això ara perquè estàs cremat de fer entrevistes promocionant el vostro darrer disc...

Pep Toni: No només és això. És que he arribat a un punt que em crema molt una cosa: dius coses i la penya te'n posa unes altres que no tenen res a veure. Així que, *tio*, jo ja pas. Així, no. Mira, aquell periodista de *Diario de Mallorca*... Com es diu? Ara no em surt el nom.

Gabi Rodas?

Pep Toni: Sí, aquest mateix. He comprovat que és un autèntic crack fent titulars. Saps quin ens va posar, quan presentarem *Orsai*?

No...

Pep Toni: *"Si pudiéramos, cantaríamos con bombas"*. *Tio*! Això és un titular molt Intereconomía! Ni de conya hem volgut dir això! La penya no sap captar ni bromes ni ironies. I és una llàstima molt gran que després de l'esforç de tot un any –de compondre un disc, de gravar-lo, etc– vengui algú i et posi un titular tan cap de fava... i au! A la merda! Per això mateix vull deixar de contestar a entrevistes. Una cosa és sortir a la tele uns minuts o xerrar una estona a la ràdio. Però, entrevistes d'aquest format? Mira, *never*, s'ha acabat.

Avui és com una nit històrica, no?

Pep Toni: Estaré com a mínim un any en aquest pla. És un catxondeo, això...

I l'any que ve, no vos agradaria tocar aquí, a aquesta placeta i davant tota la gent?

Pep Toni: Fa un temps ho xerràvem, en broma, amb en Joan Castells. I, més que tocar aquí, molaria que el dia que arribem a tenir vint discs gravats poder tocar tota la discografia d'Oliva Trencada fins arribar a Lluc. És a dir, anar caminant, amb la guitarra penjant, una webcam i una llanterna...

M'ho estic imaginant a tot. En viu i en directe, a Youtube, en streaming...

Pep Toni: Exacte, *tio*. Però, al loro, perquè aquest dimecres tocarem al camp del Baleares a la presentació oficial de l'equip d'enguany. I saps que també faran un torneig a triple banda, amb el Baleares, el Reial Mallorca i l'Andratx?

No. La veritat és que no control gaire de futbol...

Pep Toni: Idò arrel de l'incendi aquest, d'Andratx, la nova directiva del Baleares, que és bastant enrotllada, va proposar fer un torneig a tres bandes amb aquests tres equips, i així recaptar doblers per la moguda del incendi i tal. Així que ara, després de vint anys, tornarem a veure al Baleares contra el Mallorca!

Un bon moment per amollar totes les tensions acumulades al llarg del temps, no?

Pep Toni: Síííí! Ja era hora. Esclatarà una altra Guerra Civil (*rialles*). Potser poguem tocar al partit Baleares-Reial Mallorca... Ara, veig més difícil poder tocar a Son Moix, al Reial Mallorca-Baleares...

Jaume: Pep Toni, qui sap. Si el Baleares ascendeix i el Mallorca baixa podria passar de tot. Segona divisió és una categoria molt fotuda per al Mallorca...

I, aquí, un dels primers moments d'impacte de la nit. Just per davant nostro, acaben de passar tres putes uruk-hais de metro cinquanta: tres retacos just entrant en la maduresa que lluïen unes camisetes xunguíssimes del G.A.B. (Grupo d'Acció Báleà). Ho flip, ho flipam: aquesta gent existeix de veres. És la primera vegada que han fet una aparició a un esdeveniment públic com aquest. Es passejaven amb les seves banderes tribarrades, amb una expressió de triomf absolut a la cara. Es reuneixen davant tres personatges més que, al costat de la sortida, enarboren una bandera gegant. Només xerren entre ells, donant la sensació d'estar dins d'una festa totalment diferent a la nostra i de la resta de gent. Ens situam a pocs metres d'ells i cavil·lam quines possibilitats tenim de fer-nos una foto amb el seu president sense que ens enviïn a la merda en báleà estàndard.

Pep Toni: Ufff, no. No m'agrada, aquesta gent. Em passa lo mateix que amb Manel. De fet, ho pots posar, a l'entrevista: a Oliva Trencada no li mola ni el G.A.B ni Manel. Lo millor de tot és que aquest tios segurament han vengut per fer-se quatre fotos al costat de la bandera i després posar-se fardar: *"¡Mira, tío, hicimos una mani y estava petada de peña!"*.

Un grup de xeremies passa pel nostre costat. La gent es comença a ajuntar al voltant de la sortida. A les 22.55 esclata el coet que dona inici oficial a l'esdeveniment i la gent comença a caminar. M'envolta el renou i les cares desconegudes. Un killo tot suat comença a cridar i pegar manotades per tot, dient: "¡Abrid el camino, coño!", mentre la seva al·lota comenta a crits, amb una amiga seva, que necessitarà un Tampax. Fantàstiques mostres de mallorquinitat, sí senyor. M'atrac la gravadora a la boca per dir, un parell de vegades: "Això és un puta caos!". Ens dispersam, però puc veure en Jaume a un parell de metres davant meu i en Pep Toni també, seguint-nos, per darrere. Cent metres després de la sortida, ens aturam davant del Bar Murense, decidits a fer una cervesa, mentre la resta de participants se'ns queda mirant en pla: "I aquests? Què fan?". El bar està ple de clientela llatina. De fons, sona a tot volum una compilació de bachatas i ballenatos, mentre el personal es dedica a engatar-se, cantar i aplaudir. La nit just acaba de començar. "Tres cerveses, per favor!".

Bé, Pep Toni, anem per feines... *Orsai*: com així triares aquest títol pel nou dic d'Oliva Trencada?

Pep Toni: Vale, mira: el nom fou idea d'en Michael Mesquida. Quan enregistrarem l'anterior disc, *Perleta negra*, jo volia posar-li de títol *Coral Bistuer*. No, en sèrio: ho dic de veres. Jo ho tenia claríssim. El cas és que a "Cançó de s'Eriçó" hi ha un moment en el que xerr d'un al·lot que se'n recorda que havia trepitjat un eriçó quan era petit i ara, que és major, va a la platja i ja no veu eriçons i tal. I, amb ells, evoca aquesta infància perduda... Així que li diu a l'eriçó que és com una perleta negra amb el pentinat d'en Hellraiser. En Michael em digué: *"Òstia, perquè no li posam al disc aquest títol?"*. I així es va quedar: Perleta negra. Això, què significa? Que a mi, en realitat, el que m'agrada és fer cançons. Si faig discos és perquè s'han de fer, però a mi

m'agrada crear cançons i escriure lletres. I si ve algú, com en Michael, i diu que hem de canviar el nom del grup idò guay, súper, de puta mare... Jo som molt obert en aquest sentit. Jo, primer, havia proposat fer-nos les fotos a l'estadi del Baleares i en Michael va proposar això d'*Orsai*... A tots ens va parèixer de puta mare, perquè no teníem títol pel nou disc.

Però, perquè titular-ho amb una expressió futbolística? Perquè, realment, sents que el teu grup està com a un fora de joc permanent?

Pep Toni: Noltros no ens veim fora de joc. El fora de joc que resumeix la paraula *orsai* és per explicar una idea de que hi ha molta gent i moltes coses que s'han quedat fora de joc: el fora de joc el pita un linier... i a vegades, aquests fora de joc han anul·lat gols que eren legals. Jugam, per tant, amb un tema molt actual, que és aquest: hi ha uns senyors –els liniers– que es dediquen a *pitar* i que, perfectament, deixen a gent fora de joc quan la seva jugada o el seu gol eren 100 % legals. Vull dir, que és una putada. I qui són, aquests liniers. Pot ser el poder fàctic, no?

Bé, extrapolant-ho al món de la música, podríem dir que són els crítics musicals: webs o revistes, i no diré quines, que es dediquen a generar opinions que, oficialment, passen per ser les bones, les vàlides... I tot allò que quedi a fora, directament, ni és bo ni és vàlid.

Pep Toni: Sí, exacte. Però el que vull dir és que la nostra filosofia –si és que en tenim una– parteix de la ambigüitat, i de que es puguin fer moltes interpretacions d'una mateixa idea. La gent interpreta les coses a la seva manera. Per exemple, *Orsai* comença amb en Tomeu Penya recitant noms de medicaments... i a la gent li ha fet molta gràcia, això. Però se'n poden fer altres lectures: potser faci referència a la farmàcia d'en José Ramón Bauzá... o pels retalls en sanitat. Però no, ningú hi cau. I la veritat és que jo ho vaig planejar així: jo amoll les coses sense esperar si la gent ho pillarà o no. I m'és igual. Però, clar, és fàcil pensar que jo soc bastant enrevessat i que la gent es quedi amb la part més superficial de tot això, que és sentir en Tomeu Penya recitant una llista de medicaments.

Amb la broma, vaja.

Pep Toni: Sí, amb la broma i tal. Però al futur videoclip que farem, on sortirà en Tomeu Penya, hi ficarem un frame subliminal, amb la farmàcia d'en Bauzà. Que la penya, quan ho miri, diguin: *"WHAT? Però què ha estat, això?"*. A partir d'aquí supós que la gent ho entendrà millor i, potser, alguns d'ells comencin a pensar en la sanitat pública. O que, també, vegin el significat més poètic de tot això: que la música cura malalties, tant espirituals com anímiques o, fins i tot, físiques. La música és teràpia. A la lletra, xerram de que en Tomeu estudià Medicina, perquè és una carrera ben considerada i un ofici *"de bien"*. La qüestió és que el tio no aconsegueix la seva fita i li entra una *bajona* grossa: es posa a tocar la guitarra i, arrel de tocar-la, la gent es cura només escoltant-lo. Llavors hi ha un altre missatge: un ha de fer allò que l'ompl, allò que dugui la felicitat. No per currar a Sa Nostra ets millor persona, saps?

Bé, cerques varis missatges dins d'una mateixa cançó...

Pep Toni: Sí. Pura ambigüitat: abordar un mateix tema des de diferents punts de vista, mesclant-ho amb humor i dosis de surrealisme.

Com en Jaume Sisa?

Pep Toni: No crec que tinguem molt a veure amb ell, excepte en una sola cosa: la extravagància, el punt de *locura*. La duim de fàbrica. Però no, jo no he escoltat molt en Sisa. No faig com Antònia Font, que el reivindiquen i després se'n van a dormir a les 22 h. del capvespre. Jo no crec que ells visquin les seves cançons, i amb això vull dir que les meves cançons són reals: són coses que jo he viscut. La gent pot dir que són surrealistes, però parteixen d'un fet 100 % real. Mira, per exemple, ahir matí em va passar una cosa que, segurament, em servirà de punt de partida per una nova cançó. Jo no tenc cotxo, així que la meva sogra m'acompanya amb ell. Anàvem des del Polígon cap a Favela quan, de sobte, un cotxo que havia de voltar... va i volta! La meva sogra pegà una súper frenada i, per instint, em pega una manotada cap a jo... i PLACA! Em posa mà de ple als ous! Jo em vaig quedar molt impactat: el cotxo, el susto, la manotada... I em diu, la sogra: *"Oye, que me parece que te he cogido de los huevos!"*. I jo, que no sabia ben bé que dir, li dic: "*No, me has cogido de las llaves*". Ella es va quedar dubtant. I clar, quina cosa millor podries

dir, quan la seva sogra et pega manotada als ous quan ets a punt de sofrir un accident de trànsit?

Apuram les cerveses i sortim del Murense: ja no queda ningú al carrer, excepte els clients de la terrassa i els uruk-hais del G.A.B, que els veim, des de lluny, plegar la seva bandera gegant. S'han rajat. Molta mallorquinitat i molt del Güell a Lluc a peu, però s'han rajat. Conscients de que som els darrers, ens posam de nou a caminar...

40PUTES: Abans hem parlat d'en Tomeu Penya... T'anava a demanar: a qui se li va ocórrer l'idea de que participés a Orsai?

Pep Toni: Bé, a priori no era intencionat. No ho vam fer pensant, *"Ey, peña, vamos a hacer una canción con Tomeu Penya y nos forramos"* com han fet Els Catarres, que se'ls veu molt el *plumero*. No. Noltros duiem aquesta cançó feta amb un punt de partida tan poc *sèrio* com pot ser mesclar Doctor en Alaska amb Tomeu Penya. La duiem tocant un any i mig fins que, un dia, en Michael ve i diu: "Sabeu què molaria? Que vengués en Tomeu a cantar-la". Jo, al

principi, no n'estava molt segur, perquè en Tomeu, amb la veu que té, em faria un *traje*...

El coneixies en persona, a part d'haver-lo vist en directe?

Pep Toni: Sí, vaig coincidir amb ell al Mercat de la Música Viva de Vic, a un rollo d'aquests on conviden a sis grups mallorquins. I, clar, has d'anar a la roda de premsa petada de periodistes i jo, com sempre, vaig fer tard. Es veu que ningú volia seure al costat d'en Tomeu: es veu que és un tio que imposa respecte. Només hi havia aquella cadira lliure. El cas és que, al loro, quan estic allà en Tomeu em diu: *"Tsss! Pep! Pots seure aquí!"*. I jo em qued: *"QUÈ? Sap el meu nom!!! No m'ho puc creure!!!"*. M'assec i em diu: *"Tranquil, no et preocupis, jo també sol fer tard!"*. I va ser com... òstia, vale.
Jaume: Com contactareu amb ell? Mitjançant Blau?
Pep Toni: Exacte. Una vegada sorgí la idea aquesta i tal, li dic a en Miquel Àngel Sancho l'idea de fer un duet amb en Tomeu Penya. Jo ja coneixia en Sancho per la moguda del tribut MallorcaNochentas i la versió d'Ossifar. Ell ens confirmà que en Tomeu vindria a gravar "Doctor en Vilafranca". Molt bé, però a priori ell venia per recitar una llista de medicaments: res de cantar, només recitar. Ni s'havia escoltat la cançó ni havia llegit la lletra: només sabia que era com un homenatge cap a ell. Quedàrem a la rotonda de Ràdio Balear, on vaig anar a esperar-lo. Quan arriba, em diu: *"Bé, anem, on tens el cotxo?"*. Jo vaig contestar-li que no en tenia. *"COM? No tens cotxo?"*. El tio flipava. Li dic: *"No, me sap greu, però mira, podem anar-hi a peu, que tanmateix són cinc minuts a peu"*. Ell em va dir que feia més de vint anys que no entrava el cotxo a Palma, i que quan hi anava, el venien a cercar. El cas és que d'un trajecte que podíem haver fet en cinc minuts, tardarem prop de tres quarts. S'aturava a algun lloc i començava a dir: "*Jo m'enrecord que aquí, tal i qual"*... i batalletes de les seves, a saco. I d'això, que estàvem aturats a un lloc i passen uns gitanos i diuen, cridant: *"Ostiah tiooooo! Miraaah! El Tomeu Peñaaaah!"*. Idò el tio es gira capa a mi i em diu: "Imagina't que ho soc, de famós, que fins i tot em coneixen els gitanos!" (*Rialles*). Jo em xapava el cul. Com després, que passant uns gitanos se'm queden mirant i, assenyalant-me, cridaren: "*Tioooooh, mira er payo ese, que parece el de... el de..."*. Com ho va dir? Mesclaren a una mateixa paraula

La Hora Chanante i Muchachada Nuí. Digueren una cosa en pla Muchachenuí o Muchachante. Els tios es tornaven súper locos cridant: *"Payoooooh, Muchachanteeeeeeeh!!!"*. El cas és que arribam al local i, allà, hi tenim vinils penjats. N'hi ha un d'en Tomeu Penya, amb un d'en Neil Young al costat. El tio s'hi atraca i diu: *"Aquest disc el tocava jo, fa vint anys"*. Jo dic: *"Clar, Tomeu, si és teu, tio"*. I ell contesta: *"No, el meu no. Dic aquest, d'en Neil Young. Jo me les sabia totes. Ara l'hi he perdut la pista. Què deu fer ara, aquest homo?"* (*Rialles*). Res, varem estar com una hora i mitja per fer una cosa que es podia fer perfectament en un quart d'hora...

Es pot dir que ho vareu fer a la mallorquina. Perquè frissar?

Pep Toni: Ja veus. Ell estava allà, diguent: *"Eh, jo no puc cantar"*. Molt bé. Jo vaig posar-li la cançó i vaig passar-li la lletra impresa, per a que la pogués entendre bé i tal. El tio es posa els cascos: li donam *volumen*, *play*... i al primer estribillo, se'm gira així, amb els ulls plorosos i em diu: *"Aquest homenatge que m'heu fet és molt guapo: jo vull cantar també!"*. El tio va i es posa a cantar pràcticament tot el tema. Vam gravar algunes frases més que, potser més endavant, a l'hivern, les fiquem a un remix discotequero de "Doctor en Alaska". El tio és un catxondo de cuidado. És tremendo.

A tot això, només vull dir-te que ja hem passat Can Barato...

Pep Toni: Sí. Veus? Primera prova, superada.

Tornant a *Orsai*, com el veus, en comparació a *Perleta negra*?

Pep Toni: D'*Orsai*, en Joan Cabot em deia: *"És un disc d'estadi"*. Això és perquè moltes de les seves cançons les hem anat tocant a festis... Perquè, a veure, les cançons de Perleta negra, a un festi, no sé. No hi pots anar amb un ukelele, saps?

Són cançons plantejades per al directe

Pep Toni: No són plantejades pel directe, sinó que han estat creades en directe. I, per això, les cançons d'*Orsai* que no hem tocat tant són les que han sortit més folkies...

Pel fet de mesclar temes més rockers i d'altres més intimistes, podríem dir que és el disc més variat d'Oliva Trencada?

Pep Toni: Sí, té com a dues cares, no? Una A i una B. A la primera arrancam rollo Bruce Willis i la segona és més en pla cinema francès...

Amb quina de les dues vessants ets sents més còmode, ara mateix?

Pep Toni: D'aquestes dues? M'agraden les dues, com les estacions de l'any. M'agrada la primavera, l'estiu, l'hivern... Crec que tot fa brou. M'agraden els canvis de cicle i l'idea de varietat: que dins d'una mateixa obra hi puguis trobar coses més rockeres amb altres més *tranquis*...

Ficar més temes rockers, era com una forma d'oxigenar la formula d'Oliva Trecada? Publicar un *Perleta negra 2* hagués estat com una patinada...

Pep Toni: Sí. En realitat, això ho explica molt bé en Michael: feim música, i no discos. I ja t'ho deia abans, que jo soc més de fer cançons. De fet, ja tenim com a planejat com serà el nou material: molt africà. El disc es dirà *Africa Attacks*. La portada serà el mapa d'Àfrica i, on hi ha Madagascar, hi haurà les Illes Balears. El disc començarà amb un ritme molt *tata-uoah-tata-uoah*, saps? Molt africà...

Atura el carro: m'estàs dient que just acabes de treure del forn Orsai i tu ja em parles de com serà el següent disc, fins el punt de ja tenir una idea clara de la portada?

Pep Toni: Síííí! Això em fa recordar que tenim dos discos més, gravats a Favela i tal, que els treurem una vegada els membres d'Oliva Trencada estiguem morts. Són els discos amb els poemes musicats de Joan Alcover i Miquel Ferrà...

I això?

Pep Toni: Foren dos encàrrecs que ens varen fer, però no al mateix temps. Al final, per motius aliens al grup, no pogueren ser publicats. No van sortir. I com que tant n'Alcover com en Ferrà són morts, els dos discos sortiran quan noltros estiguem morts...

Bé, molts dels vostres seguidors també seran morts...

Pep Toni: Claro! El trull és aquest! (*Rialles*).

Jaume: Això són com aquestes entrevistes que feien a Canal Plus, amb gent que està a punt de morir-se i les emeten una vegada ja són morts. És aquest mateix rollo...

Pep Toni: És que amb això de les discogràfiques, tenim una història llarga... Noltros no som molt de senyeres, no sé si m'explic. No som Obrint Pas. Però, ara, no sé de cap grup que canti en català que hagi tret un disc amb una discogràfica de Mallorca, després amb una del País Valencià i després amb una de Catalunya...

Combo breaker...

Pep Toni: Ja. I després igual surt gent que es queixa dient: *"Joder, cantan en catalán y no sacan la bandera de los Paises Catalanes"*. Crec que, això, ho hem fet d'una manera més aplicada i no tan teòrica. I me'n record que, aquesta teoria, li vaig plantejar a en Xisco Vargas, fa anys, quan va sortir el nostro primer disc: *"Mira, mi ilusión con Oliva Trencada es sacar un disco con un sello mallorquín, otro valenciano y otro catalán"*. Aquestes idees de *bombero* i en les que ningú hi creu –cosa que jo entenc, perquè no deixen de ser idees de *bombero*– s'acaben complint. I tampoc passa res (*Rialles*). Com tocar al camp del Baleares, que ens feia una il·lusió tremenda: és com si a Miquel Serra li diuen que ha de fer de teloner d'Animal Collective... Un somni fet realitat.

Som els darrers del Güell a Lluc a peu, però *la gola està seca i la set espitja. Guiats per en Jaume, entram al Bar Way, a escassos cinquanta metres de l'antic Minimax (jo encara li dic així, tot i que des de fa quinze anys hi hagi un Eroski). Un catxondo, assegut a una taula, bromeja amb noltros: "Però què és això? Fareu darrers, al·lots!". Demanam tres canyes més, i ens donen també un bon assortit de fruits secs i cotnes. Agafam taula i ens posem a xerrar del pas de La Casa Calba –on Oliva Trencada edità Perleta negra– a Discmedi...*

Pep Toni: En Miquel Àngel Sancho, de Blau, va flipar, segur, veient com ens botarem un graó.

Vingueren a voltros, o voltros anareu a ells?

Pep Toni: A veure, ells ja sabien que noltros treballàvem en un nou disc. Però també ho sabien altres segells indies, que havien estat fent com a de *calientapollas*... Ara, que hem tret *Orsai* amb Discmedi, la penya ens diu: *"Ei, perquè no ens heu duit el disc a noltros?"*. I em qued*: "Perdona, colega, tu ja sabies que estavem gravant un disc..."*. Gravàvem Orsai i, arrel d'un concert on ens varen veure, Discmedi ens vingué a fer la proposta. Noltros estavem aleshores amb La Casa Calba...

Jaume: Tenieu contracte, amb ells?

Pep Toni: Aquí està la història: no teníem contracte, simplement un acord verbal. Però, abans de fer res, primer vaig xerrar amb en Francesc de La Casa Calba, i tot i que al principi es va mosquejar un poc, després res, súper col·legues i molt bon rollo. Perquè varem treure *Orsai* amb Discmedi i no amb altres sellos que poguessin estar interessats? D'això hi ha un exemple molt clar. Entres a una discoteca i et trobes a tres ties que estan súper bones amb camisetes de Nirvana. Què guay, no? Però després hi ha una tia que també està bona, però que du una camiseta de Coldplay. Ninguna de les que du la camiseta de Nirvana fa res o diu res, però la de Coldplay et ve i et diu: *"Eh, venga, vamos a mi casa"*. Clar, tu dius que si... I saps què passa al final?

Què?

Pep Toni: Que, tanmateix, folles sense camiseta. M'entens?

Que la qüestió és treure el disc...

Pep Toni: Exacte. Llavors, *vendido*? Què dius, de *vendido, col·lega*? El món de la música és complicat. Viure de la música és complicat...

Puc interpretar, però, que és bastant positiu que un grapat de segells de fora estiguin interessats en voltros...

Pep Toni: Sí. Donam gràcies a Déu d'això. Però, clar, després els discos van a on van...

Jaume: Però, les discogràfiques també vos demanen un tant per cent dels concerts?

Pep Toni: Cobrar un tant per cent? Sí...

Jaume: A mi em sembla asquerós, això. Però és el que hi ha ara.

Pep Toni: Abans es feien les coses d'una altra manera...

Jaume: Les discogràfiques només es dedicaven a això: a treure discos. Ara, és això: treure discos i també dedicar-se al management, a la vegada...

Pep Toni: Que això és el que fa, bàsicament, Discmedi. Ells és queden amb un 20 % de la xifra que ens puguin pagar per un concert. I a mi em sembla bé: és a dir, noltros ja deixam ben clar que si anam a tocar a la Península demanam un preu tancat. Si Discmedi vol afegir una mica més, que ho faci. Si no hi ha aquests doblers que demanam, no ens mourem, i ells són els qui ens cerquen els concerts. Ara, per exemple, hem d'anar a tocar a les festes de Sants, i si no fos per Discmedi no hi estaríem, al cartell. O també, actuar a la festa del quinzè aniversari de l'Heliogàbal, amb els que tenim bon rollo. Noltros, al 2008, varem fer 52 concerts: pràcticament un concert per setmana presentant *Lluneta del pagès*. I no són concerts com tu, Jaume, amb Sexy Sadie, sinó concerts *batalleros* d'aquests que fas a *garitos* petits, a bars de camioners, a llocs on, igual, després de tres dies de batalla, acabes només amb 70 euros guanyats a la butxaca. Quan començarem a fer bolos per Orsai, així, a festis i llocs més grossos, en Michael va dir: *"Tios, a mi em mola més fer concerts en aquest pla"*. I davallarem el llistó: ser selectius, i més pocs concerts, però millors. I si vull seguir fent concerts de batalla, per això ja tenc Lost Fills. En Joan em diu: *"Tio, tu ja no fas tants de concerts amb Oliva Trencada"*. I és vera. Però és que jo, amb només dos concerts d'Oliva Trencada guany molt més que amb vint-i-cinc concerts de Lost Fills. Anar a tocar per 30 euros, amb els 37 anys que tenc... Si ho faig és perquè m'agrada molt la música.

Has notat el canvi de La Casa Calba a Discmedi? Han augmentat tant la feina com les exigències en directe?

Pep Toni: Emmmmm (*Pensa*). Sí. Però lo que passa és que el circuit musical ha davallat molt. L'altre dia ho deien, a TV3, que la cosa està *de capa caída*. Manel, fins i tot, ja no fan tants de concerts com feien abans. Bé, ara tot és diferent i tal: has d'estar currant com negre, és una lluita constant... És com el Güell a Lluc a peu. Tu arribes allà, amb el premi de pensar que hi has arribat

sencer. I és difícil, a una època com aquesta, sense haver de xupar-li la polla a algú. Perquè al món de la música has d'anar a moltes bandes a xupar polles...
Jaume: Jo me'n record que, de fet, quan et vaig conèixer, tu venies del món del disseny...
Pep Toni: Sí: el manual de seguretat de vol d'Air Europa el vaig fer jo...

QUÈ? Quantes vegades l'hauré tengut a les mans sense saber que era obra teva!!!
Pep Toni: Sí, és vera. Quan puges als avions i veus aquella fulla plastificada de la butxaca aquella... Sí, això ho vaig fer jo. I també un parell de logotips d'Air Europa. Però vaig deixar-ho per problemes de vista...
Jaume: Tantes hores d'ordinador et fregien els ulls, no?
Pep Toni: Jo no podia estar més de vuit hores davant d'una pantalla. I, sovint, m'hi havia de quedar més temps...

(A tot això, ja ens hem aixecat per reprendre la marxa).

Per tant, Jaume, quan fou que conegueres al Pep Toni músic?
Jaume: Era quan tocava a Trailer... Fa com uns deu anys...

Ni idea...
Pep Toni: Sí, devia ser el 2002 o 2003. Erem un grup molt estranya. Mesclàvem post-rock amb bossa nova i bases electròniques...

Jo pensava que havies començat tocant amb Polydor...
Pep Toni: Sí, exacte. Això era abans de Trailer...

I després muntares Nova Ternura, abans d'Oliva Trencada?
Pep Toni: Sí. Nova Ternura va ser la continuació de Trailer. Canviarem el nom i llevarem tota la part electrònica...

Jo pensava que vos coneixíeu des dels anys noranta, idò...
Jaume: Ens coneixíem de vista.

Pep Toni: Sí. Jo ja el tenia vist de l'època dels Crudos...

Una vegada, en Xisco Vargas em comentà que tu, Pep Toni, eres el primer indie de Mallorca: que tenies discs de Nirvana quan ni Cristo els coneixia; que et sabies cançons dels Smashing Pumpkins quan la gent no sabia de què anava la història...

Pep Toni: Ufff! (*Rialles*). Mira, el primer disc de Daniel Johnston que arribà a Mallorca el vaig comprar jo. Me'l va comanar en Peter, a Runaway!

Jaume: Jo tenc una història similar. El primer disc d'Elliot Smith que es va vendre aquí, l'havia comanat jo a Runaway!

Pep Toni: Òstia, què dius?

Jaume: Aquell disc m'encantava. I de fet, quan el nominaren a l'Oscar per aquella pel·lícula li vaig enviar un correu per felicitar-lo... i el tio em va contestar i tot. En Peter m'havia parlat d'ell i va comanar-lo directament des dels Estats Units. Per això, Runaway era tan important per noltros...

Pep Toni: Jo me'n record quan va sortir el *Slanted and Enchanted* de Pavement... Anava pràcticament tots els dies, desesperat, a Runaway, demanant: *"Ja ha arribat? Ja ha arribat?"*. Molava molt, tot allò. El primer concert que vaig fer a la meva vida va ser com a teloner del Sebadoh...

Amb quin grup, va ser això?

Pep Toni: Imagina't si érem tan súper indies que ni teníem nom. Quan al cartell ens posaren *"Artistas invitados"* ens va parèixer molt guay...

Jaume: Jo hi era. Això va ser a Muro. Va ser una nit brutal: el baixista de Sebadoh tocava tan fort que va rompre una corda i tot...

Pep Toni: Exacte. Al Teatre de Muro... Anys després, Oliva Trencada hi férem allà el nostro primer concert.

Amb tot aquest currículum, Pep Toni, pots dir que ets d'aquests afortunats que viuen de la música?

Pep Toni: Jo estic a l'atur des de l'any 2007. Vivim a un moment molt fotut, més de sobreviure que de viure, però és emocionant també: no saps què pot passar. No pots fer plans. Has d'improvisar. Quan la gent se'n va de vacacions

a fora... jo me'n vaig a casa de la meva sogra. La música, però, té unes compensacions que no són ni econòmiques ni materials sinó... Com ho diria?

Espirituals?

Pep Toni: Sí: espirituals. La música és la única tia que mai no et deixarà tirat i, per poc que pugui, et donarà molt més d'allò que li hagis donat a ella... Fer coses, o viure coses, que d'altres formes no podries viure: anar a tocar a fora, amb els amics, conèixer gent... Tot això ho converteix en una cosa molt guapa. Hi ha molts de grups que es cremen amb això, d'anar a tocar, fer gires...

A tu mai t'ha passat, això? No sé si llegires la recent entrevista que férem a Miquel Serra. A ella, es qüestiona si realment li compensa seguir tocant i fer concerts...

Pep Toni: Sí, no sé... Supós que això té més a veure amb la forma de ser de cada un que no pas amb l'ingeni compositiu i tal. Són massa factors. Clar, en Miquel és un crack fent cançons, però també és una persona súper tranquil·la. Fa una feina sacrificada, com és la feina al camp, i després haver de dedicar-se a la música, que també és igualment sacrificada... Jo l'entenc, que pensi així. Jo, lo que vull, és sentir-me esplaiat amb la música i no pressionat...

Però t'hi has sentit així, pressionat? Amb ganes de dir: "Tios, a ca una puta: deix la música i me'n torn al disseny"...

Pep Toni: És que la música no és tan idíl·lica com pareix. Bé, tu ja ho saps com és, tocar a un grup i tal. Clar, tots tenim dies d'aquests en els que ho enviaríem tot a la merda. Dies d'aquests, on estàs a un poble perdut, plovent, amb pocs doblers a les butxaques i dius: *"Tios, però que cony esteim fent aquí?".* Evidentment, a alguns moments et planteges les coses. Però després dius: *"No passa res. Demà anirà millor"*. I jo soc molt kamikaze, però també molt optimista. La música és sacrifici, però són coses que dones i després et tornen...

El valor de les petites coses...

Pep Toni: Sí. Com el que esteim fent ara mateix: caminar, xerrar, fer unes canyetes... O conviure amb en Jordi i en Michael. Fa sis anys que tocam junts, cada setmana. I entre tots ens complementam. En Michael, per exemple, és un crack en tot allò que fa: qualsevol cosa que fa la fa bé, i si no la fa, com a mínim intenta fer-la bé, que ja és molt. És súper estable mentre que jo soc més dispers. Si fossim l'Equipo A, ell seria n'Hannibal i jo en Murdock! (*Rialles*). Ell és qui em pega bulles...

M'estàs dient que Oliva Trencada no és sinònim de Pep Toni Ferrer...

Pep Toni: Si en Michael, per exemple, se'n anés d'Oliva Trencada, possiblement ja ni estaríem tocant. Si un dia ell o en Jordi ho deixen, Oliva Trencada no seguirà més. Jo seguiria fent música, clar, però amb un altre nom i tal. Ells han fet molta feina a l'ombra i passen molt de la tele, de les entrevistes i totes aquestes mogudes. Ells són com en Pujol: són com els defenses d'un equip. Ells no són els que marquen els gols, d'acord: però gràcies a ells no et fiquen gols a tu. I això és igualment important, no? A ells els hi mola això: jugar... i que les entrevistes les contesti el capità de l'equip, no ells.

I a l'hora de compondre una cançó... Sou també com un equip?

Pep Toni: Jo venc amb una llavor, amb una petita idea que no està acabada i després l'anam modificant. Perquè, a la gent, li mola poder aportar coses seves. Per tant, vaig al local amb quatre acords i, sobretot, una petita idea...

Vora la pizzeria Venetto, un grup de nins desvetllats, d'aquests que pareix que escriuen alternant majúscules i minúscules, ens animen a crits: "VAAAMOH, VENGAAAH!". Podem dir, oficialment, que ja esteim a la barriada de Vírgen de Lluc.

Pep Toni: Idò és això, partir d'una idea bàsica. És feina de tots, i entre tots decidim. Jo no soc molt partidari, ni cap de noltros, de posar-se a tocar en pla: *"Venga, tios, a veure què surt d'això!"*. A ells els hi mola que vengui algú a posar la primera pedra... I aquest equilibri que tenim mola molt. La meva al·lota, que controla del tema de l'astrologia, ens va dir que som un grup amb un equilibri perfecte perquè, segons ella, cada un té un signe diferent: terra, vent,

agua i foc. Cada un aporta allò que pot i, de fet, dins d'Oliva Trencada, cada un fa coses que la resta no podria fer...

Idò és vera: sou com l'Equipo A...

Pep Toni: Exacte. O com els Transformers aquells, que quan s'ajuntaven feien una súper excavadora... Però és curiós, perquè em recrimina la gent això de que no ens veuen junts, de que no sortim plegats de marxa... Diuen que no som molt col·legues, però, tu veus a germans que surtin sempre junts, de marxa? Ens coneixem massa bé!

Supós que, si no, seria com una d'aquestes parelles que van junts per tot i no tenen espai propi... Seria claustrofòbic.

Pep Toni: Sí. Exacte. Cada un té la seva vida, i més a aquesta edat, *tio*...

I arribats a un punt com aquest, en el que s'han complit molts dels teus somnis... Quins et queden per complir?

Pep Toni: De somnis?

Sí.

Pep Toni: Emmm... (*Pensa*) Òstia, molt bona pregunta, *tio*. Guau! En realitat em molaria que el darrer disc d'Oliva Trencada sortís amb una discogràfica americana, i anar allà a fer una gira de 40 bolos a 150 dòlars cada un d'ells. Seria el darrer gran somni. Però el gran somni, en si mateix, seria que tot això no acabés mai, saps? Vull seguir viu amb això, perquè no hi ha una cosa més injusta que la mort. Perquè conyo hem de morir? Perquè hem tengut que venir aquí a morir?

Ufff, l'idea d'una vida eterna fa un poc de vertigen, no?

Pep Toni: Ja, però imagina't que ets una persona optimista i penses que, a algun moment, hauràs de morir. Jo crec en la vida. I crec també que, una vegada haguem mort, no serà el final de tot. Passarem a un altre joc i no recordarem què hem estat. No estic parlant de reencarnació i tal, però no sé... Sent que la vida realment no mor, sinó que es regenera.

És cosa meva o estic descobrint la teva vessant oculta i espiritual?

Pep Toni: Ja, tío. Ahir, els de Jansky, em deien: *"Joder, és que tu, Pep Toni, t'ho prens tot a catxondeo"*. I no és vera. A la vida hi ha d'haver un punt de catxondeo necessari perquè puguis valorar el punt sèrio de les coses. L'absurd és una forma de veure les coses des d'una òptica diferent. I després et trobes aquesta gent tan mística, tan perfecta, que et fan pensar que, realment, estan buits a dins seu...

Algú va dir que alguns esperits remouen les seves aigües per fer-les parèixer més profundes....

Pep Toni: Ve a ser això, sí. Quan intentes treure la part absurda o humorística d'un tema, és fàcil que et diguin que ets superficial. Jo crec que, un dia, publicaré un llibre amb les lletres d'Oliva Trencada explicades, rollo anàlisi...

Oliva Trencada for dummies...

Pep Toni: Sí... I no voldria pecar de capullo, però l'únic periodista que m'ha pillat el rollo, l'únic, ha estat en Nando Cruz, perquè es llegeix profundament cada línia. I si no ho entén, em crida o m'envia *e-mails* i tal. No sé, el poder de la paraula és increïble...

Com el de la música.

Pep Toni: Com el de la música, exactament. Però sí, no som tan subnormals com pareixem que som, saps?

Començam a veure, lluny, gent amb motxilles que descansa a les cunetes. Esteim al tram que separa Son Bonet fins el restaurant Tío pepe, a uns dos-cents metres de la farmàcia del *presidente* Bauzá. Arribats aquí, en Pep Toni es demana la pregunta del milió: "I com tornaré, a casa?". Crida a la seva al·lota: "Paula, això pareix Carretera Perdida. Tot això és molt Lynch". Seguim caminant, passant pel costat dels que ja sembla que han abandonat l'aventura.

Pep Toni: A on esteim, ara?

Mira, esteim passant per devora Cas Capità. En uns 10 minuts serem al restaurant Les 3 Germanes...

Pep Toni: Què dius? Les Tres Germanes? Els meus cosins i jo varem pegar-li foc, a Les Tres Germanes, quan teníem deu anys!

Espera, espera... Què? M'estàs dient que aquell mític incendi el vareu provocar voltros?

Pep Toni: Aquell MÍTIC incendi va ser provocat pels meus dos cosins, en Miquel i n'Ismael, i jo. Havíem sortit a jugar amb un grapat de coets a fora i... el sostre era de palla. Aquell dia s'havia casat la meva cosina, però també hi havia tres bodes més al restaurant. Per tant, quatre bodes. Sortim a fora, en pla *"¡Vengaaaaa, vengaaaaa!"* i un dels coets va caure damunt del sostre de palla. Va començar a sortir foc. I quan veim que es comença a cremar, no sé perquè, amollarem una nova ràfega de coets... Ziuuuu! Ziuuuu! Ziuuuu! Varem crear, en temps récord, deu punts de foc... Deu! Allò es va convertir, en res, en un Súper Fuego! Llavors la gent va començar a sortir escapada d'allà i es va armar aquell Cristo...

Què fort, tio, què fort! No t'ho creuràs...

Pep Toni: El què?

En sèrio, tio. És molt fort. Jo era molt, però que molt enano, i m'enrecord d'allò. Aquella mateixa nit, havíem anat a sopar a cals meus padrins, al Pont d'Inca, i quan anàvem a casa, cap a Pòrtol, passarem per davant Les Tres Germanes. Ja te dic, era molt petit, però record l'escena de passar per allà davant amb el cotxo i veure, per la finestra, el *pifostio* aquell... Camions de bombers, policies, gent sortint d'allà tota mudada, a tota velocitat...

Pep Toni: Què dius?! Però què dius?! És vera? (*Rialles*)

T'ho jur!

Pep Toni: Allò va ser... ufff! Ens varen pegar tantes paperines que no te'n pots una idea. Ens agafaren als tres i... PLACA! PLACA! PLACA! Tio, havíem destruït quatre bodes... QUATRE. Arruïnarem els trajes, les tartes, tot. La meva

cosina em va fer la creu i l'entenc: ens havíem carregat la boda de la seva vida. Teníem deu anys, però ens volien denunciar. Va ser, ufff! Què t'he de dir? Varem pegar foc a un puta restaurant

Mai has fet una cançó d'això? De com et carregares quatre bodes en una sola nit?

Pep Toni: No. Però crec que podria fer quatre discos d'això. O un disc quàdruple. Un, per cada boda que destruirem...

Es podria dir *Bodas de sangre*...

Jaume: O *Bodas de fuego*...

Pep Toni: *Bodas de fuego* és molt guay, tio. No va ser l'únic que varem fer, però...

M'estàs dient que hi va haver més incendis accidentals?

Pep Toni: No. Accidentals no: premeditats. Quan anàvem a Alcúdia a fer skate, no en teníem ni puta idea de patinar. Volíem fer *trucos* i no ens sortia res. Per tant, el que fèiem era gravar vídeos nostros patinant, cremant coses a darrera per a que quedés més espectacular. Pegàvem foc a cortines d'hotels i parets de *mimbre*, i sortíem amb les tables, fent el subnormal. Eren espectaculars. Se'ns va anar molt l'olla, a aquella època. Jo me'n record que, aleshores, patinava amb unes sabates Victoria i em deien que era un *friki*. Qui patinava, amb unes sabates Victoria? Ara tothom patina amb elles, amb cinta americana enrollada... Tot molt a lo Flaming Lips...

Jaume: Tot això, a Alcúdia?

Pep Toni: Sí. Mon pares són d'allà. I me'n record que, amb els amics d'allà, anàrem a robar a una tenda d'skate. Teníem just dotze anys i els nostros pares no ens podien comprar una tabla de 10.000 peles, saps? Per tant, decidirem que havíem de robar allà: rompérem el vidre de l'escaparate, disposats a fer un gran desfalco. Es veu que pillarem moltes coses, perquè deixarem tot un rastre d'objectes robats que no sabíem com dur a casa. Va ser un cop molt mal organitzat. Molt intel·ligentment, anàrem al dia següent a una competició d'skate organitzada per aquella tenda, amb tot el material robat: tables, sabates, roba... Llavors, quan ens va veure el propietari, ens assenyala i crida:

"¡Son esos!". Començarem a córrer com a desesperats. Me'n record, però, que el meu amic Vicenç, en lloc d'escapar, se'n va anar amb la seva tabla robada cap a la rampa, per això d'amortitzar-la abans de que el pillessin. No va poder arribar. Un municipal li va fer un placatge brutal, mentre el tio, tot encabronat. cridava*: "¡Cabrones, cabrones!"*.

Jaume: Teníeu dotze anys. Segur que no vos varen fer res...

Pep Toni: Bé, ens dugueren al Cuartelillo i allà ens varen pegar una soberana manta d'òsties...

Vaja currículum, Pep Toni: incendis, assalts...

Pep Toni: Però és que és normal: érem lo pitjor d'allà. Érem com els Critters d'Alcúdia. Quan ens ajuntàvem amb els inqueros, s'armava la de Déu: agafàvem aquelles motetes grogues del Med Ped i les anàvem a tirar a la mar. O quan passavem per davora el llac, pegàvem empentes a la gent que passejava tranquil·la per allà i la veiem caure dins l'aigua. Espitjant-los, saps? Érem uns súper fills de puta. Arrasàvem allà on anàvem, fent putades de tot color. Ens agradava molt pegar foc. Les geleres abandonades, sobretot. Agafàvem sprais buits, uns quatre o cinc, i després hi ficàvem un padás humit amb esperit. Li preníem foc i ens anàvem pitant. I... BUMBA! Saps que és això, que t'exploti una gelera a pocs metres de la teva esquena mentre vas corrent? És molt Bruce Willis, tio. Clar, després venien els policies, i com que ens veien tan jovenets deien: *"Eh, al·lots! Heu vist algú sospitós per aquí"*. Però després em vaig calmar *mogollón* i vaig aturar de fer aquestes putades. Ja em va bastar. Alguns dels meus amics d'allà acabaren a la presó, quan ja varen ser un poc més grans. Vaig saber aturar al millor moment, crec.

Ara que xerram dels teus orígens, quin fou el primer grup o disc que et va fer obrir els ulls? Tant com per dir: *"Ufff, pas de fer explotar geleres o enfonsar Med Peds: jo vull fer música"*.

Pep Toni: (*S'ho pensa bé*) Els anuncis de televisió. Tenia set anys i em posava amb el Casiotone davant de la tele, a tocar les melodies que sortien als anuncis.

Jaume: Sí! Tothom tenia Casiotones d'aquests!

Pep Toni: Idò jo em posava a intentar treure la música dels anuncis, perquè, de petit, pensava que tots els sons que sortien per la tele es feien amb un Casiotone... Però no podia.
Jaume: Casiotone PT1! Eren monofònics! Pitjaves dues tecles o tres per fer un acord i només sonava la primera tecla que tocaves...
Pep Toni: Exacte. Jo em tornava loco, perquè era incapaç de treure aquells sons. Pensava que li faltaven piles, al meu Casiotone... A molts d'al·lots els hi regalaren el Casiotone quan feien la comunió, però a mi no. Em digueren mon pares: *"Si vols un Casiotone, hauràs d'estar tot un estiu sense menjar gelats"*.

Per aprendre el valor del sacrifici, tal vegada?
Pep Toni: Sí. Jo cada dia, en lloc de comprar-me un gelat, posava les monedes –aquelles de 50 pessetes del mundial España 82– dins d'una hutxeta groga de Correus. Me'n recordaré sempre. Anava posant monedes i monedes... I jo crec que tot allò va ser com un acte simbòlic per ensenyar-me el valor de les coses. Em vaig quedar amb la història tot d'una... Mon pares, des d'aleshores, mai em posaren traves amb la música, i si he tengut problemes amb ells va ser quan mon pare em va tirar la meva Jaguar pel balcó. De totes formes, passats els anys, quan va veure que jo seguia amb la música, mon pare va fer una cosa súper guapa i entranyable: va comparèixer per ca meva amb una Gibson –la que toc, encara ara– dient: *"Ges, Pep! T'he fet un regal"*.
Jaume: Ton pare sabia que era una Gibson, però?
Pep Toni: Sí, perquè s'havia compinxat amb la que, llavors, era la meva al·lota. Li va dir: *"Mira, Pep hace cuatro años que va a Casa Martí a tocar esta guitarra"*... Perquè jo, si vull una cosa o no, m'ho he de pensar molt. Així que vaig estar quatre putes anys anant a tocar aquella Gibson. Així que quan va aparèixer mon pare amb ella em vaig quedar pensant: *"Joder, papá, tot i les putades que hagi pogut fer i les mogudes que hem tingut, t'estim molt, joder!"*.

Aleshores, ens capficarem amb l'eterna discussió de què mola més: Fender o Gibson? Però, caminant, poc a poc en direcció al Figueral, començam a sentir música a tot volumen, atronant per la carretera buida. Rick Astley i el seu "Never Gonna Give You Up" comença a fer-se perfectament audible. Què cony passa, aquí? Ens atracam a un camp de futbol estibat de gent. Juan Campos fa

ballar a multitud amollant una ràfega de hits discotequers: Michael Jackson, Chic, Kool & The Gang... Això és com trobar un oasi enmig del desert. Entram per fer unes cerveses i uns gin-tonics, convençuts que seríem els únics pelegrins quan, sorprenentment, ens trobam amb més gent que ha passat del Güell a Lluc a peu per unir-se a la festa. Com mola, això... Supos que és vera i que, després d'un llarg camí, sempre acabes trobant la recompensa.

Un epíleg.

Després del 'subidón-verbenero', ens acomiadam a la rotonda del Figueral. L'al·lota d'en Pep Toni l'espera just allà amb el cotxe: "Veis? Jo ja he aconseguit el meu premi!". Bona nit, senyor! En Jaume segueix decidit en completar el recorregut, així que l'acompany fins Santa Maria. Per les voreres trobem gent, que sembla haver-se aturat per no tornar a arrancar. Potser som els darrers, però al manco seguim caminant. Ens despedim i jo vaig cap a Pòrtol, a peu, pel mateix camí que faig tots els dies en cotxo. L'idea em mola. No em vull rendir ara, que estic a punt d'aconseguir-ho. M'entren com a calfreds quan pas per davora del cementiri de Santa Maria: què voleu que vos

digui? Mai havia caminat davora d'un cementiri a les tres de la matinada. Quina por, joder. I si em compareix d'allà un membre del G.A.B. rumiant amb veu espectral allò de: "No mos fareu catalaaaans"? Alluny aquests pensaments i, a les fosques, sent els grins, les òlibes i els moixos vigilant-me dins matolls secs. Me'n vaig a casa cansat, però feliç.

SOLO
FUE
UN
SUEÑO

Montaman

16.05.13

40PUTES: Releyendo aquella carta de despedida que acompañaba el disco El mal ya está hecho (2011) pensaba que ya no volveríamos a verte encima de un escenario bajo el nombre de Monta-man. ¿Nostalgia? ¿O el público ya te lo estaba pidiendo a gritos?

Jonatan Uría: Se han cumplido 5 años de la publicación de *Dudas razonables*. Ha salido un disco homenaje inesperado. Tuve un sueño en el que estábamos ensayando "Desapareció" y algo se me removió por dentro. Tenía la fecha programada del 11 de mayo, y al final los otros proyectos no podían tocar. Mi guitarrista se muere de ganas de volver a las andadas. Y la curiosidad me mata. ¿Hay fans de Monta-man en Mallorca, o sólo en la península?

5 años desde ese *Dudas Razonables*… ¿Qué queda de aquel Jonatan?

Jonatan nunca madura y nunca madurará. En él conviven muchas personalidades contradictorias, y la del Monta-man de primera época está intacta.

Dices que se te removió algo por dentro pensando en "Desapareció". ¿Tanto significaron esas viejas canciones?

Las canciones de Monta-man y la historia del grupo van a la par con la época dorada del Myspace. Fue algo único, muy vivo. Había mucha ilusión, mucha gente pendiente y muchas ganas de gustar. Eso ya será irrepetible, haga lo que haga nunca más.

¿Das por muerto definitivamente al Myspace? Ahora hay otras alternativas…

Lo de Mypace es una pena, penita, pena. El Bandcamp está genial, pero tienes que moverlos desde otros sitios: si diera la posibilidad de hacer amigos, y mantener en contacto a los artistas/bandas, sería la herramienta ideal.

Facebook, Twitter y demás no me parecen atractivos para hacer promo salvaje. Y hoy en día me daría mucha pereza postear el muro de todo el mundo. Y de mal gusto, también.

Sin el Myspace por en medio, ¿qué diferencia, entonces, a Montaman de otro proyecto tuyo como pudiera ser, por ejemplo, MacCarthy?
Monta-man es el chico tonto, sensible y europeo: el anti-héroe. MacCarthy es el americano, el *number one*, el que dispara primero y ni pregunta después.

Siempre me resultó curioso que un proyecto tan modesto, con tan pocos medios y con esa fe ciega en el Myspace consiguiera llamar la atención por encima de otros grupos o artistas con más medios y mejores presupuestos. De hecho, tuviste el apoyo de programas de radio como Cara B, Bufet Lliure, Fang i Distorsió…
El principio de Monta-man fue muy sorprendente, sí. Venía mucha gente a los conciertos, había chicas fans que se sabían las canciones, entre el 2008 y el 2010. Luego la cosa se calmó. Pero, cierto, las emisoras de aquí, y otras de fuera, desde el principio también dieron difusión a las canciones. Todavía no me lo explico, la verdad.

Antes de eso, ¿habías estado en otros grupos, no?
Sí. En 2002, formé parte del intento suicida de montar un grupo de rock cristiano en Mallorca: Salomón & Cía. Pero esto no es U.S.A, así que los primeros que no lo entendieron fueron los protestantes, el medio donde intentábamos movernos. Durante unos años, estuve registrando yo solito en casa, mis cassettes, con la misma técnica que luego empleé para Monta-man con amiguetes. Aquí está el germen de Monta-man, MacCarthy, Los Bélmez, Prenatal… Después, simplemente, descubrí el Myspace, busqué un nombre -Monta-man- y las canciones que surgieron en aquel momento se hicieron historia… Cuando ya estaba funcionando Monta-man estuve también en La Parodia. El estilo me cansaba un poco, y la duración de las canciones. Yo quería cosas más frescas, más directas, más básicas, esa frontera entre el punk, el pop y el indie que tanto me gusta...

Me llama la atención eso que has dicho, sobre que los cristianos protestantes en Mallorca no entendieron a Salomón & Cía. Lo lógico es que, sabiendo que aquí apenas hay una tradición musical de grupos de rock cristiano, lo hubieran acogido con los brazos abiertos...

Bueno, queríamos hacer una música que llegara al alcance de todos los oídos. Los cristianos protestantes, como me gusta llamarlos, más concretamente evangélicos, como les gusta llamarse, apoyan a los grupos se mueven en sus círculos o que tocan en las reuniones normales en la iglesia; la música que se denomina "alabanza", con letras totalmente copiada de los salmos y otros textos de la Biblia. Nosotros queríamos hablar de una forma personal, y hacer un sonido cañero. Aún así, nos dieron apoyo para tocar en Palma, Barcelona e Ibiza. Hay una escena de música "evangélica" y grupos que han grabado discos, pero claro… el mundo no se entera. Ni se enterará.

El hecho de que seas creyente, ¿afecta de algún modo tu forma de escuchar la música? ¿O entender el arte? ¿No te crea un conflicto interno o algo parecido?

De joven sufrí mucho, muchísimo. Porque me gusta la música "mundana". Y mucho más cuando se trataba de gente que hablaba de violencia, sexo, excesos e incluso manifestaban en mayor o menor medida su simpatía por el Diablo o su rechazo a la religión o a Dios. Ahora es un tema que está superado. Nada que oiga, vea (cine) o lea, me va a mover de mis posiciones de certeza o de duda. Hace tiempo recibí por mail, un correo en el que pedían a los cristianos que firmáramos porque se iba a estrenar una película en la que Jesucristo aparecía como gay. Para firmar en contra, para que no se estrenara. Ni contesté, ni firmé. Por encima de mis creencias está la libertad de expresión, y la democracia.

¿Cuáles son los grupos o artistas que más problemas te causaron?

Yo creo que todo lo que no fuera música cristiana, que escuché mucha, me causó problemas morales por la educación que recibí. Todo aquello que no glorificara a Dios, y todo lo que describiera el pensamiento y la conducta pecaminosas de las personas, me habían enseñado que era una mala influencia. En cambio yo veía muchas veces reflejada mi parte humana ahí, en

las cosas que me atraían, en mis debilidades, en todo lo que tenía que reprimirme por obligación. Así que caben el mismo saco Hombres G, Loquillo, Alaska y Dinarama, Los Secretos, La Polla Records, Los Enemigos, Los Planetas, Siniestro Total y así hasta el infinito. Música guiri, siempre he escuchado muy poca. En parte porque también tenía miedo de lo que las letras pudieran decir, en serio. Ahora sí escucho mucha más.

¡Suerte que no te dio por el heavy metal!

No creas, tuve una época heavy light: Europe, Bon Jovi, Whitesnake, Poison, Sangre Azul… Me pilló aquella racha, pero pasó rápido. El heavy me aburre porque usa todo el rato tonalidades menores, y porque las voces son muy agudas. Me aburren con los punteos de dos minutos. Yo soy más de la vertiente tirando al rock urbano: Barricada, Rosendo... Barón Rojo, también. Son geniales, pero las letras a veces son muy hippies.

En muchas de tus canciones hablas abiertamente de Dios. ¿Lo haces con una intención aleccionadora?

Una vez leí una entrevista en la que Nick Cave decía que todas sus canciones iban dedicadas a Dios. Cuando yo lo menciono, o lo insinúo, lo hago según mi conocimiento, según mi experiencia, o incluso según la imagen popular que tiene la gente. Para los cristianos tradicionales o fundamentalistas algunas de mis letras serían totalmente heréticas, o incluso blasfemas. La única opinión que me interesaría conocer es la de Dios. Pero cuando es un tema que sale a relucir con frecuencia es porque lo considero importante.

¿Crees que en unos momentos de susceptibilidad religiosa tus creencias han podido crear prejuicios sobre tu música? Mucha gente se toma a cachondeo eso de mezclar estilos modernos como el pop o el rock con la fe…

Creo que la gente que me ha escuchado de verdad, y en la que he podido dejar alguna huella, me toma muy en serio. Aparte de que comparta mis opiniones o creencias, e incluso superando mi ambigüedad. No creo que sea cuestión del mensaje lo que "espante" a la gente, sino el sonido, y la forma de hacer.

En Monta-man no sólo cantabas sobre Dios, sino sobre el amor. Además, con una visión un tanto peculiar en donde se mezclaba inocencia, derrotismo, idealismo… A la hora de escribir sobre emociones tan intensas, ¿lo vivías como una especie de exorcismo sentimental?

Exorcismo sentimental: me encanta. Es una definición perfecta. La verdad es que siempre los mismos fantasmas, pero con diferente disfraz o nombre. A mí lo que me pasa al componer una canción es algo así como la escritura automática. A veces es sin guitarra, y sin estar pensando en ello. Me viene a la cabeza una frase, una imagen, como si fuera un olor penetrante, y me digo: *"Por ahí tengo que tirar"*. Luego sí, claro, hay que ir dándole forma y sentido, pero no tengo que estrujarme mucho por terminar la letra. Es como si se abriera una puerta. Nunca sé cómo va a acabar la historia, la cosa. A veces me inspiran otras cosas ajenas, pero claro, visto desde mi prisma depresivo-fatalista todo parece lo mismo.

¿Y qué hay de Olivia de Happyland? Es como el amor platónico de Monta-man. En el 2008 ya cantabas "La chica de Happyland". ¿Qué papel ha jugado en tu carrera? ¿Es simplemente un tonteo artístico o es algo que va más allá?

El tema de Olivia es algo serio. Pero yo no soy serio. Ya me gustaría. Escuché su canción "Felices novios" en Disco Grande y me enamoré perdidamente. Y me empeñé en saber qué clase de mujer podía haber escrito aquello, grabarlo y cantarlo. Yo acababa de abrir el Myspace. Ella tenía en el suyo un filtro de seguridad, en el que sólo podían hacerse amigos gente que ella conociera o eligiera. Sufrí varios meses porque no podía acercarme a ella de ninguna manera. Yo escuchaba cada día sus canciones en su Myspace, y lo que ponía Julio Ruiz, actuaciones en directo de ella y demás (me las grababa en cassette de la radio). Pero una de las mayores alegrías de hacer promo salvaje a todo el mundo, resultó en que algo que yo publiqué le llamó la atención y me pidió amistad. Entonces, pensé que tenía que llamar mucho más su atención y escribí "La chica de Happyland". Yo ya le había pillado un poco el punto de la clase de persona que era y di en el clavo con la letra. Me escribió impresionada y ahí empezamos a intimar. Luego vinieron los viajes a Madrid a ver sus conciertos. Y así hasta hoy. Es la chica con la que quiero estar, a pesar de sé

que a mí tal vez me conviene otro tipo de mujer totalmente distinta... Pero yo no le gusto. No de esa manera. Somos amigos del alma. "No hay feeling", como versioneó MacCarthy. Mala suerte. Para no variar. Además yo nunca he ido a saco ni he sido pesado con ella. He sido el mismo, igual cuando ha estado con alguien que cuando ha estado sola. Respetando el espacio.

Volviendo a la nota de El daño ya está hecho: en ella decías que Monta-man no era un juego, y que cantar sobre amor y desamor de esa forma terminaba pasando factura. Dos años después de escribir aquello, ¿sigues pensando lo mismo?

Cantar canciones de desamor o sobre el dolor, la duda, el miedo, o sobre un futuro desesperanzador sí que pasa factura, sobre todo cuando no es una pose "emo". Pero ya he dicho que no soy serio. Que por otro lado puedo reírme de mis desgracias y llevarlo todo con una filosofía que hace que para los fans no sea un incentivo a cortarse las venas, sino que les resulta, hasta divertido…

Pasemos a otro tema. Importante, además. Hablemos de ese disco tributo que, ahora mismo, está en fase de preparación. Que yo recuerde, es la primera vez que se edita un tributo a un artista que jamás ha publicado nada a nivel profesional, ni ha tenido contacto alguno con una discográfica… Cuando te llamaron para decirte *"Hola, Jonatan: hemos pensado hacer un disco tributo a Monta-man"*, ¿te lo tomaste a broma o qué?

Lo del homenaje era el secreto mejor guardado de la historia del pop… pero había gente que estaba loca por contármelo. Entonces me llegaron tanto de aquí como de fuera, informaciones de gente borracha y de gente serena, destapando la sorpresa final. El homenaje fue idea de Chico Raro y Raúl Querido. Todavía no me lo creo. Es más de lo que nunca hubiera soñado. Todavía está la veda abierta y yo rabiando por saber que grupos y canciones van a aparecer...

¿Olivia, por ejemplo? ¿Participará?

El título de "Dios tiene un plan" lo propuso ella, que tenía que haber participado con un tema inédito de Monta-man que se llama "Llévame a casa". Desde el

principio siempre he intentado grabar algo con ella, o que ella grabara algo mío. Nunca ha podido ser. Ella tenía lista la canción lista para enviar a los señores que llevan el cotarro, pero se le perdió el archivo. Yo le insisto que la vuelva a grabar. Ella sabrá. Me haría mucha ilusión que una chica cantara un tema de Monta-man. Yo quería conquistar una legión de chicas fans, y al final sólo les gusto de verdad a los tíos. El plan divino es muy duro conmigo... Bueno, no me puedo quejar: participan Laura (Chico Raro) y Anna (Oklahoma), las dos de Zaragoza.

¿Por qué crees que ha pasado todo esto, Jonatan? ¿Qué ha tenido la música de Monta-man para impactar de esta manera a la gente?

Esto tendrían que contestarlo los demás. Yo creo que son las canciones por sí mismas. Mi universo privado es un caos en evolución-involución que se expande y se contrae. Lo que nunca imaginé es que hubiera gente que pudiera conectar de alguna manera con él. Me alegra saber que no soy el único bicho raro del planeta. El envoltorio pop ha sido el gran truco, que conste. Todo salió así de natural.

Y viendo esto, ¿no te entran ganas de dejar a MacCarthy apartado y volver a la carga como Monta-man, como en los viejos tiempos? Un nuevo disco; un puñado de CD-R con tu letra garabateada encima…

Lo de volver con Monta-man, siempre está ahí, como una puerta entreabierta. Pero de momento no. Canciones hay en la recámara para parar toda la red ferroviaria de Europa. MacCarthy tiene que ponerse a grabar un disco ya, o se le va a pasar el arroz. Los Bélmez están grabando. Prenatal se tiene que poner a grabar también. Y hay temas grabados para The Happyland Experience, que me tienen que pasar mezclados. Por momentos me parece monstruoso y pienso que debería dejarlo todo...

Fura

Entre coberts

17.12.13

Quedar per menjar. No és fruit d'una capritxada ni de l'atzar. Marc Tudurí m'ho deia fa un parell de mesos: "*Si una cosa ens agrada a Fura, apart de la música, és la bona cuina. Per això, quan no esteim tocant, menjam*". Duiem mesos intentant quedar d'acord, fent-ho venir bé per coincidir amb el grup al complet: Luciano Pugliese, el seu bateria, viu a cavall entre Madrid, Suècia i Palma. "*Que visqui a fora* –diu el seu baixista, Àlvaro Medina– *no suposa cap problema. Ell, a diferència de noltros, no es rovella. És el que millor toca el seu instrument, així que sempre està a tope*". Mentira: ells sempre estan *a tope*. El seu disc debut, *Fura* (Fuzz Collective, 2013) és una joieta suficientment atractiva com per convertir-los en una de les bandes mallorquines amb major projecció. És, i ha de ser, així.

Fa una tracalada de temps vaig signar un primer reportatge, "*La nit de la Fura*": una mena d'apropament humà i atípic a una banda que, tot i parlar poc, aconsegueix dir molt amb la seva música. Repetim jugada. Quedam en bon divendres a Casa Julio. Per variar, el local està estibat: el xerratòrum general i el renou dels coberts m'ha posat al límit a l'hora de transcriure l'entrevista. Davant meu, Àlvaro i Marc; al costat, el guitarra Manuel Oriol. Estiram de menú fins concloure amb unes obligades herbes: dues dolces i dues mesclades. Encara intent comprendre, però, perquè començàrem parlant d'Antònia Font...

...

Marc: En sèrio: tant mola Antònia Font? Tant mola?

40PUTES: Perquè ho dius, Marc?

Marc: Home, per tot això que s'ha muntat amb la seva separació...

Home, sense ser el meu grup favorit de Mallorca, aquesta gent ha fet coses grans. De fet, a partir de *Lamparetes* assumiren uns riscs musicals que els col·locaren a una posició molt interessant....

Manuel: *Lamparetes* està molt bé, però crec que s'ha fet massa gros això, de la seva separació. Hi veig molt de *peloteo*...

A veure, poden agradar o no, però té mèrit tot allò que han fet: primer, trencar la barrera geogràfica que condemna a molts de grups illencs i, segon, aconseguir que la llengua pròpia deixi de ser una càrrega i un estigma.

Àlvaro: Jo he escoltat dos o tres temes d'ells. El que m'atreu d'ells és que és un grup que, tot i cantar en català, no s'ha tirat pel rollo polític. Perquè, i ho dic així de clar, un grup que canti en català i li suï la polla la política té tots els meus respectes. És una altra manera de fer les coses. I, això, jo ho respet. M'agrada que Antònia Font no siguin com en Gerard Quintana, que és un pesat...

El problema és que molts es creuen el rollo messiànic aquest, i t'envesteixen amb un discursets que fan rialles...

Marc: Ja. Però, de fet, l'idioma és el de menys. El que importa són les cançons, la música. I molts d'aquests grups fan una música que em pareix... Ufff! Fatal!

Xerrant de música, què heu escoltat darrerament?

Manel: Jo darrerament estic flipant molt amb el darrer d'Interlude. Has escoltat aquest disc?

No...

Manuel: Es diu *A la deriva*. Són espanyols... Me'ls va descobrir en Jeroni Sancho fa cosa d'un any. Rollo Envy...

Àlvaro: A mi m'ha agradat molt el nou de Cult Of Luna. I, sobretot, el darrer de Russian Circles. M'ha semblat brutal.

Manuel: És que aquest és un dels discs del any. Té, de fet, algunes cançons tipus Marasme...

Àlvaro: És que, amb aquest disc, han fet una cosa que a mi m'agrada molt: han simplificat la formula. Fan el mateix que abans, però més senzill.

Marc: Sí. Ja no és tan tècnic. No hi ha tants de tappings...

I a tu, Marc?

Marc: Darrerament, dels discs que més he escoltat és el nou de Jardín de la Croix. És boníssim. Molt, molt tècnic...

M'agrada que diguis això perquè, de fet, tu vens de l'escola del death metal més tècnic...

Marc: Sí, és vera.

Manuel: El que passa és que em va conèixer a mi i va superar tot allò! (*rialles*)

Enguany han sortit a Espanya un bon grapat de bandes d'aquest pal... Hi ha nivell, crec.

Marc: Sí, bastant. També m'agraden molt Exxasens....

I mirant cap a Mallorca? Com heu vist el 2013?

Àlvaro: Mira, jo no vull ser un '*comeflores'*, però aquí hi ha un munt de grups que no m'agraden però que ho fan de puta mare...

El nivell puja de cada any...

Àlvaro: Sí, però ja te dic: n'hi ha que no m'agraden però s'ho munten realment bé. Com Kiss The Enemy, per exemple...

Idò quins grups locals vos agraden?

Àlvaro: Pujà Fasuà m'agraden molt...

Manuel: A mi Marasme! (*rialles*)

Ja. I Alt/F4!

Àlvaro: Siberian Escape, també m'agraden.

I nous grups que podrien entrar dins la categoria de rock experimental, tipus ORA o Téntol?

Àlvaro: No els conec.

Manuel: Anant cap altres estils, a mi m'agrada bastant tot el que fa Defled. I també, La Ferida Lluminosa, que és un grup on hi toquen en Púter, en José Domingo i n'Isaac Ulam.

Marc: Quin rollo és?

Com a mediterrani...

Manuel: Sí, però també tirant a les havaneres. Tipus Maderita. Els descobrirem quan gravàvem amb Marasme. En Púter ens posà unes primeres mescles i

quasi vaig plorar, tios. Unes lletres increïbles i unes lletres curradíssimes... Per jo són una de les millors coses que he escoltat aquest 2013.

Ara, a finals de l'any, tothom comença a fer aquests Top-10 de millors discs, pel·lícules, llibres... Arriba a ser com un bombardeig. No trobau que cansa?

Àlvaro: Home, hi ha gent que es munta el seu blog i ho fa bé. És una manera de que la gent pugui conèixer més la teva música.

Manuel: Jo ho veig genial. Perquè no pot opinar, la gent del carrer? O qualsevol fill de veí?

No, a veure, si això em sembla bé. Però també, mirant-ho des d'una altra banda, ens exposam a que gent que no té ni puta idea d'un tema pugui sembrar la confusió. No sé, mirau la Fundación Jaime III, per exemple...

Àlvaro: Mira, Tomeu: a vegades la gent que suposadament en sap i que està acreditada per escriure o opinar d'un tema no en té ni idea. No capta el concepte. Pos d'exemple una crítica que ens varen fer fa poc i que no deixava de ser un text molt... superficial. No era una crítica perquè no hi havia opinió.

Bé, supos que tampoc vos podeu queixar. Ho dic en el sentit de que totes les crítiques que heu rebut a la premsa i a la xarxa han estat positives.

Àlvaro: Sí, el disc ha agradat bastant...

Marc: Hem sortit a la Rockzone, a Hipersónica... No ens podem queixar, la veritat.

Segur que sortirieu a més bandes si pagassiu les famoses tarifes que imposen certes revistes de música per sortir a les seves pàgines...

Marc: Ja. Es veu que la publicitat ja no els hi basta per sobreviure...

Àlvaro: Aquest és un dels grans problemes del periodisme musical.

N'hi ha molts...

Marc: No, però és que a més d'això, pel que veig és que les opinions es basen en funció de qui et paga...

La política de molts de segells és semblant. Ja sabeu: vetllar pels clicks que puguin generar o les visites que tinguin els seus vídeos a Youtube...

Marc: Hi té a veure, també, la situació geogràfica. Jo vaig xerrar amb un amic de Barcelona i em contà que, abans de fitxar per cert segell, els hi digueren que havien d'estar a la mateixa ciutat que ells per tal d'assumir el compromís dels directes.

Vos trobareu també amb aquest problema, quan anàveu a treure el disc?

Marc: Aquest, en concret, no. Però sí d'altres. Et diuen que ho fas molt bé, que sones molt bé, però... *"Em sap greu, no tenim doblers per treurer-ho*" o *"Enguany ja tenim tot complet*"...

Àlvaro: Ho diuen per quedar bé! (*rialles*).

Bé, com a mínim l'heu publicat i ja heu començat a fer concerts per presentar-lo. El darrer, a Madrid!

Àlvaro: Sí. Ara, tampoc va venir massa gent....

Manuel: Però va estar bé, eh!

Àlvaro: Sí. Millor que la darrera vegada que hi tocarem. Però la sala era una mica xunga...

Marc: Haguérem de pagar el lloguer de la sala. Arribarem allà sense saber-ho.

Quina putada!

Marc: Sí. Eren cent vint euros o una cosa així. Normal que, després, fent números, la recaptació fos baixa. Però bé: coneixes grups, gent nova, fas noves relacions...

Àlvaro: Sí. Tocàrem amb Phonocaptors. Tenen un directe molt bo.

Marc: És vera. De fet, sonen millor en directe que en disc.

La primera vegada que tocareu a Madrid fou amb Caronte, no?

Àlvaro: Sí, amb ells. Varen fer un concert brutal.

Ja no toca, aquesta gent.

Marc: Ara són Syberia...

Sí, però només són una part del grup. Els vaig veure al darrer Primavera: no em mataren gaire... Xerrant de directes. Avui, quan venia cap aquí, pensava en el vostro primer concert, a Can Fuegos (Inca)...

Manuel: Sí. Allà varem néixer. Han passat cinc anys, crec.

Àlvaro: Hi ha un vídeo boníssim d'aquesta nit, d'en Marc, afinant-se en mode baix...

Manuel: Sí! Amb aquells cabells a lo He-Man que passejava! (*rialles*)

Òstia! Idò jo me'n record que quan acabàveu el concert, començareu a fer un poc de renou. En Marc s'acotà i començà a punyir el pedal de delay

provocant uns sons molt peculiars. I una pijeta, que hi havia per allà, comença a dir: "*Eh! Wow! Scratches! También hacen scratches*!"

Marc: En pla: "Mirad, yo sé de esto!" (rialles).

Han passat cinc anys, per tant, i el vostro so ha sofert una evolució molt interessant. De fet, quan començareu, no éreu gaire tècnics. Record que, fins i tot, la primera vegada que sortireu a un diari, posava que éreu un grup de... doom metal!

Marc: Sí. Allò va ser un error de la periodista. Li varem dir que en Manu i jo, quan ens vam conèixer, xerrarem de la possibilitat de formar un grup que tingués diferents influències: post-rock, post-metal, doom metal... i au! Va posar al titular, a més, que Fura érem un grup de doom...

Quina pillada. Igual hi hagué gent que es pensava que fèieu versions de Candlemass o Cathedral...

Marc: Sí. Allò va ser bastant garrafal! (*rialles*).

Què recordau de "Tempura"? Fou la primera cançó que gravàreu... com el punt de partida de tot això.

Marc: No és una bona cançó. Es notava que no sabíem molt bé cap a on anar. De fet, varem estar així fins que gravarem el single "Iamo". A partir d'aquesta cançó, començarem a tenir les idees més clares. Però si vas a l'EP *Mustela Putorius* (2011) veus que estàvem un poc perduts. Té un tema que és rollo viatge, un altre en pla Jesu i un tipus math-rock. Ja no sonam tan dispersos...

Estic d'acord. Heu homogeneïtzat molt la vostra proposta.

Marc: Sí, és una de les millors coses que té el disc...

De fet, et diria que *Fura* sona com si haguéssiu sacrificat la vostra vena més experimental per anar, directament, a fer un disc de rock...

Marc: Sí. Està més pensat i més ben orientat. És cert que ja no hi ha tanta experimentació...

Àlvaro: És que tampoc hi havia tanta experimentació, quan començàvem. Si sonava un poc més estrany és perquè encara estàvem cercant el nostro so... No fèiem música pensant: "*Uau, esto sonará más raro si lo hacemos así*". Què va... La veritat és que no sabíem per on tirar, així que provàvem coses, fèiem mescles rares...

Marc: Els experiments, si els feim és en directe. Per exemple, al darrer concert que férem al Cultura, en Manu va agafar el micro i començà a ficar veus. Anava gat, d'acord, però allò sí que era improvisat! (*rialles*).

Amb el vostro disc, pens, que heu intentat allunyar-vos en certa forma d'una etiqueta que avui comença a pesar molt: post-rock.

Àlvaro: Home, jo crec que, al cap i a la fi, el que feim és post-rock. El que passa és que ja no és tan típic ni previsible...

Ni melòdic, tios. Ara ha sortit un catafal de grups nous que pareix que toquen per un anunci de compreses. Tot súper melòdic, sensible, emocional...

Àlvaro: Sí. Amb el disc sonam més directes.

Manuel: Hi ha hagut un boom d'aquest rollo tan melòdic... però el que ara es du és, precisament, el contrari. Tot i que, en essència, és el mateix. És post-rock.

Però... el post-rock no està mort? Com a moviment o com a etiqueta?

Àlvaro: No exactament. Hi ha hagut un boom de grups que feien –i fan– un rollo molt parescut. Massa i tot. Per això, la gent ara intenta moure's cap altres bandes i cercar el seu lloc.

I, en el vostro cas, és així? Sembla que, de cada vegada més, estau més a prop del math-rock...

Àlvaro: Sí. No sé. No n'estic massa convençut d'això, però. Crec que encara esteim cercant un poc el lloc on anar. I no sé cap a on tirarem, la veritat...

On pensau, doncs, que podeu arribar seguint l'evolució natural de la banda?

Marc: A veure, jo ara estic xerrant com a guitarrista... Però crec que "Sibil·la" ha marcat la pauta i que els tirs aniran per aquí...

Manuel: Sí. Això és cert. És com un patró.

Marc: Va ser el darrer tema que varem compondre... i el que menys temps ens va dur. I, al manco a mi, és la cançó que més m'agrada.

Jo crec que és el tema amb més *flow* del disc. No sé si teniu aquesta mateixa impressió...

Manuel: Sí. Va ser un tema que va sortir d'una forma bastant natural. Abans d'entrar a gravar el disc, als Westline Studios, pensàvem que teníem poc material. Necessitàvem una cançó més, per arrodonir el disc. En Marc i jo ens hi posarem de ple i dos dies després ja la teníem llesta...

Ara que s'atraca Nadal... em toca demanar-vos per aquest títol: "Sibil·la".

Àlvaro: Se'm va ocórrer a mi perquè hi ficàvem veus. Simplement per això. No té res a veure amb el cant de la Sibil·la...

Satisfets amb l'experiment? No és la primera vegada que sentim a Fura amb veus: record aquella versió de Hot Snakes amb Rick Frogberg...

Àlvaro: Sí. És un recurs més...

Marc: Ara, de fet, és com una moda dins del post-rock: ficar una veueta per allà enmig. N'hi ha als darrers discs de Pelican, de Russian Circles, de And So I Watch You From Afar…

Àlvaro: Sí. Three Trapped Tigers, que vingueren fa uns anys al Centremàtic, també...

Marc: Bé, ells fan com a cors. No és exactament el mateix. Noltros no ho hem fet perquè estigui de moda. Ara, pel que veig, aviat molts de grups d'aquest estil ficaran veus. Què està bé, sobretot per la gent que no està acostumada a escoltar música 100 % instrumental. Ara, també s'ha d'anar alerta amb el tipus de veus que utilitzes, perquè la pots cagar. Jo pos com a exemple a Muse. La seva instrumentació és bona, però la puta veu del tio és... Ufff! Passa de vegades el contrari: grups d'un estil que no m'atreu, però amb unes veus interessants. Rollo At The Drive-In o coses més properes a l'screamo...

No m'imagin a Fura amb veus screamo...

Marc: No, millor que no (*rialles*). De fet, ens ha vingut bé no tenir veu, perquè així atreus a poperos, metaleros, hipsters... Millor seguir així. Així està massa bé...

Steven Munar,

Jo vaig ser tu

19.12.13

És un dels privilegiats que té corda per estona. L'anglo-mallorquí ha tornat a Mallorca –el passat cap de setmana tocà a Porreres i Inca– amb el seu nou treball davall del braç, *Time Traveller* (Miracle Records, 2013). Quart disc d'una carrera en solitari més que consolidada que no ha aturat de rebre elogis des de que publiqués aquell confit en forma de debut, ara fa sis anys: *Miracle Beach*. Xerram amb ell d'aquest nou disc, però també fent balanç d'un any realment intens en el que s'ha remogut el seu passat musical amb The Walk i The Tea Servants. Un any curiós per Steven, on el passat s'ha mesclat amb el present... i el futur.

40PUTES: A falta de pegar-li encara un parell d'escoltes més, diria que *Time Traveller* marca un gir bastant interessant, sobretot si ho comparem amb Break The Rules...

Steven Munar: Home, si ho compares amb els meus últims discs, sí que té dues de les cançons més potents que hagi enregistrat darrerament: "The Lines in the Sky" i "Vampires". No és un treball tant clarament folk.

Idò?

Doncs per a mi és com una tornada a estructures més pop; ara que, i penso que és una constant a la meva carrera, és bastant eclèctic i variat. Agafo coses de diversos estils.

Hi estic d'acord: comparant-ho amb la resta, m'atreviria a dir que és el més obert de mires que hagis tret mai...

Sí. Es sense dubte un disc molt variat. De fet, a mi sempre m'ha agradat agafar coses d' estils diferents. Penso que en aquest disc es nota molt aquesta inquietud...

Diries que és el teu disc més madur?

Que si és un disc madur? Penso que la meva carrera en solitari hi ha una recerca de la maduresa. Ara, si aquest o "Break The Rules" ho és més, no sabria que dir-te, la veritat...

Potser una diferència respecte "Break the rules" i "Time traveller" sigui la temàtica amorosa. Al nou disc és omnipresent...

La temàtica amorosa es una constant a la meva carrera, i òbviament a aquest nou treball també hi es. Parlo, moltes vegades, d'un amor que podria haver estat o que es podria haver consolidat però que no va esser així, a cançons com "Where Is The Love?", "It Could Have Been A Fire" o "Beneath The Waves". Després n'hi ha d'altres que sí són clarament optimistes i vitals, com pot ser "Shiny Day", tot i que aquí l'amor té unes connotacions espirituals. I la cançó "What The Oracle Said" és una cançó per a la meva filla amb un to molt tendre, tot i que amb una resolució final una mica reflexiva.

Aquest toc autobiogràfic de "What The Oracle Said" crec que també queda reflectida a una altra cançó. Concretament, la que ve després: "Orient In Majorca".

Sí, va ser la darrera cançó que vaig fer pel disc...

El títol és molt evocador. En què t'inspirares?

Realment estava a casa d'uns amics al Montseny, amb un ambient de molta tranquil·litat. La cançó va sortir tota sola...

Com així decidires fer-la instrumental?

Des de el primer moment vaig pensar que no necessitava una veu. La melodia de la guitarra m'agradava per si mateixa...

Una pregunta obligada que segurament ja has contestat més d'una vegada: *Time Traveller*... Com així, aquest títol?

Ja en el meu anterior disc, a "Break The Rules", hi ha un tema que es diu "Troubadour". Parlade la qüestió de la reencarnació i diu: "*Venim en grups i després ens escampem pel món, després ens tornem a retrobar amb diferents noms. Jo vaig ser un deixeble, un trobador, un senyor anglès, un soldat i després tu*". A més d'això penso que totes aquestes encarnacions estan succeint al mateix temps en un altre nivell, però que ara mateix hem triat aquest moment en concret per tenir l' experiència present... Toma ja! Per tant, tots som viatgers en el temps. Una vegada va sortir la cançó "Time Traveller" vaig pensar que era un bon títol per resumir l'essència del disc, ja que he viatjat en el meu temps personal com a compositor i músic a l'hora d'enfrontar-me a aquest disc.

Home, posats a viatjar en el temps, i més concretament com a músic... A quina època te'n aniries? Els anys seixanta et peguen...

Sí! Els seixantes i setantes són dues dècades que m'encanten. No sé, també m'agrada l'època de les *big bands*. Anys vint, anys trenta...

Escoltes la música que es fa ara?

La veritat és que la música que més escolto és als concerts dels meus amics músics. M' agraden molt Isaac Ulam, Alberto Montero, Víctor Herrero... Ara, sense prejudicis ni fílies excessives...

I Son & The Holy Ghosts? Què et semblen?

Sí. M'agraden. Són un dels millors grups que han sortit de Mallorca en els darrers anys. I tenen un gran directe!

Què et va semblar la seva versió del teu primer grup, The Walk?

Molt bé. Fou una sorpresa molt agradable, aquest petit homenatge...

Et va sorprendre que fessin una versió de The Walk –que només editareu maquetes– i no una dels Tea Servants?

No. Els Tea Servants varem tenir la nostra base ja a Barcelona. Pens que va ser lògic que triessin a The Walk, ja que va ser un grup totalment mallorquí i, a més, el disc de MallorcaNochentas estava dedicat molt clarament a l'escena mallorquina dels anys vuitanta i noranta...

Ara que xerram dels Tea Servants, 2013 deu haver estat un any molt interessant: reedicions, concerts de reunió...

Sí. La veritat és que ha estat un any molt interessant que ha remogut moltes coses. Ens ha fer recordar lo bé que ens ho passàvem junts i la singularitat d'un disc com *Police Looking After Thieves*.

Veient la bona acollida del retorn, no et pica a moments aparcar la teva carrera en solitari i començar a compondre nou material amb ells?

No. No hi ha cap intenció de reactivar els Tea Servants. Clar que, això no significa que no ens puguem ajuntar per algun motiu, però sempre puntualment...

I no t'empenedeixes de no haver fet alguna cosa durant aquests anys?

La veritat es que no m'empanadeixo. Al manco, com a músic, de res del que he fet. Sempre ho he mirat de fer-ho de la millor forma possible, entregant-me al cent per cent a cada disc. Lògicament hi han cançons que m 'agraden més que altres... o d' altres que no m' identifico gaire en aquest moment.

Es sobreentén que, com artista, ets dels que no t'agrada tornar enrere...

Tornar enrere? Com a bon *time traveller* puc dir que m'agrada anar al passat, al present... i al futur!

Manfel

Finals i principis

20.02.14

Estan rompent, per mèrits propis, el seu propi motllo. Només podia ser així. Passen de ser un dels secrets millor guardats de l'escena illenca a situar-se, poc a poc, al seu capdavant... i un discàs com *L'infern de gel* (2013) només testimonia allò que alguns pocs s'atreveixen a qüestionar. I s'entén: aquesta banda, 50 % manacorina i 50 % felanitxera, reté massa talent en molt poc espai. Per una banda, els hiperactius Jorra S. Peset (baix) i Àngel Ríos (baix) formen la base rítmica perfecta: una maquinària imaginativa al servei d'un enorme guitarrista com és Joan Roig, recuperat per sort després d'un temps d'inactivitat. Al capdavant, en Joan Obrador, com a motor, com a ideòleg. Ha heretat del seu pare, Toni –mític component dels Runaways o els Pekeniques, entre d'altres– una visió musical quasi privilegiada. "*Mon pare* – explica en Joan – *s'oposava molt a que toqués la guitarra durant la meva joventut. Ell primer volia que tingués els estudis assegurats i després, jo ja faria el que volgués amb la música. Li estic agraït*".

Després d'haver-se estrenat a Sant Feliu de Guixols amb ni més ni manco que No More Lies, Manfel tornen a la càrrega el 14 de març per actuar a la festa del II aniversari de 40PUTES.

40PUTES: Dos discs en dos anys... Joan, tenc la impressió de que anau a tota llet...

Joan Obrador: Tot és molt relatiu i depèn de molts de factors. Sí que és cert que un any separa al primer i el segon disc... però Manfel portava cançons fetes des de feia anys. N'hi ha alguna, com "Jean", que té uns 10 anys... I la férem pràcticament sense canviar gaire coses a la gravació.

Clar, aquí és on vull arribar. El primer disc són cançons teves fetes al llarg dels anys... mentre que *L'infern de gel* està format per un repertori nou...
És que, una vegada gravarem el primer, tot seguit brotaren idees noves per a un nou disc. D'aquí les ganes i la impaciència...

I no teníeu por de, no sé, treure un disc totalment diferent al primer?
La veritat és que no sé quin tipus de cançons acabaran sortint quan començ a compondre...

D'acord, però essent tu el motor compositiu de Manfel... Fins quin punt es nota la mà d'en Jorra i n'Àngel a les noves cançons?
Jo vaig donant forma a idees i esbossos: tenc la sort de que, quan els duc al local d'assaig, hi ha en Jorra i n'Àngel, que són capaços de canviar l'estructura i el ritme de la nova cançó en qüestió de segons. Saben treure tot el partit a les notes i melodies que, en un principi, eren bocinets incomplets. Per això, els pocs assaigs que feim resulten molt, molt productius. Si afegeixes, a més, que a l'hora de gravar-les canviam coses i l'entrada d'en Joan a Manfel, un mai pot imaginar-se el resultat final d'una cançó. Amb aquestes condicions no podem fer un disc a la carta: seria impossible.

Acabes de mencionar en Joan Roig, company teu a l'època de Shenobi... D'on va sorgir l'idea de ficar una segona guitarra dins Manfel?
Sí, en Joan va entrar just després d'haver gravat *L'infern de gel*. A l'estudi, en Santi García em proposà que el disc sonés a trio: era així com estàvem configurats i, d'aquesta forma, els directes no serien tan "diferents" del que seria l'àlbum... Però, clar, al meu cap volaven segones guitarres per tot: veia espais i tenia clar el que em demanava la cançó sense pensar en que, després, em faria falta una segona guitarra als concerts. Em vaig arriscar i, fins i tot, a una cançó com "Prisma", en Santi deixa la seva firma amb un punteig brutal com a explosió final. A més de tenir el disc muntat amb segones guitarres, clares i definides, en Joan em comentà un dia: "*Tio, tenc toquera!*". Em va comentar que li agradaria tocar amb noltros... Clar, en Joan és amic meu: hem begut de les mateixes fonts musicals des de que érem adolescents, així que

segur que ens entendríem... tot i que Manfel sigui una mica més pop que Shenobi, clar.

Shenobi fou un grupàs, però tenc la impressió que mai acabà de despegar... El fet de que estiguis donant tanta branca a Manfel, és una forma de llevar-te aquesta espineta de dedins?

Sí. Amb Shenobi, mira, era una història molt distinta a la que tenc ara mateix amb Manfel. Jo, quan tocava amb ells, tenia les cançons de Manfel al cap... fins i tot, abans de tocar amb ells, ja en tenia alguna de feta. Crec que l'ànsia meva de tocar-les m'ha acabat guanyant. La veritat és que vaig passar tres anys amb Shenobi molt divertits: disfrutarem al màxim d'aquells concerts... però sí que és vera que tenia un compte pendent amb mi mateix.

Tornant un poc a l'enregistrament de *L'infern de gel*... Sou el primer grup illenc que se'n va a gravar als Ultramarinos dels germans García. D'on surt l'idea, Joan?

No és meva! (*rialles*) En Santi García és amic meu: va ser ell qui ens va convidar a anar-hi. El fet d'anar allà i les ganes d'estar al mateix lloc on han gravat tants de grups que hem escoltat va alimentar, de ple, la nostra creativitat.

Suposà, també, un extra de pressió?

Sí, totalment. Teníem pocs dies per gravar el disc i veníem des de Mallorca a propòsit. Sempre és millor fer les coses amb calma i temps per poder estar segur de com vols que soni. L'única alternativa que varem tenir és fer molts d'assaigs i anar molt preparats per tal de poder exprimir el temps al màxim...

Just el contrari que la gravació del primer disc, a Can Recó...

Sí. A Can Recó varen sortir moltes idees al mateix estudi i les varen anar modelant al mateix temps...

Si no record malament, crec que hagueres de tornar una segona vegada a Ultramarinos, per rematar les línees de guitarra...

Sí. Exactament per això que dius: rematar guitarres i, també, les veus. A la primera anada a Sant Feliu de Guixols, n'Àngel i en Jorra gravaren les bases en dos dies i mig... deixant la guitarra configurada per a que, a la meva tornada, tot estigués a punt. Quan decidirem gravar als Ultramarinos ja sabíem que, jo al manco, hauria de tornar tot sol per rematar la faena. I fou tres mesos després! Com anècdota puc dir que anava amb el temps molt just... Record acabar la veu de la darrera cançó i veure que a l'altra banda de la peixera hi havia en Santi, el seu germà Víctor i l'amic Ricky, vestits amb jaquetes per anar disparats al concert de Za! a la Sala Apolo. Així va acabar la gravació de *L'infern de gel*...

Repetiu disseny amb en Sebastià Barceló Oliver...

Sí! En Tià i jo som amics de tota la vida: hem crescut junts i la nostra passió per el disseny i la pintura va ser el nostre gran vincle. Sempre m'ha agradat la temàtica dels seus dibuixos abstractes perquè els identific amb molts dels paisatges que imagin quan escric una cançó. A més, m'encanta que els dos discs tenguin una temàtica tan semblant, amb la diferència d'un càlid i l'altre fred, com és *L'infern de gel*. És com la marca de la casa...

M'hi he fixat amb aquest contrast. D'on surt, però, aquest títol?

Bàsicament hi ha dos motius. El primer és que odii el fred i l'hivern. I l'altre, per aquest contrast que dius: la calidesa del primer i la fredor del segon. *L'infern de gel* vol transmetre una espècie de desert inhòspit, aïllat del món i rebutjat per la gent. És com un planeta apart dins del nostre món. Hi ha diverses cançons que fan referència al seu títol, com la mateixa "L'infern de gel" o "Jump The Heights", que xerra de com molaria poder ficar-se al llit a la tardor i despertar quan arriba la calor, amb la primavera. Hibernar com un ós, bàsicament! (*rialles*).

No he pogut llegir-me les lletres del nou disc, però record que les del vostro debut eren com una mena de collage surrealista... Amb *L'infern de gel* has evolucionat cap a temàtiques més concretes?

En principi sí: es mantenen les lletres abstractes...

D’on sorgeixen aquestes idees, Joan?

La veritat és que d’imatges i situacions concretes. És com intentar descriure amb paraules un quadre de Dalí. Ara que, és cert que al darrer disc qualcuna de les cançons hagi agafat més sentit en forma d'història...

Una altra cosa que em crida l’atenció del disc: l’única cançó que no està en anglès és la que, curiosament, li dona títol...

Sí, “L’infern de gel”, com a cançó, va ser tot un repte. No només és un tema dedicat al títol i a la portada... Tenia ganes d’expressar les idees amb la meva pròpia llengua. És cert que infinitat de grups ens guiam per les influències anglosaxones i, d’aquí, ve l’idea de que queda “millor” escriure en anglès...

I què tal l’experiència?

Bé: el fet d’expressar-te amb la teva llengua t’obliga a mesurar més les paraules. La cançó ha estat un inici per experimentar aquesta sensació i he de dir que el resultat, per a mi, ha estat satisfactori...

Tot i haver tret un disc molt fresc i exportable... l’heu tornat a autoeditar. No hi hagué ofertes damunt la taula o heu preferit no casar-vos amb ningú?

Varem plantejar-nos algunes possibilitats amb un parell de segells... N’hi havia un que es va interessar bastant, però es veu que aquestes coses van a llarg termini i necessiten una mica de contacte personal amb el grup. I, clar, aquests segells no eren de les Illes. Poc a poc anirem fent: no ens sap gens de greu haver de treure amb les nostres mans un disc físic. Els temps han canviat i els músics gairebé hem de pregar a les sales per tocar i als segells per poder formar-ne part. La competència dins la música és exagerada i assumim que, ara mateix, és el que hi ha. El temps dirà.

Abans d’acabar, Joan... Manfel tocareu en acústic a la presentació que fèrem aquest passat gener a Can Moix (Felanitx). Se’ns varen caure, literalment, els collons en terra escoltant com les heu adaptat en format acústic. Seguireu explotant, a un futur, aquest format?

La veritat és que el format acústic ha tengut molt bona acollida entre la gent... tot i que ha estat una espècie d'experiment. És tan diferent per a nosaltres tocar-les i sentir-les tan 'a pèl' que sembla un altre grup. És fantàstic tenir dues modalitats de directe i poder alternar un i l'altre format segons el públic i el lloc on toquem. No tenim encara la idea de enregistrar-les en aquest format, i per ara les cançons que anam fent per enguany surten bastant potents. Deixarem els acústics per als concerts... així a la gent no li quedarà d'altre que venir a veure'ns! (*rialles*).

MARASMO

Miquel Vives

21..09.14

Potser et soni d'haver-lo vist a algun documental o programa de televisió emès per IB3, Canal 33 o la desapareguda Televisió de Mallorca. Potser –i segurament sigui així– ton pares o algun dels teus familiars el recorden posant veu a programes com Entre Amigos, Festival Juventud, Órbita K o El Show de Miguel Vives, entre d'altres. Fou, juntament amb Miguel Soler, el gran gurú radiofònic de la seva època i el culpable de la renovació dels gusts musicals de tota una generació de mallorquins. Parlava i escrivia de *psychodelic sound*, quan encara no existia l'equivalent castellà *"psicodelia"*; quan ningú, de fet, sabia qui eren Zappa o els Blues Magoos. Fou testimoni directe de les primeres passes musicals de Miquel Porter, Remei Margarit i els Setze Jutges, i tingué l'oportunitat de tractar a gent de tota casta i color: des de Wilson Pickett a Rafael Alberti; de Richie Havens als Bee Gees. I no només això, sinó que vegé damunt d'un escenari a grups pels quals donaries un braç –o dos– per tal de gaudir-los en directe: Pink Floyd, The Animals, Jimi Hendrix Experience, The Who... Increïble, no?

Poques bromes: Miquel Vives és un dels *senseis* del periodisme musical a Mallorca. Un supervivent, un tio –i perdonau l'expressió– *de puta mare*, un professional entranyable i respectat que s'avançà en molts d'aspectes al seu temps i que, per desgràcia, hagué de topar-se amb les traves culturals del franquisme.

El que teniu aquí és el *mix* de dues converses enregistrades (la primera a Cala Bona, fa dos anys; la segona, d'enguany, a Son Servera). A més de ser un interessant recorregut per la seva trajectòria professional, aquesta conversa ens convida a traslladar-nos als primers dies del periodisme musical a Mallorca; a una època de moltes prohibicions i poques llibertats.

...

40PUTES: T'he sentit a dir alguna vegada que els primers músics que conegueres van ser Els Valldemossa…

Miquel Vives: Es podría dir així, però ells encara no eren coneguts com a músics, ni tal sols havien començat a actuar amb aquell primer nom de Los Existencialistas de Valldemossa. Però sí, jo vaig fer el batxiller als Teatins, i allà vaig coincidir amb en Bernat i en Rafel. Els Valldemossa eren i són com a germans meus. Amb en Rafel em duia especialment bé, perquè era un gran defensor de la nostra llengua i la nostra cultura… i com que jo sempre he duit per bandera la nostra llengua i la nostra cultura, hi havia una química especial amb ell.

Després del batxiller ja començares a formar-te com a periodista, no és així?

Sí i no. Quan vaig acabar batxiller, a mitjans dels cinquanta, me'n vaig anar cap a Barcelona, on feien uns cursos que t'acreditaven com a periodista. Als temps d'en Franco que tu, per sort, no has viscut, tot anava amb carnets, perquè era una forma de tenir-te controlat professionalment: fossis periodista, músic o pallasso de circ, tant era. El cas és que aquests curs duraven sis mesos, així que era com un aprenentatge exprés i intensiu...

Però, perquè a Barcelona?

Perquè la meva pradina vivia allà. Hi tenia una casa. Al curs, aquest, vaig coincidir amb Pedro Serra, amb Toni Pizà... Quan estava fent aquest curs em va sortir l'oportunitat de fer feina a Ràdio Miramar, i poc temps després em va sortir feina a un diari d'horabaixes anomenat *El Noticiero Universal*. Així que, en res, tenia tot el dia ocupat: pels matins, a la ràdio, i pels horabaixes, al diari... Vaig haver de deixar d'estudiar. Apart de que no tenia temps, tenir dues feines em sortia ben a compte, així que no em preocupaven els estudis. Allà, a la Miramar, vaig fer molt bons amics ficats dins del món de la música: músics, caps de promoció i mànagers, directors de discogràfiques... Així que em vaig especialitzar en el periodisme musical.

Visquent a una gran capital, amb dues feines i tot un món professional per explorar... Com és que decideixes tornar a Mallorca?

A la meva dona li agradava molt Mallorca. I la veritat és que a mi també m'estirava molt, tot i que he de reconèixer que era –i encara soc– un gran enamorat de Barcelona. Allà vivia molt bé, però decidirem tornar cap aquí l'any 1965...

Fou traumàtica, la tornada?

No. No massa. A Mallorca començava a haver-hi una bona escena musical i jo, des de Barcelona, ja n'estava informat. Apart, venia molts de caps de setmana per aquí i ja coneixia a músics, promotors, empresaris, nous locals... Quan vaig tornar a Mallorca jo ja ho coneixia tot, així que em vaig adaptar ràpidament.

I fou aquí quan començares a treballar a Ràdio Popular?

Sí. L'any '65.

Com foren els teus primers dies a l'emissora?

A veure... La meva relació amb Ràdio Popular comença quan jo feia feina a Ràdio Miramar i els hi enviava breus cròniques per emetre al públic mallorquí. Per tant, quan van saber que jo havia tornat aquí, em van cridar. El primer dia que vaig anar-hi em vaig quedar, la veritat, acollonat: els estudis estaven a la part baixa del seminari vell, vora Montesión, i semblaven unes catacumbes. El primer que record és que vaig quedar estorat amb la seva forma de fer feina; és a dir, jo venia acostumat al ritme de Barcelona. Els catalans són d'una manera diferent a l'hora de fer negocis, la feina, els doblers i tot això; així que jo, un mallorquí calmat, era a Ràdio Miramar em vaig haver d'adaptar a un ritme diferent, a fer la feina com es feia allà. Per això, quan vaig arribar a Ràdio Popular vaig trobar que tot estava molt deixat i no hi havia res. És a dir, per no haver-hi, ni tan sols hi havia un departament de publicitat. Què passava? Que no es sabia vendre l'emissora, ni tampoc feien res al respecte; simplement esperaven que algun dia passés algú per l'oficina a demanar si podien fer publicitat. Al principi, la meva tasca era fer tot allò bàsic que feia un discjòquei a un programa de música. Vaig venir amb uns coneixements i unes idees que, a Ràdio Popular, eren totalment desconegudes: ni sabien que era el *Billboard*, el

Cashbox o el *Melody Maker*, unes revistes essencials per qualsevol locutor d'aleshores que volgués estar al corrent de les darreres novetats musicals. Per això, arribat allà, vaig demanar on era la discoteca de l'emissora i quan me la van mostrar, vaig quedar espantat: hi havia poquíssims discos, pràcticament tots de música clàssica i molt poqueta cosa de pop... de pop ranci, vull dir. Els tres o quatre disquets que hi havia els havien comprat ells mateixos, i abans d'emeter-los els escoltaven per si hi havia cap element que no contrariés el missatge de l'Església, com un "Bésame mucho". És a dir, cap companyia discogràfica els enviava les seves novetats, així que aprofitant els meus contactes a Barcelona vaig fer un parell de trucades per què ens abastissin de novetats musicals. Així que quan hi vaig entrar jo, Ràdio Popular va explotar, literalment, perquè jo posava la música que em donava la gana sense que ningú em digués res mai.

Però, Miquel, i la censura?

L'únic control existent que hi havia era el de la Delegació d'Informació i Turisme pel qual, vint-i-quatre hores abans de l'emissió de qualsevol contingut radiofònic, aquest s'havia de presentar per escrit al delegat i, aquest, ho segellava per tal de donar el vistiplau o, per contra, tatxar i censurar les coses que no trobés adequades. I, clar, pel simple fet que Ràdio Popular era l'emissora de l'Església, que els responsables de la Delegació d'Informació i Turisme ni es miraven els fulls amb la convicció de que no posaríem res que resultés ofensiu al règim: per tant, els segellaven sense llegir-los. Tot i així, jo a la setmana podia fer unes cinc o sis llistes que en res s'assemblaven al que emetia als meus programes: en aquest sentit, em vaig passar pel forro tot aquell control existent. Els programes funcionaven, i em deixaven fer: jo no tenia allà un sentiment de ser censurat, ni tan sols amb la música moderna que hi posava. N'estic segur que si el clero hagués sabut un poc d'anglès, suficientment com per entendre algunes de les lletres de les cançons que presentava, amb temàtica sexual, m'haguessin excomunicat un parell de vegades!

Però, i què hi ha dels famosos fulls de temes prohibits que circulaven per les emissores?

N'hi havia, però no passava res. La censura, a Mallorca, era patètica. Cada quinze dies rebíem aquests fulls grossos... Eren com unes fulles dobles, grosses, amb una informació mecanografiada on apareixien els títols, autors, intèrprets, segells i referències discogràfiques de les cançons prohibides. Un cop arribaven a l'emissora, el director ho agafava i ho penjava a un panell de la redacció, i tots havíem d'anar allà a llegir-ho i prendre nota. Jo, si posava música prohibida, aprofitava que era música anglesa i ningú s'enterava d'allò que deien, perquè els grups anglosaxons triomfaven a Espanya, però ni Cristo els entenia.

I mai tingueres problemes? És a dir, Miquel, era una emissora de capellans...

Clar, alguna vegada (*Rialles*). Ara em ve al cap un problema que em va passar, quan feiem el programa "Entre amigos". El feia amb na Kika Cortés, els horabaixes de dilluns a divendres. Aquell programa va arrasar, literalment. Na Kika i jo ens posàvem allà i esperàvem la cridada dels oients, en directe i a tomba oberta, fos el que fos. Ens telefonaven de tota Mallorca per fer-nos peticions musicals o, si no, per carta. Idò sé que un dia, vingué el director de l'emissora i em diu: *"Amem, Miquelet, què has dit d'un hotel?"*. A mi m'agafà fred, sense saber de què parlava, i em digué: *"Tu no t'enrecordes si has dit en antena que un dels teus oients t'escriu des de l'Hotel Rejas? No em tornis a dir això mai més davant d'un micròfon, home de Déu!"*. Perquè, tu imagines què era el Hotel Rejas, no?

La presó?

Exacte. O la presó o el calabós. Sembla que Ràdio Popular va rebre una queixa de la Capitania General, i els advertiren que allò no es podia repetir. Jo, simplement, havia llegit una carta d'un dels meus oients, on deia: *"Te escribo del Hotel Rejas..."*.

Si no t'escoltaven els capellans, idò et devien escoltar els militars!

No. Això degué ser la dona d'algun militar, o un fill, o una criada... Perquè, què putes! Els militars sé cert que no escoltaven els meus programes, ni ningú de la classe mitjana cap adalt. Jo sabia quin públic tenia: jo tenia al poble, a la gent obrera i als joves.

Mirant-ho ara, en retrospectiva: què creus que et va fer triomfar dins l'àmbit radiofònic mallorquí d'aleshores?

Jo crec que fou perquè posava música diferent. És a dir, quan jo vaig arribar a Mallorca, totes les emissores només posaven música nacional. La gent no sabia qui punyetes era Sammy Davis Jr., Neil Diamond, The Mamas & The Papas, Grand Funk o Chicago... Així que jo partia amb aquesta gran avantatge.

Idò el secret fou la música internacional...

Exacte. Posava molta música de fora. Ens botàvem les versions d'èxits anglosaxons que feien els grups espanyols i fotíem directament les originals. Això implicava empapar-se de tot allò que es feia fora d'Espanya. Cada mes em comprava un munt de revistes de música: *NME, Billboard, Melody Maker, Rolling Stone*... M'hi deixava un fotimer de doblers només per estar informat. També mirava d'estirar tota l'informació que em poguessin passar els caps de promoció de les companyies discogràfiques. Però, alucina, perquè aleshores els caps de promoció a Espanya eren com els 'botones' dels hotels i poca cosa més. Quan venia un cantant de fora, l'acompanyaven a fer el tour promocional a les emissores i redaccions. Es dedicaven a passetjar-los i poca cosa més. Llavors, jo, quan parlava amb algun d'ells, els hi deia que em passasin tota l'informació que fos possible... i com a molt t'enviaven el disc promocional i res més. Jo els cridava per telèfon i els hi deia: *"Conyo! Això no basta! Escriu-los! Demana a Londres o Nova York que et passin les biografies!*". A base de punyir-los, acabaren per enviar-me des de l'estranger fulls promocionals en anglès. És a dir, les cases discogràfiques espanyoles ni tan sols et passaven l'informació en castellà. Aleshores, em va tocar cercar-me un traductor...

No en sabies, d'anglès?

No, no. Quan estava a Barcelona, ja tenia problemes amb les traduccions del *Billboard*... S'utilitzaven paraules de l'argot musical que eren males d'entendre i donaven lloc a confusions, així que havia d'anar a encalçar algú que sabés d'anglès i que em volgués una mà o, si no, dur l'article que m'interessava a algun centre de traductors. La meva obsessió era treure informació diferent i que no estigués als fulls promocionals: era, pràcticament, una feina d'investigador. A la ràdio no em limitava a posar a Carole King, per exemple, i a presentar el seu darrer èxit. Parlava d'ella, dels seus orígens, de la seva relació amb Gerry Goffin i com feien les cançons a mitges, de l'edifici Brill i en què consistía… Es tractava de donar a l'oient información nova i explicar-li coses…

Fer un programa d'autor, no?

No ho sé. Jo no vaig inventar res. A Palma simplement vaig tractar de seguir fent les coses que vaig aprendre a Barcelona…

També crec que aconseguies música mitjançant altres mètodes…

També, també… El festival del Midem, per exemple, que cada any es feia a Cannes: allò era una mina per fer contactes i amistats dins del negoci de la música. Jo hi anava acreditat i quan altres companys em veien que duia la identificació on posava *"Miguel Vives, España"* m'aturaven i deien: *"Oh! España! Flamenco, flamenco!"*. Ens posavem a parlar i acordàvem que jo els hi enviaria discs de flamenc a canvi de que ells m'enviassin novetats dels respectius seus països. I estava bé: de vegades m'enviaven discs amb novetats collonudes… i d'altres, coses bastant extranyes. Grups iugoslaus de rock que no coneixia ni Cristo! (*Rialles*). Record que allà vaig conèixer a un empresari anglès que es dedicava a la distribució musical. Ens varem caure bé, així que el vaig convidar a passar uns dies a Mallorca i, des d'aquell momento, cada setmana m'enviava els discos que entraven al Top Ten anglès… i, a vegades, novetats que s'intuïa que acabarien arribant, a un moment o a l'altre, al número 1. Clar, això em donava peu a posar discos que encara no havien sortit a Espanya. Des de que sortien fins que es feia el prensatge espanyol podien passar tres, quatre, cinc mesos. I de vegades, ni tan sols es publicaven perquè algú, des d'algun despatx, pensava que no triomfarien a Espanya…

Idò no és d'estranyar que, en poc temps, et convertissis en el locutor més important de Ràdio Popular…

Jo donava a la gent allò que volia. I la gent estava amb mi. No et dic cap mentida si et dic que jo, cada dia, rebia cinquanta cartes de tota Mallorca, amb peticions musicals…

Quina feinada!

En feia molta! Era com una obsessió: fer feina, fer feina, fer feina… Però jo no m'ho prenia així: disfrutava com un boig posant música, rebre els discos que m'arribaven, gravant els programes, entrevistant als músics… Jo no ho sentia com una feina pròpiament dita. Però era esgotador, realment. M'aixecava cada dia a les 9 del matí, més o manco. Després de berenar, sortia a cercar contractes publicitaris pels meus programes i tornava a dinar a casa a les 14 h. Després, me'n anava cap a l'emissora i em ficava dins l'habitació a enregistrar programes, un darrere l'altre, fins més o manco les 19 h. Tornava a casa a sopar i devers les 22 h me'n anava a fer la ruta de les discoteques i sales de festa: Tito's, Tagomago, Jartan's, Barbarela… Si sortia de vespre no era per gust, sinó perquè era el moment perfecte per trobar les persones que em podien signar els contractes publicitaris. El cas és que me'n anava a dormir a les 3 o les 4 de la matinada, cada dia. Tots, manco els diumenges, que me'ls passava sencers al llit dormint (*rialles*). Havia arribat a Mallorca amb dona i dues criatures, i poc temps després ja en tenia dos més. Quatre! Quatre criatures! Havia de fer molta de feina per mantenir-los, així que per això em passava bona part del dia cercant anunciants…

T'arribares a sentir pressionat o asfixiat, amb aquest ritme de vida tan intens?

Jo sempre vaig tenir problemes amb Ràdio Popular. Exceptuant a quatre o cinc companys, que encara són bons amics meus, la resta em menyspreava i anava en contra meva. Anaven sempre al director a queixar-se: *"Aquest, que acaba d'arribar de Barcelona, ja fa tres programes!"*, o *"L'altre dia en Miquel va posar una cançó prohibida!"*. El fet de que presentés bona part de la programació de Ràdio Popular va provocar cert malestar a alguns companys. No obstant això, tenia el recolzament de la direcció, perquè una part importantíssima dels

ingressos que generava l'emissora per la publicitat venien gràcies als meus programes.

Davant d'això, quan fou que digueres *"Prou!"*?

L'any 1975, més o manco. Estava molt cremat i desencantat. Si me'n vaig anar de Ràdio Popular és perquè arribà un punt en el que ja estava a punt de tornar-me boig de tant d'estrés que duia a damunt...

Com recordes aquells darrers dies a l'emissora?

Mira, un dels darrers programes que vaig fer per Ràdio Popular fou *"El show de Miguel Vives",* els dissabtes horabaixa al teatre de l'Assistència Palmesana. Ja vaig tenir problemes amb la directiva, perquè jo no volia posar-li aquell nom... Sonava massa egocèntric, no? Jo mai he estat un divo. Però ells s'emperraren i el posaren en contra de la meva voluntat. Aquell programa era una forma de retransmetre concerts i entrevistes en directe. Hi va passar tot Déu: moltíssims de grups mallorquins i grans artistes de la Península a promocionar els seus discs. Doncs jo m'encarregava de tot: de cridar, d'anar a cercar-los a l'aeroport, dur-los a l'hotel, dur-los al programa, dur-los a sopar, tornar-los a l'hotel... Feia tota una feinada per surar aquell programa i encara havia d'aguantar a companys dins l'emissora queixant-se contínuament. I va arribar un punt que casi em pega un atac. Fou un 30 d'agost que li vaig dir al director, a Manolo Panero: *"Mira, ya no puedo más con esta situación. El día 30 del próximo mes dejo la emisora y no hay vuelta atrás"*. Ell va quedat sembrat.

Tens algun record de com fou el teu darrer programa a Ràdio Popular?

Va ser un programa tens, perquè el cap d'emissions es va posar al costat del tècnic de taula. Mai ho havia fet abans. I si ho va fer aquell dia era perquè tenia por que jo digués alguna animalada en directe i, així, poder tallar-me a temps.

T'acomiadares dels oients?

No. Vaig fer el programa com si no pasés res. Me'n vaig anar d'allà amb les mans al cap. Després m'arribaren ofertes de Ràdio Mallorca i Ràdio Joventut...

Acabares a aquesta darrera, crec.

Sí, però vaig estar-hi només mig any, crec.

Com així no funcionà?

Perquè jo volia fer coses bastant potents i el director de Ràdio Joventut m'havia assegurat que tendria carta blanca per fer-les. Quan vaig estar allà, al segon o tercer dia li vaig explicar les meves idees: programes en directe, actuacions, telefonades... Ell em digué: *"Bueno, habla con nuestro técnico de sonido y arréglalo con él"*. Molt bé. Vaig a cercar-lo i el tio començà a bufar, tot agobiat: *"Ufff! Ufff! Yo no puedo hacer nada de esto. Yo sólo soy el técnico. Cuando termino mi trabajo me paso por la emisora a arreglar lo que está estropeado y ya está"*. No es podia treballar així. Vaig estar quatre o cinc mesos totalment desencantat fins que vaig decidir que ja s'havia acabat, allò...

Ja no tornares mai més a la ràdio?

No.

I la gent al carrer, com s'ho va prendre?

Com que jo encara em passetjava bastant cada nit, els grups, els promotors i oients que em coneixien m'aturaven a dir-me: "*Miquel, què passa?"*. Estaven bastant afectats. Sobretot, però, fou quan vaig deixar Ràdio Popular, perquè Ràdio Joventut no s'escoltava tant...

Bé, ja tenies una bona base de fans...

Sí, potser, però et jur per la vida dels meus fills que jo mai vaig ser conscient de la meva popularitat. Supós perquè mai em vaig aturar a pensar-ho perquè, ja te dic, la meva obsessió era fer feina i surar la meva família. Anava a moltes bandes, a fer la compra o a un restaurant, i de cop i volta la depenenta o el cambrer em deia: *"Vosté és en Miquel Vives, no? L'he conegut per la veu"*. I els grups es portaren sempre de luxe amb mi: encara ara em criden per anar a fer un dinar o anar a algun concert. Estic molt agraït al món de la música i als músics en general, perquè mai em donaren un "NO" per resposta: sempre veníen als meus programes a presentar un disc, a fer una actuació en directe... El que fos! Si soc el que he estat ha estat gràcies a ells.

Et consideres responsable, per poc que sigui, de l'èxit d'alguns d'ells?
No. El fet de que llencessim o promocionassim un grup i que triomfàs de seguida és una mentida. Un èxit discogràfic arriba més tard o més prest: la ràdio i la premsa pot accelerar un poc més el procès i ja està, però la base, el secret de l'èxit, és el boca a boca entre la gent, entre el públic. Jo puc dir que he intentat promocionar discs per convertir-los en un èxit i no hi ha hagut manera...

Em pots posar un exemple?
Sí. Mira, els Amigos, quan tregueren el seu únic disc, l'any '71 o '72. Ja saps, aquell disc que mescla rock i folklore mallorquí. Em vaig rompre el cap per promocionar-lo: sonava a pràcticament tots els meus programes i no hi va haver manera de que entràs a la gent. Fixa't, amb tota la meva popularitat i influència, no ho vaig aconseguir. Això demostra que la gent no escoltava Ràdio Popular per escoltar en Miquel Vives, sinó que simplement l'escoltava per la música. Al final tot es resumeix en això: música.

.....

Miquel Vives: A mi, la música, em va servir per viatjar molt i adquirir cultura. Quan, per exemple, anava a Londres, me'n anava fins al Soho, a la llibreria xinesa, i allà trobava en espanyol tots els llibres que prohibia el franquisme...

40PUTES: No em diguis que entraves llibres prohibits a Mallorca!
Sí, sí! A cada viatge que feia fora d'Espanya comprava tres o quatre llibres d'autors prohibidíssims. Una vegada, per exemple, vaig entrar el llibre vermell de Mao Zedong.

Com ho feies?
Doncs aprofitava per comprar un parell de *Playboy* i altres revistes eròtiques i ho posava a la maleta. Les *Playboy* les posava adalt del tot, que es vegessin bé res més obrir la maleta. Quan arriava a Son Sant Joan, els Guàrdies Civils obrien allò i les veien tot d'una: *"Hombre, por el amor de Dios, esto no lo puede*

pasar: se lo tenemos que confiscar". Jo, encara, els hi feia comèdia: *"¡No, por favor! ¡Déjeme al menos una!"* (*Rialles*). Tot era una maniobra ben pensada per distreurer-los. També record que els músics Sergio i Estíbaliz ens convidaren a Bilbao, a la seva boda. La meva dona i jo aprofitarem el viatge per carregar de llibres a Bayona, a San Juan de Luz, a Biarritz... Me'n record que per allà hi havia una llibreria amb un munt de material editat en català. Una passada. La frontera francesa tancava a les dotze de la nit, i noltros miravem de passar-la uns deu minuts abans. Varem tenir sort, perquè aleshores ETA aturava molts de cotxes cada nit...

Mai t'agafaren amb cap llibre prohibit?

Alguna vegada, sí: libres d'en Sánchez Albornoz o en John Osborne, per exemple. Els de la duana se'ls mirava i demanava què eren: *"Bueno, uno que escribe de folklore"*... o el que fos. No sé, m'inventava qualsevol història i ni s'ensumaven que allò fos material prohibit pel règim. Em feia un fart de passar llibres d'aquests fins tenir, ben aviat, una bona biblioteca.

Quan començares a col·leccionar aquests llibres?

Ufff... Des de mitjans dels anys cinquanta. A Barcelona jo ja n'aconseguia. A Ràdio Miramar hi havia un altre locutor, bon amic meu: la seva mare treballava a una editorial de llibres que tenia base a Buenos Aires i treien títols d'autors prohibits per Franco: Sartre, Camus, Lorca, Joyce... Algunes vegades, enviaven còpies a Espanya i, per sort, passaven l'aduana sense que els obrissin dels seus embalatges. Quan arribaven, el meu amic em deia: "Ves a veure a ma mare, que té un parell de llibres per tu". Era l'única manera de poder descobrir el teatre d'Ugo Betti, a H.D. Lawrence, a Manuel de Benavides...

Sabent que el règim de Franco no anava de bromes, no et feia tenir a ca teva tot aquest material?

No. Era un irresponsable i, sincerament, mai vaig pensar que algú podria venir a ca meva a registrar la meva biblioteca i a detenir-me per tenir només llibres. Tu saps què era l'*Index*?

***Index librorum prohibitorum*? El famós llistat de llibres prohibits per l'Església Catòlica?**

Exacte. Idò jo tenia el llistat i no vaig parar fins que els vaig aconseguir pràcticament tots (*Rialles*). I m'alegra molt haver-ho fet perquè, gràcies a això, vaig aconseguir una cultura que en la meva punyetera vida pensava que arribaria a tenir... I això em va convertir en una espècie d'avançat dins del meu cercle d'amics.

Degué ser una sort...

La sort, realment, va ser tenir l'oportunitat de viatjar a l'estranger. La primera vegada que vaig sortir d'Espanya me'n vaig adonar que allò era un món completament distint al nostro: senties la cultura en llibertat, l'intercanvi d'idees... Per això, quan tornava aquí em sentia estret.

Alternares la teva feina a la ràdio amb la crítica musical als diaris illencs. Sobretot el *Baleares*, possiblement la publicació més reaccionària del seu moment. Mai tingueres cap problema per ser d'esquerres?

Vaig tenir la sort de que Javier Jiménez, el seu director, era un home molt obert. Però molt. Així que no vaig tenir pràcticament cap problema.

Cap?

Bé, només en record un, en concret. Fou l'any 71-72, quan m'enviaren a Cannes per cobrir l'actuació d'un grup espanyol anomenat Aguaviva, que aleshores havien enregistrat un disc amb textos de poetes andalusos. Entre ells hi havia en Rafael Alberti. El seu segell, que ara mateix no record, els volia llençar a nivell europeu... El cas és que vaig anar al seu concert i va comparéixer ell amb la seva dona, la escriptora María Teresa León. Ens saludarem i li vaig dir que jo era de Mallorca. I ell em va dir: *"Ah, Mallorca? Yo viví en las Baleares el golpe de estado, en julio de 1936. Estaba en Ibiza, debajo de una higuera y frente al mar, cuando vi un barco fascista aproximarse. Entonces cogí a mi mujer y a un amigo mío, que era pescador, y nos fuimos con un llaüt grande hacia Menorca"*. Parlarem una bona estona sobre la seva obra, la seva vida personal... i quan ens acomiadavem li vaig dir: *"Don Rafael, yo escribo en un periódico de Mallorca. ¿Me da usted autorización para*

publicar todas estas cosas que me ha dicho en forma de entrevista?". Ell em va dir que sí, que tenia tota la llibertat per fer-ho. Els al·lots d'Aguaviva ens van fer una foto i quan vaig tornar a Mallorca, la primera cosa que vaig fer va ser posar-me davant la màquina d'escriure i redactar aquella entrevista... *Pim-pam, pim-pam*: va quedar de conya. Estava basada en els seus hobbies, en la seva obra, la seva vida... No hi havia cap contingut polític. Quan vaig dur-la a la redacció del Baleares, el director em diu: *"Ah, molt bé, molt bé. Bé, ja et diré coses"*. Passats set o vuit dies, em crida per dir-me: *"Miquel, he parlat amb Madrid. Els vaig mostrar aquesta entrevista que has fet, i m'han dit que això no es pot publicar perquè aquest senyor és el símbol del comunisme a Espanya"*. Em vaig resignar, assumint la derrota.

Què dius! I s'ha perdut, aquesta entrevista?

Tot, tot. S'ha perdut tant el text com la foto. Quina pena, eh?

Quin entrevistat t'ha marcat més?

No ho sé. Molts, supós. En aquest cas, Alberti marcava. Era un home que transpirava bonhomia i honestedat. Ara, també se'l veia que vivia al seu propi nigul i que no en tenia ni punyetera idea de la realitat social i política que es vivia a l'Espanya dels primers setanta...

Podies haver entrevistat a Jimi Hendrix a juliol del '68, quan vingué a Mallorca. Com així no ho feres? Tenies els contactes...

Jo no sabia gens d'anglès. Però eren gent molt agradable.

Et vares fer colega del seu baixista, en Noel Redding…

Sempre he confós en Noel amb el bateria, en Mitch Mitchel. M'embull amb els noms; hauria de veure alguna foto. Es presentava cada horabaixa als estudis de Ràdio Popular. Si el programa començava a les quatre i mitja, ell arribava un quart abans. En Dito Perpinyà o en Jaume Vila el feien passar i es possava al meu costat, assegut a una cadira. Jo no parlava una punyetera paraula d'anglès i ell no en tenia ni la més remota idea de castellà. No obstant, ens saludàvem amb el poc llenguatge que coneixíem un de l'altre. Es passava tot el programa escoltant la música que possava. I així tots els dies.

No t'atrevires a fer-li alguna pregunta en directe?

Ui, no! Jo no passava del hello-OK-goodbye. Si hagués sabut un poc d'anglès hagués estat l'òstia haver-lo entrevistat...

I a Mike Jeffery? El coneixies?

(NOTA: Mike Jeffery és un personatge mític a l'indústria musical dels anys seixanta i setanta, tant per haver estat mànager dels Animals i Jimi Hendrix com pels seus controvertits mètodes. Durant un temps es rumorejà que ell havia estat darrere de la mort de Hendrix, de la qual s'hauria beneficiat econòmicament. Morí a març del '73, en un vol que connectava Mallorca amb Londres, just després d'haver-se comprat una casa a Banyalbufar).

I tant. Era amic meu.

Era tan bandarra com es deia?

Amb jo era correctíssim. Molt, molt educat. Clar que, això no vol dir que en Mike tingués el seu costat obscur. Tenia bon ull per fer negocis, però també punyeteria. En Jimi, quan arribà a Mallorca, era un pobre desgraciat. Era un músic excepcional, ningú ho posa en dubte, però aquest al·lot no tenia dos dits de cervell. Se'n aprofitaven, especialment en Mike, i li feia fer el que volia. Record que una nit, en petit comité, en Chas Chandler (baixista dels Animals) ens va dir a en Joan Manera i a mi que en Mike els hi havia fotut tots els doblers: que els Animals havien anat a cercar els doblers de la gira i només trobaren 200 lliures. Això és el que em va dir en Chas, i jo no sé si és vera o no. També ens va dir que en Mike sempre viatjava amb un Revolver dins la seva maleta... Mai es sabrà si és veritat o no.

Tu ets dels pocs mallorquins que van veure el concert de Hendrix a Sgt. Peppers... És curiós, perquè molta gent diu que aquella nit hi era.

Si. És que la gent és la òstia! Ara resulta que aquella nit tothom era allà, que tothom pot contar la seva pròpia història de quan va veure a Hendrix rompre la seva guitarra contra el sostre. Però si fos veritat, que tots els que ho diuen hi haguessin estat, Sgt. Peppers hagués rebentat! No hagués pogut aguantar tanta gent!

Tot el públic era estranger, no?

Mira, tot eren turistes anglesos i marines nord-americans de la IV Flota Americana. D'espanyols n'hi hauria uns deu, uns quinze com a molt, i tots eren guitarristes. La gent del carrer no tenia ni punyetera idea de qui era Jimi Hendrix... Només el coneixien els músics més brusquers. De mallorquins, també hi havia el fotògraf Joan Torrelló i alguns periodistes de *Diario de Mallorca*...

Què recordes, d'aquella nit?

Quan en Hendrix actuava, jo estava assegut amb en Mike Jeffery i en Joan Manera a un cantó de la barra, fent un gin-tonic. Me'n record, sobretot, de veure a un representant madrileny de la sala J&J o Consulado, tot acollonat... Havia vingut expressament des de Madrid per contractar-lo. Era un home molt seriós, d'una quarantena d'anys. Quan va veure en Hendrix fent aquella actuació estrambòtica, plena de renou, tocant amb les dents i finalment fent aquell forat al sòtil, es va espantar i no va voler que Hendrix i Jeffery signessin el contracte. En Mike, llavors, agafà una volada tremenda amb el madrileny. El volia matar!

I del concert, en si?

Mira, es diu que allò va ser mític, però jo, que era allà aquella nit, et puc dir que el concert va ser nefast. En Jimi va sortir en pla de fotre una vacilada: com que no cobrava, ni hi havia càmeres de televisió, ni cap tipus de pressió, ell va pujar a l'escenari amb l'objectiu de vacilar-li al públic i no de demostrar-li el bon guitarrista que era. Venga a tocar amb les dents, venga a tocar amb la guitarra darrera el clotell, venga a fer posturetes i tomar el sòtil... Estava *gamberro* i es notava que no es prenia aquella actuació en sèrio. Allò que vam veure aquella nit a Sgt. Peppers no era en Jimi Hendrix: de fet, els entesos que havien vingut expressament a veure'l quedaren decebuts. Això va ser, ni més ni manco, l'actuació de Hendrix a Mallorca...

La Abeja Maya.

Nocilla, puros y anillos vibradores *04.05.14*

Diuen que, des de finals dels anys noranta, es senten renous a la tomba de Waldemar Bonsels: com si el creador de l'entranyable *Abeja Maya* es remogués violentament dins del seu taüt, sense aturar. Diferents experts encapçalats pel mític professor Tristanbaker creuen haver trobat l'explicació d'aquest misteri en la irrupció dins del panorama musical d'un grup mallorquí anomenat La Abeja Maya, Su Hijo Bastardo y la Denostada Imagen de Su Amigo Willi. Grup de culte per a uns; grup de merda, per uns altres: el trio format per Pedro (veu, baix), Pep (guitarra) i Tuti (bateria) ha aconseguit guanyar-se a pols el dubtós títol de ser ser la banda més pervertida / perversa de tota Mallorca. Autèntics porcastres amb denominació d'origen que, sense cap mania ni una, fan cançons com "El hombre que se folla a los caballos" o "Fiesta fisting" per després anar-se'n a fer gin tònics a centres de la tercera edat amb l'excusa de que els hi surt més barat. Encara que no ho vulguin, es fan estimar.

40PUTES: ¿Empezamos?

Pep: Vale, pero esta mañana me he levantado con mala cara. Lo reconozco.

Me lo pones a huevo, Pep... ¿Cuándo te dio por ponerte un pasamontañas? Porque entre esto y la máscara que me paseas con los Hattori Hanzo…

Pep: Sudor. Grandes como Björn Borg, Ivan Lendel o Mark Knofler han combatido el sudor con cintas. Yo empecé con un gorro peruano: eso lo chupa todo. Y de ahí al pasamontañas: era un reto personal.

¿Y la máscara en Hattori?

Pep: Eso es un tributo a Los Straitjackets: maestros del surf que tocan con traje y máscara...

¿Tanto se suda en un concierto de La Abeja Maya?

Pep: Ni te lo imaginas…

Me acuerdo que Yngwie Malmsteen, cuando vino a Palma, dejó en el escenario de la Sala Assaig un PUTO charco de sudor. Como si se hubiera meado en los pantalones o algo así…

Pep: Es la presión. Puedo entender fácilmente a *Igwi*, como le gusta que le llamen sus colegas. Lo discutíamos el otro día con el bueno de *Igwi* tomando unas birras y un Laccao con azúcar para Pedro Maya, después de un bolo conjunto en casa de Martina Navratilova. Es mucha responsabilidad, ¿sabes? La gente no se imagina lo que es tocar una guitarra y ver cómo cambian las dinámicas neoeconómicas y geopolíticas del continente en el que estas de bolo. Vamos que lo de Ucraina es culpa de La Abeja Maya, no te digo más…

Pep, antes de las máscaras, de los sudores y de las dinámicas neoeconómicas y geopolíticas europeas provocadas directa o indirectamente por La Abeja Maya... ¿Tocabas en algún grupo? ¿O simplemente eras el número uno del club de fans de Turmix Asesino?

Pep: La conexión musical fue como fan de los Túrmix, pero antes de tocar en La Abeja Maya montamos con Tuti un dúo acústico/moña de versiones que se llamó "La Niña Puñales". Proyecto que, por cierto, murió en directo en unas fiestas de S´Arenal con el Rabasco de anfitrión… Sí, Rabasco, ese político local, de los que van en plan "*Viva la democracia que me viene súper bien para forrarme sin hacer el puto huevo*". Pues eso. De ahí, al mundo Abeja cuando se desintegró Túrmix Asesino.

Tuti, joder, no hablas. Dime, ¿cómo conociste a Pep?

Tuti: Pues hace tanto tiempo que ni me acuerdo. Creo que la primera vez que nos vimos debió ser jugando a basket en Llucmajor. Pep era de los buenos, de los que estaba de titular. Yo, en cambio, era de los malos: de los muy malos pero que tienen mucha ilusión. Chupaba banquillo, muy a mi pesar. Nos unía lo típico, amistades en común…

¿Conociste a Pep con algo puesto en la cabeza?

Tuti: Lo conocí a cara descubierta. Lo del pasamontañas es relativamente reciente.

Y a Pedro, ¿donde lo conociste?

Tuti: A él lo conocí en el instituto

Estaba en Túrmix Asesino, ¿no?

Tuti: Sí. Una vez que me puse a tocar la batería le propusimos que se apuntara al carro. Tocábamos por pura intuición y venerábamos a Siniestro Total…

Estamos hablando de 1992, aproximadamente. ¿Era vuestro primer grupo?

Tuti: Sí. De eso hace más de veinte años… Los inicios fueron muy divertidos porque ninguno de nosotros sabía tocar su instrumento demasiado bien. Por no decir nada. Nos limitábamos a hacer ruido, pero nos lo pasábamos pipa: todo era muy ingenuo, muy básico. Y ahí seguimos… No pretendemos ni mejorar ni sonar especialmente bien: nos mola más la distorsión y el caos.

Por lo que se ve, en el pack de cosas que os molan también entra el dinero y las mamadas… ¿De dónde sale un título tan letal como éste?

Pep: La lechuga es de Tuti y Peter: yo solo puedo decir que luche hasta la muerte por otros títulos…

¿Cómo cuales?

Pep: Yo propuse *Glory Hole*. Pero como siempre, me vi oprimido por la mayoría. Si Pedro y Tuti votaran que soy rubia y con tetas… pues me veo mirando a Murcia cada ensayo. Hijos de puta… y mierda de democracia parlamentaria.

Sigo prefiriendo *Dinero y mamadas*…

Pep: Sí, tengo que reconocer que es el título perfecto para el disco. Ni "Parental advisory" ni su puta madre. *Dinero y mamadas* tira para atrás por sí mismo y lo deja todo clarito desde el principio. Pero hay más…

Tampoco es que haya demasiadas lecturas…

Pep: Es que es eso, precisamente: resulta imposible su “interpretación”. Es tan jodidamente directo que no puedes llevarlo a las interpretaciones chunguísimas que se hicieron con los anteriores títulos, *Lujo asiático* o *Gente chunga*.

Tuti: Cuando se propuso ese título, *Dinero y mamadas*, lo vi clarísimo: ese tenía que ser el título del disco. Pedro y yo tuvimos que ponernos muy pesados porque a Pep no le convencía. Pero el tiempo nos dará la razón, ya lo veréis…

Difícilmente se me podría ocurrir uno mejor para un grupo como vosotros…

Tuti: Es que es muy grande. Se acabó la hipocresía, quitémonos las máscaras: dinero y mamadas es lo que TODOS queremos. Todos, sin excepción… Aunque hay gente que no se atreva a decirlo por lo políticamente incorrecto.

Han pasado como unos seis o siete años desde que publicarais vuestro último disco, *Lujo asiático*. ¿Que había sido de La Abeja Maya desde entonces?

Tuti: Verás, somos un grupo que toca muy poquito en directo. No por falta de ganas sino porque nos resulta difícil encontrar locales que se adapten a nuestro estilo musical. En Mallorca no hay un circuito de bares que respalden el punk, así que nos limitamos a tocar donde podemos o nos dejan. Hay mucha gente que nos preguntan: *“¿Cómo? ¿Pero aún tocáis?”.* Y la respuesta es siempre la misma: "*Sí, llevamos veinte años tocando y nos quedan veinte años más por delante*". Eso sí, los ensayos son sagrados: cada viernes, ensayo en Campos...

No recuerdo demasiados conciertos hasta este regreso con *Dinero y Mamadas*...

Tuti: Esto también nos hace mucha gracia porque se crean como mitos de bolos en donde no hemos tocado y resulta que te dicen: “*Sí, sí, sí, el concierto fue la hostia*”. Eso sí, cuando tenemos oportunidad de tocar, invertimos la energía y las ganas que llevamos reservando hace unos meses y, claro, después pasa lo que pasa: instrumento rotos, idas de olla… Lo normal, vamos.

¿Qué tiene La Abeja Maya para poder afirmar con esa rotundidad que sois capaces de aguantar otros veinte más?

Tuti: Pues muy fácil: que ante todo somos amigos de toda la vida. El grupo es la excusa perfecta para vernos al menos una vez por semana y, por otro lado, que es una puta democracia y todos tenemos nuestro rol muy clarito. Se nos ha vendido la moto que el punk por definición es autodestructivo y violento pero nosotros no lo creemos así. Para nosotros, el punk es libertad y energía: nada más.

A pesar de ser amigos de toda la vida, ¿no ha habido ningún momento en el que dijerais: *"Tíos, La Abeja Maya se ha acabado*"?

Pep: Tuti igual te puede comentar que con Túrmix Asesino sí que vivieron ese momento en plan *"¿Qué cojones hacemos ahora?*". Pero con La Abeja Maya yo no recuerdo ninguno: por mal que pinten las cosas, La Abeja sobrevive: hablan de las cucarachas y del invierno nuclear, pero si eso acaba así... La banda sonora la pondremos nosotros: ya hemos tocado para un par de cucarachas, no sería la primera vez…

Volviendo al disco nuevo... ¿Leísteis la crítica que os hicimos en 40PUTES?

Pep: Sí.

¿Y qué pensáis?

Pep: ¿La verdad? ¿Seguro que quieres la verdad? ¿Pura y dura como un buen rabo?

Sí, sí…

Pep: Pues estamos muy, muy jodidos. No llevamos quince años tocando mierda para que ahora, de repente, la mierda sea guay. ¿De qué cojones estamos hablando? Lo nuestro está pensado, parido y hecho para ser todo lo que nunca tocaría o haría un grupo de música… ¿Y ahora resulta que mola? ¡Venga ya! Justamente este sería el motivo por el cual dejaría de existir La

Abeja. Como dice Tuti: “¡SOMOS XUNDERGRUNES Y MORIREMOS XUNDERGRUNES!”.

***¿Xundergrunes*?**

Pep: Sí: xundergrunes. Nunca he sabido qué cojones quiere decir con eso, pero lo dice súper-convencido como para andar preguntando…

Volviendo al disco nuevo, ¿qué tiene *Dinero y Mamadas* que no tengan los dos primeros?

Tuti: Pues tiene que hay mucho curro en la grabación. Mou, nuestro amigo y técnico, se ha dejado los cuernos para que el disco suene como nosotros siempre hemos querido.

¿Y la presentación? Rebanada de pan Bimbo, Nocilla… ¿Porqué?

Pep: Esa idea es mía: se me ocurrió como sustituto al film ese que se pone en los CD´s. En un principio la idea era pillar unos rollos en el Súper y empaquetar el disco. Pero, cómo no, la cosa degeneró y acabó con un homenaje en toda regla al "*Nocilla, ¡qué merendilla!*" de los Siniestro Total. Otra opción era meter los discos en bolsas de papel para pollos al ast pero finalmente triunfó la Nocilla. Al fin y al cabo no era tan mala idea.

Supongo que sois conscientes que, a altas horas de la madrugada, varias personas en la fiesta de 40PUTES se interesaron en comprar sólo por el disco por el pan y la Nocilla…

Pep: En nuestro conciertos hemos repartido de todo: de puros a anillos vibradores para penes... y el mejor resultado ha sido con el pan de molde. Son muchos años haciendo pruebas. Nada es casual: todo está perfectamente estudiado, medido y organizado. En cualquier momento os podéis encontrar un disco de La Abeja en la mano y bocata en los morros sin saber de dónde cojones ha salido.

Tengo que decir que la primera vez que os he visto en directo ha sido en la fiesta de 40PUTES: jamás había visto a un grupo repartir una eucaristía

en forma de Quelita... ¿De dónde salen esas ideas? ¿De un venazo antes del concierto? ¿O está, como dices, estudiado, medido y organizado con mucha antelación?

Pep: “Santoral” es un tema que nos vemos obligados a tocar cada bolo: lo que toquemos antes, a la gente le importa una puta mierda, pero para nuestros feligreses ese tema es imprescindible. “Santoral” nace de una idea original de Tuti que, entre aportaciones de Pedro y mías, terminó degenerando en la estructura de una misa católica en toda regla con Jackie Chan, Jose Mª Escrivá de Balaguer, Luis María Ansón y Steven Seagal... Ahora que lo pienso, también molaría preparar una versión ortodoxa. A todo esto, le pones unas batas de hospital, pasamontañas y un pollo empalado en el pie de micro con luces de navidad... y ya tienes tu bolo Abeja Maya.

Me dejas sin palabras…

Pep: Pues ya ves. Y ya que no me lo preguntas, te voy a decir que ahora, que está de moda el rollo este de los tributos, hay un grupo tributo a La Abeja Maya. Como nadie tiene cojones a montarlo, lo hemos hecho nosotros mismos. Se llama *Put Your Fingers In My Ass And Move It*. Básicamente somos nosotros haciendo la misma mierda con otro vestuario. ¿Quien mejor para un Tributo Abeja que la propia Abeja?

Estáis jodidos…

Pep: No: vosotros estáis jodidos, tíos: La Abeja es pura energía. Ni se crea ni se destruye: únicamente transforma en mierda todo lo que toca.

Roger Pistola

Com un nou principi 05.03.14

Només té vint-i-cinc anys, però sembla que *sempre* ha estat allà. O és que tornam vells massa aviat o que ell, directament, és d'aquests reputes que saben returar l'implacable pas dels anys. Passà de tocar a Acampallengües amb els precoços Kard's Piken a les mil i una nits de Barcelona amb See que, més que morir-se deixant un bonic cadàver, han decidit canviar de nom, de repertori: "*Varem decidir començar des de zero un projecte nou, amb noves cançons i un nom per determinar, encara. Tenim un EP quasi enllestit que pinta molt bé*", m'assegura. Haurem d'esperar una mica. De moment, tenim un *Perdó, però* que ens ha agafat per sorpresa i dos concerts de presentació a la volta del cantó: aquest divendres, 14 de març, podreu fer un primer tast de la seva música a la festa II Aniversari de 40putes: vi, caliu, torrada, amor i música en directe. Però n'hi ha més: el dia següent, dissabte 15 de març, Roger Pistola presentarà el disc al Teatre de Manacor amb la banda formada per Pau Figueres (guitarra), Jorra Santiago (baix) i Toni Toledo (bateria): "*Tocarem junts per primera vegada. Assajarem el dia abans. Anirem de cul... però són uns màquines. Tanta sort d'ells*".

40PUTES: Roger, després d'encapçalar dos grups com Kard's Piken i See... Tenies la necessitat de reinventar-te com a músic?

Roger Pistola: No. Tampoc és això. No deix de ser el mateix que era, així que no m'he reinventat. Humilment, seguesc essent jo mateix i punt.

Veig que ho tens ben clar...

És que no he interpretat cap personatge com feia, per exemple, en Peter Gabriel, en David Bowie o més a petita escala n'Albert Pla, diguem. Reciclar el personatge cada cert temps, vull dir...

See vos separareu d'una forma tan inesperada. Amb la nova formació sonàveu de conya i semblava que teníeu per davant un 2014 bastant intens...

Si, això semblava. Però segons la meva opinió See s'hauria d'haver acabat quan se'n varen anar en Charly i n'Esteve Huguet del grup. Durant el darrer any em donava la sensació d'estar dins un grup de "*versions de See*". Només érem la meitat dels See originals i ja no era el mateix, la veritat...

Ha estat molt gros el bot? Ja saps, passar d'un grup de rock a un format acústic, tan intimista com el de *Perdó, però*.

No, no hi ha tanta diferència. Si escoltes les cançons de See abans d'estar arranjades pots veure que l'arrel és exactament la mateixa: som jo tocant la guitarra acústica. Senzillament, en aquest disc no està gaire adornat: la producció és bastant minimalista i austera. I això és la principal característica... a part d'estar cantat en català, clar.

Per tant, *Perdó, però* ja estava concebut molt abans de la dissolució de See?

Sí. El disc el vaig compondre durant el gener de l'any passat, arrel d'una conversa molt inspiradora amb un amic meu, en Lluís Cabot. Al tornar cap a ca meva, en el camí a peu des de Plaça Urquinaona fins a Plaça Tetuan, se'm va acudir la cançó "Com caus" gairebé sencera de cap a peus. L'endemà vaig fer "Com dir"... i vaig decidir que faria un disc íntegrament en català. Al cap de dues setmanes ja tenia totes les cançons compostes, que vaig decidir ordenar cronològicament.

Hi ha un detall que no s'escapa a ningú: construeixes el títol de totes les cançons del disc amb la paraula "Com". D'on sorgeix l'idea?

Se'm va ocórrer a partir del títol d'aquestes dues primeres cançons que et dic, "Com causa" i "Com dir". Vaig pensar que estaria bé que totes les cançons comencessin amb la partícula "Com"... així que a partir de la tercera cançó ja va ser clarament intencionat.

I el seu títol? Com se't va ocórrer *Perdò, però*?

Tenia varies opcions. Estava entre un avorrit homònim i "Com"... però sonava com a massa obvi, no? Se'm va acudir que "Perdó" és una bona manera d'entrar en conversa i al ser el primer disc, podia ser un bon tret de sortida. Vaig afegir el "però" al final pel joc de paraules i la simetria que fan els accents gràfics de les dues paraules. M'agrada que només hi hagi una lletra de diferència, en dues paraules de significat tan diferent. També m'agrada el fet de que dir "però" al final d'una frase és una cosa molt mallorquina. A més, algunes de les cançons parlen de saber demanar perdó i fer ses paus, tant sigui amb un mateix com amb un altra persona, cosa que no sempre és fàcil, ni en un cas ni en l'altre...

Sí, és una de les coses que puc percebre a les lletres: una mescla de clarobscurs; tristor, redempció, esperança... De què ens parles al disc, Roger?

Xerren de moltes coses: records d'infantesa ("Com me'n record"), crítica o sàtira social (en el cas de "Com punys" o "Com un estruç"), amor, odi, divagacions filosòfiques ("Com si fós extrany"), enfilalls d'imatges ("Com vessa") i a vegades, una barreja de tot això plegat.

Fins quin punt, però, hi ha un component autobiogràfic a elles?

N'hi ha, sí. Exceptuant algunes ocasions molt puntuals, a totes les meves cançons sol haver-hi un component autobiogràfic molt fort com a mode d'exercici. És una virtut o un defecte que tenc... però no me consider una persona egocèntrica en el dia a dia. Precisament potser d'aquí neix la necessitat d'expressar tota la merda que duc a dedins...

Veig que has engrescat en Jorra Santiago per aquest projecte...

Totalment! Sense en Jorra ni se m'hauria passat pel cap la possibilitat de fer aquest disc.

Abans, però, havíeu estat companys de grup. Concretament de versions: al cap em venen els Hot Summer Boys i Train Of Love, encara actius...

Sí, però abans de tot coincidirem a un altre grup de versions: Hole Sound. Érem noltros i dos dels actuals components Roig!, quan tocaven amb els igualment genials Red Ribbon.

Com ha resultat l'experiència de treballar amb en Jorra? Ho dic perquè tu vius a Barcelona i ell a Mallorca... i va més enfeinat que un Cristo amb tants de grups en marxa (Pujà Fasuà, Manfel, Roig!, etc).

Hem treballar colze amb colze durant tot moment i puc dir que ha estat una experiència molt gratificant. Ha coincidit amb que ell començava a interessar-se molt amb el tema de gravar, així que em va tenir com a conillet d'índies. Degut als múltiples truis que tenim tant ell com jo, vam haver de fer una marató intensiva de dos dies durant les festes de Pasqua del 2013. Les bateries i altres històries, així com les mescles, les vam anar efectuant esporàdicament durant l'estiu, quan trobàvem alguna estona lliure...

Sí. La bateria la posa en Toni Toledo (Sexy Sadie, Amaral, Forces Elèctriques d'Andorra). Com va sorgir l'idea de treballar amb ell?

Va ser idea d'en Jorra. Ell havia gravat el segon disc de Pujà Fasuà, *On s'eleven,* al seu estudi, al Camp de Tir. N'havien quedat encantats, així que li va ensenyar les meves cançons a en Toni i li varen agradar molt, cosa que va fer que s'involucrés en el projecte amb molta il·lusió i pràcticament de manera altruista... cosa que és molt d'agrair.

Apart, també s'ha encarregat de masteritzar el disc...

Sí, també. En Toni ha fet una gran aportació a *Perdó, però*: ens va donar molts consells a l'hora de mesclar. Nosaltres érem verges a l'hora de mesclar, a part de les quatre nocions que se't queden després de participar en varis processos de gravació. Segurament l'hauríem cagat en molts d'aspectes si no hagués estat per ell...

Seguim parlant de més companys teus d'aventura: qui és en Pau Figueres? T'ha acompanyat en aquests primers concerts presentant *Perdó però*...

És un guitarrista català que toca, o ha tocat, amb tot Cristo. Crec que ell està encara més liat que en Jorra! (*rialles*). No et puc dir amb tota la gent que ha tocat, però intentaré fer memòria: Lidia Pujol, Bikimel, Gemma Humet, Toti Soler, Tal Ben Ari, Maria de Medeiros, Maria del Mar Bonet, Silvia Perez Cruz, Lluís Llach, Feliu Gasull, Miquel Gil... També va participar al multitudinari "Concert per la Llibertat" del Camp Nou, on durant les sis hores va estar com a guitarrista de la banda fixa. I com a curiositat, va gravar la guitarra al darrer anunci de la Loteria Nacional...

Vos coneixíeu de fa temps?

Sí: des de l'any 2003, al mateix Campus Rock on vaig conèixer a en Martí (guitarrista de See) o na Ivette Nadal, a la qual acompany actualment com a guitarrista. Així que, amb en Pau, feia molts anys que mos coneixíem però mai no havíem tocat junts: de fet, havíem perdut bastant el contacte. Però quan em vaig trobar amb aquest disc entre mans, i sabent que ell tornava a viure a Barcelona, em va venir molt de gust rodar-ho a format duo... Molt més que no jo tot sol, com a típic "*canSautor*". És un acompanyant d'autèntic luxe. Clar que, a vegades, és difícil de compaginar...

I com han anat aquestes primeres presentacions?

Bé. Els concerts que hem fet per Catalunya no han tingut massa afluència de públic, la veritat. Però l'acollida ha estat molt càlida: ens han felicitat moltíssim sempre després dels concerts. I en tenim uns quants més a la vista, la cosa va endavant... N'estic molt content.

Helevorn,

Ningú no cau pels escalons del cel 04.12.14

"...I la precisa maquinària de temps, fulgent prodigi de peces i engranatges, va girant de cap enrere, roent, xerriquejant". Paraules del poeta Andreu Vidal (1959-1998) que, de forma insòlita, reviuen a *Compassion Forlorn* (BadMoodMan Music, 2014), nou treball d'Helevorn que presentaran aquest pròxim dissabte, 13 de desembre, a Es Gremi (Palma), després de tres anys sense actuar a l'illa. Massa temps sense veure'ls damunt un escenari; massa temps, també, sense parlar amb el seu vocalista i lletrista, Josep Brunet, que vaig entrevistar nou anys enrere quan just havien publicat el seu debut, *Fragments*. Les coses han canviat molt des d'aleshores i, a dia d'avui, Helevorn gaudeixen de ser una de les formacions més veteranes i representatives de l'escena metàl·lica mallorquina.

40PUTES: Amb el permís de Taifa, sou el grup de metal més veterà de Mallorca. Què té, o què hauria de tenir, una per sobreviure tant de temps a una illa com aquesta?

Josep Brunet: L'hi ha d'agradar molt el que un fa. Sobretot això. I no tenir cap tipus de pretensió ni expectativa: simplement moure's per la passió. Està clar que no hauríem aguantat tants d'anys si no ens haguéssim mogut per les ganes d'explorar i experimentar.

Es fa curiós comprovar que entre les vostres quatre referències –demo inclosa– sempre hi ha un lapse temporal de quatre/cinc anys...

Sí. Mai entendré com una banda pot ser capaç de treure un disc cada dos anys. Molt de mèrit tenen els que ho fan! Ho veim absolutament inviable: crec que noltros hem agafat aquesta altra mesura i és amb la que funcionam millor.

És a dir, poc a poc i bona lletra...

Sí. Així anam fent. Som tremendament perfeccionistes i anam al pas que ens marquen les nostres capacitats musicals i el nostre temps. No tenim pressa ni tampoc exigències que complir.

Una de les coses que, d'entrada, em criden l'atenció del nou disc és el canvi de formació amb la incorporació d'en Guiem Calderón...

Exacte. Curiosament, el lloc de baixista és el que més canvis ha sofert... En Guillem és un gran conegut dins l'escena metàl·lica de Mallorca. Va formar part dels Desmodus, que van ser un gran referent dels noranta a l'illa.

Què és el que ha aportat a la nova gravació?

Ha aportat la part més tècnica en la composició del nou disc, a part de composar una cançó completament. En Guiem és un virtuós i un músic excepcional... Com et deia, és el tercer baixista que hem tingut i esperem que segueixi amb noltros molt de temps!

De *Compassion Forlorn* se'm fa curiós que, sense sortir dels paràmetres del doom i del gothic, sigui la vostra referència més variada...

Tens raó. Sense sortir de les línies estilístiques que ens agraden i on ens sentim més còmodes, hem treballat molt les cançons per a que fossin petites històries, amb molts diferents tipus d'arranjaments, matisos, inclús afegint cors, veus femenines, alguna guitarra acústica... Les cançons entre si guarden més diferència que en l'anterior disc, sense dubte. Hi ha gent que ens diu que és nota més influència del death metal –no ho crec!– i d'altra que té més de doom...

El fet d'estar allà enmig, del doom, del gothic, pot arribar a ser una càrrega pesada? Venc a dir, i ja ho saps, que dins la música extrema hi sol haver moltes capelletes i puristes que igual vos veuen massa doom pels seguidors del gothic i massa gothic pels seguidors del doom...

Sí, possiblement. Potser esteim a meitat de camí de varis estils dins el metal i això, a vegades, pot ser contraproduent. Efectivament, segur que hi haurà gent que pensa que en segons quins moments som massa doom i d'altra que

pensarà que pecam de ser massa gothic, i és comprensible, però des d'una perspectiva purament estilística, no musical o lírica.

La percepció que tenc, però, és que tant el públic com la crítica vos ha fet molt de costat...

Exacte. Hem tengut la fortuna de tenir el suport de la gent, sobretot d'aquella que escolta la música com a un "tot" i no com a un trencaclosques, que intenta fer comparacions i cercar l'etiqueta per damunt de tot. Hem tengut la sort que, tant a la gent més extrema com a la que no ho és tant, ha sabut entendre el missatge global del grup i extreure les coses que li han agradat. I això, per Helevorn, és genial.

***Compassion Forlorn* vol dir "Pèrdua de compassió". El temps o l'edat vos ha endurit emocionalment? O és que la pèrdua de valors del món d'ara inspira a fer un disc com aquest?**

Crec que han estat ambdues coses. Hem fet una forta introspecció i està clar que alguns esdeveniments ens han ajudat a fer-la: hem volgut ser realistes, fugir dels típics tòpics que s'utilitzen al doom-gothic i del surrealisme per abraçar la cruesa del món en el que vivim, des d'una perspectiva nostàlgica, com si en el temps passat l'ésser humà fos alguna cosa més compassiva, més humana, per a contraposar-ho a la gran pèrdua de valors actuals. No és que volguem sobrevalorar el passat, ni molt manco, però sí donar-li un punt de romanticisme i explicar amb històries reals com de miserable i patètica és la raça humana: no només giram la cara a les injustícies o a la barbàrie, sinó que a damunt ens posam del costat dels botxins.

Això ens du a les lletres... Si no vaig errat, tu eres l'encarregat de fer-les totes.

Així és. Però aquesta vegada m'ha ajudat en Grant Anderson. Tenir un angloparlant fa que l'expressió sigui molt millor i que la poètica surti reforçada.

Grant Anderson?

Sí. En Grant és un gran amic i pràcticament és de la família. Com a americà dels Estats Units ens ha ajudat molt en tot el tractament que feim de l'anglès, ja que volíem donar-li un caire molt més acurat i seriós. A l'hora d'escriure les

lletres ens asseiem els dos i creàvem conjuntament... Va ser una feinada! La sort és que ell també va entendre la visió conceptual del disc i també va aportar molt a les lletres i en les idees, així que, sense dubte, ha estat com el setè membre del grup.

No les he pogut llegir...

Bé, les lletres ens parlen de persones que s'enfronten a fets dolorosos, persones que podrien ser reals, emmarcades dins una gran depressió a nivell humà, global, i de com lluiten per a sortir-ne, de donar el millor d'ells mateixos, però que, finalment, opten per deixar-se endur... Sense dubte el vídeo de "Burden Me" ho resumeix molt bé: una espècie de passatge "Blade Runner" on l'humanisme dona pas a la fi dels nostres sentiments més humans, el que realment ens defineix: la compassió, el sentir remordiment pels nostres actes... Però deixam una pregunta enlaire: hi ha possibilitat d'endreçar el rumb? Ens en sortirem o si seguirem el camí marcat cap a la nostra autodestrucció?

I n'hi ha, d'esperança, dins la música d'Helevorn?

Més aviat és quelcom misantrop, però al mateix temps deixa un petit raig d'esperança.

El fet de que escriguis o cantis sobre sentiments profunds fa que hi hagi, per força, elements autobiogràfics i personals a les lletres d'Helevorn? Ara no sé perquè, però em ve al cap el grup Dolorian, que mai volgueren publicar als seus discs algunes de les seves lletres per considerar-les excessivament personals...

No exactament. M'inspira molt més parlar en primera persona com a veu de la humanitat... però d'aquella humanitat desposseïda dels sentiments que la fan, precisament, humana. Hem tractat la pèrdua de compassió com a inici nostàlgic cap a un passat on la persona tenia la capacitat d'empatitzar amb el sofriment dels demés; o sigui, d'una idea romàntica del passat en contraposició al procés de pèrdua d'aquests sentiments durant una època més recent. Com et deia, no es tracta de voler sobrevalorar el passat sinó utilitzar-lo com a referent contraposat al procés de deshumanització actual, on no només giram el cap davant situacions terriblement brutals, sinó que ens solem posar a la

banda dels botxins, dels opressors, oblidant-nos dels oprimits, dels que sofreixen... i aquí és on pren importància l'actuació de les persones que es resisteixen a formar part d'aquesta miserable raça sense escrúpols...

Si hi ha un tall del disc que em cridi l'atenció és "Els dies tranquils", basat en un poema del desaparegut Andreu Vidal...

Sí, ens feia ganes que el disc tengués una vessant molt poètica: de fet, hi ha molts versos al llarg del disc... però també ens venia molt de gust incloure un poema en català, d'algun poeta mallorquí. Vàrem cercar i recercar, llibres, antologies... Et promet que per poc em torn loco. Clar jo cercava alguna cosa que s'apropàs al concepte d'Helevorn, i els poemes de Costa i Llobera, Alcover i Blai Bonet no acabaven de donar al clau. Això va ser fins que vaig descobrir n'Andreu Vidal. Quan vaig llegir alguns poemes de la seva antologia poètica vaig dir: "*Uau!*". Allò era brutal, intens, fort, trist... Era exactament el que estava cercant.

Es pot dir que és com un homenatge?

Sí. Creia que podia ser un petit homenatge a la seva gran figura personal i literària, a més del gran misteri que guarda la seva vida i la seva mort. Del seu poemari em va agradar molt el de "Els dies Tranquils", concretament el poema número "I", així que vàrem provar d'adaptar-ho a la música, que ja estava feta. Vàrem fer algunes gestions pel tema dels drets d'autor i, just després, la gravàrem. El resultat és molt eloqüent. Crec que li dona un caire de misteri que ens agrada molt. Ara podrem sortir a la revista *Enderrock*! (*rialles*)

No deixa de ser curiós que a l'única cançó en català hi col·labori una vocalista irlandesa...

Veuràs: quan esteiem composant la música de "Els Dies Tranquils", em venia al cap una melodia de veu femenina tot el temps, amb un timbre i amb un color molt específic. Així, vàrem contactar amb un parell de cantants més o manco conegudes de l'escena metal que encaixaven dins els nostres paràmetres... però no vàrem poder arribar a un acord amb cap d'elles

Com neix aquesta connexió amb na Lisa Cuthbert?

Doncs una d'elles ens va recomanar a na Lisa Cuthbert. Vàrem escoltar els seus discs i la seva veu va aparèixer dins el meu cap! De sobte, me la vaig

imaginar i m'encantava! Va ser genial perquè, a més, tot d'una després de contactar amb ella, va mostrar molt d'interès i tot d'una va entendre el que estàvem cercant. Li vàrem deixar fer, que ella creás la melodia de veu: només li vàrem enviar la lletra, en anglès... No era exactament una traducció del poema sinó versos que està basats en ell. En una setmana ja ens va enviar el material gravat! Ens va fascinar: era molt millor del que ens esperàvem i ella estava completament emocionada. Idò imagina't noltros! Ha estat una experiència molt positiva, la veritat.

Actuarà amb voltros el pròxim 13 desembre, a la presentació de *Compassion Forlorn*...

Exacte. Ens fa molta il·lusió.

També toquen Devouring que, pel meu gust, és una de les millors bandes que ens ha donat aquesta nova fornada mallorquina de grups metàl·lics. Quinze anys de trajectòria vos donen la suficient autoritat per fer una valoració de l'actual estat del metal a Mallorca...

Les bandes mallorquines no tenen res a envejar a les bandes de qualsevol altra banda del món. Pens que hi ha moltíssima qualitat, però el gran problema és que no hi ha escena. L'escena es crea quan hi ha els mitjans necessaris (premsa, bandes i seguidors) com per a que es posi a rodar una unitat forta. Per molta qualitat que tenguin les bandes, si no hi ha suport dels mitjans de comunicació, que són els que donen a conèixer la música que es fa a la gent, no hi ha seguidors, i si no hi ha seguidors no hi ha doblers per a fer res, ni tan sols una sala on la gent pugui escoltar música i descobrir nous talents. És un cercle que mai ha acabat d'iniciar-se. I ara amb la crisi econòmica, i de civilització també, encara més.

Això pot explicar perquè no ha sortit cap grup més de doom a Mallorca, exceptuant Golgotha i Helevorn?

Sí. S'ha d'estar loco per avui en dia fer una banda doom i supòs que per això no en surten. No deixa de ser un estil molt minoritari dins el ja saturat metal, així que millor fer un altre estil que pugui tenir més seguiment. Supòs que és això...

Quan una banda –matisaré: *una banda de Mallorca*– ja ha tret tres discs i un EP, acumula gires per Espanya i per fora, telonejant a grups referents... Queda algun somni o objectiu per a complir?

Per suposat que sí. Tenim la sensació que no hem fet absolutament res! Ens agrada molt tocar en directe: de fet és la cúspide de tot el que significa per noltros la nostra música. Compartir-la és crear l'ambient ideal per a despertar d'aquest somni anomenat vida. Amb aquest tercer disc esperam poder tocar bastant en directe, i ens agradaria afiançar el grup a Europa, començar a treballar dins l'escena d'Estats Units, que ha crescut molt amb la sortida del disc... Per ara tenim el concert d'aquest pròxim dia 13 de desembre a Palma. Després, per març i abril tenim dues dates tancades a Berlín i Malta. Molts són els somnis i poques les expectatives. Si després no es compleixen estàs fotut.

Killers
STIFF LITTLE
FINGERS
BLACK
SABBATH
MASTER
OF

Old Kids Brigade.

La vella història de sempre.03.10.2015

...La de dos amics emmalaltits pel punk que, un bon dia, decideixen fer una passa més enllà i crear el seu segell/distribuïdora. En temps rècord, el nom d'Old Kids Brigade apareix a més de vint referències discogràfiques que abasten gèneres tan diversos com el hardcore-punk, el psychobilly, el noise-rock o el post-metal: principalment, grups mallorquins, però també d'Euskadi i Catalunya. Si no els coneixes, segur que els tens vists. Òscar Daniel Martí és un dels històrics del circuit punk mallorquí per haver format part de Bad Taste i Mallörkaos temps enrere i, a hores d'ara, a Wasted i Iron Merda. Daniel Roc no és músic, però càmera en mà, documentant amb detall cada concert al qual assisteix, podria passar per ser una versió illenca de n'Steven Blush. Dos amics que, a partir de la passió i la militància, han enlairat un dels projectes més inspiradors que hi ha, ara mateix, a l'underground mallorquí. Per tercer any consecutiu, Old Kids Brigade celebren la seva existència amb un concert on actuaran The Quatermass, FEMS, I.S.D., Broken Youth, Trau, Wasted i Blunt. A més, s'hi podrà veure l'exposició "Mara Vs. Dani", amb un conjunt d'obres de Mara Mullor Beltrán a partir de fotografies del mateix Daniel Roc.

Primer de tot, voldria saber com i quan vos coneguéreu…

Òscar: La veritat és que no ho record molt bé. Imagin que a qualque concert, el més segur. Deu fer uns quinze anys, no?

Dani: La veritat és que ja fa temps que ens coneixem. Per ventura d'una de les reunificacions de Bad Taste. O d'abans, fins i tot, de parlar una mica entre concert i concert. T'ho pots imaginar: "*Eh, m'agrada la teva camiseta", "Gràcies! Coneixes la banda que varen tenir abans, quan feien hardcore amb influències*

amish?, -No, ja els escoltaré”. O també hi ha la versió: “*Eh, bon concert, -Tu creus?”. “Sí, heu sonat d’escàndol*”. No sé, un intercanvi d’informació. Crec que també va ajudar el fet de compartir gustos musicals, pensar de manera molt semblant i punxar al Bugulú. La vella història de sempre.

Òscar: Segur, tocant amb Bad Taste. La veritat és que segur que ens teníem molt vists d’abans. Ell estava fent fotos i donant suport a l’escena d’aquell moment.

L'escena que em ve d’en Dani, fins i tot abans que el conegués, és fent fotos. Quan començà el teu gust per documentar els concerts als quals vas?

Dani: La meva tècnica és més aviat dolenta, però des de sempre m’ha agradat la fotografia. No tenc cap pretensió artística, només de documentar, com bé has dit. Tot va començar l’any 2004, quan em van regalar la meva primera càmera digital: una HP que em va durar fins al 2012, aproximadament. Quan la vaig tenir a les mans vaig pensar: “Què puc fer?”. Res, vaig decidir que millor aprofitar-la i mirar de documentar una mica l’escena. La meva principal influència és el llibre de n’Steven Blush, *American hardcore*. I Frank Cappa, també. Abans penjava les fotos, però des de fa un parell d’anys no.

I això?

Dani: Més que res per certes polítiques de certes xarxes socials. El que faig ara és passar-les a la banda i que en faci allò que vulguin, però que, per favor, diguin de qui és la fotografia. Quan va morir la vella, me’n van regalar una altra, una Olympus Pen i una nit, a un concert, vaig descobrir que podria fer vídeos amb una bona qualitat. Idò dit i fet: vaig configurar un canal a Youtube on vaig penjant una o dues cançons de les bandes que m’agraden, depenent de si tenc espai a la memòria o no. Abans, la meva germana em va deixar la seva càmera de vídeo de les seves noces i vaig fer dues cintes quan van venir de gira els Afganistan Yeyés amb els Erantzun a Factoria i als locals de l’Hipòdrom. Fa

cosa d'un any, en Joan de Balas Perdidas/Fracàs Absolut les va passar a format digital i ja hi són, a la xarxa.

La idea de muntar un segell discogràfic… Una idea premeditada o la típica *locura* del "dit i fet"?

Òscar: Bé, això va néixer simplement com una iniciativa per dur algunes bandes amigues a tocar aquí. Ens vàrem posar un nom de batalla i llestos. Després, poc a poc, la distribuïdora va agafar forma. Volíem, simplement, moure material, conèixer altres distris i, clar, aconseguir més vinils. En definitiva, donar suport a l'escena, en la qual hem viscut tota la vida. La cosa va anar bé i ens va agradar, el tema. Per això, vàrem començar a posar un poc de pasta per a coeditar discos. La realitat és que, com jo tocava a vàries bandes, a l'hora d'editar els nostres vinils, Old Kids Brigade era el primer segell en posar doblers.

Dani: Sí, bona resposta. Aquesta idea, la de crear un segell del no-res, és com una llavor que, a poc a poc, va creixent a dins, sobretot amb una idea primigènia que és la de fer costat a l'escena, ajudar a editar i a moure les bandes mallorquines. Però també hi hagué una mica d'improvisació.

La *Brigada dels Al·lots Vells*… D'on surt aquest nom?

Dani: Ell ja tenia el nom pensat...

Òscar: Jo diria que per dues parts. La primera és bastant òbvia: jo duc ficat a l'escena des dels primers anys noranta. Ja no sóc un nin, però sempre seré jove d'esperit. Donaré guerra fins a la mort si el cos aguanta. La segona, pels Youth Brigade, de California. Sempre han estat per a mi un pilar. M'agraden molt. No sé... *Youth, Old, Brigade*...

Dani: La cançó "Young 'til I die" dels 7 Seconds també hi és present. Jo no sóc tan gran com ell, però tampoc és que sigui un al·lotet. El nom i el concepte eren interessants. Per tant, endavant ses atxes!

Òscar: Un dia vàrem dur una banda a tocar a Mallorca, durant les primeres passes d'aquesta història. Posàrem: *"Organitza: Old Kids Brigade"*.

12 polzades, 7 polzades, cassettes… Però cap CD.

Dani: És vera. El format és important. El so dels CD a nosaltres no ens acaba d'agradar, encara que per ca nostra n'hi ha un munt i alguna cosa ens compram en aquest format, però l'evitam. Només tenim allò que és indispensable en aquest format. Ens agrada més com sona un disc de vinil o una cinta i la mena de ritual que hi ha a l'hora de fer-los sonar.

Sou enemics declarats d'aquest format ?

Dani: En CD només distribuïm material de les bandes mallorquines, per exemple, perquè volem potenciar, al màxim, a les d'aquí. A més a més, el CD no té gaire sortida comercial però, en canvi, el vinil i les cintes sí.

Òscar: Jo crec que el CD està obsolet. Ara tenc 41 anys. He comprat vinils des que en tenia 16 o 17. Potser, en el meu cas, això és un tema d'educació: vull dir que em vaig criar amb la meravellosa col·lecció de vinils de mon pare. El vinil, en el meu cas, és un valor familiar, una cosa que ha estat unida a mi des de sempre, que em va passar el meu pare i que jo passaré al meu/s fill/s. M'he criat així i d'aquesta manera ho vull expressar mitjançant el segell/distribuïdora.

Dani: Una mica de fetitxisme, al voltant de les cintes i els vinils sí que tenim.

Òscar: Sí, és una forma de vida, si ho vols mirar així.

I kamikaze? S'ha de ser un poc kamikaze per muntar un segell en plena crisi?

Dani: Està clar que una mica sí que ho som, però la satisfacció de rebre els discs, de veure com han quedat, poder-los escoltar i pensar que hi has

col·laborat a fer que pugui ser real... Doncs això no té preu. Lògicament que hi ha hagut qualque casta de decepció, però les satisfaccions i els bons moments són infinitament superiors.

Óscar**:** Totalment d'acord. En la vida t'has de tirar a la piscina sense mirar si hi ha aigua o no. No cal. Tan sols fes-ho. Les decisions són un punt positiu: si no es prenen, és el primer error... Si no hi hagués kamikazes en aquest món no hi hauria alternatives al sistema generalista imperant. Et pots equivocar i pot sortir malament, però ningú mai podrà dir que no ho has intentat.

Pel poc temps que duis en actiu, com a segell, és insòlit que tingueu tantes edicions. Símptoma d'hiperactivitat?

Òscar: Tampoc crec que duguem un ritme frenètic, ni molt menys. És cert que hem editat coses, sí, però si anés millor encara haguessin estat més. No podem perdre de perspectiva que Old Kids Brigade no és una ocupació a temps total. Jo tenc la meva feina i les meves responsabilitats. Si això funcionés a ple rendiment, set hores els cinc dies de la setmana... Potser sí que parlaríem de ritme, resultats i productivitat. El material es mou bé: la col·laboració entre les distribuïdores és el motor de tot.

Dani: Mira, de tots els doblers que hem aconseguit mai no ens hem quedat res: simplement ho hem destinat tot a ajudar a editar i potenciar les bandes i a allò que es cou a Mallorca. I no, no som mànagers. Procuram no tenir gaire despeses per a fer servir la totalitat, en la mesura que ens és possible, de la caixa en les edicions. També ens movem tot allò que podem amb els nostres contactes perquè gairebé totes les nostres edicions són coeditades amb altres segells.

Hi ha segells que tenen una línia molt clara, sigui musical o gràfica. Voltros, en canvi, sou imprevisibles. Dins d'un mateix calaix t'hi trobes Usura i Hombre Lobo Internacional; The Quatermass i Marasme; Iron Merda i Forces Elèctriques d'Andorra... Vull dir que és una mescladissa important.

Òscar: Vàrem néixer com un segell de hardcore-punk, però pens que, com es diu, en la varietat està el gust. A mi, de fet, em remet al famós pilar dels meus gustos musicals: “Todo es rock and roll”. Amb molt d’ull, però a mi m’agrada tot tipus de música. Tot té un valor i tu, probablement, m’entendràs bé en aquest cas, quan ets músic. Tot tipus de treball té el seu valor: des del garatge seixanter al jazz; des del power-pop dels setantes al hardcore o grindcore. El que està clar és que...

Fugiu de l'especialització?

Dani: L’especialització és avorrida; millor l’eclecticisme! (*Rialles*). Ara, en sèrio: jo també escolt molta música i variada; la sé apreciar en major o menor mesura, també si estic d’humor. Com bé ha dit n’Òscar, el segell va néixer amb una idea prou clara que era la d’editar i moure’ns pel món del hardcore i el punk: mirar d’editar i moure les bandes mallorquines d’aquest àmbit. Miram que les nostres edicions entrin dins dels nostres gusts musicals i, sobretot, la seva actitud però, per desgràcia, els doblers són qui tenen la darrera paraula perquè si la caixa està buida, no podem fer res. Si hi ha segells que s’especialitzen, de conya, de veritat, me pareix de luxe perquè, com deim per ca nostra *“del seu pa en faran sopes”,* aplicable a nosaltres, també. Si qualcú s’estanca és perquè es vol estancar. Això me pareix a mi. Si t’agrada molt un estil i només et vols dedicar a aquest estil, em sembla de conya: tenen tota la meva admiració i més si són del món DIY perquè la resposta i la via més fàcil és anar a les fórmules dels grans o dels estils que estan de moda. Per això la gent que fa allò que realment li agrada i el fa feliç, doncs, tot el meu respecte perquè moltes vegades, la moda està present. Amagada però present.

Òscar: Jo crec que la raó d’editar música dispar l’hem de cercar més en l’actitud que en l’aspecte música. De fet, per a mi té més importància. Si ens agrada el material, són uns dels nostres i hi ha pasta al calaix... Endavant!

Imaginem que vos arriba una gravació d’un nou grup. Un de vosaltres l'escolta i flipa tant que diu: *“Ostres, hem d’editar això!”*. L’altre, en canvi,

es queda fred i no ho veu clar. Què es fa en aquests casos? Com es maneja la bicefàlia d'Old Kids Brigade?

Òscar: Sí, això per suposat que ens ha passat. Tot i que treballem junts, tenim opinions diferents. Amb en Dani compartesc ideologia i gusts molts similars, però també hi ha diferències en molts d'aspectes. És el més natural.

Dani: Com et pots suposar, en el moment en què diferim, ho pensam, meditam i, sobretot, en parlam. Sí, tenim uns gusts musicals i una manera de pensar molt pareguda però com diu n'Òscar som dues persones molt diferents. Per tant, el secret és respectar-nos les opinions i mirar d'entendre l'altre. He de dir que, per sort, poques vegades diferim.

Òscar: Sí. El secret és respectar i saber entendre sempre al teu company, tot i que no hi estiguis d'acord... Venim a ser com una parella, però sense sexe... per sort! (*Rialles*).

En aquests moments, a Mallorca hi ha un grapat d'iniciatives dedicades a editar punk, en qualsevol dels seus formats. Old Kids Brigade, Metadona, 1984, Sangre Azul, Punkaway, a baix ritme Aïllament Records... I les que em pugui estar deixant. Com valorau que, en uns moments com els d'ara, a una illa petita com la nostra, estigui passant això?

Dani: Jo crec que això vol dir que a Mallorca hi ha moltes coses a dir i també que hi ha moltes bones bandes. A Mallorca, de fet, sempre hi ha hagut un bon nivell de grups però, per desgràcia, sempre hem passat una mica desapercebuts o engolits per llocs molt més grans. Això no és tan important com el fet que gairebé no hi ha un relleu generacional: ja no es veuen tants de joves als concerts. Igual que les bandes... Imagin que sí que té a veure, però no sé fins a quin cert punt és decisiu. Abans, per ventura no eren tants de segells de l'illa, però les edicions es movien. Ja saps, l'època d'Asia Carrera (AxCx), TupaTupa, la botigueta de la CNT... A més, també depèn del públic, si consumeix o no, el material editat. Segons el moment, les bandes s'han adaptat a les condicions amb les quals s'han trobat però està clar que si hi ha

més segells que facin costat a l'escena, aquesta creixerà perquè tendrà una empenta.

Òscar: Jo pens que sí, que és bo que siguem un bon parell de segells que ens dediquem a això, a Mallorca. És bo que tenguem filosofies similars, en un circuit de col·laboració DIY. Això forma part de la nostra resposta al món en el qual vivim. És un fet més de la nostra "lluita" diària individual per canviar, a poc a poc, un circuit tan injust i efímer com és el musical i artístic. No sé, tots tenim alguna cosa a dir o expressar, alguna cosa a editar o publicar... Llavors, molt bé! Fes-ho! No esperis res de ningú.

Com es mouen els discs que editau? Hi ha més feedback amb la gent d'aquí o amb la de fora?

Òscar: Crec que es mouen bé a tots els llocs. Potser, una mica més a la resta de l'Estat, possiblement perquè hi ha més gent interessada. O tenen millor mobilitat o sortida...

Dani: Si, cert. Com bé diu n'Óscar, a la Península i Europa hi ha més gent que a l'illa. Per sort (*Rialles*). Però és vera: el nostre material es mou bé perquè ens movem aviat per oferir-lo a fora. A més, tenim una clientela fidel que es refia dels nostres gusts. Pensa que Mallorca és una mica reduïda físicament i que aquella idea que aquí fermam els cans amb llonganisses no és veritat. Per mor d'aquesta realitat, intentam ajustar al màxim els preus per a què siguin assequibles per a totes les butxaques.

Me'n record, Dani, que un dia em digueres que el que més veneu és dbeat...

Dani: Sí, el dbeat i la brutor sempre ens ha agradat i es mouen prou bé...

Òscar: Pens que, a Mallorca, el moviment va per èpoques i es mou un poquet per tendències. O modes, tot i que no agradi la paraula. No podem generalitzar, però aquí es mou una mica millor el dbeat o el punk vuitanter rotllo espanyol.

Dani: Crec que això de les modes no és ni bo ni dolent. El material que tenim a la venda és prou variat. El nostre espectre és molt ampli, més que res perquè va una mica de la mà dels nostres gusts. Una de les nostres feines, sigui als concerts o per la xarxa, és la de recomanar discs i grups als nostres amics que ens han comprat qualque disc, xapa, camiseta o *parches*. Al cap i a la fi són amics.

MALLORCA
PUNK ROCK

TuTuPà.

Gratant les cordes de la memòria. 21.09.15

A un primer moment havia de ser un treball de final de Grau a la Complutense, però, al final, ha acabat convertint-se en una història molt més gran. TuTuPà és la criatura delperiodista i locutor Alberto García, mallorquí de naixement i resident a Madrid des de fa set anys: és allà on, des de fa dos anys, presenta "Carretera a Calgary", un programa musical de Rockola FM. A Palma formà part dels grups TheOppsids i Lack Of Blame, quan l'escena del punk i hardcore melòdic havia començat el seu declivi després d'uns anys daurats. La seva mescla d'interès i nostàlgia ha fet de TuTuPà un espectacular exercici d'arqueologia musical: una de les aportacions més completes i apassionades per un dels episodis culturals més insòlits de la Mallorca del segle XXI.

40PUTES: ¿Cómo te da, un día, por empezar un proyecto como TuTuPa?
Alberto García: Llevo siete años viviendo en Madrid y, entre todas mis pertenencias, me llevé de Palma los discos que más me gustaban. Destacaban una veintena de discos de grupos mallorquines, la mayoría de punk rock y hardcore melódico. Con el tiempo empecé a reflexionar y me di cuenta de que la escena musical que se formó en la isla fue única: es complicado encontrar en España un movimiento similar, con casi cincuenta grupos del mismo género. Intenté informarme sobre la realidad del punk rock en Mallorca y no encontré nada publicado, así que me decidí a investigarlo por mi cuenta…

El trabajo de documentación ha sido enorme, especialmente en lo que respecta a la recogida de testimonios orales…
Sí. Empecé a hacer entrevistas en las navidades de 2014, y he estado recopilando documentación y redactando hasta el pasado verano. He entrevistado en total a quince personas entre músicos, promotores y público.

Algunos de ellos se han resistido semanas, pero al final he sido lo suficientemente pesado. Aun así, en total, se han involucrado unas treinta personas ayudándome a recopilar toda la documentación y a conseguir los contactos.

Percibo buen *feedback,* la verdad…

Sí, en general ha tenido muy buena acogida. He recibido agradecimientos de los músicos que formaron parte de la escena y para los que no conocían el punk rock mallorquín ha sido una manera de descubrir una historia curiosa. Pensaba que no iba a tener mayor repercusión que la que tuvo en junio, cuando lo publiqué, pero en octubre lo presentaré en un programa de Radio 3. Más adelante, también se publicará un resumen del reportaje en una revista nacional. Además he recibido tres propuestas para grabar un documental con testimonios de los protagonistas de la escena, pero no tengo prisa en dar el paso hasta que no consiga más material. Espero encontrar más fotos y videos porque sé que existen pero en formato analógico.

Y audios, también… Por ahí tienes material que no creí que existiera.

Bueno, ha sido un punto a favor publicarlo en digital y no en papel, creo que era mejor aprovechar todo el material que había guardado en cajones y en viejos discos duros. El hecho de que haya tanta documentación en forma de videos, fotos y audios le da más credibilidad a la historia, al final no es lo mismo que te lo cuenten que verlo con tus propios ojos.

¿Andas tras la pista de alguna maqueta o disco perdido?

Sí. Hay un disco de No Children inédito, guardado en un cajón que seguro que mucha gente quiere escuchar.

El otro día, hablaba con un amigo de cosas que habían sucedido en la escena hace ocho, nueve o diez años con una cierta nostalgia. Más de la que esperaba, incluso. De golpe, me sentí, como se dice, como un auténtico 'viejoven'. ¿Qué grado de nostalgia hay en TuTuPa?

Es cierto que cuando contamos una historia vivida en primera persona tendemos a mitificar el pasado y es muy fácil caer en la exageración. Para evitar ese sentimiento "viejoven" he intentado contar con muchas voces distintas, al final entrevisté a más de veinte personas con las que espero haber construido un relato más cercano a la realidad que al mito.

A veces hablas como si no hubieras estado ahí…

La verdad es que, por mi parte, viví la escena casi en decadencia, no estuve en los grandes acontecimientos como el primer Punk Rock Journey, Punk Rock Elite, ni en la Fufu'sParty. Para que te hagas una idea, cuando TakeitEasy estaban grabando su primera demo yo tenía siete años y seguramente en mi reproductor sonaban las SpiceGirls, así que me he esforzado más en investigar esa parte que no conocí y que no viví.

¿Qué te llevó de las SpiceGirls al rock, por cierto?

Imagino que es un proceso natural, tampoco creo que fuera muy premeditado. Sí que recuerdo un CD de las SpiceGirls, pero también recuerdo en casa a Juan Luis Guerra, Los Secretos, Jaume Anglada, Mike Oldfield, y un grupo de punk rock peruano llamado 6 voltios. A partir de ir a una Fira del Disc con 14 años conocí el foro de Isladelamusica, vi que otros chicos buscaban a un guitarrista –en esa época, tocabala bandurria en una rondalla con monjas- y me hicieron una especie de prueba tocando Basket Case de Green Day. Acabamos siendo TheOppsids.

Ni idea…

Seguramente fuimos el peor grupo de punk rock de Mallorca, pero es verdad que gracias a ellos descubrí a NOFX y Lagwagon. Ahí me empezó a picar la curiosidad por el hardcore melódico y poco a poco fui descubriendo a grupos de la isla que me encantaban, como OneFoot.

Después formaste parte de Lack Of Blame…

Entré de casualidad en 2006 o 2007 en Lack of Blame porque conocía a Laia, que tocaba el bajo, y me presentó al resto del grupo una noche en la plaza Gomila, donde creo que fui más productivo haciendo contactos profesionales

que en Linkedin. Main Line 10 nos ayudaron mucho y en cierto sentido nos apadrinaron, ya que éramos de los pocos supervivientes de la escena, y como ellos en aquella época tocaban bastante nos invitaban siempre a compartir escenario e incluso nos dejaban su equipo.

Recuerdo un tema vuestro: "Shewolf", "Wolfgirl", algo así…

Casi, casi. ¡Wolfman! Sólo grabamos esa y otra más. Duró poco, pero sí que fue intenso. En pocos meses recuerdo conciertos muy divertidos y con mucha gente en Casino Royale. Llegamos a ir a tocar a Zarautz invitados por Adrenalized, con los que todavía conservo la amistad. Aunque algunos nos llamaban "los Dovor", un brillante juego de palabras en el que nos asociaban con Dover. La voz de Julia era muy buena y desde Upside Down no había ninguna chica al frente de un grupo de punk rock en la isla. Creo que esa diferencia también jugó a nuestro favor.

¿Se puede decir que el hardcore melódico provocó una fractura en una escena que, hasta entonces, estaba medianamente cohesionada? Quiero decir, recuerdo el antagonismo que había –y, en parte, sigue habiendo– entre la gente del Hipódromo y la peña que ensayaba en la antigua Assaig…

Sí que creo que existió esa división. Algunos de los tipos duros del hardcore-punk rechazaban el punk rock o el punky patinete asociándolo directamente con música para adolescentes y una moda de pijos. No digo que no fuese una moda, pero viéndolo con perspectiva, para mi tenía la misma credibilidad el pseudo-punki que berrea a "*la puta sociedad*" que un grupo de chavales del Lluís Vives con guitarras Gibson llorándole a aquella guiri que conocieron el finde pasado en Magaluf. Para bien y para mal.

¿Se ha exagerado con el paso de los años, esa rivalidad? ¿O no fue para tanto?

Creo que con los años todas esas tonterías de patio de colegio se han ido diluyendo, y aunque a veces fuera algo más sugestivo y no tan explícito, tengo la sospecha de que ese rechazo fue haciendo mella en la escena acomplejando injustamente a más de un grupo, que acabó por decir que

hacían rock alternativo y componiendo medios tiempos. Una manera de estar en tierra de nadie. En cambio creo que había otros grupos que desde un principio, sin formar parte de una escena específica, sobrevivieron a los dos bandos, como Men, que pueden encajar en un cartel más metalero o en uno más patinete.

Sin entrar en detalles escabrosos, creo que la muerte de Gabi (NDR: Baixista de Painful i membre també delsprimersFastFoodSociety) fue algo así como un punto de inflexión en la escena del hardcore melódico mallorquín. ¿Crees que ese episodio tan oscuro marcó el principio del declive?

Hablar de Gabi supone romper un tema tabú en público, y respondo en base a las impresiones de algunos de sus amigos que entrevisté para TuTuPà. Si asumimos que el género se asociaba a la adolescencia y a un estilo de vida determinado, para algunos integrantes de la escena la muerte de Gabi supuso obviamente un duro golpe por la pérdida de un amigo que derivó en un encontronazo con la realidad: una excusa para reflexionar, la voluntad para superar el supuesto estancamiento en ese estilo de vida e incluso madurar de golpe. Por este motivo, la pérdida de Gabi algunos la asociaron de forma indirecta a un punto de inflexión de la escena, en definitiva, un ingrediente que se sumaba a los numerosos fracasos que registraron los grupos de la isla a la hora de intentar llegar más lejos durante esos años. Painful fue el mejor grupo de punk rock de Mallorca.

No eres el primero al que le oigo decir eso. Sebas, de FastFoodSociety, o Dani, de MainLine 10 también han dicho que fueron los mejores. ¿Porqué?

En realidad siempre he reivindicado a OneFoot como uno de mis grupos favoritos de la isla. Me parecían de lo más original en el género, hasta el punto de que unos amigos bajamos desde Valldemossa (donde ensayábamos TheOppsids) a Palma en autostop para verlos en la final del Musicnauta 2005. Pero ha sido en los últimos años donde he valorado más a Painful, sobre todo después de la investigación. Al final eran de los que más ensayaban pero de los que menos pretensiones tenían, por desgracia para algunos, porque al final

eso repercutió en que podrían haber dado muchos más conciertos y grabado más canciones. Quizás por tener menos pretensiones tendemos a pensar que son más auténticos, aunque lo asociemos de forma inconsciente, pero el debate sobre la autenticidad es eterno y por prudencia prefiero no meterme en un jardín de esa categoría. Me contó Joan (FastFoodSociety) que calentaban los dedos antes de un ensayo tocando de arriba a abajo el "Punk in Drublic" de NOFX sin parar, y que en algún concierto se marcaron "The Decline" enterito, lo cual les da un rango más en la escala de reyes de la escena mallorquina. El mito de Painful ya forma parte del imaginario colectivo -llevaba años esperando el momento para soltar semejante pedantería.Para alimentar todavía más el mito, Dani de MainLine 10, Cristian Sancho, Chema Crespí (Gatlink, Noiseast) y yo hace unos años quedábamos para tocar algunas canciones que componía Dani, y el nombre con el que bautizamos el grupo fue OneHorse Town, en honor a la "mítica" canción de Painful.

Otro punto de inflexión para entender el declive fue el sonadísimo *playback* de No Children en el escenario de los 40 Principales…

Reniendo en cuenta lo que comentaba antes de la autenticidad, efectivamente muchos interpretaron ese momento como una forma de pasar por el aro y venderse en el circuito comercial. Por otra parte entiendo que es muy complicado ser coherente en el mundo de la música, si lo que quieres es difusión y que te escuche más gente tienes que tomar decisiones contradictorias. Imagino que ese día no fue fácil para ellos, si ya el "Reality" no tuvo tan buena acogida como el "Never Look Back", para los puristas de No Children eso ya fue el remate.

Entre eso y convertirse en teloneros de AvrilLavigne…

Fue una experiencia más en su carrera y, de hecho,EdyPons cuenta una anécdota graciosa al respecto. Después de ese concierto, en los 40 Principales, ellos mismos bromeaban diciendo: "¿Yqué será lo siguiente? ¿Tocar con AvrilLavigne?". Poco tiempo después recibieron la oferta de telonearlaen el PalauSant Jordi de Barcelona y pensaban que era un amigo tomándoles el pelo. Pero no, aquello iba en serio. Volviendo a las decisiones contradictorias: tocar en el PalauSant Jordi vs. telonear a AvrilLavigne. ¿De

verdad se negarían muchos músicos a tocar en ese escenario? Venga hombre, que tampoco era Enrique Iglesias. Al final muchos habían sido “Sk8 boys”... No sé si el concierto de los 40 principales o el de AvrilLavigne marcaron la decadencia del género o de No Children en concreto, pero sigo creyendo que fueron un cúmulo de circunstancias. Desde luego ningún grupo de un género minoritario en Mallorca ha llegado tan lejos, por mucho que los detractores quieran decir que se vendieron.Aun así de No Children me marcó más otro concierto. Coincidí con ellos un día que tocaban junto a No Fun At All y Adrenalized en el Plateruena (Durango, Vizcaya) en el 2009. Recuerdo un momento muy crudo en el que parte del público mostró su rechazo a algunas de las canciones nuevas que tocaron en castellano, y esa imagen me pareció más dura que cualquier playback que pudieran hacer. Aun así ellos siguieron el concierto con mucha profesionalidad, justo la cualidad que marcó la diferencia de No Children respecto a la mayoría de grupos de punk rock en Mallorca: profesionalidad y perseverancia.

Me da que, llegado un momento, hubo como una importante domesticación. No sólo lo digo por No Children. Me acuerdo también de Little Kiss que empezaron fuerte con la demo *Thisismy punk so FUCK YOU* y terminaron sacando con Blau un disco en plan pop-rock radiofórmula…

El caso de The Little Kiss sí que fue más irrefutable que el de No Children. Tenían un objetivo claro y era sonar. Al fin y al cabo tampoco tuvieron nunca un público tan grande y tan fiel y creo que les importaba menos lo que pensaran de ellos. Además recibieron varias ofertas jugosas en esa dirección que obligaron a marcarse un ritmo de ensayos duro, hasta el punto de que Jordi, miembro fundador de la banda, se vio obligado a dejarlo. Es verdad que el *Infinity*no se entiende en conjunto, ya que tiene canciones inéditas, canciones antiguas regrabadas prácticamente sin cambios y canciones antiguas traducidas al castellano. En definitiva, un disco muy confuso y con una mala acogida entre el público de la escena punk rock que, sumado a las altas expectativas que tenían en ese momento por las promesas que finalmente quedaron en agua de borrajas, dieron lugar a un cóctel demoledor

para ellos.Me habría gustado mucho ver a The Little Kiss (con Jordi también, puestos a pedir) en el último Guarpet Tur. A ver si para el próximo es posible.

Guarpet Tur, nuevas bandas (Limber, No More Time, etc.), el colectivo TheRawk, TuTuPà… ¿Porqué el hardcore melódico mallorquín vuelve a resurgir?

Primero, creo que ha vuelto en parte en forma de homenaje y con una voluntad de recordar un movimiento que adoptamos por imitación, pero que con los años hemos entendido que forma parte de la cultura local. Por otra parte, imagino que también ha desaparecido el complejo de pensar que el punk rock es para adolescentes. Ahora que ya todos sabemos quienes son los FooFighters y hemos seguido viviendo la música a través de otros estilos, ¿qué problema hay en decir que te gusta NOFX? Pero aunque el revival sirva de homenaje, en realidad no podemos estar viviendo continuamente del pasado, como este movimiento siga siendo endogámico creo que nos aburriremos nosotros mismos. Por eso me pregunto, quizás con ingenuidad, si todo esto también servirá para que haya relevo.

¿Lo habrá?

Es complicado, pero sí que es una labor que nos corresponde, no solo el recordar la escena, si no intentar llegar a los que hoy tienen quince años para que alguno de ellos tenga la ilusión de montar un grupo. Esta reflexión en torno al relevo me lleva a lanzar una pregunta: en un hipotético caso de explosión de punk rock y hardcore melódico por parte de generaciones más jóvenes, ¿seríamos capaces de asumir que ya no somos los protagonistas o la soberbia nos llevaría a pensar que nosotros lo hacíamos mejor? En resumen, quiero interpretar este “revival” como un homenaje, como una manera de superar el complejo, y como una forma de buscar el relevo generacional.

Y en medio de todo esto, TuTuPà. ¿Cuáles son tus planes ahora mismo?

El objetivo en un principio era publicar en papel, pero tenía tanto material entre vídeos, discos y fotos, que pensé que la mejor manera de aprovecharlo sería presentarlo todo en una web y dejarlo abierto para que todo el que quiera informarse, recordar viejos tiempos o simplemente curiosear pueda hacerlo sin

restricciones. Con todo el apoyo que ha recibido el proyecto creo que esto es solo el punto de partida, la base para que siga creciendo con las aportaciones de todas las personas que quieran colaborar ya sea dando su punto de vista o enviando más documentación.

¿Y el objetivo inicial de sacarlo como un libro?

Es algo que no descarto, aunque de momento me gustaría pulir lo que hay y ampliar contenidos. Espero que el proyecto siga desarrollándose sin perder de vista que el objetivo principal es reconstruir una parte de la historia musical mallorquina y poner en valor el trabajo de todas las personas que se volcaron en la escena.

4PUTES
4PUTES
4PUTES

Puticlubs.

Coyunda 28.03.12

Què: Menjar *bo, bonic i barat,* les 24 hores dels 365 dies de l'any.
On: Camí dels Reis, 209. Al 'polígamo' de Can Valero (Palma)
Fauna: Pels migdies, camioners suats i petits empresaris amb un pressupost limitat per dinar. De nit, nombrosos grups de fadrinots, bandades de 'quillos' lluint or, xandalls i lobotomies, i tota mena d'aus nocturnes amb ganes de gresca.
Trempa: La relació qualitat preu. Demanis el que demanis – des d'un sandvitx vegetal a un bon *pepito* de llom – està bo i, a més, entra de conya. Les cambreres: garrides, simpàtiques i eficients.
Destrempa: Dues pantalles enormes emetent a tota òstia el canal 40 Principales Latino. Si ja fot la digestió haver de sopar sentint de fons en Miguel Bosé o en David Bustamante, ja ni et cont el que és veure'ls...

Si no saps el que és començar o acabar una nit de festa al Coyunda, sincerament: no en tens ni puta idea de sortir per Palma. Els que ho saben, segurament recordaran, llegint aquestes línees, com va començar aquella nit memorable, entre miradetes, rialles i bones tassonades de Mahou. O potser també els vengui a la memòria una altra nit, quan, estant "*al quinto coño*" amb la panxa miolant de gana, només van ser capaços de pronunciar tres síl·labes: CO-YUN-DA.

No ens enganem: aquí, sibaritismes, els justs, perquè aquest no deixa de ser un bar/restaurant de polígon industrial. Amb un encant especial, d'acord... però de polígon industrial. Al Coyunda no hi trobaràs *menjarillos* dignes d'un gourmet, però et garanteix que tot el que trobes a la carta està ben bo, ja sigui per fer paret, abans d'una bona ingesta etílica, o quan arribes de matinada, mig baldat després d'una nit de festa. A mi em perden especialment els seus sandvitxos i les hamburgueses – racions generoses, efectives i, sobretot, mengívoles – però si un dia el cos et demana alguna cosa diferent, prova les carns a la teriyaky, acompanyades de prebes torrats, xampinyons i arròs bullit.

No oblidis mai que ets a un polígon: per això, remata-ho tot amb una bona copa d'herbes o un rebentat d'Amazones.
L'ambient, bulliciós i renouer, reforça l'idea de que al Coyunda s'hi va amb els amics, a passar-ho bé, independentment de l'hora que sigui. I, de fet, així és: soc incapaç de recordar cap nit on no hagi sortit d'allà amb la panxa plena i la pitera dolorida de tant de riure.

MaisVinilo 04.04.12

Què: Botiga de discs en format vinil.

On: el nº 2 del Passatge Particular Antoni Torrandell, junt el carrer dels Oms (Palma).

Fauna: Una barreja no especialment nombrosa de curiosos, escèptics i autèntics ionquis del vinil.

Trempa: Ordre, pulcritud i una selecció brillant de títols i grups.

Destrempa: Alguns dels preus poden provocar esglais.

Deixar-se caure per Mais Vinilo és una cosa que sempre ve de gust. Primer, per què està situat a un lloc tan temptadorament cèntric que fa que, tard o d'hora, acabis pegant-hi un bot. Segon, per què, tot i les reduïdes dimensions de l'establiment, és una botiga pulcra, ordenada, lluminosa. No t'ha passat, això d'estar a una tenda del c/ Tallers, a Barcelona, i acabar sentint-te atabalat? Aquest sentiment d'angoixa és converteix aquí en tranquil·litat: de fet, és realment agradable posar-te davant les seves caixoneres a cercar tal o qual disc. I si vols una tercera raó, te la puc donar: la rigorosa selecció musical de Vinilo. Oblida't d'haver de passar el dit per sobre dels típics discs – **Rod Stewart**, **José Manuel Soto** o "***Éxitos del Verano 1989"*** – que ni tan sols serveixen per fer una broma roïna. Res d'això. A aquesta agradable tenda

tenim una selecció majúscula i perfectament ordenada d'estils com jazz, blues, beat, garage, hard rock o progressiu. Una delícia, de veres. Dos gallecs – Gus i Javi – són els seus responsables. El servei que et donen és eficaç i el tracte, humà, força correcte. Et donen la impressió de ser algú com tu – un enamorat o enamorada de la música – i no uns simples fenicis que mercadegen i especulen amb les diferents joietes que pots trobar escampades, dins les caixoneres.

Vull insistir en el aspecte de la pulcritud i la netedat (maniàtic, que és un). No t'ha passat mai d'estar a una botiga de vinils i acabar sortint amb els dits plens d'un verrim aferradís i oiós que, per molt que te'ls freguis dissimuladament pels pantalons, es queda allà? A Vinilo pots estar tranquil: els discs, fins i tot els de segona mà, estan immaculats i impecables. Part d'això s'explica per què un alt percentatge d'ells són reedicions; d'acord, això és un inconvenient si ets un purista *fetish* o t'agrada especular amb una possible i futura revenda però... Punyetes! Perquè haver de pagar 250 € per una primera edició del "*Reviure*" d'**Atila** o del "*Psychedelic Lollipop*" dels **Blues Magoos** si el pots trobar a Vinilo per vint-i-pico d'euros? Possiblement, un dels inconvenients de la tenda sigui l'excessiu preu d'algunes d'aquestes reedicions si els comparam amb Internet. Però tanmateix, si hi ja hi has anat, això segur que te'n refot: la sensació d'estar remenant discs en pau i absoluta harmonia, i poder trobar alguna joia que feia anys que cercaves ho compensa tot.

Bodega La Rambla 22.05.12

Què: Emblemàtica bodega situada a Les Rambles.

On: Rambla dels Ducs de Palma, núm. 15.

Fauna: Una mescladissa interessant de persones i personatges; matrimonis que ronden la cinquantena; homes de negocis, amb mostatxet, corbatí i maleta, que solen menjar sols; pijets i pijetes que intenten mesclar-se entre el populatxo un dia a l'any; turistes suats i envermellits pel sol; amants i fetitxistes de les bones tapes. Lo millor de cada casa...

Sobretot quan es junta la típica colla de sexagenàries emperifollades amb dos dits de maquillatge que sembla que només saben comunicar-se a crits.

Trempa: Els variats són acollonants: així de simple. Hi menges bé i a bon preu. A més, apart de cèntric, és un lloc amb molta història...

Destrempa: Sovint hi ha massa gent... així que oblida-te'n de dinar o sopar de tranquis.

Hi ha coses que, pecant de previsibles, molen. Però molt, vull dir. Quan una cosa funciona bé, perquè cony canviar-la? Això explica bona part de la filosofia i l'èxit de la bodega La Rambla, un racó mític de Ciutat que ha sabut sobreviure al pas del temps gràcies a oferir allò que millor sap fer: uns variats de la òstia. Que està molt bé, això d'anar-hi a fer un vinet i una tapeta, però, creu-me, els seus variats van a missa: més que per generosos –que ho són– destaquen per ser gustosos, contundents, rotunds, tant o més com els que podries menjar a un altre racó emblemàtic com és Cas Cotxer de Sa Pobla. Croquetes, pica-pica, ensaladilla russa, revolt de bolets... Res de coses sofisticades: això és cuina de tota la vida, econòmica i amb regust casolà; cuina d'aquesta que no passa –ni passarà– de moda.

Un punt a favor és que La Rambla, apart d'encant, té història... i molta. Obrí les seves port l'any 1949 per iniciativa de l'empresari Antoni Ferrer, amo i senyor de la nit mallorquina dels anys cinquanta gràcies als seus locals Tito's i Jack el Negro. Aleshores, quan la tapa costava una pesseta i el tassó de vi dos reals, es convertí en un dels locals de moda de Palma: tant, que fins i tot celebritats com n'Errol Flynn sucumbiren als encants d'aquella cuina senzilla però efectiva. El cambrer Roberto Pérez, un *self-made man* en tota regla, va comprar la bodega a finals dels anys seixanta i, des d'aleshores, la família Pérez regenta La Rambla mantenint el mateix esperit, la mateixa decoració, la mateixa fórmula. Mon pares, quan festejaven, ja hi anaven a sopar... i segurament, els teus, també. I que no és *guapo*, això?

Banana's 25.08.12

Què: Discoteca de guiris al més pur estil "Sodoma y Gomorra". Since 1980.

On: Al carrer Ros Garcia, l'epicentre de Punta Ballena (Magaluf).

Fauna: Anglesetes no especialment agraciades i hooligans amb la cara torrada de tant de prendre el sol: tant ells com elles, aferrats sempre al tassó. Víctimes potencials del 'balconing'. Mallorquins disposats a pegar un clau, al preu que sigui. Algun quillo, que ni saps què putes fa allà.

Trempa: La sensació de que pots fer allò que et doni la puta gana. El clima de descontrol, de que se't pot anar de les mans en qualsevol moment. L'ambient de fortor és tan dens que es podria tallar amb una ganiveta.

Destrempa: Sortir al carrer i pensar que, potser, estaries més segur a un carrer de mala mort a Medellín. Alguns hooligans embotits dins camisetes del Aston Villa, passats de rosca, cercant camorra de la bona.

Malgrat hagin passat un parell d'anys i hagi oblidat alguns detalls d'aquella nit, la història que vos contaré a continuació és absolutament verídica. Imaginau a un grup de cinc al·lotets mallorquins que just passen la vintena d'anys. Pantalons pirates, sandàlies de pell, polos i camises: van fets uns autèntics pinzells. Aquella nit podrien haver sortit pel Passeig Marítim i passar desapercebuts, però fa dies que diuen d'anar a Banana's, que ofereix moltes més oportunitats de lligar que no pas a qualsevol garito de Palma. I ho diuen nerviosos, excitats. S'imaginen a un racó de la discoteca ficant la llengua molt profundament dins la boca d'una Susan, una Helen o una Bonnie: amb sort, qui sap, aconsegueixen obrir-les de cames damunt d'una hamaca de la platja de Magaluf. Un d'ells, en Lluís, ho va aconseguir una vegada, i descriu a la resta tot allò que trobaran al camp de batalla: grups de guiris ben tocades per l'alcohol i amb unes faldes més curtes que les mànigues d'una armilla. Pressa

fàcil: quatre paraules mal dites en anglès, algun frec mentre dura el ball i la feina està feta, assegura. Te'ls mires i són dignes hereus de l'estirp dels picadors dels anys seixanta, no hi ha dubte.

Centram l'atenció en un individu en concret: l'anomenarem Jóse. Sí, així, accentuat a la O, com un mot pla i no agut. Ha nascut aquí i ha viscut a Son Cotoner tota la seva vida, però a la seva forma de parlar conserva un accent sorprenentment peninsular. Que és seguidor del Real Madrid és una cosa un tant òbvia, però hi ha altres detalls curiosos que diuen bastant d'ell: per exemple, de vacances se'n va "*al pueblo*", i per "*pueblo*" hem d'entendre un punt perdut enmig de l'Espanya profunda on el plat estrella és la "*morcilla de cebolla*". Sol ser un tio bromista, que anima qualsevol conversa a cop d'acudit xerec, però aquella nit... aquella nit se'l veu apagat. Tristó, mussita que darrerament la seva vida sexual és un complet desastre. "*Es que no me tiro ni al suelo, joder*", lamenta Jóse, mentre tots fingeixen compadir-se d'ell.

Després d'una volta per Punta Ballena, comencen a fer coa davant Banana's: el temps se'ls passa volant, i hi entren. És la típica discoteca de guiris dels anys noranta que ha sabut sobreviure al pas del temps pels mites i llegendes que s'han forjat a dintre seu. I, certament, la nit no pot començar millor: al fons, un negret amb unes enormes ulleres de sol fica la mà per davall de la minifaldilla d'una espectacular rossa. Ella es deixa tocar: somriu i es banya els llavis amb els darrers glops de Jim Bean del seu tassó. Enmig de la pista, hi ha un grup d'angleses de culs bovins i d'esquenes quadrades: beuen, ballen i boten. Algunes d'elles, amb el "*ji-jí, ja-já*", es donen piquets amb la punta dels morros per acabar esclatant-se de riure. Tot plegat és decadent i, creu-me, als nostres cinc protagonistes els hi encanta.

Passa una hora. Potser dues. En Jóse ho intenta com pot, però na Susan, na Helen i na Bonnie l'hi donen carabasses. Està emputat i decebut a la vegada: se li nota a la cara. S'acosta a Biel i li diu: "*Me voy al baño. Ahora vengo*". I just quan partia, els quatre restants observen com, del centre de la pista, compareix un ravenet de metre cinquanta i ben entrada en carns que es tambaleja de banda a banda. L'anomenarem Sarah. Na Sarah, embotida dins d'un estrany vestit color rosa, sembla no estar gaire fina. Transmuta la cara i, encorbant-se, amolla una soberana rojada de la que s'aparta tot d'una, com dient: "*Això no és meu!*". No passa res: tampoc és que hi hagi massa llum, i la gent està tan

entusiasmada que sembla no adonar-se conta. Arrossegant els peus, s'aparta del bassiot i es recolza a una barra, amb els ulls tancats.

I, a aquells moments, en Jóse torna. En Biel, més reputa que el mateix Dimoni, li diu a cau d'orella: "Escucha, ¿ves a esa chica de ahí? La de rosa, la que está en la barra... Acabo de entrarle y me ha dicho que no está interesada en mi. Le gustas tú, y dice que esta noche no quiere dormir sola". En Jóse bada uns bons ulls; somriu i cau en la trampa. No és que sigui gran cosa, pensa, però en temps de guerra qualsevol forat és trinxera. En Biel, agafant-lo del clotell, afegeix un detall important: "Pero una cosa, Jóse: a esa chica no hay que entrarle con palique o tonterias. Éntrale comiéndole la boca, así, sin más, sin pedir permiso".

Hauríeu de veure la seguretat amb la que Jóse es dirigia cap a Sarah: somrient, pegava unes passes que semblaven bots! Ella seguia amb els ulls tancats, com qui intenta superar un mareig; recordem que no havien passat ni dos minuts des de que havia amollat la seva primera papilla al trespol de Banana's. Jóse es planta davant d'ella: l'agafa de les galtes amb les dues mans i l'hi planta una besada amb la llengua com a punta de llança. Sí senyor: una bona menjada de boca de les que fan història. Pocs, poquíssims segons després, succeeixen dues reaccions. La primera és que Sarah es deixondeix pegant una forta empenta al nostre Romeo: la segona és que Jóse transmutà la seva cara, de cop, com si l'hi estigués passant alguna cosa molt, molt dolenta. Potser degué notar alguna cosa estranya a la saliva de Sarah: la bilis aliena, potser, o tal vegada algun petit bocinet del rosbif que ella havia sopat hores abans.

Aquell gust terriblement agre, amarg i insà regirà els budells del nostre protagonista, que no va poder controlar el desastre: obrí la boca d'immediat i amollà una rojada quasi explosiva sobre Sarah. El seu rostre, la pitera, el serrellet, les espatlles: tot va quedar xop i condemnat per la capa d'un brou pestilent que brillava amb les llums de la discoteca. I, no em creureu, però aquell fou un dels moments en el que el temps es va aturar. Jóse, amb una mà torcant-se la boca, donà dues passes enrere, com horroritzat; Sarah, que no podia obrir els ulls, cridava i movia els braços violentament, com a víctima d'una possessió demoníaca. Els quatre amics es compixaven de riure i, segons un d'ells (en Xesc), el DJ va dir pel micro "*Look at her! She's covered of mud!*"

(“*Mirau-la! Està coberta de fang*”), però d’això ningú més se’n recorda. Punt i final per una nit per no oblidar.
Fa uns mesos li contava aquesta mateixa anècdota a un company. L’escoltà impassible, sense fer cap gest d’oi quan em recreava amb els passatges més escabrosos. Em mirà i només digué: “*Tampoc té res d’estrany: és Banana’s, què esperes?*”.

S’Hostalot 02.07.13

Què: Bar-restaurant de carretera.
On: Camí Vell de Sineu, a mig camí de Sa Creu Vermella i Es Pinaret
Fauna: Escasa però molt putera: picapedrers malparlats, components de F/E/A i algún camioner desencantat de la vida.
Trempa: El seu aspecte decadent, el tracte familiar i, sobretot, els seus super-cocarrois.
Destrempa: El seu aïllament: si t’hi atures, és perquè et ve de pas.

Sempre he imaginat L’Hostalot com un d’aquests antres que apareixen a les pel·lícules de Quentin Tarantino o Robert Rodríguez: el típic bar de carretera tranquil i poc transitat, on el silenci es trenca pel renou dels cotxes o el cant de les cigales. Tot, en conjunt, crea una mena de calma tensa que no saps si serà interrompuda per l’entrada imprevista d’un sheriff emprenyat o una banda de narcotraficants fugint d’una persecució. Qui sap: la seva història és tan llarga que, possiblement, s’hagin viscut situacions que superin tota ficció cinematogràfica.
Com a atrapat entre dos universos oposats (l’urbà i el rural), L’Hostalot és un petit edifici de planta baixa dividit en dues seccions. A un dels seus extrems –el més proper a Son Ferriol– hi ha el restaurant: menús del dia a un mòdic preu que provoquen estralls segons quins caps de setmana. Noltros preferim els encants de l’altra part de l’immoble: aquest bar on sembla que el temps s’ha aturat. No, en sèrio: des de que tenc memòria sempre he vist L’Hostalot

exactament igual a com està ara, i això que han passat una burrada d'anys. El mobiliari, les botelles, la barra: és com fer un viatge dues dècades enrere. La vista, necessàriament, es perd en els pòsters del Barça: autèntiques relíquies esportives decolorades pel sol. Deu ser l'únic bar de Mallorca on Jordi Cruyff o Albert Celades encara tenen un lloc destacat a la paret. Atura-t'hi i demana una canya o un cafè: et sorprendràs a tu mateix/a mirant a Guardiola quan encara era pelut, o recordant les jugades de Sergi Barjuan o el "Pitu" Abelardo.

L'Hostalot és barra de rebentats, però també de berenars contundents. No és que hi hagi massa coses per triar, però, si n'hi ha, escull un cocarroi. I dic "un" perquè la seva massa gruixada i el seu sucós farciment el converteixen en una petita bomba calòrica que et deixarà ben servit. Fora bromes: he vist a grans homes derrotats per no poder menjar-se, sencer, un d'aquests cocarrois. Ignor perquè, però alguns dies te'n serveixen un de petit, a mode de tapa. Grossos o petits, són boníssims, i tot i que tinguin un aspecte un tant grolleret superen, de gust, a alguns dels millors forns.

Un cartell, situat vora les màquines recreatives, ens adverteix que està prohibit el consum –i citam textualment– *"de psicotrópicos"*. Un altre dels incomptables detalls que fan de L'Hostalot un bar entranyable, autèntic i 100% *púter*. Que ens hi poguem aturar a berenar molts d'anys més!

Il Gamberetto 16.08.13

Què: Petit restaurant italià, molt *famigliare*.

On: Fent cantó, just al final del carrer Vaixell (Platja de Palma). Si et perds –que és fàcil, si no ets d'allà– et pots orientar cercant l'Hotel El Cid, que es veu de lluny.

Fauna: Tot i estar a una zona turística, hi abunda la clientela mallorquina: 100% addicta, 100% fidelitzada.

Trempa: Que està a l'altura de la seva fama: se'l pot considerar el millor restaurant italià de Mallorca. I fora bromes: els seus plats estan tan bons que

no et falten ganes de bramar quan t'ho acabes. En Germano, el cuiner-cambrer: un crack.

Destrempa: No apte per impacients: si tens gana, arma't de paciència, perquè els plats es torben de 30 a 45 minuts. Ah, i no t'hi presentis fora reservar: Il Gamberetto és tan petit que, primer de tot, has de tenir comanada la taula (sobretot a l'hivern, quan no fan us de la terrassa).

Hi ha alguna cosa de Germano que em recorda a Daniel Johnston... i no només per la seva complexió física. És aquest caràcter extremadament afable i tímid, més proper a un al·lotot innocent que no pas a un autèntic legionari de la gastronomia italiana. Et rep, et pren nota i ja et cau bé a la primera de canvi. Heretà Il Gamberetto de son pares i, de fet, alguna vegada, es pot trobar al seu progenitor, venerable septuagenari, ajudant a servir les taules. Ara bé, tot el pes i responsabilitats recauen sobre Germano: s'encarrega de l'administració, de fer el menjar i portar-lo a taula, de recollir els plats i escurar-los. Un *one-man band*, en tota regla. Això explica –justifica, més aviat– que el servei sigui lent. Arma't de paciència, com deia, perquè les esperes van dels 30 als 45 minuts... Si superes aquesta primera fase, fantàstic, perquè un cop agafes forqueta se't oblida qualsevol tipus d'emprenyo.

La pasta és tan bona, tan increïble i rematadament bona, que per moments sembla que estiguis a la mítica *spaghetteria* L'Archetto de Roma. Els seus *tagliatelle* –fets seus!– són el plat estrella: demolidors i efectius. Els Boscaiola o Buongustaia et reenganxen al goig de viure... i de menjar. Si tens ganes d'una especialitat més *destroyer*, no et perdis l'oportunitat de tastar els *maltagliati nero al gratin*: un tipus de pasta típica del nord d'Itàlia –d'on procedeix Germano– acompanyada per gambes, salmó fumat, espinacs i formatge gratinat. Boníssim: tant que, mentre escric això, em surt un filet de baves damunt del teclat. Finalment, pels més guerrers de la casa hi ha una altra recomanació que jo, de moment, no he tingut el valor de tastar: els *agnolotti* farcits de carn amb una mescla de totes les salses italianes (*bolognese*, *pancetta*, pesto, *quattro formaggi*, etc.). Un autèntic polvorí servit enmig de la taula.

Diuen que els seus *speciali* acaben morint d'èxit: que la gent els demana tant, i d'una forma tan insistent, que el pobre Germano se'n farta i acaba per retirar-los i donar pas a una nova creació dins de la seva carta. En tot cas, si hi vas, fixa't que quan la gent se'n va, sempre s'acomiada d'ell amollant frases com *"¡Todo buenísimo!"* o "*¡Increible!".*

Il Gamberetto no deixa de ser un petit cap de cantó enmig d'un entorn tan lleig com la Platja de Palma: un racó modest i d'aires casolans que, tot i així, ha sabut guanyar la partida a qualsevol altre restaurant italià de l'illa. Oblida't de l'entorn, del temps d'espera o qualsevol incomoditat que hi puguis trobar: si hi ha un lloc on es passa gust de menjar és, precisament, Il Gamberetto di Palma.

Bar Kiosko Alaska 29.01.14

Què: Petita –però potent– hamburgueseria en forma de quiosc.

On: A la Plaça del Mercat (Palma): a mig camí del Teatre Principal i la Plaça de Les Tortugues.

Fauna: Extremadament àmplia i inclassificable.

Trempa: Ser un punt de trobada immillorable: ideal per sopar ràpidament i partir cap a una altra banda. I és ben bo, què putes!

Destrempa: Hi ha dies que les esperes es poden fer eternes. No frissis. Destrempen aquestes cadires d'alumini que, en ple hivern, et deixen el cul congelat.

...
M' estim més no fer còmputs. Sap Déu quants de doblers m'he deixat a la barra de l'Alaska i quantes coses *xules* m'hauria pogut comprar si hagués sortit de

casa sopat. Però no: ja m'ho prenc com una sana costum el fet de repetir el mateix rictus, una i una altra vegada, acompanyat per alguns bons amics.

El quiosc Alaska sempre ha estat allà, vigilat per l'Antoni Maura que, vuit dècades enrere, esculpí el valencià Mariano Benlliure. És com Alice Cooper, John Fogerty, Lemmy Kilmister o una mescla de tots ells: resulta impossible concebre el món, tal i com el coneixem, sense la seva existència. De fet, m'escarrufa pensar què seria de la Plaça del Mercat sense aquesta explossió de vida, tan entranyable, tan nostra, que és l'Alaska.

Pocs locals de l'illa compleixen tan bé el tòpic aquest de "*pequeño pero matón*". Vist des de fora, potser, no sembli gran cosa... però l'Alaska és un negoci supervivent. Quan era jove, mon pare hi sopava i, segurament, el teu també. Diu la llegenda que es situa al mateix lloc on hi havia el quiosc Real, que obrí les seves portelles per primera vegada l'any 1936. I, des d'aleshores, la gent no ha aturat d'anar-hi. Ha sobreviscut a guerres civils, dictadures, transicions, democràcies i noves dictadures revestides de democràcia, però, també, ha fet front dignament a tots els negocis de menjar ràpid que, des d'aleshores, s'han muntat a escassos metres d'allà. Curiós que, en tots els casos, l'Alaska n'ha sortit victoriós.

Diuen que, per mantenir-te, per sobreviure tants d'anys, t'has d'adaptar constantment als gustos del públic: a aplicar-te el lema de "*be water, my friend*" per donar resposta a les necessitats que imperen al moment. L'Alaska, però, deu ser la gran excepció. A aquella minúscula cuina, des de fa dècades, no s'ha deixat mai de preparar el mateix menú: *pepitos* de llom, *perritos*, patates fregides i, com no, unes hamburgueses que segueixen sent el seu punt fort. Tot i no ser gaire grosses, són efectives: després d'arriar-te'n dues et quedes amb la sensació de haver quedat bé; d'haver fet suficient paret com per aguantar, una nit més, les envestides etíliques de qualsevol cervesa d'importació que et clavis al Lorien o al Guirigall.

4 PUTES

4 PUTES / JA DUIM 1 ANY PUTEJANT

EXPOSICIÓ

TOTS SOM PUTES
UN ANY D'ART I MAMADES

/ GERARD ARMENGOL / PABLO ATTFIELD /
/ TOMEU COLL / BEL FULLANA / GRIP FACE /
/ VERU ICHÉ / ADRIANA PETIT / ALBERT PINYA /
/ GUILLERMO RUBÍ / SOMA / TOMÁS SPICOLLI /
/ EVARIST TORRES / ALONA VINÇ / IAN WAELDER /

DIJOUS **28 DE FEBRER** DE 2013
19:30 HORES
SALA **PELAIRES**
C/ Paraires, 5.
Palma
Col·laboren
Galeria Louis 21
Galeria Ferran Cano
Galeria Intersecció Art

CONCERT

/ ΔefleΔ / HATTORI HANZO SURF EXPERIENCE /
/ MARASME / PROYECTO HOMBRE /
/ ES VOLTORS / CEREMONEY DJS /
/ KATE DONOVAN /

DIJOUS **28 DE FEBRER** DE 2013
23:30 HORES
ES GREMI 2
C/ Gremi Porgadors,16.
Pol. **Son Castelló**
Entrada
5 EUROS